

Zonguldak Kömür Jeoparkı Yönetim Planı

Zonguldak
Kömür Jeoparkı
Yönetim Planı

1. İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER

2. GİRİŞ	7
2.1. Yönetim Planı	8
3. ZONGULDAK	19
3.1. Etimoloji	20
3.2. Tarihçe	20
3.3. Demografi	29
3.4. Ekonomi	30
3.5. Fiziki ve Coğrafi Özellikler	32
3.6. Altyapı	36
3.7. İdari Yapı	43
4. ZONGULDAK KÖMÜR JEOPARKI	45
4.1. Vizyon, Misyon ve Temel Değerler	47
4.2. Kurumsal Yapı	52
4.3. Mevzuat	59
4.4. Koruma	70
4.5. Ortaklıklar	80
4.6. Finans	88
4.7. Eğitim	90
4.8. İletişim	96
4.9. Jeoturizm	102
4.10. Mekansal Odaklar	104
4.11. GZFT Analizi	117
4.12. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri	118
4.13. İklim Değişikliği ve Doğal Afetler	121
4.14. Bakım	122
5. EYLEM PLANI	127
5.1. Ana Stratejiler	128
5.2. Projeler	140
5.3. Performans Göstergeleri	141
5.4. Mekansal Odaklarda Strateji	144
G01 Zonguldak Üst Karbonifer Penceresi	146
G02 Sofular Mağarası	148
G03 Herakleia Pontike Antik Kenti	150
G04 Zonguldak Maden Müzesi ve Kömür Deneyim Ocağı	152
G05 Gökgöl Mağarası	156
G06 Kıyı Yer Şekilleri (Deniz Feneri Bölgesi Gözlem Alanı)	160
G07 Tarihi Termik Santral	162
G08 Karaelmas Maden Şehitleri Müzesi	166
G09 Harmankaya Şelaleleri Tabiat Parkı	168
G10 Tarihi Kömür İşleme ve Taşıma Sistemleri	172
G11 Eski Kömür Atık Alanı	174
G12 Erçek Mağarası	178
G13 Kızılelma Mağarası	180
G14 Cumayanı Mağarası Karst Sifonu ve Yarasa Kolonisi	182
G15 İnağzı Mağarası	184
G16 Kokaksu Jeotermal Kaynak	188
G17 İllıksu Jeotermal Kaynak	190
G18 Avrupa Tepeli Karabatak Falez Üreme Kolonisi	192
G19 Kozlu Deresi Kuş Kolonisi	194

G20 Zonguldak Limanı Kuş Kolonisi	196
G21 Üzülmöz Jeo-Kültür Vadisi	198
G22 Tios Antik Kenti	200
G23 Kadioğlu Mozaikleri	202
G24 ayır Mağarası ve Roma Su Yolu	204
G25 Filyos Kuş Cenneti	208
G26 Kayalidere Volkanik Şelaleleri	210
G27 Kozlu Kılıç Eski Yerleşim Alanı	214
G28 İnönü Mağarası	216
G29 Kdz. Ereğli Müzesi (Halil Paşa Konağı)	218
G30 Kdz. Ereğli Kent Müzesi	220
G31 Gazi Alemdar Gemi Müzesi	222
G32 Yumurta Kayaları	224
G33 Andezitik Lav Sütunları	226
G34 Mevren Kayaları	228
G35 Bölüklü Yaylası	230
G36 Gümeli Tabiat Anıtı	232
G37 Kireçlik Burnu Tafoni Kayaları	234
G38 Fener Eski Yerleşim Alanı	236
G39 Alaplı Kuş Kolonisi	238
G40 Cehennemadığı Mağaraları	240
G41 anaklar Arkeoloji ve Etnografya Özel Müzesi	242
G42 Prekambriyen Metagranitler	244
G43 Devrek Heyelanı	246
G44 Filyos Nehri	250
G45 Gökçebey Fidanlık ve Biyoçeşitlilik Tesisi	252
G46 Yüzüncü Yıl Filyos Ekoparkı ve Arboretumu	254
G47 AŞağı Kandilli Tarihi Endüstri Kompleksi	256
G48 Kokaksu Su Değirmeni	258
G49 Gökğöl Devoniyen – Karbonifer Sınır İstifi	260
G50 Kozlu – Üzülmöz Tarihi Demiryolu	262
V01 Üzülmöz Müzesi	266
V02 Gökğöl Mağarası Ziyaretçi Merkezi	268
V03 Filyos Ziyaretçi Merkezi	270
V04 Çaycuma Ziyaretçi Merkezi	272
V05 Devrek Ziyaretçi Merkezi	274
V06 Kandilli Ziyaretçi Merkezi	278
V07 Ereğli Ziyaretçi Merkezi	280
S01 Kandilli Köy Pazarı	282
S02 T Kayalar	284
S03 Kilimli Radar Tepe	286
S04 Filyos Nehri Gözlem Noktası	288
S05 atalağı Gözlem Noktası	290
S06 Bacaklı Yaylası Gözlem Noktası	292
6. UYGULAMA YÖNTEMİ ve SÜREÇLERİ	295
7. KAYNAKÇA	299

2. GİRİŞ

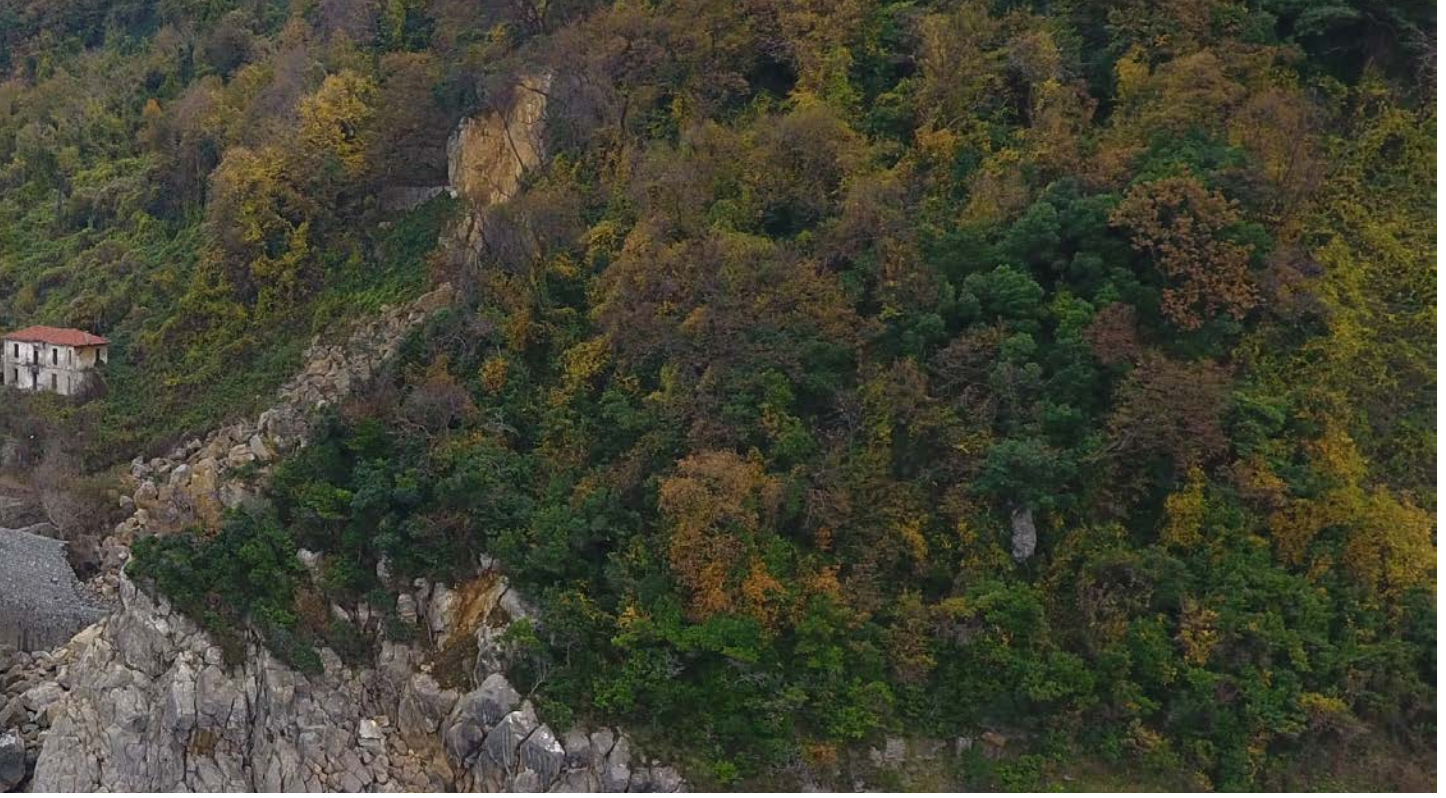
2.1. Yönetim Planı

Yönetim planları, koruma, kullanma, gelişme dengesinin sağlanması için temel kabul edilen planlama ve uygulama araçlarından biridir. Bu planlar en genel anlamıyla günümüzde ve gelecekte yöneticilere, alanın korunması, planlanması ve yönetilmesi ile ilgili kurum ve kuruluşlara uygulamalarında rehberlik edecek araçlar olarak tanımlanmaktadır. Bu yönüyle yönetim planı, ilgili kurum/kuruluş, sivil toplum kuruluşları ve işletmeler arasında eşgüdümü sağlayan, bu eşgüdümü somutlaştıracak eylem ve projeleri aynı doğrultuya getiren paydaş eksenli bir stratejik plan olarak da tanımlanabilir¹.

Yönetim planı içinde gelecek vizyonu ile alanın kuruluş amacını tarifleyen misyonu, alanın korunmasına ve planlı gelişimine ilişkin ana hedefler, temel stratejiler, eylem ve projeler ile uygulama araç ve yöntemleri yer alır. Yönetim planı, alanın yönetim hedeflerini ortaya koyar, sorumluları ve sorumlulukları tanımlar ve kaynakları dağıtır. Bu süreç sürekli olarak izlenir, rutin olarak geri beslemelerle desteklenir ve güncellenir. Bu özellikleri ile operasyonel bir uygulama planı niteliği taşır ve geleneksel imar ve koruma planlarından ayrılır.

Her jeopark, özgün ve hedeflerine uygun bir yönetim planına ve üstün evrensel değerlerinin katılımcı yollarla nasıl korunup kullanılacağına dair yöntemler geliştiren bir yönetim sistemine sahip olmalıdır. Bu yönetim sisteminin asıl amacı, jeoparkın tüm değerlerinin bugün ve gelecekte etkin bir biçimde korunmasını sağlamaktır.

1. Gülersoy & Ayrancı,
2011

2.1.1. Zonguldak Kömür Jeoparkı Yönetim Planı

Bu yönetim planı, UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) kriterleri nezdinde Zonguldak ili idari sınırlarını kapsayacak şekilde belirlenen Zonguldak Kömür Jeoparkı için hazırlanmıştır. Yönetim planında ele alınan ve ilin jeolojik, doğal, endüstriyel ve kültürel miras değerlerini kapsayan bu alanın yönetimine ilişkin yönlendirici stratejilerde; paydaşların katılım ve eşgüdümü, evrensel değerlere uygunluk, koruma — kullanma dengesi ve kent belleğinin gelecek nesillere aktarımı belirleyici olmuştur. Ayrıca bu alanda gelişecek yeni nesil turizm hareketliliğini sürdürülebilir kılmak ve bölgenin sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak, yönetim planı dahilinde belirlenen eylem hedeflerinin önceliklerindedir.

Zonguldak Kömür Jeoparkı yönetim planı hazırlanırken geniş kapsamlı, çok disiplinli ve etkili bir belge olabilmesi için UNESCO kriterlerine ilave olarak, gerekli görülen her türlü detay ve içeriğe yer verilmiştir. Yönetim planı; kent halkının, diğer kullanıcıların ve ilgili tüm paydaşların etkin katılımını sağlayacak, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında iletişimi ile iş birliğini teşvik edecek ve jeoparklaşma sürecinde karşılaşılan temel sorunlara çözüm getirecek bir sistemin sağlam bir yönetim modeli ile bütünleştirilmesiyle geliştirilmiştir.

2.1.2. Tanım

Yönetim planı, jeoparkın jeolojik, doğal, kültürel ve endüstriyel miras alanlarının sürdürülebilir yönetimi için oluşturulan ve jeoparkın yönetiminde kullanılacak strateji, hedef ve yaklaşımları belirleyen temel belgedir. Yönetim planında; jeoparkın coğrafi, jeolojik ve kültürel özellikleri ile turizm ve ekonomik potansiyelinin birbirleriyle ilişkilendirildiği bir yönetimin sağlanması amacıyla ortaklıklar, finans, ziyaretçi yönetimi, iletişim, eğitim koruma gibi konular sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde değerlendirilir.

Jeoparkın sahip olduğu ve tanıtmayı hedeflediği tüm jeolojik, doğal ve kültürel değerleri gelecek nesillere aktarmak için koruma ve sürdürülebilir şekilde kullanma dengesine ilişkin geliştirilen yöntem ve öneriler de bu yönetim planında yer almaktadır.

Plan, jeoparkın uzun vadeli hedeflerini ve stratejilerini belirlemek, kaynakları etkin bir şekilde yönetmek, koruma ve yenileme faaliyetlerini planlamak, eğitim ve farkındalık çalışmalarını organize etmek, ziyaretçilerin deneyimini geliştirmek ve çeşitlendirmek, kaynakları dengeli bir şekilde kullanmak ve topluluklarla iş birliği yapmak gibi bir dizi önlemi ve hedefi içeren bir belgedir.

2.1.3. Amaçlar

Zonguldak Kömür Jeoparkı yönetim planının amaçları şunlardır:

- Jeoparkın yönetim ve gelişimindeki ortak vizyonu açık ve net bir biçimde belirlemek.
- Jeoparkın sürdürülebilir kalkınma hedeflerini oluşturmak.
- Jeopark yönetim ve koordinasyonu için operasyon çerçevesi oluşturmak.
- Jeopark paydaşlarının görev ve sorumluluklarını tanımlamak.
- Jeopark dahilinde yapılacak eylemler için önceliklerin ve bu eylemlerde kullanılacak kaynak biçimlerini belirlemek.
- Jeopark gelişiminin takibi ve değerlendirilmesi için bir altlık oluşturmak.

2.1.4. Temel Hedefler

Zonguldak Kömür Jeoparkı yönetim planının temel hedefleri şunlardır:

- Jeolojik, doğal, kültürel ve endüstriyel değerlerin korunması.
- Sürdürülebilir yerel kalkınmanın sağlanması.
- Eğitim ve farkındalık stratejilerinin geliştirilmesi.
- İklim değişikliği ve afet yönetimi farkındalığının sağlanması.
- İş birliği ve paydaş katılımının geliştirilmesi.
- Ziyaretçi deneyiminin geliştirilmesi.
- Tanıtım ve markalaşmanın sağlanması.

2.1.4.1. Jeolojik, Doğal, Kültürel ve Endüstriyel Değerlerin Korunması

Jeopark yönetim planının öncelikli hedefi jeoparktaki doğal ve kültürel değerleri korumak ve koruma bilincini yaymaktır. Bu değerler arasında jeolojik oluşumlar, arkeolojik kalıntılar, özgün bitki ve hayvan türleri, ekosistemler ve somut olmayan kültürel miras ve gelenekler gibi unsurlar yer almaktadır.

2.1.4.2. Sürdürülebilir Yerel Kalkınma

Jeopark yönetim planı, bölgedeki kalkınma faaliyetlerini sürdürülebilirlik prensipleri doğrultusunda yönlendirmektedir. Plan; çevresel, sosyal ve ekonomik açıdan sürdürülebilir kalkınmayı teşvik ederken, doğal ve kültürel değerlerin korunmasını ve dengeli kullanılmasını da sağlamaktadır.

2.1.4.3. Eğitim ve Farkındalık Oluşturma

Jeopark yönetim planı, yerel halk ve topluluklar, ziyaretçiler ve paydaşlar arasında jeolojik, doğal ve kültürel değerleri hakkında farkındalık yaratmayı, koruma bilinci yerleştirmeyi ve bilgilendirmeyi içeren eğitimi modellemeyi ve özendirmeyi amaçlamaktadır. Bu sayede, jeoparktaki değerlerinin korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda destek sağlanması ve bilimsel araştırmaları da teşvik etmesi hedeflenmektedir.

2.1.4.4. İklim Değişikliği ve Afet Yönetimi

Jeopark yönetim planı, jeoparktaki doğal kaynakların etkin bir şekilde yönetilmesini ve iklim değişikliği ile mücadeleyi de hedeflemektedir. Su kaynakları, ormansızlaşma, sel, erozyon, heyelan, habitat bozulması gibi konuların kontrol altına alınması ve sürdürülebilir bir afet ve iklim değişikliği yönetim modelinin önerilerek mevcut idari yapıya destek verilmesini hedeflemektedir.

2.1.4.5. İş Birliği ve Paydaş Katılımı

Jeopark yönetim planı; merkezi ve yerel yönetimler, bilim insanları, yerel halk, turizm işletmeleri, kooperatifler, sivil toplum örgütleri ve öğrenciler gibi çeşitli paydaşların katılımına teşvik ve öncülük etmek amacıyla örgütlenmeyi hedeflemektedir. Plan, tüm paydaşlar arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlayarak jeoparkın yönetimine daha kapsayıcı bir yaklaşım sunmaktadır.

2.1.4.6. Ziyaretçi Deneyiminin Geliştirilmesi

Jeopark yönetim planı, yerel halk ve ziyaretçilerin jeoparkı keşfetmeleri ve deneyimlemeleri için gerekli altyapı, hizmetler ve etkinliklerin sağlanmasını amaçlamaktadır. Bu, sürdürülebilir turizm uygulamalarının benimsenmesini ve ziyaretçi memnuniyetinin artırılmasını da içermektedir.

2.1.4.7. Tanıtım ve Markalaşmanın Sağlanması

Jeopark yönetim planı, Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın Zonguldak ve ilin çeşitli değerlerinin bütünsel olarak ele alındığı bir tanıtım ve markalaşma stratejisinin genel hatlarını içerir. Bu strateji bağlamında ele alınacak tanıtım ve markalaşma süreçlerini detaylandırır.

2.2. Jeopark Kavramı

“Jeopark” kavramı, 1991 yılında, Fransa'nın Digne kentinde düzenlenen Birinci Uluslararası Jeolojik Mirasın Korunması Sempozyumu sırasında 30'dan fazla ülkeden gelen 100'ü aşkın katılımcı tarafından imzalanan bildirgeyle ortaya çıkmıştır.

Jeoparklar; volkan, tsunami ile depremler gibi jeolojik tehlikeler için afete hazırlık ve jeolojik bilinç alanıdır. İklim değişikliği bilgilerinin saklandığı yerlerdir. Jeoparklar; jeolojik ve doğal güzelliklerin korunup, gelecek nesillere aktarıldığı, bu alanlara yapılan jeoturizm ile yerlünün geçmişinin öğrenildiği alanlardır.

Yerkabuğunun oluşumunu açıklayan unsurlar, bilinen bir olayın temsilcileri, ender görülen veya fazlaca büyük olan oluşumlar, jeolojik miras olarak tanımlanır. Jeopark, uluslararası öneme sahip farklı veya aynı türden jeolojik miras örneklerinin bir arada bulunduğu, yönetimi planlanmış, özel doğa koruma bölgeleridir.

Doğanın ve jeolojik mirasın korunmasına ve doğa turizminin geliştirilmesine katkı sağlayan; nadir, estetik, bilimsel ve ekonomik anlamda değer taşıyan jeolojik, jeomorfolojik, biyolojik ve kültürel miras unsurlarının birlikte bulunduğu doğal alanların eğitim, turizm ve ekonomik amaçlı düzenlenerek yörenin tüm dünyaya tanıtımını sağlayan ve yerel kalkınmaya katkıda bulunan sınırları belli coğrafi alanlardır.

Jeoparklar, jeositlerin korunup gelecek kuşaklara aktarılmasını amaçlayan birer koruma alanı olmanın yanında, yöre halkının sosyal ve kültürel kalkınmasını hedefleyen sürdürülebilir kalkınma alanlarıdır.

Jeopark oluşumlarının üç temel amacı bulunmaktadır:

1. Jeoparklar, buldukları sahanın doğal ve jeolojik mirasını etkin bir biçimde korumalı ve bu amaçla yeni yöntemler geliştirmelidir.
2. Jeoparklar toplumu yerlünün hakkında bilgilendirmeli ve bilinçlendirmelidir.
3. Jeoparklar, jeoturizm vasıtasıyla yerel halkın sosyoekonomik koşullarında ölçülebilir iyileşme sağlamalıdır.

unesco

Turkish
National Commission

2.2.1. UNESCO Türkiye Milli Komisyonu

UTMK (UNESCO Türkiye Milli Komisyonu), Türkiye Cumhuriyeti hükümeti tarafından 1949 yılında kurulmuş olan ve UNESCO ile Türkiye arasındaki ilişkileri yöneten resmi bir kurumdur. Türkiye'deki UNESCO faaliyetlerini koordine etmek, UNESCO'nun politikalarını uygulamak ve Türkiye'nin UNESCO'ya olan taahhütlerini yerine getirmek gibi görevleri vardır. UTMK, Türkiye'nin UNESCO ile ilişkilerini güçlendirmek, uluslararası iş birliğini teşvik etmek ve kültürel çeşitliliği korumak amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir.

UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, Türkiye'deki çeşitli kurumlar, sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve uzmanlardan oluşan bir üyeler kurulu tarafından yönetilir. Komisyon, Türkiye'nin UNESCO'nun amacı ve faaliyetleri doğrultusunda politika belirlemesine yardımcı olur ve UNESCO'nun çeşitli programlarına katılır. Ayrıca, Türkiye'deki kültürel ve doğal mirasın korunması, eğitim, bilim, iletişim ve bilgi gibi konularda çalışmalar yürütür.

UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nun faaliyetleri arasında şunlar yer almaktadır:

- **Eğitim ve kültürel faaliyetlerin desteklenmesi:** Türkiye'deki eğitim ve kültürel projelerin teşvik edilmesi, desteklenmesi ve koordinasyonu.
- **Kültürel mirasın korunması:** Türkiye'nin zengin kültürel mirasının korunması ve UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan alanların yönetimi.
- **Bilimsel araştırma ve inovasyon:** Türkiye'deki bilimsel araştırma faaliyetlerinin teşvik edilmesi ve bilim alanında iş birliği projelerinin geliştirilmesi.
- **İletişim ve bilgi:** Türkiye'de iletişim ve bilgi alanında projelerin geliştirilmesi ve UNESCO'nun iletişim özgürlüğü ve medya gelişimi gibi konularındaki politikalarının takip edilmesi.
- **Sürdürülebilir kalkınma:** Türkiye'de sürdürülebilir kalkınma hedeflerini destekleyen projelerin yürütülmesi ve koordinasyonu.

UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, 23 Aralık 2022 tarihli yönetim kurulu toplantısında Ulusal Jeopark Forumu, Ulusal Jeopark Komitesi ve Ulusal Jeopark kurulmasını karara bağlamıştır.

2.2.1.1. Ulusal Jeopark

Jeopark olma isteği ve bunun için hazırlanan başvuru dosyası Ulusal Jeopark Komitesi tarafından kabul edilmiş, kendine ait yönetimi olan doğa koruma alanıdır. Ulusal Jeoparklar, UNESCO Küresel Jeoparklar ile aynı niteliklere sahiptir. UTMK yönetim kurulu, 2023 öncesi UNESCO'dan "küresel jeopark" belgesi almış veya almak için başvuru yapmış olan adayların, ilave dosya hazırlamalarına gerek kalmaksızın "ulusal jeopark" olarak kabul ve ilan edilmesine karar vermiştir. Bu kapsamda Kula – Salihli Küresel Jeoparkı, küresel aday İda Madra Jeoparkı, küresel aday Zonguldak Kömür Jeoparkı ulusal jeopark olarak kabul ve ilan edilmişlerdir.

2.2.1.2. Ulusal Jeopark Forumu

Yurt içinde jeopark konusunda çalışan özel, kamu ve gönüllü kuruluşların temsilcilerinden oluşan danışma topluluğudur. Her yıl ocak ayında UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nun daveti ile toplanır, doğa koruma ve özellikle jeopark projelerindeki gelişmeleri gözden geçirir. Katılımcıları UTMK tarafından belirlenir. Kararları tavsiye niteliğindedir. Ulusal ve küresel jeopark koordinatörleri Forum'un doğal üyeleridir.

2.2.1.3. Ulusal Jeopark Komitesi

Yurt içindeki jeopark çalışmalarını düzenleyen ve buna ilişkin kararları (ulusal jeopark, ulusal jeopark başvuru kriterleri, küresel jeopark başvuru destek mektubu) hazırlayan ve UTMK Yönetim Kuruluna öneren birimdir. Ulusal Jeopark Komitesi görevi, Doğa Bilimleri İhtisas Komitesi tarafından yürütülür. Komite, kasım ayının ikinci haftasında toplanır. Gerekli hâllerde olağanüstü toplantıların tarihi UTMK tarafından belirlenir.

2.2.2. Türkiye'deki Jeopark İnisyatifleri

Jeopark kavramı ve jeoloji bilincinin artmasıyla, ülkemizde çok sayıda ilin jeolojik potansiyeli ortaya çıkmış ve bu illerde jeopark çalışmaları başlamıştır.

AD	TÜR	ŞEHİR
Kızılcahamam – Çamlıdere Jeoparkı	Jeopark	Ankara
Ayazini Köyü Jeoparkı	Jeopark Projesi	Afyonkarahisar
Biga Yarımadası	Jeopark Projesi	Çanakkale
Denizli Traverten Jeoparkı	Jeopark Projesi	Denizli
Eğribucak Kayalıkları	Jeopark Projesi	Sivas
Emirhan Kayalıkları	Jeopark Projesi	Sivas
Gökbel Vadisi (Yatağan) Jeoparkı	Jeopark Projesi	Muğla
Hasan Dağı Jeoparkı	Jeopark Projesi	Niğde – Aksaray
Hassa – Kırıkhan Jeoparkı	Jeopark Projesi	Hatay
Hisaralan Kaplıcaları Jeoparkı	Jeopark Projesi	Balıkesir
İdil Jeoparkı	Jeopark Projesi	Şırnak
İncesu	Jeopark Projesi	Çorum
Kandıra Kıyıları	Jeopark Projesi	Kocaeli
Kapadokya Jeoparkı	Jeopark Projesi	Nevşehir
Karapınar Jeoparkı	Jeopark Projesi	Konya
Kayseri Jeoparkı	Jeopark Projesi	Kayseri
Kuşçu Krateri	Jeopark Projesi	Mardin
Latmos (Beşparmak) Jeoparkı	Jeopark Projesi	Muğla
Levent Vadisi Jeoparkı	Jeopark Projesi	Malatya
Mezopotamya (Karacadağ) Jeoparkı	Jeopark Projesi	Diyarbakır – Urfa
Munzur Vadisi Jeoparkı	Jeopark Projesi	Tunceli
Narman Jeoparkı	Jeopark Projesi	Erzurum
Nemrut – Süphan Jeoparkı	Jeopark Projesi	Bitlis
Salda Gölü Jeoparkı	Jeopark Projesi	Burdur
Tortum Vadisi Jeoparkı	Jeopark Projesi	Erzurum
Kula – Salihli UNESCO Küresel Jeoparkı	UNESCO Küresel Jeoparkı & Ulusal Jeopark	Manisa
İda Madra Jeoparkı	Ulusal Jeopark	Balıkesir – Çanakkale – İzmir
Zonguldak Kömür Jeoparkı	Ulusal Jeopark	Zonguldak

2.2.3. Avrupa Jeoparklar Ağı

2000 yılında Avrupa Jeoparklar Ağı (European Geoparks Network) kurulmuştur. Avrupa Jeoparklar Ağı, Avrupa sınırları içerisindeki jeoparkların tescili ve koordinasyonundan sorumludur.

Şubat 2022 itibariyle Avrupa Jeoparklar Ağı'na 28 ülkeden 94 üye jeopark bulunmaktadır. Kula – Salihli UNESCO Küresel Jeoparkı, Avrupa Jeoparklar Ağı'nın Türkiye'deki tek üyesidir.

2.2.4. UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı

UNESCO, 2001 yılında jeoparklarla ilgili çalışmalarına başlamış ve 2004 yılında, Avrupa sınırları dışındaki sahalarda da jeopark olarak nitelendirilebilmesi için dünyadaki tüm jeoparkları kapsayacak üst kurum olacak şekilde UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı (UNESCO Global Geoparks) kurulmuş, Avrupa Jeoparklar Ağı da bu kurumun bünyesine katılmıştır.

UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı, küresel ölçekte jeoparkların tescili ve koordinasyonundan sorumlu kapsayıcı bir şemsiye görevi görmektedir. Temmuz 2023 itibariyle 48 ülkeden 195 UNESCO Küresel Jeoparkı tescillenmiştir. Kula – Salihli UNESCO Küresel Jeoparkı, UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı'nın Türkiye'deki tek üyesidir.

3. ZONGULDAK

500 million years of k

3.1. Etimoloji

“Zonguldak” adının kökeni ile ilgili çeşitli rivayetler bulunmaktadır. Zonguldak kent merkezinin bulunduğu alan, eskiden Üzülmaz Deresi’nin ağız kesiminde yer alan bir bataklıktır. Antik Çağ’da “Sandraka / Sandrake” adıyla bilinen yerleşim yeri, adını Sandra Çayı’ndan almıştır. Bir başka görüşe göre, yörenin sazlarla kaplı olması nedeniyle “sazlık, bataklık” anlamına gelen “zonguralık / zunguralık / zongalık / zungalık” sözcüğü zamanla değişerek Zonguldak’a dönüşmüştür. Bu görüşü pekiştiren varsayım ise, sazlık ve bataklığın neden olduğu sıtma hastalığının belirtisi olan “titreten yer” anlamındaki “zonklatan” sözcüğünden geldiğidir. Bir diğer söylentiye göre ise kent adını, ocakları ilk işleten Fransız ve Belçikalı şirketlerin kentin hemen yanındaki Göldağı mevkiini nirengi noktası almaları sonucu, “Göldağı Bölgesi” anlamına gelen “Zone Ghuel Dagh”ın Türkçe okunuşundan almıştır.

3.2. Tarihçe

Zonguldak, bir karbonifer penceresi üzerine kurulmuştur. Bu kömür havzası Zonguldak, Bartın ve Karabük illerini kapsar. Havzada kömür bulunan bölgelerin korunması amacıyla çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır. İlk olarak 1848’de Ereğli ve Amasra kazalarındaki kömür madenleri Padişah Abdülmecid adına vakfedilir. Ardından Dilaver Paşa Nizamnamesi ve Tezkere-i Samiye gibi yasal düzenlemelerle kömür havzasının yönetimi ve mülkiyeti sınırlanmıştır. Bu yasalarla kömür madenciliği faaliyetleri korunmaya çalışılmış, plansız yerleşim engellenmeye çalışılmıştır.

History

500 milyon yıllık hikaye

1930'ların sonlarında Cumhuriyet döneminde, İktisat Vekâleti'nin yönetiminde kömür havzasının korunması ve düzenlemesi devam etmiştir. Kömür şirketlerinin işletme sınırları içinde yapılaşma ve izin verilen bölgelerin belirlenmesi amacıyla çeşitli yazışmalar ve düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. İlerleyen yıllarda Ereğli Kömürleri İşletmesi (EKİTAŞ) kurularak faaliyete geçmiş ve kömür madenciliği faaliyetleri devletleştirilmiştir.

1943 yılında Ereğli Kömür Havzası, EKİ adıyla dönüştürülmüştür. 1953'te havza ve işletme sınırları belirlenip imtiyaz sahası 11.150 km² olarak onaylanmıştır. 1968'de sınırlar genişlemiştir (13.350 km²). 1986'da sınırlar kaldırılıp ardından 1989'da yeniden düzenlenmiştir. 2000 yılında havza sınırları küçültülmüştür.

Karabük ve Bartın, Zonguldak'tan ayrılarak yeni iller olarak kurulmuştur. 1991'teki düzenleme ile Bartın ve 1995'teki düzenleme ile ise Karabük resmi olarak kurulmuş ve Zonguldak'tan ayrılmıştır.

3.2.1. Şehir Merkezi

Kısa bir zamanda şehir merkezi haline gelen Zonguldak'ın tarihi, yörenin tarihinden çok daha yenidir. Şehrin oluşumu, bu bölgedeki kömür madeninin işletilmesiyle başlamıştır.

Madenlerin faaliyete geçmesiyle havzaya yerli ve yabancı sermaye girişi başlamış ve hızla kömür ocakları açılmıştır. Bu süreçte değişen ekonomik ve sosyal koşullar, bölgede yeni bir yerleşim birimi meydana getirmiştir. 1896 yılına kadar yapılan yazışmalarda Zonguldak'tan, Ereğli sancağına bağlı "Zonguldak nam mevki" olarak bahsedilmiştir.

EREĞLİ KENT PLANI

1893'te Zonguldak limanı mendireğinin inşası ile faaliyet sahası daha da genişleyen mevkiinin nüfusu ve bina sayısı hızla çoğalmıştır. Zonguldak, kendisinden daha eski bir yerleşim olan Gaca Köyü'nü de geçerek Elvan Köyü'nün mahallesi olmaktan çıkıp 1899 yılında kaza olmuştur. Bir süre kaza teşkilatı olarak yönetilen Zonguldak, maden endüstrisinin olumlu ekonomik etkilerinin sonucu olarak nüfus ve yapısal olarak gelişmeye devam ettiğinden 1 Haziran 1920 tarihinde kaza sınıfından çıkarılarak mutasarrıflık (ilçe) sınıfına alınmıştır. Zonguldak, Kurtuluş Savaşı ve sonrasında kurulan Cumhuriyet ile hak ettiği önemi görmeye başlamış, 1 Nisan 1924 tarihinde Cumhuriyet sonrası kurulan ilk il olmuştur.

3.2.2. Zonguldak İli

3.2.2.1. Prehistorik Dönem

Yapılan çeşitli araştırma ve çalışmalar sonucunda, Zonguldak bölgesindeki kültürel oluşum ve gelişimlerin tarih öncesine dayandığı keşfedilmiştir. 2000 yılında Kdz. Ereğli'ye bağlı Yassıkaya Mağarası'nda, bölgenin ilk prehistorik araştırma kazısı gerçekleştirilmiş ve elde edilen bulgular Erken Tunç Çağı'nın varlığını işaret etmiştir. Devrek – Gökçebey ve Herakleia Pontike'de gerçekleştirilen yüzey araştırmaları da bölgede bulunan yeni tarih öncesi yerleşmeleri ortaya koymuştur. 2017 yılında başlayan ve halen devam etmekte olan İnönü Mağarası kazıları, bölgeyi MÖ 5000'in ikinci yarısına tarihlen. Bu çok katmanlı kültür dolgusu içeren yerleşim yerinin kazısı, Erken Tunç Çağı, Geç Tunç Çağı ve Demir Çağı'na ait ilk maddi bulguları ortaya çıkarmıştır. Radyokarbon tarihleri ile desteklenen bulgular, yerel ve özgün özellikler göstermektedir.

1893'te Zonguldak limanı mendireğinin inşası ile faaliyet sahası daha da genişleyen mevkiinin nüfusu ve bina sayısı hızla çoğalmıştır. Zonguldak, kendisinden daha eski bir yerleşim olan Gaca Köyü'nü de geçerek Elvan Köyü'nün mahallesi olmaktan çıkıp 1899 yılında kaza olmuştur. Bir süre kaza teşkilatı olarak yönetilen Zonguldak, maden endüstrisinin olumlu ekonomik etkilerinin sonucu olarak nüfus ve yapısal olarak gelişmeye devam devam ettiğinden 1 Haziran 1920 tarihinde kaza sınıfından çıkarılarak mutasarrıflık (ilçe) sınıfına alınmıştır. Zonguldak, Kurtuluş Savaşı ve sonrasında kurulan Cumhuriyet ile hak ettiği önemi görmeye başlamış, 1 Nisan 1924 tarihinde Cumhuriyet sonrası kurulan ilk il olmuştur.

3.2.2. Zonguldak İli

3.2.2.1. Prehistorik Dönem

Yapılan çeşitli araştırma ve çalışmalar sonucunda, Zonguldak bölgesindeki kültürel oluşum ve gelişimlerin tarih öncesine dayandığı keşfedilmiştir. 2000 yılında Kdz. Ereğli'ye bağlı Yassıkaya Mağarası'nda, bölgenin ilk prehistorik araştırma kazısı gerçekleştirilmiş ve elde edilen bulgular Erken Tunç Çağı'nın varlığını işaret etmiştir. Devrek – Gökçebey ve Herakleia Pontike'de gerçekleştirilen yüzey araştırmaları da bölgede bulunan yeni tarih öncesi yerleşmeleri ortaya koymuştur. 2017 yılında başlayan ve halen devam etmekte olan İnönü Mağarası kazıları, bölgeyi MÖ 5000'in ikinci yarısına tarihlen. Bu çok katmanlı kültür dolgusu içeren yerleşim yerinin kazısı, Erken Tunç Çağı, Geç Tunç Çağı ve Demir Çağı'na ait ilk maddi bulguları ortaya çıkarmıştır. Radyokarbon tarihleri ile desteklenen bulgular, yerel ve özgün özellikler göstermektedir.

2. Zonguldak ve Çevresinin Tarihöncesi Dönemlerine Genel Bir Bakış, Turan Efe & Hamza Ekmen & Gülden Ekmen, 2022

Kazının III. Tabaka'sında ortaya çıkan Geç Tunç Çağı bulguları, Hititlerle ilişkinin araştırılması açısından önem taşır. Zonguldak ve yakın çevresinde yürütülen diğer kazılar da bölgede Kalkolitik Çağ, Erken Tunç Çağı ve Demir Çağı yerleşmelerinin varlığını destekler. Yapılan çalışmalar, Batı Karadeniz kıyılarındaki yerleşimlerin Trakya ve Balkanlar ile yakın kültürel etkileşim içinde olduğu izlenimini vermektedir.²

3.2.2.2. Frigler Dönemi

MÖ 1200 yılında çoğunluğunu Frig oymaklarının oluşturduğu Ege göç kavimleri, Trakya üzerinden İç Anadolu'ya yayılmıştır. Bu kavimlerden Bitin, Mariandyn ve Migdonlar, Zonguldak yöresine yerleşerek bölgenin bilinen ilk halkını oluşturmuştur. Frigler ve diğer oymaklar, birkaç yüzyıl boyunca bütünlük siyasi bir örgüt yapısı oluşturmamış ancak Zonguldak'ın güneyinde maden işletmeciliği ve el sanatlarında önemli bir gelişme göstermiştir. İlerleyen tarihlerde Frigya, Kafkaslardan gelen Kimmer beylerinin düzenlediği seferler sonucunda ortadan kaldırmıştır. Daha sonra Kimmerler, Lidyalılar ve Asurlularla yaptıkları savaşlarda zayıf düşmüş ve İran'dan gelen Medlerin de bölgeyi kontrol altına almaya çalışmasıyla bölgede tutunamayarak Anadolu'yu terk etmiştir.

3.2.2.3. Kolonileştirme Dönemi

Kimmerlerden sonra Lidya Devleti, kuzeye doğru genişleyerek MÖ 6. yüzyılda Zonguldak yöresinde bir üstünlük sağlamıştır. Yine aynı yıllarda, Batı Anadolu kıyılarında yaşayan Megaralılar ve Boityalılar; Filyos, Amasra ve Ereğli kolonileri ile deniz ticareti yapabilecekleri küçük iskeleler kurmaya başlamıştır. MÖ 546 yılında Persler, Zonguldak'taki Lidya egemenliğine son vermiştir.

3.2.2.4. Persler Dönemi

213 yıl boyunca Anadolu'da hakimiyet kuran Persler, bölgedeki koloni kentlerin yönetimine doğrudan karışmak yerine bu kentlerin mevcut yönetim birimlerine katılan "Tiran" adı verilen Pers yetkililer aracılığıyla dahil olmuştur. MÖ 334'te Anadolu'ya ulaşan Makedonya kralı İskender, Pers ordusunu yenerek yöredeki Pers üstünlüğüne son vermiştir.

3.2.2.5. İskender ve Bitinya Krallığı

Egemenliği sırasında İskender, bölgeyi Makedonyalı subayların yönetimine bırakmıştır. Bu subaylardan Kalas, yörede bir baskı oluşturmaya çalışmış fakat Bitinyalı önder Bas'ın direnişiyle engellenmiştir. Romalıların Bitinya'ya girerek İzmit'i yağmalamasıyla Bitinya kralı, Roma hegemonyasını tanımak zorunda kalmıştır. MÖ 70 yılında ise Romalılar, Ereğli'den Samsun'a kadar uzanan Karadeniz kıyı hattını ele geçirip Zonguldak bölgesini Roma'nın Ön Asya vilayeti haline getirmiştir.

3.2.2.6. Romalılar Dönemi

Romalıların bölgede hakimiyet kurmasıyla Herakleia ve çevresi ele geçirilip yağmalanmış, kentin agorasındaki altın Herakles heykeli Roma'ya götürülmüştür. Tarihin ilk coğrafyacısı olarak kabul edilen Strabon, yazılarında Herakleia'dan "iyi limanları olan bir kent" olarak söz eder. Romalılar; Herakleia, Teion, Amastris gibi kıyı kentlerini önemli liman ve savunma noktaları oldukları için onarmış, bu kentleri ikincil yollarla Nikomedia (İzmit) – Amasia (Amasya) anayoluna bağlamıştır. Zaman içinde bu kentler, kimi kalıntıları günümüze ulaşan tapınak, tiyatro, su kemeri, antrepo, bazilika, çeşme, vb. yapılarla genişletilmiştir.

Hristiyanlığın yeni yaygınlaşmaya başladığı ve Hristiyanların baskı altında tutulduğu dönemde Herakleia'da bulunan, günümüzde Cehennemağzı Mağaraları olarak bilinen mağaralar ibadet amaçlı kullanılmıştır. Bu mağaraların en büyüğünde Hristiyanlıkla ilgili fresk izleri ve gömütler bulunmaktadır.

3.2.2.7. Bizans Dönemi

Bizans İmparatorluğu'nun egemen olduğu dönemde Herakleia, Teion ve Amastris kentleri, imparatorluğun doğudaki merkezi olan Trapezus'a ulaşan yol üzerindeki önemli uğraklardır. Başlangıçta birer metropolitlik olan Herakleia ve Amastris, İmparator Justinianus döneminde piskoposluk düzeyine indirilmiştir. Bu kentler, bir iç deniz olan Karadeniz ve topografyanın ortaya koyduğu sınırlayıcı nitelikleriyle zamanla diğer kentlere göre arka planda kalmıştır.

8. yüzyılın sonlarında Müslüman Arapların bir akını, bölgenin idari dinamiğini değiştirmiştir. 9. yüzyıl ortalarında Rus korsanlar kıyı kentlerini yağmalamaya başlamış, akınların birinde Amastris tümüyle yok edilmiş ve kentin surların dışında kalan kısmı terk edilmiştir.

Türklerin Anadolu'da egemenlik kurmaya başladığı dönemde, Zonguldak çevresinde bulunan eski kentler küçük birer kasaba – kale görünümündedir. 13. yüzyıl sonlarında Cenevizliler, Herakleia ve Amastris'e yerleşerek ticaret merkezleri kurmuş, sonrasında da bu kentlerin yönetimini ele geçirmiştir.

3.2.2.8. Anadolu Selçuklu Dönemi

Bizans hakimiyetinin imparatorluk genelinde zayıfladığı yıllarda bölge de güvensizleşmiş ve merkezi idareden uzaklaşmıştır. Bizans İmparatorluğu'nun resmi memurları Dukkaların halktan haraç alıp limanlara uğrayan gemileri soymalarıyla birlikte bölgedeki iskeleler deniz ticaretindeki önemini yitirmeye başlamış, kıyı içi bölge ticaretinde karakol görevi yapan kale ve şatolar da çetelerin kontrolüne geçmiştir.

Bu idari karışıklık yıllarında Zonguldak bölgesinde görev yapan ilk Türk komutanı Emir Karatekin'dir. Karatekin, 1084'te Ulus, Bartın ve Devrek topraklarını ele geçirmiş, daha sonra kıyıya yönelerek Zonguldak yöresini bütünüyle, 1085'te de Sinop'u kontrol altına almıştır. Ancak, Türklerin yöredeki hakimiyeti uzun sürmemiştir. Büyük Selçuklular ile Anadolu Selçukluları arasındaki çekişme sebebiyle 1086'da Zonguldak ve çevresi tekrar Bizanslıların kontrolüne geçmiştir.

I. Kılıç Arslan'ın 1107'deki ölümü sonucunda ortaya çıkan iç karışıklıklar ve Haçlı Seferleri etkisiyle gücünü yitiren Anadolu Selçukluları, Zonguldak yöresindeki etkisini kaybetmiştir. Bu zayıflıktan yararlanarak Danişmentliler, Karadeniz kıyılarının kontrolünü elde ederek Ereğli'ye kadar hakimiyet kurmuş ancak yörenin tümünü elde edememiştir.

II. Kılıç Arslan'ın 1155'te tahta geçmesiyle yeniden güçlenen Anadolu Selçukluları, 1176'da Bizans ordusunu yenilgiye uğratarak 1178'de de Danişmentlileri ortadan kaldırmıştır. Devletin bu başarılarına rağmen Zonguldak ve çevresi ele geçirilememiş, II. Kılıç Arslan'ın ölümünden sonra çıkan iç karışıklıklar Bizans topraklarına sefer yapmalarını engellemiştir.

IV. Haçlı Seferi sırasında Latinlerin 1204'te Konstantinopolis'i ele geçirerek bir Latin imparatorluğu kurmasıyla bölgeden kaçan Bizanslılar, Trabzon ve İznik'te iki devlet kurmuştur. Yayılmacı politika izleyen Trabzon İmparatorluğu'nun İznik İmparatorluğu'na yenilmesiyle Zonguldak'ın kontrolü İznik İmparatorluğu'na geçmiştir. Latinlerin Avrupa'ya ilerlemesiyle 1261'de Konstantinopolis'e dönen Bizanslılar, ülke birliğini sağlamıştır. Bu dönemde Bizanslılar, Ceneviz'e Zonguldak yöresindeki iskelelerden ticari amaçla yararlanma hakkı tanımıştır.

13. yüzyıl sonlarında; iç kısımlarında Türklerin, kıyılarda ise Cenovalı gemicilerin egemen olduğu yörede Bizans hakimiyeti son bulmuştur. Eflani, Devrek, Bartın, Safranbolu, Ulus ve şimdiki Karabük toprakları, 1335'te bağımsızlığını elde eden Candaroğulları Beyliği'nin sınırları içine girmiştir.

3.2.2.9. Osmanlı Dönemi

O sırada Candaroğulları Beyliği'nin kontrolünde olan bölgede yaşayan halk, Padişah I. Murat'ın bölge topraklarını Osmanlı Devleti sınırlarına katmak istemesine karşı çıkıp beyliğin tarafında yer almıştır. Daha sonra Cenevizlilerle anlaşılan Osman Devleti 1380 yılında Ereğli'yi satın almış, 1392'de de Zonguldak'ı topraklarına katmıştır. 1402 Ankara Savaşı'nda yenilen Osmanlılar bölgenin hakimiyetini kaybedince yöre kontrolü tekrar Candaroğulları Beyliği'ne dönmüştür. Zonguldak'ın güney kısımları 1417 Osmanlı kontrolüne girmiş, kıyı şeridinde yürütülen deniz ticareti ise Cenevizlilerin idaresinde kalmıştır. 1460 yılında Fatih Sultan Mehmet'in Amasra'yı alıp Candaroğulları Beyliği'ne son vermesiyle yöredeki Hıristiyan azınlıklar İstanbul'a yerleşmek zorunda kalmıştır.

Osmanlı Devleti tarafından önemsenmeyen Zonguldak ve yöresi, ilk olarak 1654 yılında Kazak korsanlarca, daha sonra da korsanlara karşı halkı korumak amacıyla gelen Yeniçeriler tarafından yağmalanmıştır. Bu dönemde, ekonomik ve ticari önemini yitiren bölgede devletin de etkin rol oynamamasıyla ortaya çıkan güvenlik sorunları yerel halkı göçe zorlamıştır.

1829'da taşkömürünün bulunmasıyla tekrar önem kazanan bölge, 1882 yılından sonra yabancı sermayenin ilgi merkezi olmuştur. Taşkömürü havzasındaki üretim ocakları İngiliz, Fransız, Alman, Belçikalı, Rus, Yunan ve yerli şirketlerce çalıştırılmıştır. Yöredeki şirketlerinin haklarını korumak, kömür üretimini artırmak bahanesiyle Fransız askerler 08 Mart 1919'da Zonguldak'ı, 08 Haziran 1919'da da Kdz. Ereğli'yi işgal etmiştir. Fransızlar 18 Haziran 1921'de Kdz. Ereğli'den, 21 Haziran 1921'de de Zonguldak'tan çekilmiştir.

3.2.2.10. Alemdar Olayı

Alemdar, 1898 yılında Danimarka'da yapılmış, 300 tonluk bir kurtarma gemisidir. I. Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri donanmasının kontrolünde olan gemi işgal güçleri tarafından savaşta kullanılmak üzere hazır bir biçimde Kuruçeşme, İstanbul'da bekletilmiştir. Alemdar, milli mücadelede kullanılmak üzere 23 Ocak 1921 gecesi gizlice Karadeniz'e açılmış, sonraki gün Kdz. Ereğli'ye varmıştır. Muhittin Paşa, Ankara ile görüşerek geminin Trabzon limanına götürülmesi emrini vermiş, bu gelişmeleri duyan Fransızlar gemiye el koyarak İstanbul'a geri götürmek istemiştir. Fransızlar ve Kuvâ-yı Milliyeciler arasındaki mücadele sonunda Alemdar kurtarılmış, bu olay tarihe "Alemdar Olayı" olarak geçmiştir. Haziran 1921'de, Fransız temsilcileri ve Mustafa Kemal arasında yürütülen Ankara Anlaşması görüşmeleri sürerken, Osmanlı bandıralı Giresun vapuru, 21 Haziran'da ise Fransız işgal kuvvetleri Zonguldak'tan çekilmiştir. 2 yıl, 3 ay, 12 gün süren işgal boyunca Fransızlar silahlı bir mücadele ile karşılaşmamıştır.

3.2.2.11. Cumhuriyet Dönemi

14 Mayıs 1920'de müstakil mutasarrıflık olan Zonguldak; Merkez, Bartın, Hamidiye (Devrek), Ereğli kazalarından oluşmuştur. 1 Nisan 1924'te teşkil edilen Zonguldak vilayetine, 1927'de Safranbolu kazası da bağlanmıştır. Sonraki yıllarda ilin bazı kasabaları da birer ilçe merkezi olarak teşkilatlandırılmıştır.

3.3. Demografi

TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) 2022 yılı verilerine göre Zonguldak nüfusu 589.000'dir ve bu nüfusun %63,60'ı kentsel %36,40'ı kırsal nüfustur. Türkiye'nin 81 ili arasında nüfus büyüklüğünde Zonguldak 37. sıradadır ve Türkiye nüfusunun %0,69'unu oluşturur.

Zonguldak'ın ilçelerinin nüfusları aşağıdaki gibidir:

- Ereğli 175.000
- Merkez 119.000
- Çaycuma 91.000
- Devrek 57.000
- Kozlu 50.000
- Alaplı 43.000
- Kilimli 33.000
- Gökçebey 21.000

3.4. Ekonomi

Zonguldak, ilde bulunan doğal kaynakların yönlendirdiği bir ekonomik yapı göstermektedir. İl tarım dışı kesimlerin ağırlık kazandığı Türkiye'deki birkaç ilden biridir. İl ekonomisinde tarım %26,4, sanayi %25,4 ve hizmetler ise %48,3 paya sahiptir.

İlin ihracatında baskın olan sektör çeliktir. Çelik ürünleri ihracatı, il ihracatının yaklaşık %70'ini oluşturmaktadır. Zonguldak il sınırları içinde bulunan, Türkiye'nin hazır, görünür, muhtemel ve mümkün taşkömürü rezervi toplamı 1,5 milyar tondur. İlde taşkömüründen başka, alüminyum (boksit), demir, manganez, barit, dolomit, kalker, kuvarsit, şiferton yatakları bulunmaktadır. Bunlardan manganez, kalker ve şiferton yatakları işletilmektedir.

TÜİK verilerine göre Zonguldak ili için 2021 yılı gayri safi yurtiçi hasıla 42.030.506 Türk lirası, kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasıla ise 71.185 Türk lirasıdır.

İşgücü parametreleri incelendiğinde Zonguldak'ta işsizlik oranı %9,3, istihdam %42,8 ve işgücüne katılma oranı %47,2'dir.

3.4.1. Sanayi ve Ticaret

TÜİK verilerine göre Zonguldak ili için 2022 yılında yapılan toplam ihracat 655.534 Amerikan doları, toplam ithalat ise 2.073.487 Amerikan doları değerindedir.

Zonguldak'ta ikisi endüstri bölgesi, biri serbest bölge, ikisi de henüz yapım aşamasında olmak üzere 5 adet organize sanayi bölgesi toplam 5.514 ve 9 adet küçük sanayi sitesi toplam 3.287 çalışanıyla il ekonomisine katkıda bulunmaktadır. Türkiye'nin en büyük yassı demir çelik fabrikası Zonguldak'ta üretim yapmaktadır. 2021 itibariyle yeni teşvik sisteminde 3. Bölge'de yer alan ilin Gökçebeş ve Kilimli ilçeleri daha teşvikli hale gelerek 4. Bölge kapsamına alınmıştır. Bu ilçelerde kurulacak olan organize sanayi bölgeleri bir alt bölge desteği kapsamında 5. Bölge desteklerinden faydalanacaktır.

3.4.2. Tarım ve Orman

TÜİK verilerine göre Zonguldak ili için 2022 yılında toplam işlenen tarım alanı 12.402 hektardır. İlde kayıtlı toplam 60.032 büyükbaş, 32.199 küçükbaş hayvan vardır.

331.000 hektarlık bir alanda kurulu ilin 93.000 hektarı tarım arazisidir. 194.000 hektarlık kısım ise fundalık ve orman arazisi statüsündedir.

İlde ihracatı yapılan tarımsal ürünler; kara salyangozu eti ve kabuğu, tuz, fındık ve fındık ürünleri, iç fındık ve sodyum bikorbonattır. Bu ürünlerin toplam ihrac miktarı 51,2 bin tondur

Karaya çıkış noktasına göre boşaltılan balık miktarı 2021 yılında 15.182 tondur. 8.211 tonla ilk sırada hamsi yer alırken istavrit 5.094 tonla ikincidir.

Zonguldak'ta yılda 35 milyon m³ içme suyu sağlanmaktadır. İlde 3 baraj, 2 gölet, 90 taşkın koruma, 1 regülatör, 1 içme suyu arıtma tesisi bulunmaktadır.

3.4.3. Enerji

2023 yılı ocak ayı Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu verilerine göre Zonguldak lisanslı elektrik üretiminde Türkiye’de en fazla elektrik üreten üçüncü ildir. Bu verilere göre Zonguldak, 2.091.338,52 MWh üretimle, Türkiye elektrik üretiminin %7,99’unu karşılamaktadır. İldeki enerji üretiminde öne çıkan termik santraller Zonguldak Eren Termik Santrali ile Çatalağzı Termik Santrali, sırasıyla 2.790 MW ve 315 MW’lık kurulu güce sahiptir.

3.4.4. Turizm

Turizm, madencilikten sonra Zonguldak’ın gelişme potansiyeli en yüksek sektördür. Zonguldak Valiliği’nin koordinasyonu ile 2020 yılı sonunda kurulan Zonguldak Turizm ve Tanıtım Grubu, turizm sektöründe kaynakların etkin ve verimli kullanılması ile kamu kurumu, özel sektör ve STK’lar arasındaki iş birliğinin geliştirilerek ortak hareket kültürünün artırılması yönünde çalışmaktadır.

3.5. Fiziki ve Coğrafi Özellikler

Zonguldak Kömür Jeoparkı sınırları, bölgedeki jeolojik değerlerin çeşitliliği ile jeoparkın ana teması olan kömürle (karbonifer) var olan kent bütünündeki diğer doğal, kültürel ve endüstriyel jeositlerin il içinde dağınık halde bulunmasından dolayı karada Zonguldak idari il sınırıyla örtüşür ve kıyıda 2 kilometreye kadar denize uzanır. Toplam 3.502 km² alan kaplayan jeoparkın alanının 160km²’si denizin içindedir.

3.5.1. Konum

Zonguldak, Türkiye’nin Karadeniz Bölgesi’nin batısında yer alan bir ildir. İl, Karadeniz kıyısındadır ve kuzeyde 80 kilometre uzunluğunda Karadeniz sahili yer almaktadır. Zonguldak, kuzeydoğuda Bartın, doğuda Karabük, batıda Düzce, güneyde ise Bolu illeri ile çevrilidir. 3.310 kilometrekarelik yüz ölçümüne sahip il, Türkiye topraklarının %0,6’sını kaplar. Şehir merkezinin rakımı 13 m’dir.

3.5.2. Topografya

Zonguldak engebeli bir arazi yapısına sahiptir. İl alanının %56’sı dağlarla, %31’i platolarla ve %13’ü ovalarla kaplıdır. Akarsu vadileriyle yer yer derin bir biçimde parçalanmış olan il toprakları, orta yükseklikteki dağlık alanlardan oluşur. Bol yağışlı bir iklime sahip olan Zonguldak, yerüstü su kaynakları bakımından oldukça zengindir. İlde Filyos Çayı dışında büyük akarsu olmamakla birlikte, çok sayıda daha küçük akarsular bulunur. Bu akarsular, il alanını sık bir vadi ağıyla parçalamıştır.

3.5.2.1. Dağlar

Ağırlıklı yeryüzü şekillerini oluşturan dağlar; kuzey kesimlerinde 1000 metreyi bulmazken, orta kesimlerde 1200 metreyi aşmakta, güneyde ise yer yer 2000 metreye kadar ulaşmaktadır. Dağlar kıyıya koşut üç sıra oluşturduğundan kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım zordur. Kıyıya yakın yükseltilerin oluşturduğu dağ sırasının altında zengin taşkömürü yatakları vardır.

3.5.2.2. Vadiler, Platolar, Ovalar

Zonguldak il toprakları sıkı bir vadi ağıyla parçalanmıştır. Bu vadiler kimi kesimlerde genişleyerek düzlükler oluşturmasına karşın, ilde büyük denebilecek bir ova yoktur.

Filyos Çayı Vadisi, Alaplı Irmağı Vadisi, Gülüç Irmağı Vadisi ve Üzülmaz Deresi Vadisi ilin önemli vadilerindendir.

3.5.2.3. Akarsular

Filyos Çayı, Gülüç Çayı, Devrek Irmağı, Alaplı Irmağı, Üzülmaz Deresi ve Kozlu Deresi yörenin bilinen akarsu kaynaklarıdır. İlin en önemli akarsuyu 228 km uzunluğundaki Filyos Çayı'dır. Akarsuların denize döküldüğü Küçükağzı, Ömerağzı, Çatalağzı, İnağzı, Değirmenağzı, Çavuşağzı, Alacaağzı, Köseağzı, Mevreağzı ve İncivezağzı gibi noktalara irili ufaklı pek çok dere akmasına rağmen yaz mevsiminde bu derelerin oluşturduğu kanyonların suyu azalmaktadır.

3.5.2.4. Kıyılar

Karadeniz boyunca uzanan kıyı şeridinin en belirgin çıkıntısı Kdz. Ereğli yakınlarındaki Baba Burnu'dur. Doğu — batı doğrultusunda Sazköy — Alaplı arasında kalan 80 kilometrelik kıyı bandında birçok koy ve kumsal alan vardır.

3.5.2.5. Baraj Gölleri ve Göletler

İl sınırları içinde doğal göl bulunmamaktadır. Merkezde Ulutan, Kdz. Ereğli'de Kızılcapınar ve Gülüç baraj gölleri; Çatalağzı'da Dereköy ve Karapınar'da Çobanoğlu göletleri ilin bilinen yapay gölleridir.

3.5.3. İklim

Zonguldak, ılıman Karadeniz ikliminin etkisi altındadır ve yıl boyu yağışlı olan ilde kurak mevsime rastlanılmamaktadır. Denizden iç kesimlere doğru gidildikçe, iklim biraz daha sertleşir, yağış azalır.

3.5.3.1. Sıcaklık

İlde mevsimler ve gece — gündüz arasında önemli bir farklılaşma yoktur. Yıl boyunca aylık ortalama sıcaklık 6°C ile 22°C arasında değişmektedir. Haziran, temmuz ve ağustos ayları ilin en fazla güneşli günlerinin yaşandığı aylardır. Yine bu aylar arasında deniz sıcaklığı ortalama 20°C düzeyindedir.

3.5.3.2. Yağış

Yıllık yağış ortalamasının 1.199 kg/m² olduğu Zonguldak'ta, Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün son 30 yıl verileri incelendiğinde yılda ortalama 152,2 gün yağışlı geçtiği görülmektedir. En yağışlı aylar 148.65 mm ile aralık ve 141.72 mm ile ocak aylarıdır. Yağışlar kıyılardan iç kesimlere doğru gidildikçe hem azalmakta hem de yağmurdan kara dönüşme özelliği göstermektedir.

3.5.3.3. Rüzgâr

İlde hâkim rüzgâr güneydoğu (keşişleme) yönündedir. İkinci derecede etkili rüzgâr ise kuzeybatı (karayel) yönündedir.

3.5.3.4. Nem

Zonguldak'ta en düşük nispi nem oranı %70 olup ortalama nispi nem oranı %75'tir.

3.5.4. Bitki Örtüsü

İl topraklarının %56'sı ormanlık alan olup bunun %88'i koru, %12'si baltalık orman niteliğindedir. Yöre ormanları, Türkiye ormanları içerisinde zengin bitki örtüsü ile doğal arboretum özelliğinde olmasıyla öne çıkar. Bu ormanların %70'i kayın, meşe, gürgen, kestane, çınar, ıhlamur ve kızılçam başta olmak üzere geniş yapraklı ormanlar; %30'u ise karaçam, sarıçam, kızılçam ve sahil çamı olmak üzere iğne yapraklı ormanlardan oluşmaktadır.

Yörenin yükseklerinde köknar, çam gibi iğne yapraklı, daha aşağılarda kayın, meşe, kestane, karaağaç, ıhlamur, kavak gibi yayvan yapraklı ve akarsu kenarlarında da kavak, söğüt ağaçları bulunur. Bu ana yeşil dokuyu orman gülü, pırnal meşesi, çobanpüskülü, defne, kocayemiş, kızılçık, kiraz, funda, ayıüzümü, kuşburnu, böğürtlen, dağ çileği, eğrelti otu gibi orman altı bitki örtüsü tamamlamaktadır.

Zonguldak yöresi endemik bitki varlığı açısından oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Ana toprağı Zonguldak olan bu bitkilerin bir bölümü yörenin antik adları ile (*Phrygia*, *Paphlagonica*, *Galaticus*, *Bihhynicum*, *Pontica*), bir bölümü de mitolojik kaynaklardaki adları ile (*Delphinium*, *Olympica*, *Heracleum*) bilinmektedir.

3.5.5. Jeoloji

Zonguldak Kömür Jeoparkı, 570 – 590 milyon yıllık bir geçmişe ev sahipliği yapmaktadır. Jeoparktaki en yaşlı kayalar Prekambriyen (Neoproterozoik) yaşlı metagranit kayalarından oluşmaktadır. Jeolojik olarak eski bir jeolojik topluluk olan İstanbul – Zonguldak Zonu'na bağlı olan bu kaya grupları Türkiye'nin de en yaşlı kaya gruplarının yüzeylendiği alanlardan birisidir. Jeoparktaki en yaşlı kaya grubu olan bu kayaların üzerine klastiklerden – siyah şeyllere doğru geçen Ordovisyen – Silüriyen yaşlı bir istif gelmektedir.

Bunların da üzerine gelen Devoniyen ve Erken Karbonifer jeolojik birimler siğ denize fasiyeslerden çökmiş kayalardan oluşur. Bu birimin üzerine çökelen Üst Karbonifer istif, Zonguldak havzası ve jeoparkın ana teması olup, Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın en önemli birimlerinden biri olan kömür damarlarını içeren kayalara ev sahipliği yapar. Paleozoik döneminde gelişmiş olan bu birimlerin üzerine son olarak Permiyen ve Triyas yaşlı karasal tortul birimler gelmektedir. Mesozoyik yaşlı Üst Jura, Alt Kretase ve Üst Kretase kayaları farklı çökel ve magmatik kayalardan meydana gelmekte olup, fliş istifleri, masif kireçtaşları, sütun bazaltlar, yastık lavlar ile büyük bir jeoçeşitlilik sunmaktadır. Üst Kretase yaşlı volkanik kayaların İntra – Pontid sutureunun kapanması sırasında gelişmiş olan karakteristik yay magmatizması kökenli volkanik – çökel kayalardan oluşur. Üst Kretase – Erken Eosen yaşlı çökel birimler genel olarak derin denizde çökmiş kayalardan meydana gelmektedir.

Jeopark dahilinde gözlenen kayalar Pan-Afrikan, Variskan ve Alpin olmak üzere üç farklı orojenezin kanıtlarını içermektedir. Paleontolojik, paleobiocoğrafik ve jeokronolojik kayıtlar jeopark dahilinde eski okyanus kabuğu kalıntıları (Paleo – Tetis, Rheic ve Intrapontid) ve kıtaların (Lavrasya ve Pangea) kalıntılarını içermektedir.

Zonguldak Kömür Jeoparkı'ndaki jeomorfoloji ise genel olarak Neotektonik ve iklimsel süreçlerin Neojen – Kuvaterner dönemindeki evrimi ile şekillenmiş olup, vadiler, tepeler, nehirler, deltalar, mağaralar, dolinler, karslaşma ve heyelanlar genel olarak bu dönemlerde son şeklini almıştır.

3.6. Altyapı

3.6.1. Fiziksel Altyapı & Ulaşım

3.6.1.1. Karayolu Ulaşımı

2023 Karayolları Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre Zonguldak'ta 421 km uzunluğunda yol vardır. Bu yollardan 190 km'si devlet yolu, 231 km'si il yolu kategorisindedir. Bölgedeki yolların 194 km'si bölünmüş yoldur.

Şehir merkezine Sakarya — Kars illeri arasında işleyen D010 numaralı devlet yolu ile Zonguldak — Mersin illeri arasında işleyen D750 numaralı devlet yolu ile ulaşım sağlanabilir.

3.6.1.2. Havayolu Ulaşımı

Zonguldak'ın Çaycuma ilçesinde bulunan Zonguldak Havalimanı uluslararası havalimanı statüsüne sahip olup Zonguldak, Karabük ve Bartın illerine hitap eden bölgesel bir havalimanı niteliğindedir. Zonguldak Havalimanı'ndan dış hatlarda Almanya'ya, iç hatlarda da İstanbul Havalimanı'na karşılıklı uçuşlar gerçekleştirilmektedir.

Zonguldak Havalimanı'nda iç hatlarda Türk Hava Yolları, dış hatlarda ise Corendon Airlines ve SunExpress firmalarının uçuşları bulunmaktadır.

3.6.1.2.1. Ankara Esenboğa Havalimanı

Ankara Esenboğa Havalimanı'nın Zonguldak'a uzaklığı 282 km'dir. Havalimanına gelen yolcular karayolu ile 3 saat 38 dakika içinde şehre ulaşabilir.

3.6.1.2.2. İstanbul Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı

İstanbul Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı'nın Zonguldak'a uzaklığı 286 km'dir. Havalimanına gelen yolcular karayolu ile 3 saat 43 dakika içinde şehre ulaşabilir.

3.6.1.2.3. İstanbul Havalimanı

İstanbul Havalimanı'nın Zonguldak'a uzaklığı 357 km'dir. Havalimanına gelen yolcular karayolu ile 4 saat 32 dakika içinde şehre ulaşabilir.

3.6.1.3. Demiryolu Ulaşımı

Ankara — Karabük — Zonguldak arasında 484 km'lik tek hatlı demiryolu bulunmaktadır. Hattın Irmak — Karabük — Zonguldak arasındaki 415 km'lik kısmı rehabilite edilerek sinyalizasyon altyapısı iyileştirilmiş, yolcu peronları engellilerin erişimine uygun hale getirilmiş ve hat Avrupa Birliği standartlarına getirilmiştir. Demiryolu hattı yük taşımacılığının yanında yolcu taşımacılığında da kullanılmaktadır.

Demiryolu güzergahı Zonguldak Havalimanı'nın hemen önünden geçmektedir. Bundan dolayı da farklı ulaşım modları arasında entegrasyon açısından da önemli bir potansiyel taşımaktadır. Demiryolu hattının turizme de doğrudan hizmet etmesi ve yeni bir destinasyon rotası oluşturulması amacıyla Yeşil Rota (Kömüre Giden Demiryolu) adıyla konsept bir turizm projesi oluşturulmuştur.

3.6.1.4. Denizyolu Ulaşımı

Zonguldak il sınırları içinde TTK Limanı, Eren Limanı, Erdemir Limanı, Kdz. Ereğli Belediyesi Limanı ve Filyos Limanı olmak üzere toplam beş adet uluslararası sevkiyat yapan liman bulunmaktadır. Zonguldak'tan Ukrayna ve Rusya'ya ro-ro taşımacılığı yapılmaktadır.

3.6.2. Turizm Altyapısı

3.6.2.1. Konaklama Altyapısı

Zonguldak ilinin 2020 yılı istatistiklerine göre il genelinde toplam 3.206 yatak kapasitesi bulunmakta olup detayları aşağıda verilmiştir. İlde bir adet 5 yıldız, üç adet 4 yıldız ve beş adet 3 yıldızlı tesis, dört adet 2 yıldızlı tesis, 2 adet bir yıldızlı tesis, 1 adet pansiyon bulunmaktadır. Ayrıca ilde,

- 27 belediye belgeli tesis, 727 oda ve 1.440 yatak,
- 16 turizm işletme belgeli tesis, 873 oda ve 1.766 yatak,
- 2 yatırım belgeli tesis, 250 oda ve 546 yatak bulunmaktadır.

Zonguldak'ta turizm yıl geçtikçe daha çok önem kazanmaktadır. 2019 yılında Zonguldak ilinde tesise geliş sayısı 240.000 turiste yaklaşmıştır. Bu rakam 2002 yılının tesise geliş sayısının 2 katı civarındadır. Tesise geliş sayılarında yabancıların oranı %5 mertebesinde. Geceleme sayılarında ise aynı yıl toplam 400.000'e ulaşmıştır. Toplam gecelemede 2012 yılı sonrasında önemli artışlar gerçekleşmiş olup son 3 yıldır bu artış da daha yüksek seyretmektedir.

İldeki verilere bakarak ortalama konaklama süresi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarında 1,7 gün iken yabancı ziyaretçilerde bu oran 1,25 ile daha düşüktür.

3.6.2.2. Yeme – İçme Altyapısı

3.6.2.2.1. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli Yeme – İçme Tesisleri

Zonguldak'ta T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı belgeli 9 yeme – içme tesisi bulunmaktadır.

AD	İLÇE	KAPASİTE
Yamanlar Oteli	Alaplı	95
Çaycuma Sahil Eğlence Yeri	Çaycuma	300
Çınar Oteli Restoran	Devrek	115
100. Yıl Atatürk Hizmet Köyü	Gökçebey	450
Etaş Oteli Restoran	Kdz. Ereğli	50
Kirazlar Oteli Restoran	Kdz. Ereğli	230
Plan Restaurant Musa'nın Yeri	Kdz. Ereğli	210
Alaborina Restoran	Merkez	350
Emirgan Oteli Restoran	Merkez	240

3.6.2.2.2. Belediyeler Tarafından Belgeli Yeme – İçme Tesisleri

Zonguldak'ta belediyeler tarafından belgeli 57 yeme – içme tesisi bulunmaktadır.

AD	İLÇE
Güney Kebap	Alaplı
Pidos Pide Salonu	Alaplı
Gaziantep Pide Kebap Salonu	Alaplı
Alaplı Belediyesi Plaj Tesisleri	Alaplı – Akçakoca Karayolu
Sariel Restoran	Çaycuma
Başaran Restoran	Çaycuma
Paşam Restoran	Çaycuma
Paşam İçkili Restoran	Çaycuma
Albuz Restoran	Çaycuma
Menteşoğlu Restoran	Çaycuma
Yakamoz Restoran	Çaycuma
Yoşi Restoran	Çaycuma
Hanyanı Restoran	Devrek
Değirmen Restoran	Devrek
Dağ Turizm (Alabalık)	Devrek
100. Yıl Hizmet Köyü	Devrek
Şahintepesi Restoran	Gökçebeş Yol Ayrımı
Elif Oteli Lokantası	Kdz. Ereğli
Saray Lokantası	Kdz. Ereğli
Kebabçı Hafız	Kdz. Ereğli
Heracleia Balık Evi	Kdz. Ereğli
Şelale Kebap	Kdz. Ereğli
Güney Kebap	Kdz. Ereğli
Paşam Kebap	Kdz. Ereğli
Mercan Balık Evi	Kdz. Ereğli
Yılmaz Et Mangal	Kdz. Ereğli
Yeni Sahil Restoran	Kdz. Ereğli
Özsanat Pide	Kdz. Ereğli
Karadeniz Pide Salonu	Kdz. Ereğli
Kocausta Köfte Salonu	Kdz. Ereğli
Göztepe Pide Salonu	Kdz. Ereğli
Coşgun Pide Salonu	Kdz. Ereğli
Falim Pide Salonu	Kdz. Ereğli
Pidecioğlu Pide Salonu	Kdz. Ereğli
Candaroğlu Pide Salonu	Kdz. Ereğli

AD	İLÇE
Hasan Kuru Pide Salonu	Kdz. Ereğli
Ereğli Plaj Tesisleri	Kdz. Ereğli — Alaplı Karayolu
Crenides Hotel Restoran	Kilimli
İnegöl Köfte	Kozlu
İnegöl Köfte Salonu	Kozlu
Deniz Kulübü	Merkez
Maden Mühendisleri Drn. Lokali	Merkez
Maden Mühendisleri Od. Lokali	Merkez
Baro Lokali	Merkez
Tabipler Odası Lokali	Merkez
TTK Memurlar Lokali	Merkez
TTK Müh. Mim. Derneği Lokali	Merkez
Emniyet Lokantası	Merkez
Ferah Lokantası	Merkez
Çatı Kebap Pide Salonu	Merkez
Yaman Restoran (Kilise)	Merkez
Saray Lokantası	Merkez
Aydağ Restoran	Merkez
Sepetçioğlu Pide — Kebap	Merkez
Öztürk Pide — Kebap	Merkez
Meşhur Akçaabat Köftecisi	Merkez
Oğuz Turistik Tesisleri	Türkali Köyü

3.6.2.3. Alışveriş Merkezleri

Zonguldak'ta 2 adet Merkez ilçede, 3 adet Kdz. Ereğli'de olmak üzere toplam 5 adet alışveriş merkezi bulunmaktadır. Bu alışveriş merkezleri şunlardır:

- WestaLife Alışveriş ve Yaşam Merkezi • Merkez
- Esas 67 Burda AVM • Merkez
- Ereylin Alışveriş Merkezi • Kdz. Ereğli
- Özdemirpark AVM • Kdz. Ereğli
- Ay City • Kdz. Ereğli

3.6.2.4. Seyahat Acenteleri

Zonguldak'ta Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren; Merkez ilçede 9 adet, Kdz. Ereğli'de 6 adet, Devrek'te 1 adet, Alaplı'da 1 adet ve Çaycuma'da 1 adet olmak üzere toplam 18 seyahat acentesi bulunmaktadır.

AD	İLÇE
67 Eralyiğit Turizm Seyahat Acentesi	Alaplı
Odabaşoğlu Seyahat Acentesi	Çaycuma
Dev İnal Turizm Seyahat Acentesi	Devrek
Artur Turizm Seyahat Acentesi	Kdz. Ereğli
Transob Turizm ve Seyahat Acentesi	Kdz. Ereğli
Keşmer Turizm Seyahat Acentesi	Kdz. Ereğli
Burak Tour – B&G Gözdem Turizm Seyahat Acentesi	Kdz. Ereğli
Kdz. Ereğli Erçelik Turizm Seyahat Acentesi	Kdz. Ereğli
Ardemsan Seyahat Acentesi	Kdz. Ereğli
Akcansa Turizm Seyahat Acentesi	Merkez
L&G 4U Seyahat Acentesi	Merkez
Rüzgar Turizm Seyahat Acentesi	Merkez
VLG Seyahat Acentesi	Merkez
Daloğlu Turizm Seyahat Acentesi	Merkez
Ekrem Turizm Seyahat Acentesi (Merkez – İstanbul)	Merkez
Blg Bilgin Turizm Seyahat Acentesi	Merkez
Zonguldak Turizm Seyahat Acentesi	Merkez
67 Kale Turizm Seyahat Acentesi	Merkez

3.6.2.5. Tur Rehberleri

Zonguldak bölgesinde aktif olarak tur rehberliği yapan 12 rehber vardır. Hepsi İngilizce rehberlik hizmeti sunarken 1 kişi aynı zamanda Endonezya dilinde de rehberlik sunar. Bu rehberlerden 6 kişi Ankara Turist Rehberleri Odası'na bağlı olarak çalışmalarını yürütmektedir.

3.7. İdari Yapı

1920 yılına kadar kaza olarak yönetilen Zonguldak, 1 Nisan 1924'te il olmuştur. 1927 yılında Safranbolu kazası, 1944 yılında ilçe olan Çaycuma ve Ulus, 1953'te Karabük ve Eflani, 1957'de Kurucaşile, 1987'de Alaplı, Amasra ve Yenice kasabaları, 1990'da ilçe olan Gökçeşey Zonguldak'a bağlanmıştır. 28 Ağustos 1991 tarihinde Bartın'ın il olması sonucu Bartın'ın yanı sıra Amasra, Ulus, Kurucaşile, 6 Haziran 1995 tarihinde ise Karabük'ün il olmasıyla Eflâni, Safranbolu ve Yenice ilçeleri Zonguldak'tan ayrılmıştır. 1990'lı yıllara kadar bu üç ili bünyesinde barındıran ve Merkez, Kdz. Ereğli, Devrek, Safranbolu, Çaycuma, Devrek, Ulus, Karabük, Eflani, Kurucaşile, Amasra, Yenice ve Gökçeşey olmak üzere 13 ilçesi ile Kuzeybatı Anadolu'nun büyük bir ili iken belirtilen illerin ve ilçelerin ayrılmasıyla Zonguldak'ın ilçe sayısı beşe düşmüştür. 2012 yılı sonunda Kozlu ve Kilimli Beldelerinin de ilçe olmasıyla bugünkü idari yapısına kavuşmuştur. Zonguldak bugün idari anlamda Merkez ilçe, Kozlu, Kilimli, Alaplı, Çaycuma, Devrek, Gökçeşey ve Kdz. Ereğli İlçelerinden oluşmaktadır. İlde merkez ilçeler ve ilçelere bağlı toplam 25 belediye ve 380 köy bulunmaktadır.

4. ZONGULDAK KÖMÜR JEOPARKI

500 million years of k

Zonguldak Kömür Jeoparkı, Zonguldak'ın idari sınırları ile deniz tarafındaki iki kilometrelik kesimi içine alan toplam 3.502 km²lik bir büyüklüğe sahiptir. Jeopark, ildeki jeolojik, doğal, kültürel ve endüstriyel miras değerlerinin tanıtılması, farkındalık yaratılması ve bu değerlerin korunarak gelecek nesillere aktarılması amacıyla oluşturulmuştur.

İlk çalışmaları 2018 yılına uzanan Zonguldak Kömür Jeoparkı, 2021 yılı haziran ayı içinde "Zonguldak Kömür Jeoparkı Kuruluş, Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönerge"nin de kabulüyle Zonguldak Turizm Altyapı Hizmet Birliği (ZONTAB) çatısı altında kurumsal bir yapıya kavuşturulmuştur.

2022 yılı Ekim ayında UNESCO Küresel Jeopark Ağı'na başvuru dosyası sunulurken aday jeopark statüsü elde edilmiştir. UTMK Yönetim Kurulu, 2023 öncesi UNESCO'dan "küresel jeopark" belgesi almış veya almak için başvuru yapmış olan adayların, ilave dosya hazırlamalarına gerek kalmaksızın "ulusal jeopark" olarak kabul ve ilan edilmesine karar vermiş; bu kapsamda küresel aday Zonguldak Kömür Jeoparkı "ulusal jeopark" olarak kabul ve ilan edilmiştir.

Bilimsel çalışmalar, eğitim ve çeşitli etkinliklerle bölgesel gelişimi ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik eden Zonguldak Kömür Jeoparkı, 50 asıl 50'yi aşkın potansiyel jeositiyle UNESCO Küresel Jeopark Ağı'na üyelik hedefiyle çalışmalarını sürdürmektedir.

History

500 milyon yıllık hikaye

Projeyle birlikte Zonguldak'ın jeolojik, doğal, kültürel ve endüstriyel miras değerleri tanıtılarak ulusal ve uluslararası arenada hak ettiği itibarı görebilecek, farkındalık yaratılarak bu unsurların nesiller boyu etkin biçimde korunması sağlanacaktır. Bunun yanında Zonguldak Kömür Jeoparkı ulusal ölçekte Zonguldak'ın ekonomik ve sosyal gelişimi ile sürdürülebilir kalkınmasına, uluslararası ölçekte ise Türkiye'nin itibarına, dinamizmine ve uluslararası entegrasyonuna katkı sağlayacak prestijli ve saygın bir projedir.

4.1. Vizyon, Misyon ve Temel Değerler

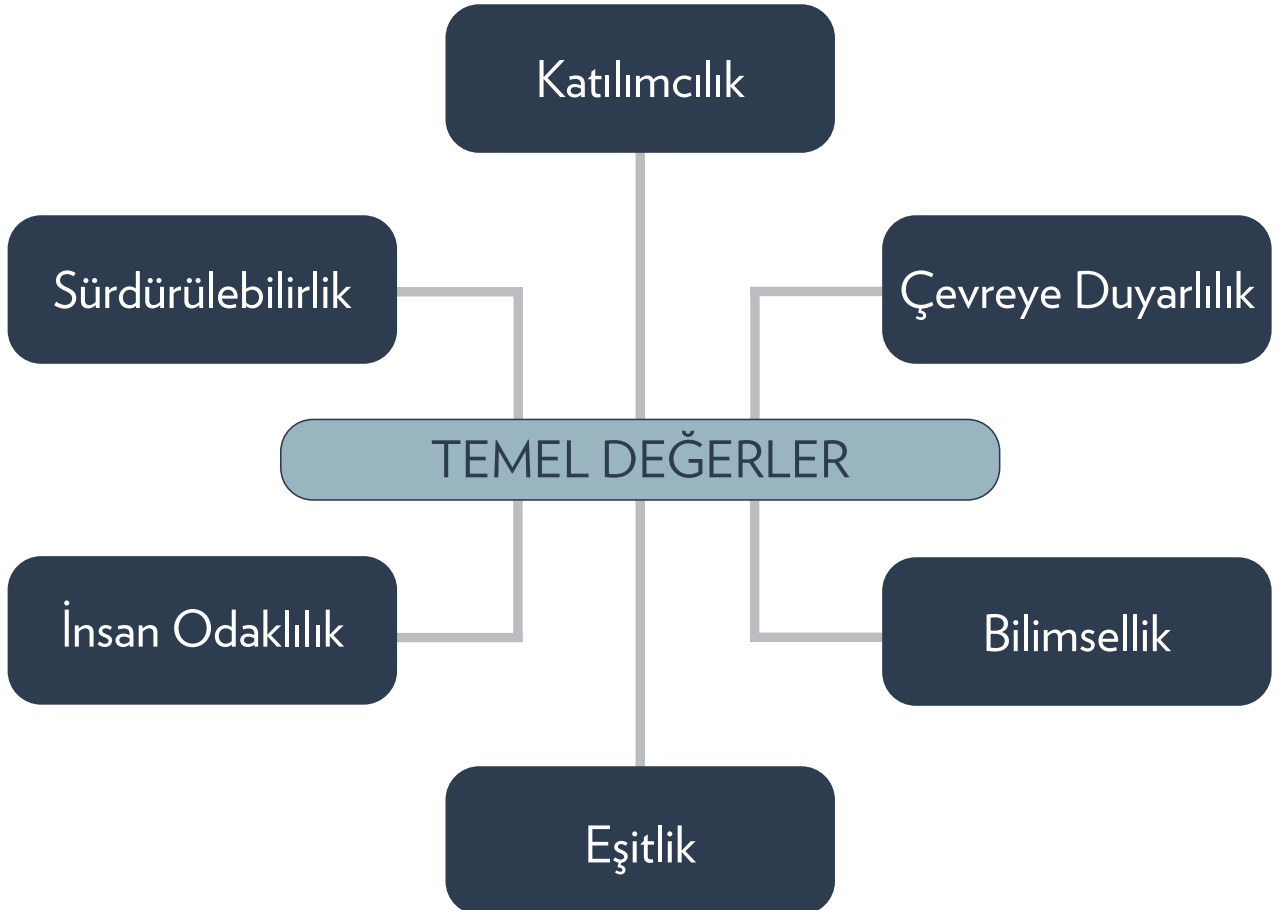
Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın vizyonu; havzaya ait jeolojik mirasın yerkürenin tarihindeki yerini ve önemini tüm dünyaya anlatmak, kömür endüstrisinin hikâyesini ve kültürel değerlerini sürdürülebilirlik ilkesiyle kullanmak, jeoloji, madencilik ve kömür endüstrisi alanlarında ziyaretçilere eşsiz bir deneyim sunarak farkındalık yaratan, çevreye duyarlı, lider bir jeopark olarak tanınmaktadır.

İklim değişikliği ve çevre kirliliğinin sonucu olarak artan doğal afetler ve küresel ölçekteki savaş ve çatışmalar sonucunda doğal ve kültürel varlıklar eskisine oranla daha fazla tehdit altındadır. Bu gelişme doğrultusunda Dünya'nın ve ortak mirasın korunması yönünde küresel bir farkındalık yaratma zorunluluğu her zamankinden daha fazla ihtiyaçtır. Bilimsel düşünce ve ortak

aklın gerektirdiği bu zorunlulukla, uluslararası kuruluşlar çeşitli projeler ve programlar geliştirmiştir. UNESCO'nun yürüttüğü koruma projelerinin önde gelenlerinden olan jeopark programı, biyoçeşitlilik ve jeoçeşitliliği dikkate alarak bunları yerel halktan ayırmadan gezegeni korumayı hedeflemektedir. Jeoparklar koruma çalışmalarını insan — doğa ilişkisinin sürdürülebilirlik ilkesi kapsamında değerlendirir. Zonguldak Kömür Jeoparkı bu anlayışı bütünüyle benimsemiştir.

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın misyonu; jeolojik ve biyolojik mirası korumak, sürdürülebilir turizm faaliyetleriyle bölgeye ekonomik katkı sağlamak ve jeoloji, madencilik ve kömür endüstrisi hakkında eğitim vermek için çalışmaktır. Yerel halkın ve ziyaretçilerin jeolojik mirası anlamalarına, takdir etmelerine ve korumalarına vesile olmak, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ve çevre koruması konusunda farkındalığı artırmak, araştırma ve bilimsel çalışmaları destekleyerek jeolojik ve kültürel bilgiyi geliştirmek ve paylaşmak da yine Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın misyonunun bir parçasıdır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, kömür endüstrisi ile ilgili bilgileri sunarken, aynı zamanda bölgenin doğal güzelliklerini korumayı ve çevre dostu turizm faaliyetlerini teşvik etmeyi hedefler. Ayrıca, kömür endüstrisi tarihini anlatarak geçmişin değerlerini ve kültürel dokuyu yaşatmayı amaçlar. Böylece, ziyaretçilerin eğitici ve ilgi çekici bir deneyim yaşamalarını sağlar ve yerel ekonomiye katkıda bulunur.

4.1.1. Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın Biricik Özellikleri

Zonguldak Kömür Jeoparkı, jeoparkı diğer maden ve kömür temalı jeoparklardan ayıran, Zonguldak'a özgü doğal, coğrafi ve kültürel özelliklere sahiptir. Bu biricik özellikler kömür üretimi, doğa ve kültür ana başlıklarında incelenebilir. Black Country UNESCO Küresel Jeoparkı, Toskana Madencilik UNESCO Küresel Jeoparkı, Ruhr Ulusal Jeoparkı gibi Zonguldak ile benzer endüstriyel geçmişe sahip, madenciliğin yerel kültürü şekillendirdiği başka jeoparklar da bulunmaktadır. Zonguldak Kömür Jeoparkı'nı benzer örneklerden ayıran en önemli unsurlardan biri 150 yıllık geçmişe sahip kömür endüstrisinin diğer jeoparkların aksine günümüzde de aktif olarak devam etmesidir. Bu özelliğiyle Zonguldak Kömür Jeoparkı hem kömür faaliyetinin devamlılığının hem de bu endüstrinin yerel kimliğin oluşmasındaki etkilerinin gözlenebildiği özel bir örnektir. Bir diğer taraftan milyonlarca yıllık gelişim sürecinde kapalı bir havza, bir göl ve bir iç deniz gibi farklı şekillerde varlığını sürdürmüş, günümüzdeki halini Son Buzul Çağı'nda almış, ilgi çekici bir jeolojik geçmişe sahip Karadeniz'e kıyısı olan tek jeopark olması da Zonguldak Kömür Jeoparkı'nı diğer jeoparklardan ayırır. Zonguldak halkının nesiller boyu aktararak günümüze ulaşmış; Devrek bastonu yapımı, çeşitli dokuma teknikleri, sözlü kültür öğeleri gibi yerel kültür ve gelenek örnekleri de Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın biricikliğini oluşturan kültürel unsurlardır.

4.1.2. Sorumluluklar

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın sorumlulukları, 24 Haziran 2021 tarihinde ZONTAB tarafından imzalanan "Zonguldak Kömür Jeoparkı (JEOZON) Kuruluş, Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönerge"de aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

- Zonguldak ve yakın çevresinde yer alan jeopark potansiyelini ortaya koymak, bölgenin niteliksel unsurlarının durumuna uygun sınır ve büyüklüğünü tespit etmek ve stratejik plan yapmak üzere sahadaki jeositlerin ve jeomiras öğelerinin envanterini çıkarmak, dokümantasyonu yapmak, veri tabanına aktarmak, güncellemek, yayınlamak.
- Jeopark tesisleşmesinde öncelikli alanların projelendirilmesi hususunda yerel yönetimlerle ve ilgili kurum ve kişilerle iş birliği içerisinde gerekli koordinasyonu sağlamak, UNESCO kriterlerinin uygulanması için yön vermek, danışmanlık yapmak.
- Jeopark sahasında bilimsel araştırma ve incelemede bulunmak, yerli ve yabancı araştırmacılara imkânlar çerçevesinde teknik, bilimsel ve lojistik destek sağlamak.
- Jeopark kurma çalışmalarına yönelik bir kurumsal idari yapıya ilişkin eylem planı ve ardından bir stratejik plan hazırlamak.
- Jeopark kurulmasına yönelik hazırlanan ve onaylanan stratejik planın uygulanmasını gözlemek, sonuçları değerlendirmek ve gereken plan değişikliklerini önermek.
- Hazırlanan stratejik plan çerçevesinde, Zonguldak'ın uluslararası bir jeopark olması ve bir jeoturizm merkezi haline gelmesi için çalışmalar yapmak ve yapılan çalışmalara destek olmak.
- Kurulacak müze ve ziyaretçi merkezlerinin planlama ve donatma süreçlerini yönetmek.
- Jeopark kuruluş çalışmalarına yönelik yurt içi ve yurt dışındaki resmi, özel kurum ve kuruluş ve kişilerle koordinasyon ve iş birliği yapmak.
- Zonguldak ili ve yakın çevresinin sahip olduğu doğal mirasın ve jeomirasının ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını sağlamak.
- Zonguldak ili ve yakın çevresinde yer alan jeosit ve jeomiras sahalarını düzenli olarak takip etmek ve raporlar yayımlamak.
- Zonguldak ili ve yakın çevresinde var olan doğal ve jeomirasın korunmasına yönelik gerekli önlemleri almak, teklifler hazırlamak ve yerel otoritelere sunmak.
- Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın sahip olduğu, potansiyeller de dahil doğal ve jeolojik miras ile ilgili ulusal ve uluslararası referans ve yayınları takip etmek, bilimsel ve akademik araştırmaları teşvik etmek ve destek sunmak.
- Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın sahip olduğu jeolojik mirasa ilişkin tespit edilen jeolojik zaman dilimlerine ait bulgu ve bilimsel araştırmalara dayanan verileri, jeopark temasıyla ilişkilendirmek ve jeoçeşitliliği vurgulamak.

- Zonguldak Kömür Jeoparkı jeolojik mirası envanteri kapsamında jeomorfoloji, sedimantoloji, paleontoloji, ekoloji, jeohidroloji gibi farklı yer bilimleri disiplinlerinin çalışmalarına yön ve yer vermek, destek olmak.
- Jeomirasla ilintili yerel motifler ve kültürel öğeleri araştırmak ve değerleri topluma kazandırmak için çalışmalar yapmak.
- Zonguldak ili ve yakın çevresindeki doğal ve jeomirasın, jeoturizm yoluyla sürdürülebilir yerel kalkınma aracı olarak kullanılmasına yönelik, projeler geliştirmek ve faaliyetler yapmak.
- Zonguldak ili ve yakın çevresindeki doğal ve jeolojik mirasın toplumda doğa ve çevre konularında farkındalık oluşturma maksatlı kullanımına yönelik planlama ve uygulamalar yapmak.
- Yerel, ulusal ve uluslararası kurumlarla iş birliği içerisinde jeopark sahasında jeo eğitim ve doğa eğitimi faaliyetleri planlamak, organize etmek ve düzenlemek.
- Zonguldak'ta doğal miras ve jeomirası temel alan, toplumu doğayla bütünleştirici sanatsal, sportif ve eğitici faaliyetleri teşvik etmek ve organize etmek ve yerel makamlara bu konuda teklif sunmak, iş birliği yapmak.
- Jeopark alanında çalışan bilim insanlarının entegrasyonunu sağlamak için organize edilen akademik faaliyetlere destek vermek, içinde yer almak.
- İlgili mevzuat hükümleri kapsamında jeosit veri tabanı çalışması yapmak, yaptırmak veya organize etmek, bu konuda yapılan çalışmalar içinde yer almak, mevcut sistemlere entegre olması için girişimlerde bulunmak.
- Toplumun yerbilimleri konusunda temel düzeyde bilinçlendirmeye yönelik eğitim ve tanıtım faaliyetleri düzenlemek veya katılmak.
- Türkiye'deki ve yurt dışındaki jeoparkları ziyaret etmek suretiyle buradaki gelişmeleri takip etmek ve yenilik transferlerini sağlamak.
- Ulusal ve uluslararası düzeyde kurulan jeoparklarla ilgili yurt içi ve yurt dışında kitap, tez, makale ve benzeri şekilde yapılan çalışmalarını toplayarak jeopark arşiv – kütüphane altyapısını oluşturmak.
- Milli jeomirasın etkin biçimde korunması, amacına uygun biçimde sürdürülebilir kullanımına yönelik planlama ve denetleme çalışmalarına destek olmak.
- Jeopark ve jeomiras kavramının ulusal ve yerel ölçekte tanıtılmasına yönelik, televizyon, radyo ve online mecra da belgesel, söyleşi, program, sunum ve benzeri etkinlikler yapmak.
- Yurt dışında jeoparklar ile ilgili çalışma ve toplantılara katılarak Zonguldak Kömür Jeoparkı'nı ve Türkiye'yi temsil etmek.
- Türkiye'nin jeomirası ve jeoparklarını yurt içinde ve yurt dışında tanıtmak maksatlı basılı ve elektronik yayınlar, programlar yapmak, yaptırmak, faaliyetler organize etmek.
- Yurt dışında kurulmuş jeoparklar, müzeler, merkezler, üniversiteler ve enstitülerle koordinasyonu sağlamak, iş birliği yapmak, bilimsel toplantılar, kongre ve seminerler, sempozyumlar düzenlemek, ortak projeler geliştirmek ve yürütmek.

- İlgili mevzuat hükümleri kapsamında başta Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi olmak üzere ulusal düzeydeki teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan kuruluşlarla jeopark konusunda AR—GE alanında iş birliği yapmak, ortak projeler geliştirmek.
- Jeoparkta kullanılmak üzere jeo eğitim gereç ve yöntemlerin geliştirilmesini, eğitsel oyun ve dijital belgeler ile atölyeler oluşturulmasını ve bunların uygulanması ve yaygınlaştırılmasını sağlamak.
- Jeomiras ve doğal mirasın sürdürülebilir kullanımına dayalı yeni bir turizm tipi ve yerel kalkınma aracı olan jeoturizm konusunda araştırma ve pilot uygulamalar yapmak.
- Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın jeolojik miras dışında sahip olduğu tüm doğal, kültürel, endüstriyel mirasa ilişkin jeositler ile bilinen tüm değer ve varlıkları jeopark temasıyla ilişkilendirmek suretiyle jeopark envanterine katmak.
- Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi bünyesinde bulunan ilgili bölümlerde lisans ve lisansüstü düzede doğal miras ve jeomiras ile ilgili araştırmaları teşvik etmek.
- Jeopark alanında yerli ve yabancı öğrencilere yönelik yüksek lisans ve doktora programlarına katkıda bulunmak.
- Jeoparklarda müze ve saha rehberi olarak istihdam edilecek kişilere uzmanlık kazandırmaya yönelik sertifikalı eğitim ve öğretim programları düzenlenmesi için Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi ile iş birliği yapmak.

4.2. Kurumsal Yapı

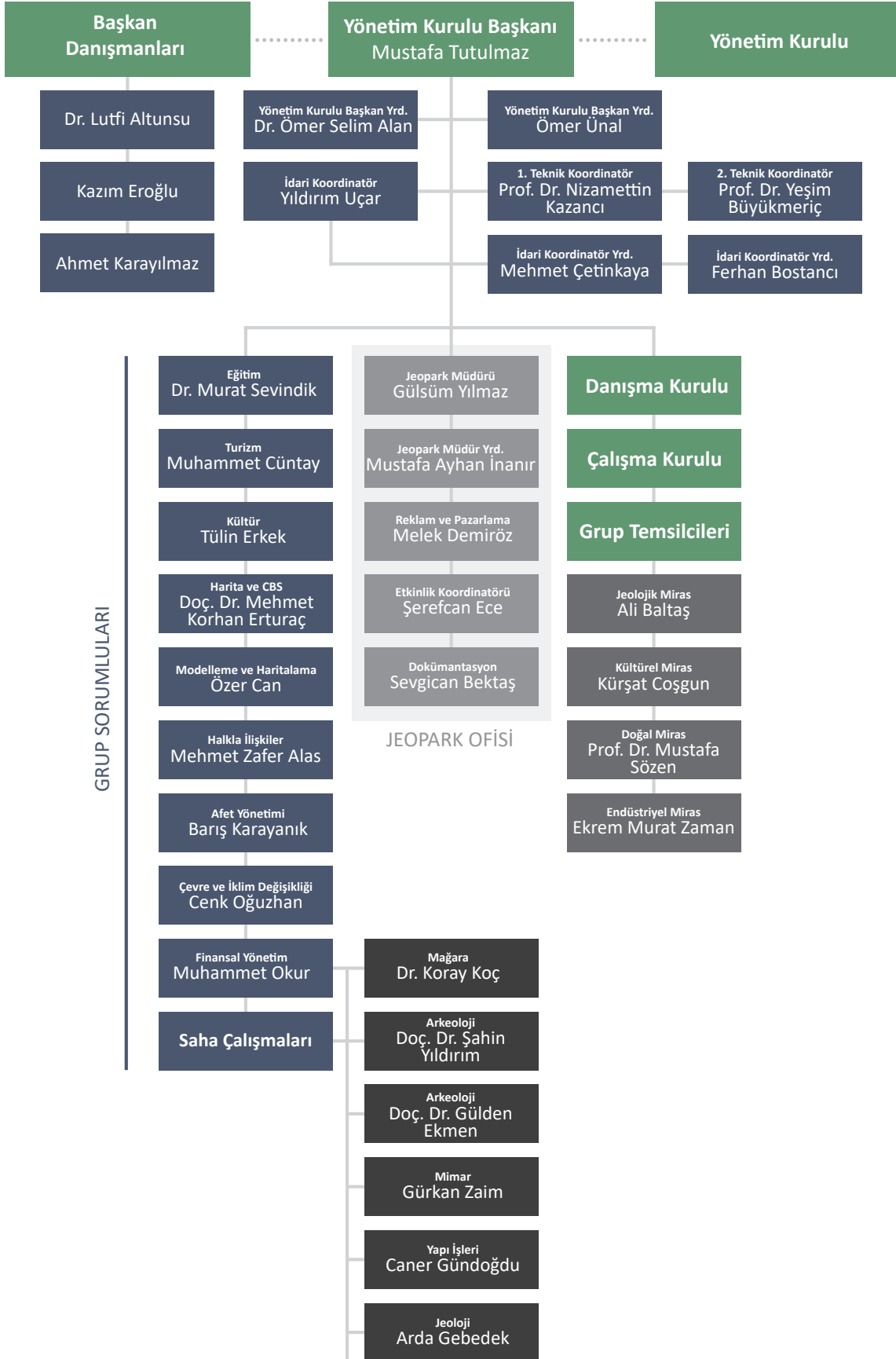
Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın kurumsal yapısını, Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'na göre kurulmuş Zonguldak Turizm Altyapı Hizmet Birliği (ZONTAB) oluşturur. Uzun vadede, yalnızca Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın konularına odaklanacak bir mahalli idare birliği kurulabilir ve / veya ZONTAB kurumsal yapısı jeoparkın özerk işleyişini kolaylaştırıcı bir yapıya dönüşebilir. Zonguldak Kömür Jeoparkı bünyesinde ana yapıyı oluşturan mahalli idare birliği dışında jeoparka bağlı bir vakıf ve / veya bir enstitü kurulabilir.

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın yönetim organları şunlardır:

- Yönetim Kurulu
- Başkan ve Başkan Yardımcıları
- Çalışma Kurulu
- Danışma Kurulu
- Müdür
- Teknik ve İdari Koordinatörler

4.2.1. Organizasyon Şeması

Zonguldak Kömür Jeoparkı birimleri ve bu birimlerde görev alan kişileri gösteren 2023 tarihli organizasyon şeması aşağıdaki gibidir.

4.2.2. Zonguldak Turizm Altyapı Hizmet Birliği (ZONTAB)

Zonguldak Turizm Altyapı Hizmet Birliği (ZONTAB), merkezi ve çalışma alanı Zonguldak il sınırları olup çeşitli kurum ve kuruluşların bir araya gelmesiyle kurulan bir mahalli idare birliğidir. Birlik, çeşitli alanlarda Zonguldak kültür ve turizminin bütüncül bir anlayışla korunması, geliştirilmesi, tanıtımı ile kültür ve turizme ilişkin sosyal ve teknik altyapının gerçekleştirilmesini ve işletilmesini sağlamayı hedefler. Bu hedefler; kentte ve kırsalda sürdürülebilir kalkınmaya destek olacak ekoturizm, kültürel turizm, sağlık ve termal turizm, kamp – karavan turizmi, mağara turizmi, kıyı turizmi, deneyim turizmi, gastronomi turizmi, doğa turizmi, endüstriyel miras turizmi, jeoturizm vb. farklı turizm türlerinde projelerin oluşturulması ve turizmde destinasyon yönetimi anlayışının geliştirilmesi kapsamında ele alınabilir. ZONTAB, turizm faaliyetleri aracılığıyla Zonguldak'ın ulusal ve uluslararası alanlarda görünürlüğünü ve tanınırlılığını arttırarak ilin ve yerel halkın sürdürülebilir kalkınmasında rol oynar.

Birliğe ye olan kurum ve kuruluşlar aşağıdaki gibidir:

- Zonguldak İl zel İdaresi
- Zonguldak Belediyesi
- Kdz. Ereğli Belediyesi
- Alaplı Belediyesi
- Çaycuma Belediyesi
- Devrek Belediyesi
- Gökçebey Belediyesi
- Kozlu Belediyesi
- Kilimli Belediyesi
- Bakacakkadı Belediyesi
- Filyos Belediyesi
- Saltukova Belediyesi
- Gümeli Belediyesi
- Gl Belediyesi
- Kandilli Belediyesi
- Muslu Belediyesi
- Çatalağzı Belediyesi
- Elvanpazarcık Belediyesi
- aydeğirmeni Belediyesi
- Yazıcık Köyü Muhtarlığı
- Gb Köyü Muhtarlığı
- Türkali Köyü Muhtarlığı
- Kadioğlu Köyü Muhtarlığı

4.2.3. Birimler

4.2.3.1. Yönetim Kurulu

Yönetim kurulu, Zonguldak Turizm Altyapı Hizmet Birliği'nin encümeninden oluşur. Yönetim kurulu başkanı encümen başkanıdır. Başkan, başkan yardımcıları ve encümen üyelerinin görevleri encümendeki görevleri ile eş zamanlıdır.

Yönetim kurulunun görevleri şunlardır:

- Jeopark çalışma programını, bilimsel faaliyetleri ve yayınları yürütmek ve idare etmek.
- Jeoparkın bütçe ve mali hesaplarını kabul etmek.
- Jeopark ile ilgili konuları karara bağlamak.
- Danışma kurulu tarafından belirlenen ve çalışma kurulu tarafından karar verilen jeositlerin belirlenmesi kararını vermek.
- Jeoparkın amacına uygun olarak çalışma kurulu ve danışma kurulunu oluşturmak.
- Jeoparkın amacına uygun olarak çalışma grupları ve komisyonlar oluşturmak.
- Jeopark amaçları doğrultusunda Zonguldak Valiliği veya ilgili makamlar tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

4.2.3.2. Başkan ve Başkan Yardımcıları

Başkan, Zonguldak Kömür Jeoparkı'nı temsil eder. Bu görevi başkan yardımcıları, çalışma kurulu başkanı, danışma kurulu başkanı veya müdüre devredebilir.

Başkanın görevleri şunlardır:

- Yönetim kuruluna çalışma ve danışma kurullarının oluşumu için öneride bulunmak.
- Müdür, müdür yardımcıları ve gerekli olan personeli görevlendirmek.
- Yönetim kurulunu toplantıya davet etmek.
- Jeopark ihtiyaçlarını ve bütçesini gerekçeleriyle birlikte yönetim kuruluna sunmak.
- Jeopark çalışmaları ve çalışanları üzerinde genel gözetim ve denetim görevini yapmak.
- Gerek gördüğü konularda çalışma grupları ya da komisyonlar kurmak.

Başkan yardımcılarının görevleri şunlardır:

- Başkan olmadığında görevlendirilmeleri halinde başkana vekalet etmek.
- Başkan tarafından verilen görevleri yapmak.

4.2.3.3. Çalışma Kurulu

Çalışma kurulu; Valilik temsilcisi başkanlığında, Zonguldak Belediyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, İl Özel İdaresi, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (2 kişi), Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Zonguldak Turizm Platformu, Turizm Altyapı Hizmet Birliği temsilcisi ve Türkiye Taş Kömürü Kurumu (TTK) temsilcisi olarak 11 üyeden oluşur. Çalışma kuruluna yönetim kurulu kararı ile başka kurum temsilcileri ve kişiler dâhil edilebilir. Kurul ayda en az bir kere olmak üzere kurul başkanının daveti üzerine toplanır.

Çalışma kurulunun görevleri şunlardır:

- Jeoparkın çalışma programının taslağını hazırlamak ve yönetim kuruluna sunmak.
- Danışma kurulunca belirlenen jeosit alanlarıyla ilgili karar almak ve yönetim kurulu onayına sunmak.
- Jeoparkın amaçlarına uygun olarak ilgili konuları görüşmek, karar vermek ve verilen kararları yönetim kurulu onayına sunmak.
- Yönetim kurulu kararlarının uygulanmasını sağlamak üzere kararlar almak, kararların uygulanmasını takip etmek, ortaya çıkan problemleri çözmek ya da yönetim kuruluna karar teklifleri yapmak.
- Yönetim kurulu başkanı tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

4.2.3.4. Danışma Kurulu

Danışma kurulu; teknik veya idari konularda jeopark ve jeosit yönetiminde uzman olan görev süresi yönetim kurulu görev süresi kadar olan, yönetim kurulu tarafından görevlendirilen, en az beş, en çok on beş üyeden oluşur. Danışma kurulu başkanı, teknik koordinatördür. Danışma kurulu üyeleri ilgili konularda görüş ve önerilerini tek başına yazılı olarak müdüre bildirebilirler. Danışma kurulu, müdürün yazılı daveti üzerine yılda en az dört defa toplanır.

Danışma kurulunun görevleri şunlardır:

- Zonguldak Kömür Jeoparkı için jeosit alanlarını belirleyerek, jeopark çalışma kuruluna karar alınması için öneride bulunmak.
- Jeoparkın faaliyet alanlarıyla ilgili konularda görüş ve önerilerde bulunmak.
- Tavsiye niteliğinde kararlar alarak müdürlüğe yazılı olarak bildirmek.

4.2.3.5. Müdür

Müdür, yönetim kurulu başkanı tarafından görevlendirilir. Yönetim kurulu başkanı tarafından sayısı ikiye geçmemek üzere müdür yardımcısı görevlendirebilir. Müdür yardımcıları, müdürün görevlerini yerine getirmesine yardımcı olur. Müdür görevi başında bulunmadığı zamanlarda yerine görevlendirdiği müdür yardımcısını vekil olarak bırakır.

Müdürün görevleri şunlardır:

- Başkanın görevlendirdiği zamanlarda jeoparkı temsil etmek.
- Yönetim kurulunda alınan kararların uygulanmasını sağlamak.
- Jeoparkın idari işlerini yürütmek, jeopark personeli üzerinde genel gözetim ve denetim görevini yapmak.
- Jeoparkta oluşturulacak komisyon ve çalışma gruplarına başkanlık yapmak, idaresini sağlamak.
- Jeoparkın ihtiyaçlarını ve bütçesinin gerekçeleriyle birlikte çalışma kurulu kararından sonra yönetim kurulu başkanına sunmak.
- Her faaliyet yılı sonunda ve istendiğinde jeopark ile ilgili yönetim kurulu başkanına ve/veya yönetim kuruluna bilgi sunmak.
- Danışma kurulunu yılda en az dört kez ya da yönetim kurulu başkanının uygun gördüğü zamanlarda toplantıya davet etmek.
- Çalışma kurulunu, kurul başkanının belirlediği zamanlarda en az ayda bir defa olmak üzere toplantıya davet etmek.
- Yönetim kurulu, çalışma kurulu ve danışma kurulu toplantılarında sekreteryaya hizmetini yürütmek, toplantı kararlarını yazmak, toplantıların çakışması halinde yönetim kurulu toplantısı dışındaki toplantılara yardımcısını görevlendirmek.
- Jeoparkın faaliyetlerinin ilgili mevzuat hükümlerine göre denetimini yapmak.
- Jeoparkın amaçları doğrultusunda yönetim kurulu ve çalışma kurulu başkanı tarafından verilen ya da danışma kurulu veya başkan ve üyeleri, ilgili kişi veya kurum, kuruluşlarca istenilen hususlar ile ilgili yönetim kurulu başkanı veya çalışma kurulu başkanının vereceği görevleri yerine getirmek.

4.2.3.6. Teknik ve İdari Koordinatörler

Teknik koordinatörü yönetim kurulu görevlendirir. Çalışma grubundaki idari koordinatör Valilik temsilcisidir. Bir ya da birden fazla teknik ve idari koordinatör yardımcıları da aynı usulle görevlendirilebilir.

Teknik koordinatörün görevleri şunlardır:

- Teknik konularda danışma kuruluna başkanlık yapmak.
- Yönetim kurulu başkanına yönetim kurulu ve çalışma kuruluna teknik danışmanlık yapmak.
- Teknik personelin çalışmasını koordine etmek.
- Yönetim kurulu başkanının verdiği diğer görevleri yapmak.

Teknik koordinatör yardımcıları, teknik koordinatörünün verdiği görevleri yapar.

İdari koordinatörün görevleri şunlardır:

- Çalışma kuruluna başkanlık yapmak.
- İdari ve teknik personelin çalışmasını koordine etmek.
- Yönetim Kurulu Başkanının verdiği diğer görevleri yapmak.

İdari koordinatör yardımcıları, idari koordinatörünün verdiği görevleri yapar.

4.2.3.7. Yönetim Ofisi

Yönetim ofisi, yönetim kurulunca belirlenen yerde, müdür, müdür yardımcıları, görevlendirilen personel, yönetim kurulu başkanı, başkan yardımcıları, yönetim, çalışma ve danışma kurullarının görev yapacağı, jeoparkın evrak, dosya ve arşivinin yer aldığı bina ve eklentilerinden oluşur. Çalışma grupları ve komisyonlar da yönetim ofisi içinde görev yaparlar. Yönetim ofisinin başında müdür yer alır. Personelin çalışma şekli, görevleri ile evrak dosyalanması ve yazışma usulleri yönetim kurulunca belirlenir.

4.2.3.8. Ziyaretçi Merkezi ve Müze

Ziyaretçi merkezi, ofis ile aynı mekanda yer alır. Ziyaretçi merkezinde müdüre bağlı olarak bir personel görev yapar. İhtiyaca göre yönetim kurulunca bu sayı arttırılabilir.

Müze, ziyaretçi merkezi ve ofisi ile aynı mekanda yer alır. Müzede müdüre bağlı olarak bir personel görev yapar. İhtiyaca göre yönetim kurulunca bu sayı arttırılabilir. Müzede yer alacak eserler, danışma kurulunun önerisi, çalışma kurulunun kararı ve yönetim kurulunun onayı ile yayınlanacak esaslar doğrultusunda belirlenir.

4.3. Mevzuat

4.3.1. Uluslararası Mevzuat

4.3.1.1. UNESCO Uluslararası Jeobilim ve Jeopark Programı Tüzüğü

UNESCO Uluslararası Jeobilim ve Jeopark Programı Tüzüğü'nün ilgili kısmında bulunan "UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı Kriterleri", UNESCO Küresel Jeopark statüsünü kazanmak ve düzenli kontrol süreçlerinde bu statüyü koruyabilmek için gerekli kriterleri açıklamaktadır.

Bu kriterler şunlardır:

1. UNESCO Küresel Jeoparklar, uluslararası jeolojik önem taşıyan sit ve peyzajların bütüncül bir koruma, eğitim, araştırma ve sürdürülebilir kalkınma konseptiyle yönetildiği tek, birleşik coğrafi alanlar olmalıdır. Bir UNESCO Küresel Jeoparkı; net bir biçimde tanımlanmış bir sınıra sahip olmalı, bünyesinde yürüteceği işlevler için yeterli büyüklükte olmalı ve bağımsız bilim insanları tarafından uluslararası önemi doğrulanmış jeolojik miras öğelerini içermelidir.
2. UNESCO Küresel Jeoparklar sahip oldukları mirası, bölgenin diğer doğal ve kültürel mirasının tümüyle bağlantılı bir biçimde kullanarak üzerinde yaşadığımız dinamik gezegen bağlamında toplumun karşılaştığı temel sorunlara dair farkındalığı arttırmak için kullanılmalıdır. Geliştirilmesi gereken bu farkındalıklardan bazıları jeosüreçler, jeotehlikeler, iklim değişikliği, Dünya kaynaklarının sürdürülebilir kullanıma ihtiyacı, yerli halk yaşamının gelişimi ve güçlendirilmesidir.
3. UNESCO Küresel Jeoparklar, ulusal mevzuat tarafından tanınan ve yasal varlığı olan bir yönetim organına sahip alanlar olmalıdır. Yönetim organları, UNESCO Küresel Jeopark alanını bir bütün olarak yetkin bir biçimde ele almaya uygun şekilde donatılmalıdır.
4. Bir başvuru alanının, Dünya Mirası veya Biyosfer Rezervi gibi UNESCO tarafından belirlenen başka bir alanla çakışması durumunda, talep açıkça gerekçelendirilmeli ve UNESCO Küresel Jeopark statüsünün hem kendi başına hem de bu diğer statülerle bağlantılı olarak bölgeye nasıl değer katacağına dair kanıtlar sunulmalıdır.
5. UNESCO Küresel Jeoparklar, yerel toplulukları ve yerli halkları jeoparkta önemli paydaşlar olarak aktif olarak dahil etmelidir. Yerel topluluklarla ortaklaşa olarak; yerel halkın sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılayan, yaşadıkları çevreyi ve kültürel kimliklerini koruyan bir ortak yönetim planının hazırlanması ve uygulanması gerekmektedir. Bir UNESCO Küresel Jeoparkı'nın yönetiminde, ilgili tüm yerel ve bölgesel aktörlerin ve yetkililerin temsil edilmesi tavsiye edilir. Alanın planlanması ve yönetiminde bilimin yanı sıra yerel ve yerli bilgi, uygulama ve yönetim sistemlerine de yer verilmelidir.
6. UNESCO Küresel Jeoparklar, deneyim ve tavsiyelerini paylaşmaya, Küresel Jeopark Ağı içinde ortak projeler üstlenmeye teşvik edilmektedir. UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı üyeliği zorunludur.

7. Bir UNESCO Küresel Jeopark, jeolojik mirasın korunmasına ilişkin yerel ve ulusal yasalara uymalıdır. Bir UNESCO Küresel Jeopark içinde tanımlanan jeolojik miras alanları, başvurudan önce yasalarla korunmaya başlanmalıdır. Aynı zamanda, bir UNESCO Küresel Jeoparkı, yerel ve ulusal düzeyde jeolojik mirasın korunmasını teşvik etmek için destek olarak kullanılmalıdır. Yönetim organı; fosiller, mineraller, kayalar ve kaynaklarından bağımsız olarak UNESCO Küresel Jeopark sınırları içerisindeki “doğal taş dükkânları”nda bulunan türden süs kayaları gibi jeolojik nesnelerin satışına doğrudan katılmamalıdır ve jeolojik malzemelerin ticaretini tümüyle aktif olarak caydırmalıdır. Sorumlu bir faaliyet olarak en etkili ve sürdürülebilir alan yönetimini sağlamanın bir parçası olarak açıkça gerekçelendirildiği durumlarda yönetim organı, bilimsel ve eğitim amaçlı kullanılacak jeolojik malzemelerin UNESCO Küresel Jeopark içindeki doğal olarak yenilenebilir alanlardan sürdürülebilir bir şekilde toplanmasına izin verebilir. Böyle bir sisteme dayalı jeolojik malzeme ticareti; yerel koşullarla ilgili olarak UNESCO Küresel Jeopark için en iyi seçenek olarak kamuya açıkça açıklandığı, gerekçelendirildiği ve kontrol altında tutulduğu istisnai durumlarda tolere edilebilir. Bu tür koşullar, duruma göre UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı Konseyi'nin onayına tabi olacaktır.
8. Bu kriterler, değerlendirme ve yeniden validasyon süreçlerinde kontrol listeleri aracılığıyla doğrulanır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, küresel aday olarak UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı tarafından belirlenmiş kriterlere uygun çalışma ve geliştirme yükümlülüğündedir.

4.3.2. Ulusal Mevzuat

Zonguldak Kömür Jeoparkı, il bütününe yayılan sınırları ile çok sayıda mevzuatın geçerlilik alanı altındadır. Bu mevzuatlar aşağıdaki gibidir:

- 6897 Sayılı Taşkömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanun
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı On Birinci Kalkınma Planı (2019 – 2023)
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı (2007 – 2013)
- T.C. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı Batı Karadeniz Bölge Planı (2014 – 2023)
- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Zonguldak – Bartın – Kastamonu İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planlaması Etüt, Analiz ve Sentez Çalışmaları
- 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
- 3213 Sayılı Maden Kanunu
- 2872 Sayılı Çevre Kanunu
- 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu
- 3621 Sayılı Kıyı Kanunu
- 2638 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu
- 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu

4.3.2.1. Taşkömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanun

Amaç

Bu Kanunun amacı, 17 Ocak 1326 (1910) tarih ve 289 sayılı Tezkerere-i Samiyye ile hudutları belirlenen ve 5.2.1958 tarih ve 4 / 9925 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla hudutları genişletilen taşkömürü havzası dahilinde kalan taşınmaz malların zilyetleri adına tesciline imkân sağlamaktır.

Bir kısmı Zonguldak Kömür Jeoparkı sınırlarının içinde kalan taşkömürü havzasını kapsayan, bu havzada bulunan taşınmaz mal sahiplerinin bölgede bulunan madenler üzerinde hak sahip edemeyeceğini ve bu madenleri işletme veya arama hakları bulunmadığını belirten kanun, kömür havzasının korunması hedefler ve şahısların kömür üzerinde mülkiyet hakkı sahibi olmalarını engeller.

4.3.2.2. Bölge Planları

4.3.2.2.1. T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı On Birinci Kalkınma Planı (2019 – 2023)

On Birinci Kalkınma Planı (2019 – 2023), 30.10.1984 tarihli ve 3067 sayılı Kanun gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 18.07.2019 tarihli 105'inci Birleşiminde onaylanmıştır.

426. Her bir destinasyon özelinde ve odaklı anlayış çerçevesinde; planlama hiyerarşisi gözetilerek yatırım planlaması dâhil turizmin gelişimi ve yönetimi bütüncül olarak ele alınacak; çevreye duyarlı ve sorumlu turizm anlayışı ile sürdürülebilir turizm uygulamaları geliştirilecektir.

426.3. Koruma kullanma dengesi gözetilerek turizm alanlarının taşıma kapasiteleri tespit edilecek ve alanlar buna göre yönetilecektir.

426.5. Sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde; çevreye duyarlı turizm tesislerinin sayısının artırılması ve niteliklerinin geliştirilmesine yönelik mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, jeosit olarak belirlenmiş alanlarda gerekli planlamaları yaparak bu alanlarda jeopark dahilinde yapılacak turizm hareketlerini ilgili koruma ve sürdürülebilirlik ilkesine yürütmeyi hedefler.

630.3. Tarihi kent dokularına yönelik kentsel tasarımlar yapılacak, tarihi kent bölgeleri bu tasarımlara göre bütüncül anlayışla iyileştirilecektir.

630.6. UNESCO koruması altındaki alanlar başta olmak üzere, arkeoloji, edebiyat, tarih, tabiat konulu tematik kültür rotaları belirlenecek ve bunların tanıtımı sağlanacaktır.

632.1. Yerel yönetimler ve ilgili kamu kurumlarının, şehre kimlik katan önemli mekanlara ilişkin markalaştırma uygulamaları teşvik edilip yaygınlaştırılacaktır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, jeosit olarak belirlenmiş veya belirlenmemiş her türlü koruma alanında gerekli koruma ilkeleri dahilinde hareket eder. Bu özel alanların turizmle ilişkilendirilerek korunmasında rol oynar.

713.3. Toplumun çevre bilincini artırmaya yönelik çevre ve doğa koruma ile sürdürülebilir üretim ve tüketim konularında eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir.

716.2. Biyolojik çeşitliliğin ve genetik kaynakların korunması, sürdürülebilir kullanımı, geliştirilmesi ile kaçakçılığının önlenmesine yönelik mevzuat geliştirilecektir.

717. Ekosistemler ve ekosistem hizmetlerinin korunması, onarımı ve sürdürülebilir kullanımının sağlanmasına yönelik kara ve denizde korunan alan miktarı artırılarak doğa koruma alanlarının etkin yönetimi gerçekleştirilecektir.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, doğal çevrenin korunması için gerekli önlemleri alır, ekosistemler ve biyolojik çeşitliliğin devamlılığı için gerekli bilinçlendirme çalışmalarını yürütür.

722.5. Afetlere hazırlık ve risk azaltmaya yönelik uluslararası iş birliği faaliyetleri artırılabacaktır.

723. Ülke genelinde iklim değişikliğinin etkilerine ilişkin senaryolar da dikkate alınarak afet tehlike ve risk haritaları hazırlanacaktır.

728.1. Afet ve acil durumlara karşı ülke genelinde bilinçlendirme çalışmaları yapılacak, eğitim ve farkındalık merkezleri aracılığı ile toplumsal farkındalığın artırılması sağlanacaktır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, toplumu iklim değişikliği ve afetler hakkında bilinçlendirmek için çalışmalar ve eğitimler yapar.

4.3.2.2.2. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı (2007 – 2013)

Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı (2007 – 2013) 28.02.2007 tarih ve 2007 / 4 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı'yla onaylanmış olup, 02.03.2007 tarih ve 26450 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

- Var olan turizm bölgelerinin sürdürülebilirlik perspektifi içinde yeniden ele alınarak planlanması ve kaliteli yaşanabilir çevreler oluşturulması.
- Turizmin gelişiminin sürdürülebilir çevre politikaları ile desteklenmesi.
- Sürdürülebilir turizmin tanıtılarak ekoturizm, kırsal turizm ve agroturizm konularında kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarının bilinçlendirilmesi.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, sürdürülebilirlik ilkesine büyük önem verir. Turizmin sürdürülebilir bir çerçevede ele alınması, turizm aracılığıyla yerel halk ve Zonguldak için sürdürülebilir kalkınma politikalarının izlenmesi, çevresel sürdürülebilirlik farkındalığı yaratılması Zonguldak Kömür Jeoparkı için öncelikli ilkelere dendir.

- Yöreyle özgü farklı turizm türlerinin birbirine entegrasyonunu sağlayarak çok çeşitli turizm imkanlarını sağlık, eğitim vb. farklı sektörel kullanımlarla bir arada sunabilen alternatif turizm odaklı (sağlık ve termal, golf, kış sporları, doğa turizmi vb.) turizm kentlerinin oluşturulması.
- Zengin kültürel ve doğal değerlere sahip kentlerimizin markalaştırılarak, turistler için bir çekim noktası haline getirilmesi.

Zonguldak Kömür Jeoparkı; Zonguldak'ın jeolojik, doğal, kültürel ve endüstriyel mirasının görünürlüğünü arttırıp markalaşarak ilin bu alanlardaki zenginliğini ortaya çıkarmayı hedefler.

- Turizmin geri kalmış bölgeler ve özellikle dezavantajlı grupların sosyoekonomik konumlarının güçlendirilmesinde bir araç olarak kullanılması.
- Ekonomik gelişimi destekleyen; fiziksel düzeyde uygulanabilir; toplum yönelimli ve sürdürülebilir turizm ilkesini içeren bir planlama yaklaşımının ortaya konması.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, aktif olarak sürdürülebilir yerel kalkınmanın bir parçası olarak hareket eder. Jeopark turizm aracılığıyla yerel halk, dezavantajlı gruplar ve kadınlar için yeni ekonomik olanaklar sunar ve mevcutta devam eden yerel üretimi destekler.

4.3.2.2.3. T.C. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı Batı Karadeniz Bölge Planı (2014 – 2023)

TR81 Batı Karadeniz Bölge Planı (2014 – 2023) ilk iki cildi, 641 sayılı Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 23 / A Maddesi gereğince Sn. Başbakan başkanlığında oluşturulan Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulunun 30.12.2014 tarih ve 2014 / 1 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

2014 – 2023 Batı Karadeniz Bölge Planı, ajansın faaliyet alanı olan TR81 Bölgesi'nin mevcut durumunu ve temel sorunlarını tespit etmekte ve bu sorunların giderilmesine yönelik tedbirleri ortaya koymaktadır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, Bölge Planı'nda ortaya konulan strateji ve yaklaşımların farklı alanlardaki birkaçıyla ilişkili çalışmalar yürütür.

Tedbir 4.1.2. Tematik rotalar üzerinde yer alan Çaycuma'ya bağlı Filyos'taki "Karadeniz'in Efes'i" olarak nitelendirilen, Karadeniz kıyılarındaki ilk ve tek antik kent olma özelliğine haiz "Antik Teion – Billaos Kenti ve Filyos Kalesi" ilçenin tarih ve kültür turizmi açısından sahip olduğu potansiyeli gözler önüne sermektedir. Bölgede gerçekleşmesi beklenen sanayi gelişimi ile birlikte koruma kullanma dengesi gözetilerek Teion Antik Kenti'nin turizme kazandırılması için gerekli çalışmalar yürütülmelidir.

Tedbir 4.1.3. Bölgenin farklı ilçelerinde farklı turizm aktiviteleri görülmektedir: Kıyı, kültür, mağara, doğa turizmi gibi pek çok farklı alanda potansiyel barındıran ilçeler arasında farklı turizm güzergahları oluşturularak düşük geceleme sayısı arttırılabilecek ve turizmde rekabet üstünlüğü sağlanabilecektir.

Tedbir 4.4.1. Batı Karadeniz Bölgesi'nin sahip olduğu pek çok turizm değeri tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin yetersizliğinden dolayı ulusal ve uluslararası düzeyde yeterince bilinmemektedir. Bölgenin tanıtım ve pazarlama imkanlarının bir bütün halinde ele alınarak geliştirilmesi gerekmektedir.

Tedbir 7.3.1. Batı Karadeniz gibi doğal güzelliklere sahip bir bölgede ekoturizm, alternatif turizm ve agroturizmin geliştirilmesi, istihdam ve hizmet sektörlerine yapacağı etkiler nedeniyle kırsal kesimlerin ekonomik ve sosyal alanda kalkınmalarını tetikleyebilecek bir unsur olacaktır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, jeoturizm başta olmak üzere çeşitli turizm türlerini içinde barındırır. Jeosit ve diğer mekansal odaklar, Zonguldak turizminde hedef noktalardır.

Tedbir 5.2.4. Zonguldak'ta kentsel sit alanı olan ve halihazırda TTK lojmanlarının bulunduğu Fener Mahallesi, bugünkü bakımsız halinden kurtararak kentsel imajın yeniden oluşturulmasında değerlendirilmelidir.

Zonguldak Kömür Jeoparkı Türk Taşkömürü Kurumu ile sürekli iş birliği halinde mevcuttaki kömür endüstri mirasının korunması ve bu konuda farkındalık yaratılmasında aktif rol oynar.

Tedbir 6.5.1. Eğitim — öğretim, araştırma — geliştirme, bilimsel yayın ve uygulamada kalitenin artırılması ve dünya standartlarına ulaşılması, bilgiye ulaşma yollarının öğretilmesi kapsamında çalışmalar yapılmalıdır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı jeoloji başta olmak üzere yerbilimleri ve kültürel miras alanlarında doğru ve erişilebilir bilgiyi kamuya sunmak için çalışmalar yapar.

Tedbir 7.3.4. Geleneksel zanaat ve el sanatlarının desteklenmesi suretiyle hem kültürel zenginlik kaynağı ürünlerin yaşatılması hem de başta kadınlar ve gençler olmak üzere dezavantajlı kesimlere buldukları yörede istihdam olanağı yaratılması mümkündür.

Tedbir 7.3.6. Bölgede öne çıkan pek çok yerel yöresel ürün bulunmaktadır. Ereğli elpek bezi, Eflani çember bezi, Devrek bastonu, Barın tel kırması bunlara örnek verilebilecek başlıca ürünlerdir. Gerekli çalışmalar yapılarak bu ürünlerin marka değeri haline getirilmesi suretiyle bölgenin turizm potansiyelini artırmak ve kırsal kalkınmaya katkıda bulunmak mümkündür.

Zonguldak Kömür Jeoparkı yerel üretim, yerel ürünlerin satışı ve yerel üreticileri markalaşma süreçlerini destekler, bu üreticiler için gerekli görünürlüğü sağlamaya çalışır.

4.3.2.2.4. T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Zonguldak – Bartın – Kastamonu İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planlaması Etüt, Analiz ve Sentez Çalışmaları

Bu çalışmanın amacı, Zonguldak – Bartın – Kastamonu İlleri (ZBK) Bütünleşik Kıyı Alanları Planlaması (BKAP) kapsamında, Zonguldak, Bartın ve Kastamonu illerinin deniz ulaşımı, taşımacılığı ve lojistik alanındaki güncel stratejileri ve planları çerçevesinde ihtiyaç ve kapasite analizini yapmaktır.

Bu raporda ortaya konan kıyı alanlarına dair temel planlama yaklaşımları ve bu alanları koruma stratejileri Zonguldak Kömür Jeoparkı ile örtüşür.

4.3.2.3. Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (2863)

Amaç

Madde 1 Bu Kanunun amacı; korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili tanımları belirlemek, yapılacak işlem ve faaliyetleri düzenlemek, bu konuda gerekli ilke ve uygulama kararlarını alacak teşkilatın kuruluş ve görevlerini tespit etmektir.

Kapsam

Madde 2 Bu Kanun; korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili hususları ve bunlarla ilgili gerçek ve tüzelkişilerin görev ve sorumluluklarını kapsar.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, bünyesinde bulunan kültür ve tabiat varlıkları, sitler, korunma alanları, ören yerleri ve bu yerleri doğrudan etkileyen etkileşim – geçiş sahaları için kanunda belirtilen koruma kuralları çerçevesinde çalışır. Sınırları dahilinde bulunan bu alanlar için gerekli koruma önlemleri yetkili kurum ve kuruluşlarla iş birliği aracılığıyla alınır.

4.3.2.4. Maden Kanunu (3213)

Amaç

Madde 1 Bu Kanun madenlerin milli menfaatlere uygun olarak aranması, işletilmesi, üzerinde hak sahibi olunması ve terk edilmesi ile ilgili esas ve usulleri düzenler.

Zonguldak Kömür Jeoparkı sınırları içerisinde gerçekleşen madencilik aktiviteleri, 3213 sayılı Maden Kanunu'na tabiidir. Zonguldak Kömür Jeoparkı, yasalar çerçevesinde yürütülen ve bölgenin sürdürülebilir kalkınmasında rol oynayan faaliyetleri engellemeden, jeolojik miras ve doğal çevre farkındalığı yaratmayı hedefler.

4.3.2.5. Çevre Kanunu (2872)

Amaç

Madde 1 Bu Kanunun amacı, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamaktır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, kanunda tanımlanan çevrenin korunması, çevrenin bozulmasının önlenmesi ve kirliliğin giderilmesi, sıfır atığın yaygınlaşması, döngüsel ekonomi ilkelerinin uygulanması, iklim değişikliği ile mücadele, yenilenebilir enerji kaynakları ve temiz teknolojilerin teşviki, atıkların geri kazanımı, tek kullanımlık materyal kullanımının azaltılması, biyolojik çeşitliliğin korunması gibi konularda doğrudan bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yürütür.

4.3.2.6. Milli Parklar Kanunu (2873)

Amaç

Madde 1 Bu Kanunun amacı, yurdumuzdaki milli ve milletlerarası düzeyde değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesine, özellik ve karakterleri bozulmadan korunmasına, geliştirilmesine ve yönetilmesine ilişkin esasları düzenlemektir.

Zonguldak Kömür Jeoparkı sınırları içinde bulunan ve koruma statüsüne sahip Gümeli Tabiat Anıtı, Harmankaya Şelaleleri Tabiat Parkı, Göldağı Tabiat Parkı, Danaağı Tabiat Parkı ve Yeşilöz Yaban Hayatı Geliştirme Sahası 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'na tabidir. Bu alanların yönetiminde kanunca tanımlanan hükümler geçerlidir. Zonguldak Kömür Jeoparkı bu alanların yönetiminde DKMP ile ortak hareket eder.

4.3.2.7. Kıyı Kanunu (3621)

Amaç

Madde 1 Bu Kanun, deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devamı niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin doğal ve kültürel özelliklerini gözeterek koruma ve toplum yararlanmasına açık, kamu yararına kullanma esaslarını tespit etmek amacıyla düzenlenmiştir.

Kapsam

Madde 2 Bu Kanun, deniz, tabii ve suni göller ve akarsu kıyıları ile deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerine ait düzenlemeleri ve bu yerlerden kamu yararına yararlanma imkân ve şartlarına ait esasları kapsar.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, kıyıyla ilişkinin gündeme geldiği çalışma alanlarında 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamında çalışmalarını yürütür. Bu alanlarda yapılacak çalışmalar, kanunda belirtildiği gibi kıyı ve sahil şeritlerinden yararlanmada kamu yararının gözetilmesine, kıyıların herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına imkân sağlayacak şekilde yapılır.

4.3.2.8. Turizmi Teşvik Kanunu (2638)

Amaç

Madde 1 Bu Kanunun amacı; turizm sektörünü düzenleyecek, geliştirecek, dinamik bir yapı ve işleyişe kavuşturacak tertip ve tedbirlerin alınmasını sağlamaktır.

Kapsam

Madde 2 Bu Kanun, turizm hizmeti ile bu hizmetin gereği kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinin tespiti ile geliştirilmelerine, turizm yatırım ve işletmelerinin teşvik edilmesine, düzenlenmesine ve denetlenmesine ilişkin hükümleri kapsar.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, kanunda belirtilen değerlerin koruma, geliştirme ve turizme katılmasında aktif rol oynar. Jeopark tarafından belirlenen alanların turizm potansiyelinin geliştirilmesi için çalışmalar yapar ve bu alanların ziyarete hazır hale getirilmesini sağlar. Turizmin alt başlıklarıyla ilgili yapılan çalışmalar aracılığıyla jeoparkın turizmle ilişkisinde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine öncelik verir. Turizmi bu hedeflere ulaşmada en etkin araç olarak kullanır. Jeopark, turizm hedeflerine ulaşma sürecinde kamu ve özel sektör ile iş birlikleri kurar. Bu ortaklıklar doğrultusunda kanunda belirtilen maddi ve kamusal kolaylaştırmalardan yararlanır.

4.3.2.9. Karayolları Trafik Kanunu (2918)

Amaç

Madde 1 Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

- a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,
- b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da, bu Kanun hükümleri uygulanır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, karayollarıyla ilişkili uygulamalarda 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa tabidir. Karayollarına komşu jeosit ve mekansal odaklarda Karayolları Genel Müdürlüğü ile iş birliği yapar.

4.4. Koruma

Tabiat varlıkları için “milli parklar”, kültür varlıkları için “müzeler” şeklinde başlayan koruma anlayışının tarihçesi üç asır öncesine gider. Başlangıçta zengin ülkelerde bireysel girişim veya hobi şeklinde olan koruma çalışmaları zamanla yaygınlaşmış, ülkelerin olağan eğitim ve araştırma faaliyetleri haline dönüşmüş, giderek yasal düzenlemeler yapılması gerekmiştir. Bununla birlikte, yirminci yüzyılın ilk yarısına kadar, kültür ve tabiat varlıklarını koruma entelektüel faaliyet alanı olarak kalmıştır. II. Dünya Savaşı'nın sebep olduğu büyük doğa ve kültür kaybı, korumanın ülkelerin anlayış ve iş birliği içinde olmaları ile daha kolay aşılacağı fikrini getirmiş, esas itibarıyla koruma, barış ile eşdeğer ve / veya birbirini bütünleyen kavramlar olduğundan UNESCO'nun kuruluşunu ve kuruluş felsefesini teşkil etmiştir. Barışı korumanın yolunun toplumların eğitim ve bilim aracılığıyla kendi doğa ve kültürünü öğrenme yanında iletişim aracılığıyla da başkalarını da tanımaktan geçtiği kısa sürede görülmüş, benimsenmiş ve bu yaklaşım turizm kapsamında hızla yaygınlaşmıştır. Mısır kültür ve medeniyetinin en önemli temsilcisi sayılan Ebu Simbel Tapınağı'nın uluslararası katkılarla baraj suları altında kalmaktan kurtarılması, “dünya mirası” kavramını getirmiş ve 1972 yılında UNESCO tarafından “Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme” hazırlanmıştır. Sonraki yıllarda “sulak alanlar”, “biyoçeşitlilik”, “somut olmayan kültürel miras”, “sualtı kültür varlıkları”, “yerinden edilmiş kültür varlıkları”, insan ve doğa”, “jeolojik miras”, “jeoçeşitlilik”, “jeopark” vb. konularda sözleşmeler, programlar, anma—kutlama ve farkındalık günleri oluşturulmuştur. Bütün bunlarda temel yaklaşım korumadır.

İklim değişikliği, doğal afetler, geniş orman yangınları, kuraklık ve küresel su kıtlığı; ülkelerin ve insanların birbirlerinden ayrı değil ortak bir kadere ve ortak geleceğe bağlı olduklarını göstermiştir. Atmosfer ve solunan hava ortak ise doğa, kültür ve yaşam ortak demek olduğundan, insanların her biri doğayı korumanın gereğine inanmalı ve üzerine düşeni yapmalıdır. Bu ortak geleceğe ve zorunlu iş birliğine işaret etmek üzere Birleşmiş Milletler tarafından 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ortaya konulmuş ve UNESCO, ilave olarak “Okyanus On Yılı”, “Tek Deniz Tek Dünya” çağrılarını sistemli hale getirmiştir. Türkiye, BM ve UNESCO'nun doğa ve kültürün korunması, iklim değişikliğine uyum programları başta olmak üzere bütün “koruma” çalışmalarına aktif olarak katılmaktadır.

Jeolojik miras, jeoparkların temelini oluşturur. Jeolojik mirasın sürdürülebilir korunması ve geliştirilmesi için belirlenen analitik çerçeve, UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı programında belirlenen kriterlerin yanında, uluslararası ve ulusal yasal mevzuatın, bilimsel proje raporlarının ve başarılı uygulama örneklerinin incelenmesinden oluşan kavramsal ve kurumsal analizlere dayanmaktadır.

Jeoparklar jeolojik miras ile kültür, çevre ve sosyal yaşamın korunması ve geliştirilmesini ön gören, içinde sosyal yaşamın olduğu, doğal ve kültürel mirasa zarar vermediği sürece endüstriyel ve teknolojik faaliyetlere izin veren, kırsal kalkınma odaklı, turizmi teşvik eden yönetim anlayışına sahiptir.

Jeolojik miras koruma statülerinin tanımlanması ve sınıflandırılması aşağıdaki başlıklarda metodolojik olarak ele alınması önerilmektedir:

1. Planlama, tasarım ve uygulama çalışmaları kapsamında koruma esasları ve kullanım şartları belirlenmesi,
2. Geniş katılım ve iş birliğine dayalı sorumlu kurum ve paydaş planı hazırlanması,
3. Jeolojik miras alanlarını ve art bölgelerini mekansal, işlevsel ve sosyoekonomik bağlamda ele alan bütüncül bir alan denetim ve yönetim modeli oluşturulmasına öncülük edilmesi,
4. Mali ve teknik destek programlarından yararlanma olanaklarını içeren bir bütçe programı belirlenmesi.

Jeolojik mirasa ilişkin kaynak ve değerlerin korunmasına yönelik ilk çaba, Jeolojik Koruma Sempozyumu sonuç bildirgesi olarak görülmelidir. Digne Bildirgesi (1991) olarak adlandırılan bildirmede, jeolojik miras değerlerinin yer kürenin oluşum – gelişim ve değişim süreçlerine ilişkin belge niteliğine vurgu yapılarak, sürdürülebilir korunması – yaşatılması için statü tanımlaması ve kurumsal organizasyonların gerekliliğine dikkat çekilmiştir.

Madoine Bildirgesi (2004) ise jeolojik miras kaynaklarının eşgüdüm mekanizmalar eşliğinde korunması için küresel ve bölgesel jeopark ağlarının örgütlenmesine yönelik kurumsal çerçevenin oluşturulmasına katkı sunmuştur³. Bu katkı, Avrupa Jeoparklar Ağı (2000), UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı (2004), Asya Pasifik Jeoparklar Ağı (2007), Afrika Jeoparklar Ağı (2009), Latin Amerika ve Karayipler Jeoparklar Ağı (2017) gibi bölgesel jeopark ağlarının oluşturulması biçiminde olmuştur.

Devamında, Belfast Konferansı Bildirgesi (2006) ile jeolojik miras kaynaklarının korunmasında jeopark kavramının önemine vurgu yapılarak, sürdürülebilirlik ilkesi bağlamında bütünlük koruma stratejilerinin gerekliliğine dikkat çekilmiştir. Bu stratejilerin, küresel – bölgesel jeoparklar arası iş birliği kurulması, koruma – kullanma koşulları ile planlama – yönetim süreçlerine ilişkin standart ve ilkelerin tanımlanması üzerine odaklandığı söylenebilir. Bu çerçevede, jeopark alanlarının kaynak ve işlev değerinin gerek koruma süreçlerine katılım ile yerel ekonomiye katkı gerekse akademik – bilimsel ve eğitimsel çalışmalar kapsamında sürdürülebilir turizm odaklı stratejiler eşliğinde ele alınarak jeolojik miras koruma için bir planlama aracı olarak değerlendirildiği söylemek olanaklıdır.⁴

Zonguldak Kömür Jeoparkı, Zonguldak'ın sahip olduğu zengin jeolojik, doğal, kültürel ve endüstriyel miras üzerine kurulmuş ve bu mirasın korunmasında etkin rol oynar.

3. McKeever ve Zouros, 2005; Patzak, 2009; Zouros ve Valiakos, 2010; Prieto, 2013

4. Türkiye'de Jeolojik Mirasın Korunması Üzerine Analitik Çerçeve, Koray Özcan & Hatimet Tarakçı, 2021

4.4.1. Fiziki Miras

Zonguldak'ın çeşitli coğrafi, topografik, iklimsel ve jeolojik özelliklerinin sonucunda ortaya çıkan zengin fiziki miras öğeleri, "koruma" kavramının temel odaklarının biridir. İlin bu özelliklerine dair detaylı bilgi "3.5. Fiziki ve Coğrafi Özellikler" başlığı altında derlenmiştir. Fiziki miras, doğal miras ve jeolojik miras olmak üzere özelleşmiş iki kategori altında incelenmiştir.

4.4.1.1. Doğal Miras

4.4.1.1.1. Biyoçeşitlilik

İl genelinde bugüne kadar yapılan çalışmalara göre Zonguldak ili; 80 liken türü, 20 ciğerotu türü, 90 karayosunu türü, 500 bitki türü, 90 mantar türü, 130 kelebek türü, 50 tatlı su balığı türü, 150 deniz balığı türü, 7 amfibi türü, 25 kadar sürüngen türü, 308 kuş türü ve 60 memeli türüne ev sahipliği yapmaktadır.

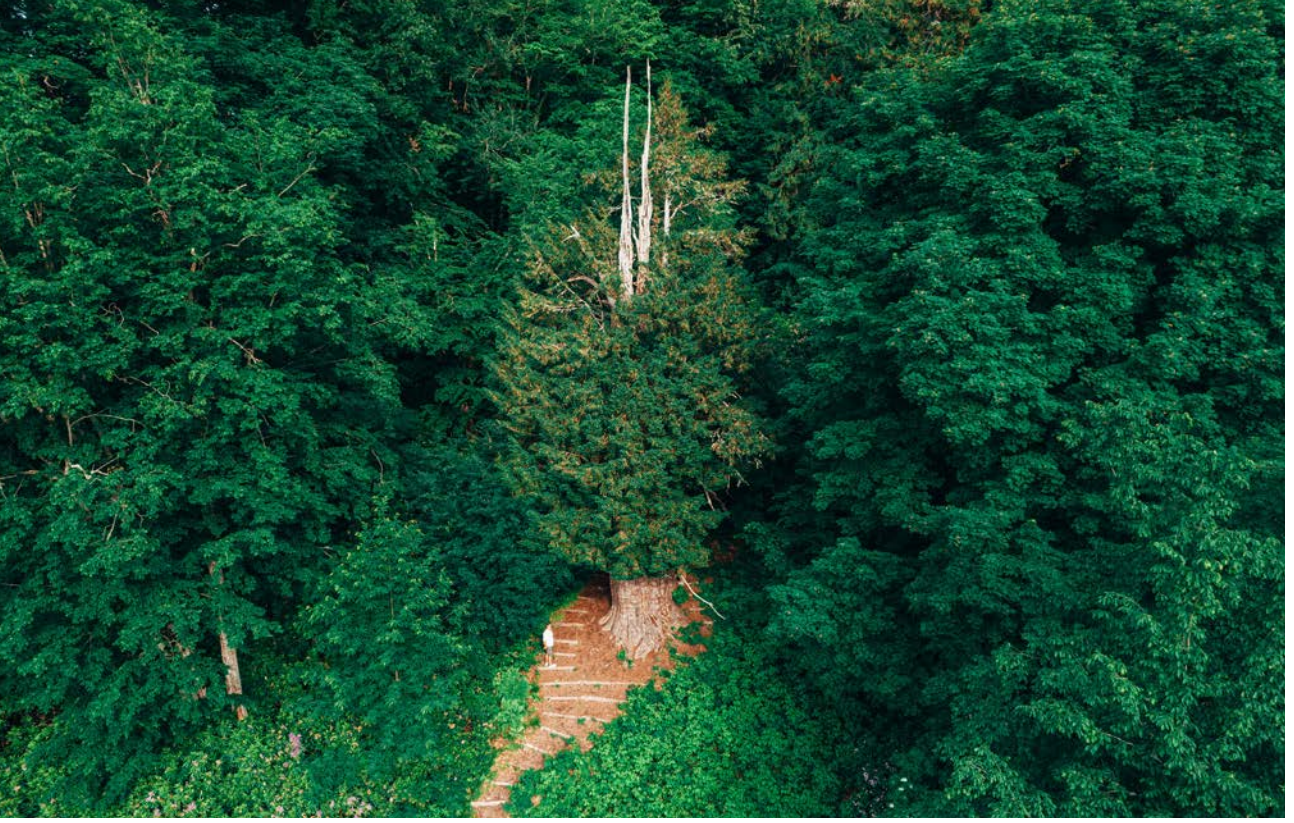
Zonguldak, Karadeniz Bölgesi'nin birçok kısmında görülen karışık yaprak dökken orman yapısına sahiptir. Alaplı ilçesinde bulunan yaylalarda Türkiye'nin en yaşlı karışık yaprak dökken ormanı ve yaşlı porsuk ağaçları bulunmaktadır. Bölgedeki yaşlı orman habitatu; binlerce yıldır doğal haliyle varlığını sürdüren ve insan baskısının az olduğu bir bölge olduğu için kızıl geyik, ayı, kurt, karaca, porsuk, ağaç sansarı, sincap, yediuyur, ağaç yarasaları, kara ağaçkakan gibi birçok tipik orman türünün sağlıklı bir şekilde bulunduğu bir yaşam ortamı sunmaktadır.

İl, ev sahipliği yaptığı 308 kuş türü ile Türkiye'deki en fazla kuş türünün bulunduğu illerden biridir. Kara ördek, çöl ötleğeni ve paçalı şahinin Türkiye'den ilk fotoğrafları Zonguldak'ta çekilmiştir. 2016 sonrasında alaca çinte kuşunun Türkiye'den tek kaydı Ocak 2020'de Zonguldak'tan gelmiştir.

Zonguldak şehir merkezi ile Kdz. Ereğli arasındaki kıyıda yer alan dik kayalık yamaçlarda yaklaşık olarak 60 tepeli karabatak çiftinin ürettiği belirlenmiş ve bölge Doğa Derneği tarafından Önemli Doğa Alanı (OBK007 Kozlu Kıyıları) olarak tanımlanmıştır.

Filyos Çayı'nda, derelerde ve bazı deniz kenarlarında su samurları yaşamaktadır.

Tavus kelebeği, Kafkas fistosu ve Kara Hayalet bölgede bulunan kelebek türlerindedir.

4.4.1.1.2. Korunan Alanlar

4.4.1.1.2.1. Gümeli Tabiat Anıtı

398 hektar büyüklüğündeki Gümeli Tabiat Anıtı, Zonguldak ili Alaplı ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Gümeli Tabiat Anıtı, 11 Mart 2008 tarihinde Tabiat Anıtı olarak tescillenmiştir. (Detaylı bilgi “Eylem Planı” bölümünde bulunabilir.)

4.4.1.1.2.2. Harmankaya Şelaleleri Tabiat Parkı

Harmankaya Şelaleleri, Zonguldak ili, Merkez ilçesinde yer almakta olup, tabiat ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değere sahip olması nedeniyle 12 Mart 2019 tarihinde Tabiat Anıtı olarak tescil edilmiştir. Daha sonra Tabiat Parkı olarak sınıflandırılan alan, 158 hektarlık bir alanı kaplar. (Detaylı bilgi “Eylem Planı” bölümünde bulunabilir.)

4.4.1.1.2.3. Göldağı Tabiat Parkı

Göldağı Tabiat Parkı, 11 Temmuz 2011 tarihinde Tabiat Parkı olarak tescil edilmiştir. Alanı 13,64 hektardır. Alan, Zonguldak ilinin Merkez ilçesinin Göldağı mevki sınırları içerisinde yer almaktadır. Ormanın hâkim elemanlarını geniş yapraklı ağaçlar oluşturur. Bunlar arasında, kayın (*Fagus orientalis*), gürgen (*Carpinus betulus*) ve meşe türleri (*Quercus sp.*) öncelikle sayılabilir. Alt tabakada ise yaban gülü, böğürtlen ve eğrelti, ısırgan, mürver türleri ve muhtelif çayır otları yer almaktadır. Sahada ormana bağlı kuşlar yanında yer yer göçmen kuşlar da görülür. Saha civarında ayı, tavşan, kirpi, yaban domuzu, sansar gelincik, karaca gibi memeli hayvanlara rastlanabilmektedir.

4.4.1.1.2.4. Milli Egemenlik Tabiat Parkı

Milli Egemenlik Tabiat Parkı, 11 Temmuz 2011 tarihinde Tabiat Parkı olarak tescil edilmiştir. Alanı 27,2 hektardır. Alan, Zonguldak ilinin Çaycuma ilçesinin Çayköy mevki sınırları içerisinde yer almaktadır. Ormanın hâkim elemanlarını geniş yapraklı ağaçlar oluşturur. Bunlar arasında, kayın (*Fagus orientalis*), gürgen (*Carpinus betulus*) ve meşe türleri (*Quercus sp.*) öncelikle sayılabilir. Alt tabakada ise yaban gülü, böğürtlen ve eğrelti, ısırgan, mürver türleri ve muhtelif çayır otları yer almaktadır. Sahada ormana bağlı kuşlar yanında yer yer göçmen kuşlar da görülür. Memelilerden karaca, domuz, kurt, tilki, sansar, gelincik, tavşan, sincap vardır. Alanda gözlemlenebilecek kuşlar; çulluk, bıldırcın, kestane kargası, sakarmeke, doğan, baykuş, karga, ağaçkaktır.

4.4.1.1.2.5. Danaağzı Tabiat Parkı

Danaağzı Tabiat Parkı, 9 Nisan 2014 tarihinde Tabiat Parkı olarak tescil edilmiştir. Alanı 57 hektardır. Alan, Zonguldak ilinin Ereğli ilçesinin Tepeören köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Danaağzı Tabiat Parkı'nın kaynak değerleri; geniş orman alanları, deniz kıyı alanları, flora ve fauna çeşitliliği, tarihi devirlerdeki yaşantılar ve olaylara mekan olan mağara ve değirmen kalıntılarıdır. Park; görsel ve fiziksel peyzaj değerleri, yamaçları, manzara güzellikleri, ekoturizm ve rekreasyonel potansiyeline olup bu kaynak değerlerinin geleceğe sağlıklı biçimde taşınabilmesi amacıyla tabiat parkı olarak belirlenmiştir. Alanın fauna elemanları su samuru, domuz, sincap, kaya sansarı, çakal, tilki, porsuk, kirpi, gri balıkçıl, kaya kartalı, ağaçkakan, alakarga, kırlangıç, serçe, çulluk, bıldırcın ve karatavuk; flora elemanları akçaağaç, gürgen, yemiş, fındık, funda, kayın, orman sarmaşığı, karaçam, meşe ve kestanedir.

4.4.1.1.2.6. Yeşilöz Yaban Hayatı Geliştirme Sahası

Av turizmine ve av yaban hayatı değerlerine dayalı doğa turizmi Zonguldak'ta önemli yer tutmaktadır. Yeşilöz Yaban Hayatı Geliştirme Sahası, Zonguldak Devrek'te bulunan bir sahadır. Av ve yaban hayatı yönetiminde biyoçeşitlilik zenginliğinin devamlılığı, türlerin nesillerinin tehlikeye atılmaması, korunması ve av kaynaklarından sürdürülebilir yararlanma amacıyla, 8500 hektarlık olan Yeşilöz Yaban Hayatı Geliştirme Sahası oluşturulmuştur.

4.4.1.2. Jeolojik Miras

Karbonifer ormanları, Pangea'nın (Dünya üzerindeki kıtaların günümüzdeki konumlarını almadan önce, bir arada tek bir kıta halinde bulunduğu dönemde daha kuzeyde bulunan kara parçası) ekvatorial kuşağında ve okyanus kenarında bulunan bol yağış alan bataklık ortamlarında suya ve neme bağımlı bitkiler tarafından oluşturulmuştur. Aynı dönemde Pangea kıtasının kurak iç kesimleri, daha seyrek bir bitki örtüsüyle ya da çöllerle kaplıdır. Güney Kutbu'na yakın konumda olan Gondvana kıtası ise, soğuk bir iklim ve kendine özgü bir bitki örtüsüne sahiptir.

Paleozoyik dönemin Devoniyen devrinin son bölümünde olan ortaya çıkan ve okyanus kenarlarından iç kesimlerine uzanan bitki gruplarının, Karbonifer döneminde Ekvator kuşağı boyunca karaları kaplamalarıyla Karbonifer ormanları oluşmuştur. Bu nedenle Geç Devoniyen döneme ait kayaçlarda da kömür yataklarına rastlanmasına rağmen Dünya üzerindeki en eski kömür rezervlerinin çok büyük bir bölümü Karbonifer döneminde oluşmuştur.

Karbonifer döneminde yeni bitki türleri ortaya çıkmamış, fakat Devoniyen dönemin son bölümünde bitkiler evrimleşerek daha da büyük boyutlara ulaşmıştır. Karbonifer döneminde oluşan kömür havzalarında 10 metre boya erişen bitki fosillerinin sıklıkla bulunması, bu değerlendirmeye kanıt olarak gösterilmektedir. Karbonifer dönemindeki bitkiler günümüzdeki bitkilere göre daha basit yapıda olduklarından; yaprakları küçük, gövdelerinde odunsu yapı gelişmemiş ve çiçeklenme aşamasına geçemedikleri için yapraklarından üreyen spor ve polenlerin etrafa saçılmalarıyla çoğalmışlardır. Bu bitkilerde gelişmiş bir odunsu yapı yerine taban ve dallar sıkışarak yapısal destek sağlayan dış kabuk bulunur.

Zonguldak yakın çevresinde bulunan mağaraların bir bölümü, Üst Karbonifer (Namuriyen—Westfaliyen, 330—300 milyon yıl) yaşlı kömürlü formasyonların tabanında bulunan Yılanlı Formasyonu (Vizeen, 347—330 milyon yıl) içinde ve bir bölümü de Üst Karbonifer yaşlı kömürlü formasyonların tavanında diskordanslı (jeolojik olarak kayıp dönem) olarak bulunan Zonguldak Formasyonu (Barremiyen, 129—125 milyon yıl) ile Kapuz Formasyonu (Apsiyen, 125—113 milyon yıl) içinde gelişmişlerdir. Burada verilen zaman aralıkları ile mağaraların yaşı değil, mağarayı oluşturan kayaçların hangi zaman diliminde oluştuğu ve kayaçların yaşları belirtilir. Zonguldak bölgesindeki mağaralar, kıta hareketleri sonucu Anadolu'nun güncel konumunu ve iklim özelliklerini kazanmasından sonra, Pliyosen (5—2 Milyon yıl) döneminden itibaren oluşmaya başlamışlardır.

Kömürlü formasyonların tabanında bulunan Yılanlı Formasyonu içinde gelişen mağaralar şunlardır:

- Cimşir Çukurları
- Çayırköy Mağarası
- Dazdağı Düdeni
- Sofular Mağarası
- Gökgöl Mağarası
- Erçek Mağarası
- İhsaniye Mağaraları

Kömürlü formasyonların tavanında bulunan Zonguldak Formasyonu içinde gelişen mağaralar şunlardır:

- Ayıçi I Düdeni
- Ayıçi II Düdeni
- Kızılelma Mağarası
- Cemaltepe Düdeni
- Kuyutarla I Mağarası
- Kuyutarla II Mağarası
- Tulumba Mağarası
- İliksu Mağarası

Kömürlü formasyonların tavanında bulunan Kapuz Formasyonu içinde gelişen mağaralar şunlardır:

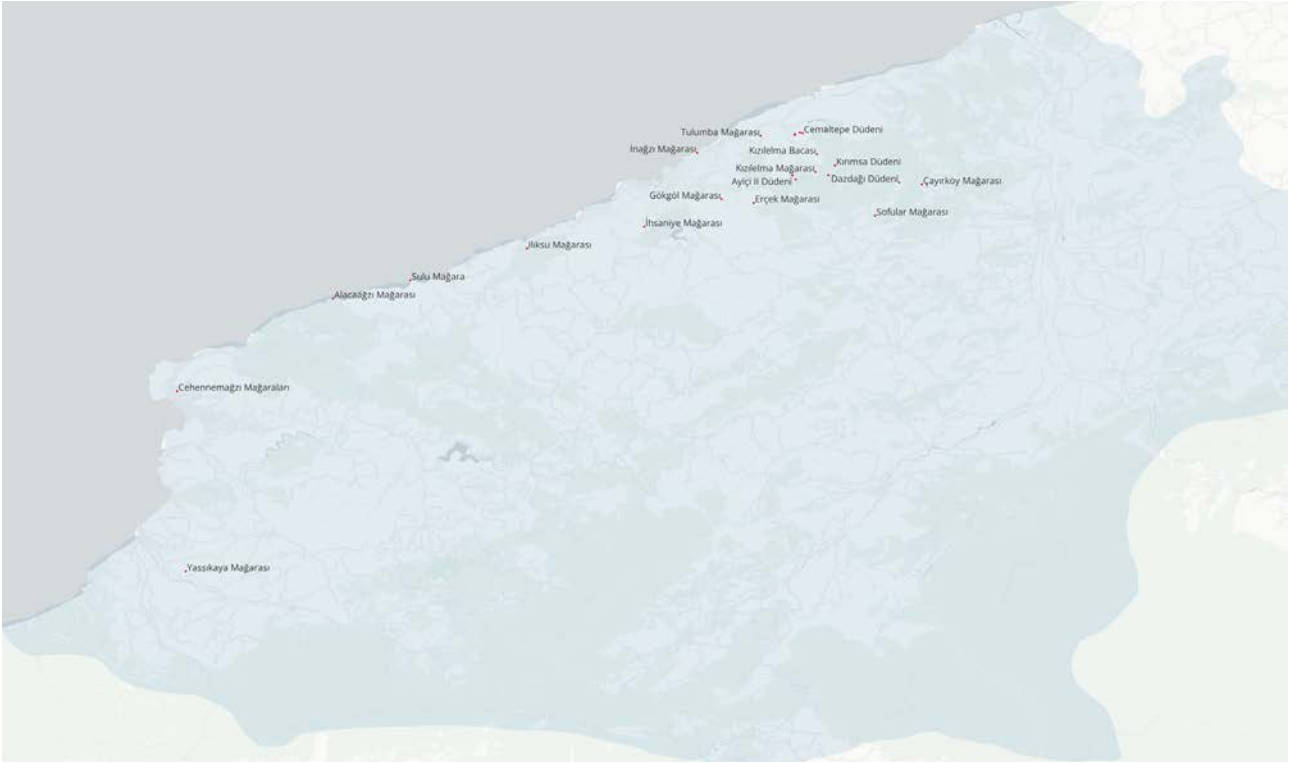
- Cumayanı Mağarası
- Esenli Düdeni
- Kırımsa Düdeni
- İnağzı Mağarası

Zonguldak'ın ön plana çıkan zengin mağara jeolojisinin yanı sıra çeşitli kıyı şekilleri, termal kaynaklar, deprensellik özellikleri, topografya ve heyelan, tafoni kayaları ve lav sütunları gibi jeolojik oluşumlar bakımından da çeşitlilik gösteren jeolojik miras öğeleri, ilgili jeositler bağlamında "5. Eylem Planı" bölümünde detaylı olarak açıklanmıştır.

4.4.2. Kültürel Miras

Zonguldak'ın tarihsel gelişim, toplumsal özellikler ve nesiller boyu aktarılan kültürel birikim doğrultusunda gelişen kültürel miras öğeleri, "koruma" kavramının temel odaklarından biridir.

İlin bu özelliklerine dair detaylı bilgi "3.1. Etimoloji", "3.2. Tarihçe" ve "3.3. Demografi" başlıkları altında derlenmiştir. Kültürel miras; taşınmaz kültür varlığı ve sit alanları, endüstriyel miras ve somut olmayan kültürel miras olmak üzere özelleşmiş üç kategori altında incelenmiştir.

4.4.2.1. Taşınmaz Kültür Varlığı ve Sit Alanları

Zonguldak ilinde tarihi ve kültürel değerlere ait önemli eserler ve yapılar ile arkeolojik ve kentsel sit alanları bulundurmaktadır. Sit alanları Merkez, Karadeniz Ereğli ve Çaycuma bölgeleri etrafına dağılmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı 2022 yıl sonu verilerine göre Zonguldak ilinde 1 anıt ve abide, 27 idari yapı, 47 kültürel yapı, 5 askeri yapı, 13 endüstriyel ve ticari yapı, 20 dinsel yapı, 148 mezarlık, 136 sivil mimarlık örneği ve 43 kalıntı olmak üzere toplam 440 korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı bulunur.

Zonguldak'ta Tios Antik Kenti, Kadioğlu Mozaikleri, Karakoçlu Beylik Mezarı, İnönü Mağarası gibi doğrudan arkeolojinin alanına giren önemli lokasyonlar bulunmaktadır. Bunlara ek olarak Kdz. Ereğli Bozhane Hamamı, Filyos Kalesi, Beykoz Asarı Kalesi, Ereğli Kalesi, Gökçeşey Herkime Evleri, Uzun Mehmet Anıtı, Üç Şehit Mehmet Anıtı, şehrin muhtelif yerlerindeki madenci anıtları, Çaycuma Arasta Çarşısı, Bastoncular Çarşısı ve Baston Atölyeleri, Zonguldak Feneri, Ölüce Deniz Feneri, Herakles Sarayı, Çeştepe Fener Kulesi, Roma Su Kemerleri ve Cehennemazğı Mağaraları sayılabilecek önemli kültürel unsurlar arasındadır.

4.4.2.2. Endüstriyel Miras

Zonguldak, liman ve taş kömürle Türkiye'nin sanayileşme sürecinde önemli bir rol üstlenmiş olan Batı Karadeniz'in önde gelen kentlerinden biridir. Geçmişte daha yoğun bir sanayi kimliğine sahip olan Zonguldak, birçok fabrika, lojman, okul gibi sanayi tesislerini, kültürel ve sosyal tesisleri bünyesinde barındırmaktadır. Bu yapıların bir kısmı özel sektör, bir kısmı ise kamu aracılığıyla oluşturulmuştur. Son yıllardaki ekonomik gelişmeler ve bazı yapıların işlevlerinin tamamlanmasıyla, üretim sahaları ve fabrikaların bir kısmı kapatılmıştır. Söz konusu yapılar, bir dönemi yansıtan ve Türkiye'nin sanayileşme adımlarının atıldığı değerli endüstriyel miras öğeleridir. Atıl vaziyette olan veya farklı amaçlarla kullanılan, turizme açılacak nitelikteki maden ocaklarının maden deneyimi yaşamak isteyenlere uygun hale getirilerek gezme imkanı sağlanması, endüstriyel mirasın deneyimleme yoluyla sonraki nesillere aktarılmasında büyük bir önem taşır.

Zonguldak'ta, şehrin var oluş nedeni olan kömür ve buna bağlı gelişen sanayiye ilişkin kentsel hafıza zaman içinde kaybolmaktadır. Şehrin fiziksel ve sosyolojik oluşumunda ciddi etkileri olan fabrikalar, maden ocakları ve sosyal tesisler işlevlerini yitirdiğinden terkedilmiş durumdadır. Kentsel hafızayı güçlendirmek, kentin mimari kültürünü korumak ve endüstri mirasını turizme kazandırmak Zonguldak Kömür Jeoparkı için bir öncelik olup doğayla bütünleşmiş şekilde bulunan endüstri mirası için de doğayla ilişkisinin doğru değerlendirilmesi kritiktir.

4.4.2.3. Somut Olmayan Kültürel Miras

Bölge halkının yüzlerce yıldır sürdürdüğü üretim ilişkilerinin izleri hayatın her alanında görülmektedir. Türküler, ağıtlar, halkoyunları, maniler ve ninniler, madenin ve madenciliğin yöre kültürüne en çok yansıdığı alanlardır. Özellikle son iki yüz yıldır madenciliğin bölge yaşamında etkili olmasıyla birlikte, doğumdan ölüme, düğünden bayrama kadar toplumsal bütün olaylarda maden ve kömür belirleyici bir figür olarak öne çıkmıştır.

Altın Post'u arayan Argonot gemicileriyle birlikte Kdz. Ereğli'ye gelen ve Cehennemagzı Mağaraları'nda yaşadığı serüven sonrasında adı kente verilen Herakles (Herkül), uluslararası alanda bilinen bir mitolojik kahramandır. Yaklaşık iki yüzyıl önce havzada kömürü ilk kez bulan Uzun Mehmet ve ona ithaf edilen söylenceler de kuşaktan kuşağa aktarılmış, bölgede halen sözlü kültürün en önemli unsurlarından biri olarak yaşatılmaktadır.

Yüzlerce yıllık geçmişi olan keten dokumacılığı kültürü, bölgede birçok yerleşim noktasında sürdürülmekte olup, elpek, pelemet, çekmen bezi gibi adlarla, farklı dokuma tekniği ve bölgeye özgü figürlerle maddi olmayan kültürün önemli unsurlarından biridir.

Devrek bölgesinde yaklaşık yüz elli yıldır usta ellerde üretilen bastonların ünü yurtdışına taşımış durumdadır. Devrek bastonunun tanınması ve yetiştirdiği çıraklar ile bu sanatın gelecek kuşaklara da aktarımını yapan Tansel Işık, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Yaşayan İnsan Hazinesi olarak ilan edilmiştir.

Tüm bu maddi olmayan kültürel unsurlar, öncelikle bölge insanlarının benimsemesi ve sürdürmesi sonucunda günümüze dek ulaşmış, çeşitli etkinlik ve tanıtım mecraları kanalıyla dünya kamuoyu ile de paylaşılma şansına sahip olmuştur.

Bölgede halen sürdürülen birçok maddi olmayan kültürel unsur, UNESCO şemsiyesi altında yürütülen somut olmayan kültürel mirasın korunmasına yönelik çalışmalar kapsamında da ele alınmıştır. Her yıl ilgili komisyon tarafından tespit edilerek dokümanlarıyla birlikte Kültür ve Turizm Bakanlığı'na teslim edilen unsurlardan 15 adedi bakanlık tarafından uygun görülerek ulusal envantere alınmıştır.

Bu unsurlardan bazıları (yaylacılık, kına gecesi, bayram kutlamaları, mâni söyleme vb.) başka yörelerle de benzerlik taşıırken, Devrek Bastonu Yapımı, Elpek Bezi Dokumacılığı, Uzun Mehmet Söylencesi, Kara Salih Dağı Söylencesi, Terzici Güzeli Masalı, Madenci Fıkraları gibi unsurlar ise yalnızca bölgeye özel miraslardır. Devrek bastonu, Cevizli kömeci, beyaz baklavası, Çaycuma manda yoğurdu ve Kdz. Ereğli Osmanlı çileği ilin coğrafi işaretli ürünleridir.

Bölgede var olan tüm bu maddi olmayan unsurların yaşatılması, kuşaktan kuşağa aktarılması için çeşitli şenlik, festival gibi etkinlikler yapılırken, bazılarında da turistik ya da eğitim amaçlı yayınlarda yer verilerek farkındalık ve kalıcılık kazandırmaya çalışılmaktadır.

4.4.2.3.1. Gastronomi

Zonguldak hem yerel ürünleri hem de yöresel lezzetleri açısından zengindir. Kdz. Ereğli Osmanlı çileği, kuzu kestanesi, kestane balı, fındık, ısıpıt, karayemiş ve kızılıcık Zonguldak'ta yetişen, bölgeye özgü, doğal ürünlerdir. Çaycuma manda yoğurdu, beyaz baklava, Ereğli pidesi, Devrek simidi, cevizli kömeç ve mısır ekmeği Zonguldak mutfağının öne çıkan lezzetlerindedir. Pırasa dolması, mısır çorbası, hamsi dolması, kızılıcık çorbası, çöpele, malay, tıntın çorbası gibi yöresel yemekler, bölgenin doğal ürünleri kullanılarak yaygın olarak bilinen yerel tariflere göre hazırlanır. Bu yöresel lezzetler, Zonguldak'ın gastronomi kültürünü oluşturur.

4.5. Ortaklıklar

Zonguldak Kömür Jeoparkı, çalışmalarını yürütürken çeşitli yerel, ulusal ve uluslararası paydaşlarla iş birliği kurar. Bu iş birlikleri; karşılıklı imzalanan protokoller, ağılara üyelik vb. olabilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birlikleri, farklı alanlardaki çalışmalarıyla jeopark geneline veya belirli jeositleri etkileyebilir.

Yerel ve merkezi idare birimleri, BAKKA, ZONTAB ile iş birliği aracılığıyla jeoparkın hareket alanı tanımlanır, maddi olanaklar belirlenir, jeoparkın geliştirme sürecinde yapılacak eylemler uygulanır. Bu iş birlikleri jeositlerin tümünü etkiler.

Türkiye Taş Kömürü Kurumu, MTA, JEMİRKO gibi ortaklıklar jeoparkın jeolojik mirasının araştırılması sırasında destek sağlar. “Jeoloji” işaretli jeositlerde yapılan çalışmalarda bu iş birliklerinden yararlanılır.

Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, belediyeler, kaymakamlıklar ve müze müdürlükleri gibi ildeki kültürel mirasın korunması çalışmaları yürüten kurumlar ile iş birliği “kültür” işaretli jeositler için önemlidir.

Zonguldak Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü ve Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü ile iş birliği, orman alanlarında bulunan jeositlerin korunması, bu jeosit ve çevresine yapılacak müdahalenin planlanması, jeositin ziyaretçiye ilişkisinin planlanması gibi konularda, “doğa” işaretli jeositler başta olmak üzere orman alanlarında bulunan jeositleri doğrudan etkiler.

Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürlüğü, jeoparkın eğitim hedeflerinin müfredatın bir parçası haline getirilmesi, çocuk ve gençler için erişilebilirliğinin artırılması ve jeoloji bilincinin okul çağında gelişmeye başlaması açısından jeoparkın eğitim alanındaki önemli ortaklarından. Aynı zamanda; jeopark kavramı, sürdürülebilir kalkınma, iklim değişikliği ve afetlerle mücadele gibi konularda çocuk ve gençler başta olmak üzere toplumun tüm kesimlerinin farkındalığının artırılması amacıyla Zonguldak İl Milli Eğitim teşkilatı ile iş birliği yapılacaktır.

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi başta olmak üzere çevre üniversitelerle yapılan iş birlikleri aracılığıyla jeopark dahilindeki araştırmalar desteklenir, jeoparkın akademik temeli geliştirilir ve etkinlikler aracılığıyla eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yürütülür.

Restoran, otel vs. gibi turistik özel işletmeler ile yapılan iş birlikleri aracılığıyla jeoparkın paydaşları çeşitlendirilmiş ve Zonguldak’ın sürdürülebilir kalkınma politikalarının turizm aracılığıyla yerelde etkili hale getirilme süreci başlatılmıştır. Ayrıca yerel ve yöresel ürünlerin satılması, pazarlanması ve yerel ekonominin güçlendirilmesinde bu çalışmalar önem kazanmaktadır.

Jeoparkın ilgili ağlara üye olması ve bu ağların diğer üyeleriyle iletişim halinde olması, diğer jeoparklarla karşılıklı etkileşimin sağlanması, jeositler üzerinden benzerliğin kurulabildiği alanlarda ilgili kurum veya kuruluşla iş birliğinin sağlanması jeoparkın geliştirilmesi yönünden önemlidir.

ADI	TÜRÜ	İMZALANMA TARİHİ
Kdz. Ereğli Kent Müzesi	İşletme	16.08.2022
Daloğlu Turizm	Özel İşletme	22.08.2022
ZONHAV	İşletme	22.08.2022
Zng. İl Millî Eğitim Müdürlüğü	Kamu Kurumu	01.09.2022
Kula–Salihli UGG	Kamu Kurumu	14.09.2022
Zng İl Sağlık Müdürlüğü	Kamu Kurumu	30.09.2022
BAKKA	Kamu Kurumu	30.09.2022
Zng. Çevre Şhr. ve İk. Değ. Md.	Kamu Kurumu	30.09.2022
Zng. Gençlik ve Spor İl Md.	Kamu Kurumu	30.09.2022
Zng. İl Özel İdaresi	Kamu Kurumu	30.09.2022
Zng İl Tarım ve Orman Böl. Md.	Kamu Kurumu	30.09.2022
Zng. Orman Bölge Müdürlüğü	Kamu Kurumu	30.09.2022
TTK Genel Müdürlüğü	Kamu Kurumu	30.09.2022
Zng. İl Kültür ve Turizm Md.	Kamu Kurumu	30.09.2022
Zng. Kültür ve Eğitim Vakfı	Vakıf	30.09.2022
Zng. Şehir Plancıları Odası	Kuruluş	04.10.2022
Ada Cafe	Özel İşletme	07.10.2022
Zng. Alaborina Restaurant	Özel İşletme	07.10.2022
Ayfırın	Özel İşletme	07.10.2022
Bab-ı Zer Konaklama ve Restaurant	Özel İşletme	07.10.2022
Çatı Kebap	Özel İşletme	07.10.2022
Doktorlar Lokali	Özel İşletme	07.10.2022
Mer Otel	Özel İşletme	07.10.2022
Sed Ev Yemekleri	Özel İşletme	07.10.2022
Zng. Kent Konseyi	Kuruluş	13.10.2022
ZBEÜ Güzel Sanatlar Fakültesi	Kamu Kurumu	11.11.2022
ZBEÜ Ahmet Erdoğan S. Hiz. MYO	Kamu Kurumu	08.12.2022
Devrek Güneşi Koop.	Kuruluş	17.01.2023
JEMİRKO	Kuruluş	09.06.2023
JMO	Kuruluş	09.06.2023
Karatay Binicilik Kulübü&At Çiftliği	Özel İşletme	20.06.2023

4.5.1. Yerel İş Birlikleri

Zonguldak Kömür Jeoparkı yerel ölçekte; T.C. Zonguldak Valiliği, Zonguldak'taki belediyeler, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Zonguldak Şube Müdürlüğü, Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi ve Zonguldak Turizm Tanıtım ofisi ile iş birliği halindedir ve bu kurumlarla ortak çalışmalar yürütür.

4.5.1.1. T.C. Zonguldak Valiliği

Kent yönetiminde merkezi otoriteyi temsil eden ana aktör olan ve jeoparkın paydaş kurumlarının bağlı olduğu Zonguldak Valiliği, aynı zamanda Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın da kurucu lideridir. Valilik, Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın yönetim, yürütme ve uygulama süreçlerinde etkin rol oynar.

4.5.1.2. Zonguldak'taki Belediyeler

Zonguldak'ın kent kimliğini, belleğini ve tarihi mirasını önemseyen belediyeler, doğal ve kültürel değerlerini sahiplenen bir hizmet anlayışı göstermektedir. Jeoparkın en önemli paydaşlarından biri olan belediyeler, jeoparkın altyapı ve görünürlük hizmetleri ile personel ve etkinliklerine destek sağlamaktadır.

4.5.1.3. Zonguldak İl Özel İdaresi

Büyükşehir belediyesinin bulunmadığı illerde; ilçe ve merkez belediyelerinin yetki alanlarının dışında kalan alanlarda, il özel idaresi büyükşehir belediyesi görevini üstlenir. Zonguldak Belediyesi ve ilçe belediyelerinin sınırları dışında kalan alanlarda Zonguldak İl Özel İdaresi yetkilidir. Jeopark dahilindeki bu alanlarda yer alan jeosit ve diğer mekansal odaklarda Zonguldak İl Özel İdaresi, Zonguldak Kömür Jeoparkı ve diğer kurumlarla eşgüdüm halinde çalışmalarını yürütür.

4.5.1.4. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA)

Bölgesel kalkınmayı sağlamak ve iş birliğini destekleyerek yerel potansiyelin ortaya çıkmasını sağlamak amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda çalışmalar yürüten kamu tüzel kişiliğine sahip BAKKA, jeoparkın projelerine mali ve teknik destekler vermektedir. Buna ek olarak BAKKA, jeopark için geçici ofis hizmetleri sağlanması ve personel desteği hususlarında da katkı sağlamaktadır.

4.5.1.5. Doğa Koruma ve Milli Parklar Zonguldak Şube Müdürlüğü (DKMP)

DKMP tarafından belirlenmiş koruma alanları jeoparkın da çalışma alanına girer. Jeopark çalışmalarında doğa koruma, bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları ile bilimsel konularda Doğa Koruma ve Milli Parklar Zonguldak Şube Müdürlüğü'nden destek alınmaktadır.

4.5.1.6. Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü

Yüzölçümünün %57'si ormanlarla kaplı olan Zonguldak'ta doğal varlıklar, canlı yaşamı ve kırsal nüfus gibi konularda ZOBM ana paydaşlardandır. Jeoparkın orman alanı içerisinde kalan noktalarında her türlü teknik, idari ve bilimsel desteği sağlamaktadır.

4.5.1.7. Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Zonguldak Kömür Jeoparkı ile Zonguldak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arasında imzalanan iş birliği protokolü aracılığıyla, jeopark dahilindeki doğal, tarihi, kültürel ve arkeolojik mirasın ortaklıkla korunması ve bu değerlerin turizm aracılığıyla Zonguldak'ın sürdürülebilir kalkınmasında rol oynaması hedeflenmektedir. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü aynı zamanda Zonguldak Kömür Jeoparkı için personel desteği de sağlamaktadır.

4.5.1.8. Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Zonguldak Kömür Jeoparkı ile Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürlüğü arasında imzalanan protokol kapsamında yerkünün tanıtılması, doğal miras, kültürel miras, jeolojik miras, iklim değişikliğiyle mücadele ve iklim değişikliğine uyum, afetleri tanıma ve afetlerle mücadele gibi jeoparkın temel alanlarında yapılacak eğitim çalışmalarında İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün her türlü idari ve teknik konuda ile organizasyon, sosyal sorumluluk projeleri, tanıtım, gezi vb. faaliyetlerin desteklenmesi, program oluşturulması ve uygulanması aşamalarında katkı sağlayacağı karşılıklı olarak kararlaştırılmıştır.

4.5.1.9. Zonguldak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Jeopark ile Zonguldak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü planlama faaliyetlerinde jeopark öğelerinin göz önünde bulundurulması, toplumda çevre bilincinin oluşturulması, iklim değişikliği ve doğal afetlerle mücadele kapsamında yapılacak uygulama ve farkındalık oluşturma çalışmalarını iş birliği halinde yürütür.

4.5.1.10. Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Zonguldak Kömür Jeoparkı ve Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü arasında imzalanan protokol ile Zonguldak ilinde düzenlenecek spor aktivitelerinin organizasyonu başta olmak üzere çeşitli alanlarda iki kurum iş birliği yapmaktadır.

4.5.1.11. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Kökleri 1924 yılındaki Maden Mühendis Mektebi'ne kadar uzanan Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, jeoparkın eğitim ve bilimsel faaliyetlerinde önemli bir çözüm ortağı konumundadır.

4.5.1.12. Zonguldak Turizm Tanıtım Ofisi

Zonguldak'ta turizmin geliştirilmesi, tanıtılması ve destinasyon yönetimi yaklaşımının geliştirilmesi amacıyla kent turizmine katkı sunabilecek kamu kurum, kuruluş, sivil toplum ve özel sektör temsilcilerinden oluşturulmuştur. Jeopark projesi, Zonguldak'ın uluslararası tanınırlığına ve sürdürülebilir turizme katkı sağlaması nedeniyle Zonguldak Turizm Tanıtım Ofisi tarafından desteklenmektedir.

4.5.2. Ulusal İş Birlikleri

Zonguldak Kömür Jeoparkı ulusal ölçekte; Türkiye Taş Kömürü Kurumu, Maden Tetkik ve Arama Zonguldak Bölge Müdürlüğü, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu, Kula – Salihli UNESCO Küresel Jeoparkı, İda Madra Jeoparkı, Jeolojik Mirası Koruma Derneği ve TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası ile iş birliği halindedir ve bu kurumlarla ortak çalışmalar yürütür.

4.5.2.1. Türkiye Taş Kömürü Kurumu

Ülkenin genel sanayi ve enerji politikasına uygun olarak taşkömürü rezervlerinden en iyi şekilde yararlanmak amacıyla kurulmuş bir kamu iktisadi teşekkülüdür. Kurum ile jeoparkın ana teması olan kömür ile ilgili tüm jeositlerde çalışmalar yürütülmektedir.

4.5.2.2. Maden Tetkik ve Arama Zonguldak Bölge Müdürlüğü

MTA, doğal kaynakların keşfedilmesi ve ülke ekonomisine kazandırılması amacıyla Türkiye'nin dört bir yanında jeolojik ve jeofiziksel araştırmalar yürütmektedir.

MTA Zonguldak Bölge Müdürlüğü, bölgedeki projeler ve saha çalışmaları hakkında bilgi paylaşımında bulunarak jeoparkın bilimsel altyapısının oluşmasına önemli katkı sağlamaktadır.

4.5.2.3. UNESCO Türkiye Milli Komisyonu

UNESCO Türkiye Milli Komisyonu tarafından "Ulusal Jeopark" statüsüne alınmış Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın UTMK ve diğer ulusal jeoparklar ile iş birliği deneyim ve bilgi paylaşımı, jeopark eğitimleri, jeopark dahilindeki genel stratejiler vb. konulardaki iletişimde ön plana çıkar ve ulusal düzeyde UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı'nın bir kolu olarak çalışır.

4.5.2.4. Kula – Salihli UNESCO Küresel Jeoparkı

Kula – Salihli UNESCO Küresel Jeoparkı, Gediz Grabeni'nin orta kesimi ile İç Batı Anadolu platolarının batı kesiminde yer alır. Jeopark, Manisa ilinin Kula ve Salihli ilçelerinin idari sınırlarının bütününe kapsamaktadır. Kula Salihli Jeoparkı'nın toplam alanı 2320 km²'dir. Jeopark jeolojik, kültürel ve arkeolojik zenginliğinden ötürü Türkiye'nin jeoturizm açısından en önemli alanı konumundadır. Kula – Salihli Jeoparkı, Türkiye'nin ve Türk dünyasının UNESCO etiketli ilk ve tek jeoparkıdır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı ile Kula – Salihli UNESCO Küresel Jeoparkı arasında 14 Eylül 2022 tarihinde imzalanan İyi Niyet Protokolü aracılığıyla iki jeopark arasında “jeoparkların temel amaçlarından olan eğitim, farkındalık ve bilinçlendirme çalışmaları kapsamında ortak seminer, webinar ve toplantılar düzenlemek, iş birliğiyle ortak etkinlikler gerçekleştirmek ve düzenlenen etkinliklerin karşılıklı olarak duyurusunu yapmak ve karşılıklı ziyaretlerde bulunmak üzere” uzlaşısı sağlanmıştır.

4.5.2.5. İda Madra Jeoparkı

İda Madra Jeoparkı Türkiye'nin kuzeybatısında yer alır. Jeopark, Balıkesir ilinin tamamını, Çanakkale ili Ayvacık ve Ezine ilçelerini, İzmir'in Bergama ilçesini kapsamaktadır. Jeoparkın yüzölçümü yaklaşık 17 bin km²'dir. İda Madra Jeoparkı, kırsal kesimde yaşayan insanların kendi bölgelerinde bulunan jeolojik, doğal ve kültürel değerler hakkında farkındalık oluşturmayı, kırsal alanları cazip hale getirmeyi amaçlamaktadır. Jeopark sürdürülebilir kalkınmayı teşvik ettiği gibi bu değerli doğal ve kültürel mirasın daha iyi korunması ve gelecek nesillere aktarılmasını da sağlayacaktır. Jeopark içinde 45 jeosit belirlenmiş olup bunların her biri kendine has özelliklere sahiptir. İda Madra Jeoparkı, UNESCO Türkiye Milli Komisyonu tarafından “ulusal jeopark” olarak statülandırılmıştır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı İda Madra Jeoparkı arasında “jeoparkların temel amaçlarından olan eğitim, farkındalık ve bilinçlendirme çalışmaları kapsamında ortak seminer, webinar ve toplantılar düzenlemek, iş birliğiyle ortak etkinlikler gerçekleştirmek ve düzenlenen etkinliklerin karşılıklı olarak duyurusunu yapmak ve karşılıklı ziyaretlerde bulunmak üzere” uzlaşısı sağlanmıştır.

4.5.2.6. JEMİRKO (Jeolojik Mirası Koruma Derneği)

Zonguldak Kömür Jeoparkı ile JEMİRKO arasında imzalanan protokol aracılığıyla;

- Jeoparkın doğal ve kültürel mirasının korunması çalışmalarına destek sağlama,
- Jeopark alanında doğal ve kültürel mirasın belgelenmesi ve korunması için ortak proje geliştirme,
- Jeopark alanında eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri düzenleme ve destekleme,
- Jeopark alanında araştırma projeleri yapma ve sonuçlarını paylaşma,
- Jeopark alanının turizm potansiyelini arttırmak için ortak tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yapma,
- Sürdürülebilir turizm uygulamalarını teşvik etme ve jeopark alanında bu yönde projeler geliştirme alanlarında iş birliği yapılacağı taraflar tarafından kararlaştırılmıştır.

4.5.2.7. TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası

Zonguldak Kömür Jeoparkı ile Jeoloji Mühendisleri Odası arasında imzalanan protokol aracılığıyla;

- Jeoparkın doğal ve kültürel mirasının korunması çalışmalarına destek sağlama,
- Jeopark alanında doğal ve kültürel mirasın belgelenmesi ve korunması için ortak proje geliştirme,
- Jeopark alanında eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri düzenleme ve destekleme,
- Jeopark alanında araştırma projeleri yapma ve sonuçlarını paylaşma,
- Jeopark alanının turizm potansiyelini arttırmak için ortak tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yapma,
- Sürdürülebilir turizm uygulamalarını teşvik etme ve jeopark alanında bu yönde projeler geliştirme alanlarında iş birliği yapılacağı taraflar tarafından kararlaştırılmıştır.

4.5.3. Uluslararası İş Birlikleri

Zonguldak Kömür Jeoparkı uluslararası ölçekte; UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı, Avrupa Jeoparklar Ağı, Avrupa Endüstriyel Miras Rotası ve GEOfood ile iş birliği halinde olmayı ve bu kurumlarla ortak çalışmalar yürütmeyi hedefler.

4.5.3.1. UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı

48 ülkede, 195 jeopark üyesiyle UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı, jeopark statüleri içinde en prestijli olmakla birlikte büyük bir uluslararası iş birliği ağıdır. Aday statüsünde olan Zonguldak Kömür Jeoparkı için bu ağın bir üyesi olmak diğer jeoparklarla etkileşimin artması, jeoturizm ortaklıklarının geliştirilmesi, sıkı denetim sistemine dahil olarak jeopark kalitesinin her zaman yüksek tutulması gibi çeşitli alanlarda bu ağdan yararlanabilir.

4.5.3.2. Avrupa Jeoparklar Ağı

UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı şemsiyesi altında çalışmalarını yürüten Avrupa Jeoparklar Ağı'nın bir parçası olmak Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın yakın coğrafyalardaki ilgili diğer jeoparklar ile iş birliği kurmak, deneyim paylaşımı yapmak ve ortak etkinlikler düzenlemek gibi görünürlüğünü arttırıp bu ortaklıklardan karşılıklı olarak yararlanılmasını sağlayacaktır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı için öne çıkan temalardan kömür, madencilik ve endüstriyel miras, Avrupa Jeoparklar Ağı üyelerinden Black Country UNESCO Küresel Jeoparkı ve Toskana Maden Parkı UNESCO Küresel Jeoparkı ile iş birlikleri yapılabilir.

4.5.3.3. Avrupa Endüstriyel Miras Rotası (ERIH)

Avrupa Endüstriyel Miras Rotası, ERIH, Avrupa'daki turistik endüstriyel miras ağıdır. Ağ, ERIH inisiyatifi tarafından yönetilir ve 27 ülkede 300'den fazla üyesi bulunur. 100'den fazla üye sit, yüksek nitelikli ziyaretçi deneyimi sunar ve endüstriyel miras alanında olağanüstü önem taşır. Bölgesel rotalar, sanayileşme tarafından doğrudan etkilenmiş alanların endüstriyel tarihini daha detaylı tanıtmayı amaçlar. Her sit, 16 Avrupa Tematik Rotaları'ndan biriyle ilişkilendirilmiştir. Her rota, sanayileşme sürecinin farklı bir alanını temsil eder. ERIH, "Avrupa Konseyi Kültür Rotası" olarak sertifikalandırılmıştır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, Zonguldak'ın sanayileşme ve kömür tarihini yansıtan zengin endüstriyel miras öğelerine sahiptir. Jeositlerden biri olan Zonguldak Maden Müzesi ve Kömür Deneyim Ocağı, ERIH üyesidir.

4.5.3.4. GEOfood

GEOfood, UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı'nın sürdürülebilirlik ve bütünsel yaklaşım ilkeleri kapsamında 2015'te çalışmaya başlamış, UNESCO Küresel Jeopark alanlarında bulunan yerel topluluklar ve çevre dostu yiyecek üreticilerini bir araya getiren bir inisiyatiftir. GEOfood, yerel gelenekleri, jeoparkın jeolojik ve kültürel mirasıyla ilişkilendirmeyi önemser. Günümüzde, UNESCO Küresel Jeoparklar'ın 34'ünde bulunan 79 üretici ve 45 restoran, bu ağın bir parçasıdır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın gelecekte GEOfood ağına katılması, Zonguldak'ın yerel ürün ve lezzetlerinin ulusal ve uluslararası düzeylerde tanınırlığının artmasını ve daha geniş bir kitleye ulaşılabilmesini sağlayarak Zonguldak'ın sürdürülebilir kalkınmasında etkin rol oynayacaktır.

4.6. Finans

Zonguldak Kömür Jeoparkı; Zonguldak'ın doğal, jeolojik, kültürel ve endüstriyel değerlerinin korunarak turizme kazandırılmasını sağlayacak sürdürülebilir bir finansal yapıya sahip olmayı ve Zonguldak'ın sürdürülebilir kalkınmasına destek olmayı hedefler.

Yönetim planında Zonguldak Kömür Jeoparkı finans başlığı; yönetim, gelirler ve giderler olarak üç başlık altında ele alınmıştır.

4.6.1. Yönetişim

Zonguldak Kömür Jeoparkı, kurumsal yapısı 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'na göre kurulmuş mahalli idare birliği ile oluşur. Kısa vadede Zonguldak Turizm Altyapı Hizmet Birliği (ZONTAB) kurumsal yapıyı oluşturmuştur. Orta ve / veya uzun vadede sadece Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın konularına odaklanacak bir mahalli idare birliği kurulabileceği gibi ZONTAB'ın kurumsal yapısı Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın özerk işleyişini kolaylaştırıcı şekilde düzenlenebilecektir.

Kurumsal yapı, mahalli idare birliği dışında şu unsurlardan oluşacaktır:

- Zonguldak Kömür Jeoparkı Vakfı
- Zonguldak Kömür Jeoparkı Enstitüsü

Vakıf ve enstitü, Zonguldak Kömür Jeoparkı içinde ayrı özerk bütçelere sahip olacaktır. Bu iki kurumun bütçesi Zonguldak Kömür Jeoparkı tarafından ayrılacak ve onaylanacaktır. Vakıf müze vb. gibi odakların işletme gelirlerinden, enstitü de verilen ücretli eğitim ve atölye çalışmalarından beslenebilecektir.

4.6.2. Gelirler

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın üç ana gelir kaynağı vardır:

- ZONTAB (ya da kurulacak yeni mahalli idare birliği) yıllık bütçesinin %2'si,
- Zonguldak Kömür Jeoparkı tarafından yapılan fon başvurularından elde edilen gelir,
- Yerel yönetim birimlerinin yaptığı ayni katkılar,
- Sponsorluklar.

4.6.3. Giderler

Zonguldak Kömür Jeoparkı giderleri iki temel başlıkta ele alınabilir:

- Yatırım
- İşletme

4.6.3.1. Yatırım ve İşletme

4.6.3.1.1. Yatırım

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın geliştirilmesi ve mevcut jeosit ve alanlar ile potansiyel jeositlerin korunması ve uygun olanların ziyaretçiler tarafından gezilebilir olması amacıyla yapılacak çalışmalar için ihtiyaç duyulan kaynaktır. Bu çalışmalar arasında; alan düzenlemeleri, peyzaj, küçük çaplı onarımlar, yönlendirme ve bilgilendirme tabelaları, ziyaretçi merkezleri gibi unsurlar bulunmaktadır.

4.6.3.1.2. İşletme

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın mevcut ve potansiyel jeositlerinin, müzesinin, ziyaretçi merkezlerinin, jeoduraklarının ve gözlem noktalarının korunması ve uygun olanların konforlu bir şekilde ziyaret edilebilmesi için gereken parasal kaynaktır.

Yatırım ve işletme süreçlerindeki ortak gider alanları şunlardır:

- **Yönetim giderleri:** Jeopark yönetim ve işletmesinde görevli personel giderleri (maaşlar, harcırah ve yolluklar vb.).
- **Operasyon giderleri:** Zonguldak Kömür Jeoparkı odaklarının olumlu bir ziyaretçi deneyimi için hazırlanması, gerekli inşaat çalışmalarının yapılması, alanda gerekli donatıların hazırlanması ve eklenmesi, bu alanların bakım ve kontrolü.
- **Pazarlama giderleri:** Jeoparkın görünürlüğünü ve tanınırlığını arttıracak iletişim ve pazarlama çalışmaları.
- **Üyelik ve aidatlar:** Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın üye olduğu ve iş birliği yaptığı ulusal ve uluslararası ağların üyelik ve aidat giderleri.

4.7. Eğitim

Jeoparklar, jeolojik, doğal ve kültürel zenginliklerin korunması, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, sürdürülebilir turizmin teşvik edilmesi, yerel, ulusal ve küresel farkındalığın artırılması açısından önemli bir role sahiptir. Bu amaçlara ulaşmada eğitim vazgeçilmez araçlardan biridir. Jeoparklarda sunulan eğitim programları, UNESCO'nun eğitime olan bakışıyla uyumlu olarak bilgi, anlayış ve değerlerin toplumun farklı kesimlere aktarılmasını hedefler.

Jeoparklar, jeolojik, doğal ve kültürel zenginlikleri bünyesinde barındırırken aynı zamanda bu mirasın önemini ve değerini topluma aktarmayı amaçlar. Eğitim, ziyaretçilere ve yerel topluluklara jeoparkın çeşitli bileşenlerini anlama ve takdir etme fırsatı sunar. Jeoparklar, eğitim yoluyla doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını teşvik ederken çevre koruma bilincinin geliştirilmesine, yerel halkın katılımına ve yerel ekonominin desteklenmesine katkıda bulunur.

UNESCO, eğitime evrensel bir insan hakkı ve toplumsal kalkınmanın temel bir unsuru olarak büyük önem vermektedir. Jeoparklar da UNESCO tarafından desteklenen eğitim alanları olarak kabul edilmektedir. UNESCO'nun eğitime bakışı, sürdürülebilirlik, kültürel çeşitlilik, mirasın korunması ve toplumsal katılım gibi temel değerlere dayanır. UNESCO, jeoparkların eğitim faaliyetleri aracılığıyla bilgi ve becerilerin aktarılmasını, toplumsal farkındalığın artırılmasını ve sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesini teşvik eder.

Jeoparklarda sunulan eğitimler, geniş bir hedef kitleye hitap eder. Bu eğitimler, öğrencilerden yerel halka, turistlere ve ilgili paydaşlara kadar geniş bir kesime yöneliktir. Öğrencilere, doğal ve kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilir turizmin önemi hakkında farkındalık kazandırmak, bilimsel bilgi ve becerileri geliştirmek amaçlanır. Yerel halk, jeoparkın değerini anlamak, mirasa sahip çıkmak ve yerel ekonomiyi desteklemek için eğitimlerden faydalanır. Ziyaretçiler ve turistler ise jeoparkın zenginliklerini keşfetmek ve çevresel duyarlılıkla gezilerini planlamak konusunda bilgilendirilir. Bu şekilde eğitim, toplumun farklı kesimlerine hitap ederek sürdürülebilir bir gelecek için bilinçli bir toplum oluşturmayı amaçlar.

Jeoparkın eğitim başlığı altındaki programları, eğitim modülleri, materyalleri ve iş birlikleri aracılığıyla çeşitli yöntemlerle sunulmaktadır. Bu yöntemler genellikle seminerler, konferanslar, atölye çalışmaları, eğitim materyalleri ve saha çalışmaları gibi etkileşimli ve katılımcı odaklı yöntemleri içermektedir. Teknolojinin gelişimiyle birlikte bilgisayar ve IT tabanlı birçok yeni eğitim yöntemi de gelişmektedir. Jeopark çalışmalarında bu teknolojilerden uygun olanlar kullanılacaktır.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, yaptığı iş birlikleri ile jeopark konularındaki eğitimin farklı alanlarda yürütülmesini ve ilgili kitlelere ulaşmasını sağlar. Zonguldak İl Millî Eğitim Müdürlüğü ile yapılan iş birliği aracılığıyla

Zonguldak'ta bulunan ve MEB'e bağılı 62 ilkokul, 41 ortaokul ve 70 lisede "Jeopark Köşesi" oluşturulup burada yer alan bilgilendirici içeriğin her yaştan öğrenciyle buluşması hedeflenmiştir. Yerel müfredatın düzenlenmesiyle birlikte Zonguldaklı öğrenciler, küçük yaşta jeopark farkındalığı ve bilinci kazanıp yaşadıkları coğrafyanın özellikleri konusunda donanımlı olacaktır. Yine MEB'e bağılı Zonguldak Olgunlaşma Enstitüsü'nde yürütülen eğitim çalışmalarında, enstitünün "bölge kültür ve geleneklerinin gelecek nesillere aktarılması" hedefi, jeoparkın sürdürülebilir kalkınma ilkesiyle örtüşür. Bu bağlamda enstitüde yapılacak eğitim çalışmalarında yerel halk başta jeopark konuları olmak üzere Zonguldak'ın yerel kültürünü daha iyi tanıyacak ve bu bilgilerin gelecek nesillere aktarıldığı, kültür ve geleneklerde sürdürülebilirliğin sağlandığı bir sistem oluşturulacaktır. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi ile mevcutta yürütülen ve gelecekte de üniversite bünyesinin bir parçası olması planlanan bir enstitü aracılığıyla yürütülen eğitim çalışmaları, jeopark ve yerel kültür konularında üniversite öğrencileri ile tüm katılımcılar için öğrenme ve bilinçlenme fırsatı sunar.

4.7.1. Eğitim Modülleri

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nda jeopark, jeoloji, çevre bilinci, sürdürülebilir yaşam, iklim değişikliği ve afet yönetimi, kültürel miras, doğal miras, endüstriyel miras konularında eğitim ve atölye çalışmaları yapılmaktadır.

4.7.1.1. Jeopark Eğitimi

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın eğitim modülü, jeoparkların ve jeositlerin ne olduğunu anlatırken, özellikle Zonguldak'ın kömürle ilgili jeolojik mirasının vurgulanmasına odaklanır. Modülde, jeoparkın oluşumu, jeolojik süreçler, kömürün oluşumu ve kullanımı gibi konular ele alınarak ziyaretçilere bilimsel bilgi sağlanır. Aynı zamanda, bölgenin madencilik tarihine ve kültürel mirasına da değinilir. Bu eğitim modülü, ziyaretçilerin jeolojik mirasa ve doğal çevreye duyarlılık kazanmalarını, jeoparkın ve jeositlerin önemini anlamalarını ve sürdürülebilir turizmin teşvik edilmesine katkıda bulunmayı amaçlar.

4.7.1.2. Jeoloji Eğitimi

Jeoparkın jeolojik süreçleri, kayaçları, mineralleri ve yerkürenin tarihini anlatan teorik ve uygulamalı eğitim programları geliştirilmiştir. Jeoloji kampları ve teknik geziler aracılığıyla katılımcılara jeolojinin temellerini, jeolojik mirasın önemini vurgulamak ve koruma bilincini geliştirmek amaçlanır.

4.7.1.3. Çevre Bilinci Eğitimi

Jeopark tarafından çevre koruma, sürdürülebilirlik ve doğal kaynakların kullanımı konularında bilinç oluşturmayı hedefleyen eğitim programları. Ağaçlandırma, enerji tasarrufu, biyolojik çeşitlilik, atık yönetimi gibi konuları kapsayan eğitimler ve faaliyetler düzenlenir.

4.7.1.4. Sürdürülebilir Yaşam Eğitimi

Jeoturizm faaliyetlerinin sürdürülebilir bir şekilde yürütülmesini teşvik eden eğitim programları geliştirilmiştir. Jeolojik, doğal ve kültürel mirasın korunması, yerel topluluklarla etkileşim ve yerel ekonomiye katkı gibi konularda farkındalık yaratmak hedeflenir.

4.7.1.5. İklim Değişikliği ve Afet Yönetimi Eğitimi

Jeopark tarafından iklim değişikliği etkileri ve doğal afetler konusunda bilinçlendirme amaçlı eğitim programları planlanmıştır. İklim değişikliği, sera gazı emisyonları, afet öncesi hazırlık, müdahale stratejileri gibi konuları ele alan eğitimler yerel halk ve ziyaretçilere bu konularda farkındalık ve bilinç kazandırmayı amaçlar.

4.7.1.6. Kültürel Miras Eğitimi

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nda yer alan kültürel mirasın tanıtımı ve önemi üzerine odaklanır. Bu modül, ziyaretçilere bölgenin kültürel değerlerini anlatarak, geçmişin izlerini koruma ve kültürel mirasa duyarlılık kazandırma amacını taşır. Modül kapsamında, bölgenin kültürel mirasının yanı sıra geleneksel el sanatları, yerel halkın yaşam tarzı, gelenek ve görenekler gibi konular da ele alınır. Bu şekilde ziyaretçiler, bölgenin tarihini, kültürünü ve mirasını daha iyi anlar ve değerini kavrar.

4.7.1.7. Doğal Miras Eğitimi

Bu modül, Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın doğal çevresinin ve biyolojik çeşitliliğinin korunması ve önemi hakkında bilgi verir. Modül kapsamında, bölgedeki ekosistemler, bitki ve hayvan türleri, koruma alanları ve doğal mirasın ekolojik değeri gibi konular ele alınır. Ziyaretçiler, doğal mirasın korunmasının neden önemli olduğunu anlar, çevresel duyarlılık geliştirir ve doğal çevreye olan saygıyı artırır.

4.7.1.8. Endüstriyel Miras Eğitimi

Bu modül, Zonguldak Kömür Jeoparkı'nda yer alan endüstriyel mirasın tanıtımını ve önemini vurgular. Bölgede madencilik faaliyetlerinin tarihine, kömür endüstrisine ve maden işçilerinin yaşamına odaklanan bu modül, ziyaretçilere endüstriyel mirasın sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan değerini anlatır. Modülde, maden ocakları, maden işçilerinin çalışma koşulları, endüstriyel dönemdeki teknolojik gelişmeler ve endüstriyel mirasın korunması gibi konular ele alınır. Bu şekilde ziyaretçiler, bölgenin endüstriyel geçmişini ve mirasını daha iyi anlar ve takdir eder.

4.7.1.9. Atölyeler

Atölye çalışmaları, Zonguldak Kömür Jeoparkı'nda gerçekleştirilen eğitim modüllerinin bir parçası olarak düzenlenen etkinliklerdir. Bu atölyeler, ziyaretçilere jeoloji, doğa, kültür ve endüstriyel miras konularında daha etkileşimli ve pratik deneyimler sunar. Atölye çalışmaları, jeolojik örneklerin incelenmesi, el sanatları yapımı, yerel geleneklere ilişkin pratik bilgilerin paylaşılması, doğal çevreyle etkileşimli keşifler ve deneyler gibi çeşitli konuları kapsayabilir. Bu şekilde ziyaretçiler, aktif bir şekilde öğrenir ve keşfederken, jeoparkın sunmuş olduğu bilgi ve deneyimleri daha iyi kavrar.

4.7.2. Eğitim Materyalleri

Zonguldak Kömür Jeoparkı bünyesinde yürütülen eğitim çalışmalarında kullanılan basılı veya çevrimiçi eğitim materyalleri şunlardır:

- **Broşürler ve Kitapçıklar:** Jeoparkın genel tanıtımını ve eğitim modüllerini içeren bilgilendirici materyaller.
- **Görsel Sunumlar:** Konuları destekleyen slayt sunumları, görsel materyaller ve haritalarla desteklenmiş bilgilendirici sunumlar.
- **Rehber Kitaplar:** Jeoparkın jeolojik, doğal, kültürel ve tarihi zenginliklerini daha ayrıntılı olarak açıklayan rehber kitaplar.
- **Eğitim Videoları:** Jeoparkı ve eğitim modüllerini tanıtan, bilgilendirici video içerikleri.
- **Yenilikçi Eğitim Araçları:** AR, VR uygulamaları, oyunlar, dijital içerikler, uygulamalar, podcastler vb.

4.7.3. Kaynaklar

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nda yürütülen eğitim çalışmalarında yararlanılan kaynaklar şunlardır:

- **Kurumlar ve Uzmanlar:** Jeopark çalışanları, üniversiteler, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve diğer uzmanlarla birlikte düzenlenen eğitimler ve seminerler.
- **Saha Çalışmaları:** Jeoparkın saha alanlarına yapılan geziler ve incelemelerle desteklenen uygulamalı eğitimler.
- **İş Birlikleri:** Diğer jeoparklar, meslek odaları, turizm birlikleri ve ilgili kuruluşlarla yapılan iş birlikleri sayesinde çeşitli eğitim ve etkinliklere katılım sağlanması.

4.7.4. Katılımcı Kitle ve Gruplar

Zonguldak Kömür Jeoparkı, yürüttüğü eğitim çalışmalarında çeşitli kitle ve grupların katılımını hedefler. Bu kitle ve gruplar aşağıdaki gibidir:

- **Özel İlgi Grupları:** Jeoloji, maden mühendisliği, coğrafya, arkeoloji, çevre bilimleri ve benzeri alanlarda çalışanlar jeopark eğitimlerinde ve akademik çalışmalarda hem katılımcı olarak yer alabilir hem de eğitimci olarak aktif rol oynayabilir.
- **Öğretmenler:** Okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise düzeyindeki öğretmenler, jeoparkların eğitim potansiyelinden faydalanarak sınıflarında jeoloji, coğrafya, çevre bilimi ve kültürel miras gibi konuları işleyebilirler. Bu şekilde öğrencilerine alanında uzman eğitimcilerle birlikte gerçek dünya deneyimleri sunabilirler.
- **Kurum Çalışanları:** Kamu kurumlarında veya özel sektörde çalışan personel ile jeopark organizasyonunda yer alan personel jeoparkların sunduğu eğitim fırsatlarından yararlanarak jeoloji, çevre koruma ve sürdürülebilir turizm gibi konularda bilgi ve becerilerini geliştirebilirler. Bu, çalışanların profesyonel gelişimlerine katkı sağlar ve jeoparkların sürdürülebilirlik hedeflerini destekler.
- **Gönüllüler:** Jeoparklara ilgi duyan ve katkıda bulunmak isteyen gönüllüler, eğitim modüllerinde hem öğrenme hem de eğitimci olarak yer alabilirler. Gönüllüler, jeoparkların ziyaretçilere bilgi aktarmada ve etkinliklerin yönetiminde destek sağlar.
- **Yerel Halk:** Jeoparkların yerel topluluklarla etkileşimini artırmak ve yerel halka jeolojik mirası, çevre korumasını ve yerel kalkınmayı anlatmak, girişimcilik bilinci kazandırmak için eğitim programları düzenlenebilir. Bu şekilde yerel halk, jeoparkın değerlerine sahip çıkar ve sürdürülebilir turizm faaliyetlerine katkıda bulunur.

4.7.5. Eğitim Sistematiği

Zonguldak Kömür Jeoparkı tarafından oluşturulan eğitim sistematiği üç başlıkta incelenebilir:

- **Eğitimci Eğitimi:** Eğitim modüllerinin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için eğitimci eğitimi programları düzenlenebilir. Bu programlar, eğitimcilerin jeopark kavramını, eğitim materyallerini ve yöntemlerini öğrenmelerini sağlar.
- **Eğitim Programları:** Eğitim modüllerine dayalı olarak düzenlenen eğitim programları, belirli hedef kitlelere yönelik olarak planlanır. Bu programlar, teorik sunular, pratik deneyimler, saha gezileri, atölye çalışmaları ve interaktif etkinlikler gibi çeşitli öğrenme yöntemlerini içerebilir.
- **Sertifika Programları:** İleri düzeyde eğitimlere katılan ve başarıyla tamamlayan katılımcılara sertifika programları sunulabilir. Bu programlar, jeopark eğitimine aktif katılımı ve belirli bir bilgi ve beceri düzeyini kanıtlamayı amaçlar.

4.8. İletişim

Zonguldak Kömür Jeoparkı iletişim stratejisi; yerel halk ve ziyaretçilerini jeoparkla ilgili konularda bilgilendirme, bilinçlendirme ve onlarda farkındalık yaratmayı hedefler. Bu hedefe ulaşma gayesinin temelini doğal ve kültürel mirasın korunması oluşturur. Jeoparkın bu eğitici hedeflere ulaşabilmesi için gerekli kitlelerce görünürlüğe sahip olması gerekir. Bu bağlamda jeopark, görünürlük ve pazarlama stratejilerini bilgilendirme stratejileri ile paralel olarak yürütür.

4.8.1. Görünürlük ve Pazarlama Stratejileri

Etkili bir pazarlama stratejisi geliştirmenin ilk adımı hedef kitlenin doğru belirlenmesinden geçmektedir. Bu nedenle Zonguldak Kömür Jeoparkı pazarlama stratejilerinin oluşturulması aşamasında ilk adım hedef kitlenin belirlenmesi ve ayrıştırılmasıdır. Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın hedef kitlesinin en büyük parçası yerel halktır. Jeopark, yerel halkın ve Zonguldak'ın sürdürülebilir kalkınmasının gerçekleşebilmesi çalışır. İkincil hedef kitle ise yurtiçi ve yurtdışından gelecek ziyaretçilerdir. Turizm kapsamında gerçekleşecek bu ziyaretçi hareketi hem Zonguldak'ın doğal, jeolojik, kültürel ve endüstriyel miras öğelerinin ulusal ve uluslararası ölçekte tanınırlığının artmasını hem de ilk öncelik olan yerel sürdürülebilir kalkınmayı desteklemektedir. Hedef kitlenin belirlenmesinin ardından geliştirilen iletişim stratejileri şunlardır:

- Markalaşma ve imaj oluşturma,
- Dijital pazarlama,
- İçerik pazarlaması,
- İş birlikleri ve ortak pazarlama,
- Etkileşimli iletişim.

Markalaşma ve İmaj Oluşturma: Zonguldak Kömür Jeoparkı, Zonguldak'ın özgün özelliklerini yansıtan etkileyici bir marka ve imaj sahibi olmayı hedefler. Jeopark, Zonguldak'ın sunduğu benzersiz deneyimler, doğa koruma ve sürdürülebilirlik temalarıyla ilişkili hale gelmek için çalışır. Bu imaj oluşturma sürecinde kullanılan kurumsal kimlik, jeoparkın doğa, jeoloji ve endüstri ile ilişkisini vurgular ve bu kimlik jeopark genelinde tutarlı olarak gözlemlenebilir.

Dijital Pazarlama: İnternet ve dijital platformlar, günümüzde pazarlamada büyük bir rol oynar. Zonguldak Kömür Jeoparkı web sitesinde jeopark hakkında ayrıntılı bilgiler, fotoğraflar ve ziyaretçi deneyimleri paylaşılmaktadır. Jeopark, sosyal medya platformlarında aktif bir varlık göstererek hedef kitleye yönelik içerikler paylaşır. Bu içerikler pazarlamanın yanı sıra bilgilendirme aracı olarak da kullanılabilir. Hedef kitleye ulaşmak için dijital reklamlardan ve arama motoru optimizasyonundan da faydalanılabilir.

İçerik Pazarlaması: Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın potansiyel ziyaretçilerine değerli ve ilgi çekici içerikler sunmak, jeoparkı tanıtmak için etkili bir stratejidir. Blog yazıları, videolar, rehberler veya infografikler gibi içerikler kullanılarak jeoparkın doğal ve kültürel zenginlikleri vurgulanmaktadır.

İş Birlikleri ve Ortak Pazarlama: Jeoparkın tanıtımı için yerel işletmeler, turizm kuruluşları veya diğer ilgili paydaşlarla iş birlikleri yapılır. İletişim için ortak pazarlama stratejileri kullanılarak potansiyel ziyaretçilere ulaşmak ve jeoparkın tanınırlığının artırılması hedeflenir.

Etkileşimli İletişim: Etkileşimli iletişim, jeoparkın hedef kitleyle iletişimini güçlendirir. Jeopark, ziyaretçilerden gelen geri bildirimlerin ve soruların yanıtlanmasıyla tümüyle olumlu bir ziyaretçi deneyimi sağlanmayı hedefler. Bu süreçte ziyaretçi deneyiminin geliştirilmesi için ziyaretçilerden yorum ve değerlendirmeler istenerek bunlar sosyal medya ve web sitelerinde paylaşılabilir.

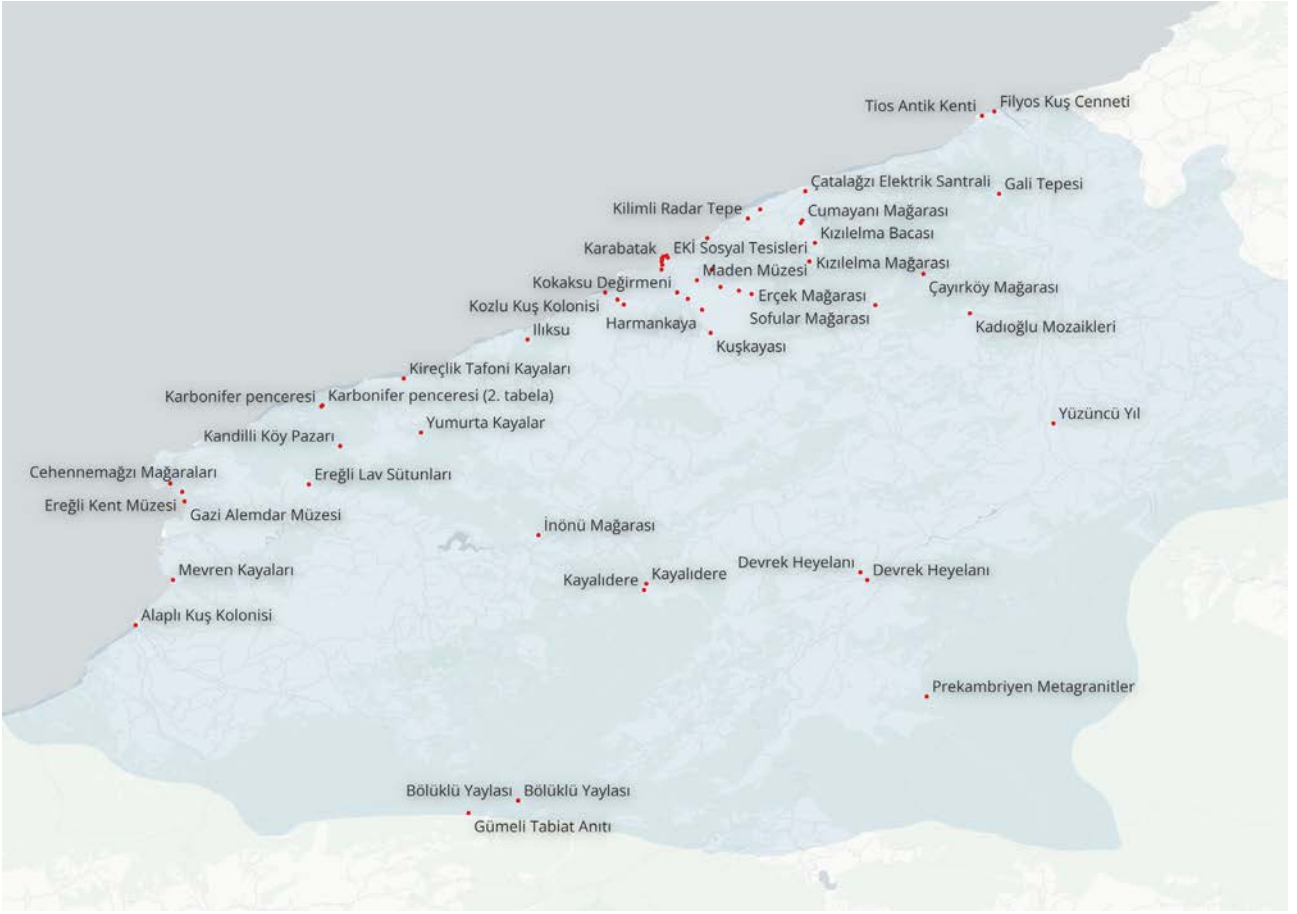
Bu stratejilerin göz önünde bulundurulduğu görünürlük ve tanıtım çalışmaları; yerel, ulusal ve uluslararası ölçeklerde panolar, videolar, basılı ürünler vb. araçlarla yürütülmektedir.

4.8.2. Bilgilendirme Stratejileri

4.8.2.1. Bilgilendirme Tabelaları

Zonguldak Kömür Jeoparkı, jeosit ve diğer mekansal odaklarında alan, oluşumlarla ilgili doğal, jeolojik, kültürel ve endüstriyel bilgileri yerleştirilen bilgilendirme tabelaları aracılığıyla ziyaretçilerle paylaşır. Uzmanlarca hazırlanmış bilgilendirme tabelalarında; alan ve oluşuma dair genel bilgilerin yanı sıra tabelanın bulunduğu alanı ve / veya konuyu ilgilendiren tarihi, sosyokültürel, sanatsal ve güncel ek bilgilere de değinilir. Hazırlanan bilgilendirme içeriğinin güncelliği ve bilimsel doğruluğu, jeoparkın birlikte çalıştığı uzmanlar tarafından düzenli olarak kontrol edilir ve olası yeni bulgulara göre gerekli güncellemeler yapılır.

Jeopark bilgilendirme tabelaları; bilgilendirme tabelası, standart tabela ve uyarı tabelaları olarak üç gruptur. Bilgilendirme tabelaları mekansal odak özelinde geliştirilmişken standart tabelalar jeoparka dair genel bilgiler içerir. Standart tabelalarda, mevcutta bulunan diğer bilgilendirme içeriğini tekrar etmemek adına odağa dair bilgi bulunmaz. Uyarı tabelaları ziyaretçilere, buldukları mekansal odak ziyaretinde dikkat edilmesi ve önlem alınması gereken güvenlik bilgilerini aktarır. Jeopark genelinde 100'den fazla tabela bulunmaktadır. Mevcutta yerinde bulunan bilgilendirme tabelalarının uzun vadede tek tipleştirilip daha uzun dayanımlı ve rasyonel bir tasarıma sahip yeni bir sistematığe oturtulacaktır.

4.8.2.2. Basılı İletişim Araçları

Zonguldak Kömür Jeoparkı, bilgilendirme ve farkındalık oluşturma amaçlı iletişim içeriklerini çeşitli basılı araçlar aracılığıyla ziyaretçileriyle paylaşır. Bu basılı araçlar; broşürler, kitaplar, bilgilendirme kitapçıkları, haritalar veya etkinlik özetleri olabilir. Basılı ürünler müze, ziyaretçi merkezleri, diğer mekansal odaklar ile paydaş kurum ve işletmelerde bulunabilir.

4.8.3. Mekansal Odaklarda İletişim

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın görünürlük artırıcı ve bilgilendirme amaçlı içerikleri çeşitli mekanlarda da bulunur. Bu iletişim noktaları müze ve ziyaretçi merkezleri olabilir. Mevcutta Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın iletişim ağının bir parçası olan mekansal odaklar şunlardır:

- **Zonguldak Kömür Jeoparkı Üzülmez Müzesi:** Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın müzesi ve ana ziyaret merkezi olan Üzülmez Müzesi'nde jeopark dahilinde üretilen içerikler, broşürler ve diğer iletişim ürünleri bulunur.
- **Gökgöl Mağarası Ziyaretçi Merkezi:** Ziyaretçi merkezinde Zonguldak standart bilgilendirme tabelası ve jeoparkla ilgili basılı iletişim araçları bulunmaktadır.
- **Filyos Ziyaretçi Merkezi:** Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın Filyos ve çevresindeki ana iletişim merkezidir. Jeoparkla ilgili ilk bilgiler burada

alınacaktır. Merkezde sürekli olarak Zonguldak Kömür Jeoparkı temel broşürü bulunmaktadır.

- **Çaycuma Ziyaretçi Merkezi:** Çaycuma Arastası içinde yer alan Çaycuma Ziyaretçi Merkezi'nde ilçeye gelenler için çevredeki jeositler ve ilgili kavramlarla ilgili genel bir bilgilendirme yapılır. Merkezde sürekli olarak Zonguldak Kömür Jeoparkı temel broşürü bulunmaktadır.
- **Devrek Ziyaretçi Merkezi:** Ziyaretçi merkezi Devrek Baston Park içinde yer alır. Burada Zonguldak Kömür Jeoparkı ile ilgili detaylı bilgi ve jeopark temel broşürü bulunmaktadır.
- **Kandilli Ziyaretçi Merkezi:** Ziyaretçi merkezinde Zonguldak Kömür Jeoparkı genel haritası bulunmaktadır.
- **Ereğli Ziyaretçi Merkezi:** Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın Kdz. Ereğli ve çevresindeki ana iletişim merkezidir. Burada jeoparkla ilgili genel bilgilere ulaşılabilir. Merkezde sürekli olarak Zonguldak Kömür Jeoparkı temel broşürü bulunmaktadır.

4.8.4. Etkinlikler

Jeopark tarafından jeoloji, biyoloji, arkeoloji, biyoçeşitlilik, jeoçeşitlilik, doğal çevre farkındalığı, kültürel ve endüstriyel miras gibi kavramlarla ilişkili etkinlikler düzenler ve benzer etkinliklere katılım sağlar. Etkinlikler aracılığıyla koruma, sürdürülebilir kalkınma, iklim değişikliği ile mücadele, afet yönetimi gibi temel ilkesel konularda yerel halk ve ziyaretçiler için bilgilendirme ve bilinçlendirme ile jeopark görünürlüğünün artırılmasını hedefler.

4.8.4.1. Saha Çalışmaları / Teknik Geziler

Jeopark, paydaşları ile bellek gezileri, jeositlerde eğitim ve farkındalık çalışmaları, karşılıklı deneyim paylaşımları, doğa ve tematik yürüyüşler gerçekleştirerek eğitim ve farkındalık çalışmalarının sahada uygulamalı olarak da ilerlemesini sağlar.

4.8.4.2. Bilimsel Etkinlikler

Zonguldak Kömür Jeoparkı, eğitim ve araştırma stratejisinin bir parçası olarak karşılıklı bilgi alışverişinin ilgililerle gerçekleştirilebilmesi amacıyla çeşitli konferans, çalıştay, söyleşi, kongre vb. etkinlikler düzenler veya düzenlenen etkinliklere katılım sağlar.

4.8.4.3. Özel Gün ve Hafta Kutlamaları

Jeopark, ulusal özel günler ve haftalar haricinde jeoloji, doğa ve kültür alanındaki özel günleri kutlar; bu günleri belirtilen konulardaki farkındalığın geliştirilmesi ve jeopark görünürlüğünün artırılması için kullanır.

- Enerji Tasarrufu Haftası (Ocak ayı – 2. Hafta)
- Dünya Su Günü (22 Mart)
- Jeologlar Günü (Nisan ayı – ilk Pazar)
- Dünya Günü (22 Nisan)
- Uluslararası Biyolojik Çeşitlilik Günü (22 Mayıs)
- Dünya Çevre Koruma Günü (5 Haziran) ve Haftası (Haziran ayı – 2. Hafta)
- Zonguldak'ın Düşman İşgalinden Kurtuluşu ve Uzunmehmet'i Anma Günü (21 Haziran)
- Dünya Doğal Koruma Günü (28 Temmuz)
- Dünya Hayvanları Koruma Günü (4 Ekim)
- UNESCO Günü (4 Ekim)
- Uluslararası Jeoçeşitlilik Günü (6 Ekim)
- Dünya Doğal Afet Risklerinin Azaltılması Günü (13 Ekim)
- Kömür Günü (8 Kasım)
- Dünya Madencilik Günü (4 Aralık)

4.8.4.4. Spor Faaliyetleri

Zonguldak Kömür Jeoparkı çeşitli spor etkinliklerini destekleyerek sağlıklı ve aktif yaşamı destekler. Futbol, voleybol, basketbol, yoga, tenis, boks vb. turnuva ve müsabakalardaki görünürlüğü bir iletişim aracı olarak kullanır, yerel sahiplik belleğinde yer edinmeyi hedefler.

4.8.4.5. Çevrimiçi Etkinlik ve Yayınlar

Jeopark, radyo ve televizyon yayınları, sosyal medya ve blog yayınları aracılığıyla görünürlüğünü çevrimiçi ve uzaktan artırma çalışmaları yürütür. Bu çalışmaları hem eğitim ve farkındalık alanında hem de iletişimde bir araç olarak kullanır.

4.8.4.6. Sergiler

Jeopark, ulusal ve uluslararası ölçekte geçici sergiler düzenler. Bu sergiler hem yerel halk ve ziyaretçilerin eğitim ve farkındalığının artması, hem de jeopark birikiminin aktarılmasında araç olarak kullanılır.

4.8.4.7. Atölye Çalışmaları

Zonguldak Kömür Jeoparkı; biyoçeşitlilik farkındalık, sabun, resim, gastronomi gibi alanlarda gerçekleştirdiği atölye çalışmaları aracılığıyla katılımcıların uygulamalı ve aktif olarak rol oynamasını sağlar. Bu çalışmalarla koruma bilinci, sürdürülebilir kalkınma, jeoürün üretimi gibi konuların yanı sıra jeoparkla kurulan sahiplik duygusu da irdelenir.

4.8.4.8. Fuarlar

Jeopark, ilgili ulusal ve uluslararası fuarlara katılım göstererek yeni ortaklık ve ağ imkânlarını keşfeder.

4.8.4.9. Kültür ve Sanat Etkinlikleri

Zonguldak Kömür Jeoparkı'na ait değerlerin ve jeositlerin tanıtılması, ziyaretçilerin bilgilendirilmesi ve eğitimi için sanatın yapıcı ve etkileyici gücüne sıklıkla başvurulmaktadır. Konserler, resim ve fotoğraf atölyeleri, tiyatro, sinema gösterimleri, edebiyatın çeşitli dallarında söyleşi, imza günleri, yarışma ve drama gibi birçok etkinliğe de ev sahipliği yapmaktadır. Somut olmayan kültürel mirasa ilişkin tüm değerlerin tanıtımına ve farkındalığının artırılmasına yönelik birçok etkinlik de çeşitli sanatçı ve gönüllü ekiplerle gerçekleştirilmektedir.

4.9. Jeoturizm

Zonguldak Kömür Jeoparkı, Zonguldak'ın ekonomik, kültürel, sosyal ve çevresel çerçevede sürdürülebilir kalkınması için çalışmalar yürütür. Bu bağlamda jeopark; jeolojik, kültürel, doğal ve endüstriyel miras öğeleri ile Zonguldak'ın turizm potansiyelini yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde jeoturizm temelli sürdürülebilir kalkınmayla bütünleşik bir biçimde ele alır. Zonguldak Kömür Jeoparkı; araştırmalar sonucu belirlenmiş bilimsel, görsel ve eğitim değeri yüksek 50 jeositi ziyaretçi ve ilgililerle buluşturur. Jeoparkın yürüttüğü araştırmalar dışında, son zamanlarda bölgede yapılan araştırmalar da jeoturizm, sürdürülebilir kalkınma ve destinasyon yönetimi için önemli kazanımlar ortaya koymuştur.

4.10. Mekansal Odaklar

4.10.1. Jeositler

Jeosit, jeolojik ve jeomorfolojik özellikleriyle ilgi çeken, nadir bulunan, ulusal veya uluslararası düzeyde bilimsel değeri olan ve korunması gereken alan veya unsurdur.

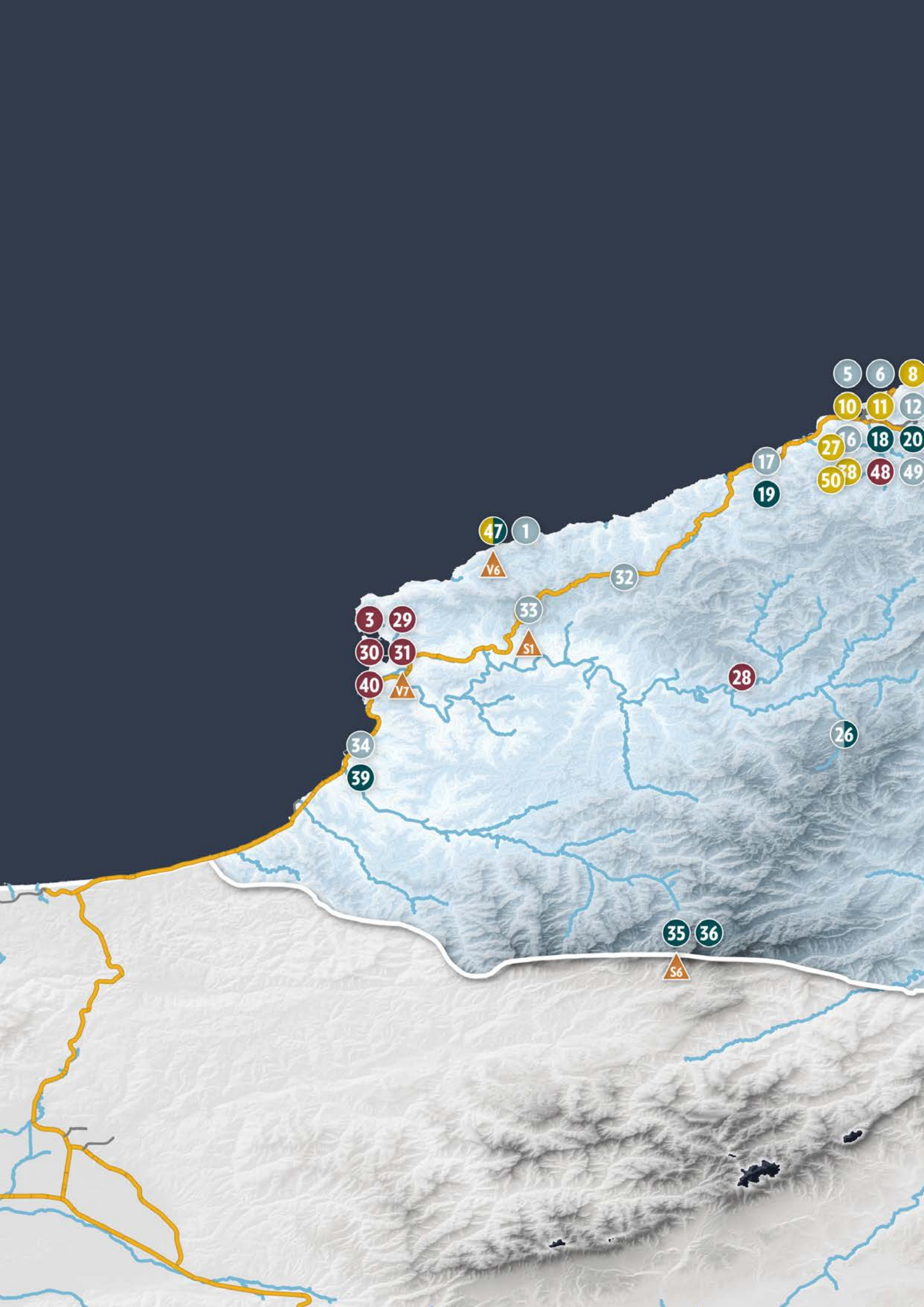
Jeositler, sadece görsel niteliklere sahip yapılar değil, aynı zamanda yerkünrenin milyonlarca yıllık geçmişindeki belli süreçleri, olayları, sonuçları ve zamanlarını kanıtlarıyla ortaya koyan doğal oluşumlardır. Jeositler; kaya topluluğu, stratigrafik istif, fosil, mineral, yapı, yer şekilleri gibi jeomiras unsurları olabildikleri gibi jeolojiyle bağlantılı diğer miras öğelerinden biri veya birkaçına da sahip olabilirler (doğal, arkeolojik, endüstriyel miraslar gibi). Yerel ölçekte insan – toprak, insan – coğrafya ve insan – iklim ilişkileri gibi somut olan ve olmayan kültürel değerleri içerebilirler. Bir başka deyişle, tarih öncesi çağlardan günümüze kadar yerel insan topluluklarının çevrelerindeki ekosistemlerle ve jeolojik / jeomorfolojik olaylarla etkileşimleri, kültürel gelişimleri ve bunların etkilerinin bir şekilde toplumların hafızalarında, kültürlerinde, yaşam alanlarında ve yaşam biçimlerinde yer bulması da yine jeositlere ait özgün nitelikler arasındadır.

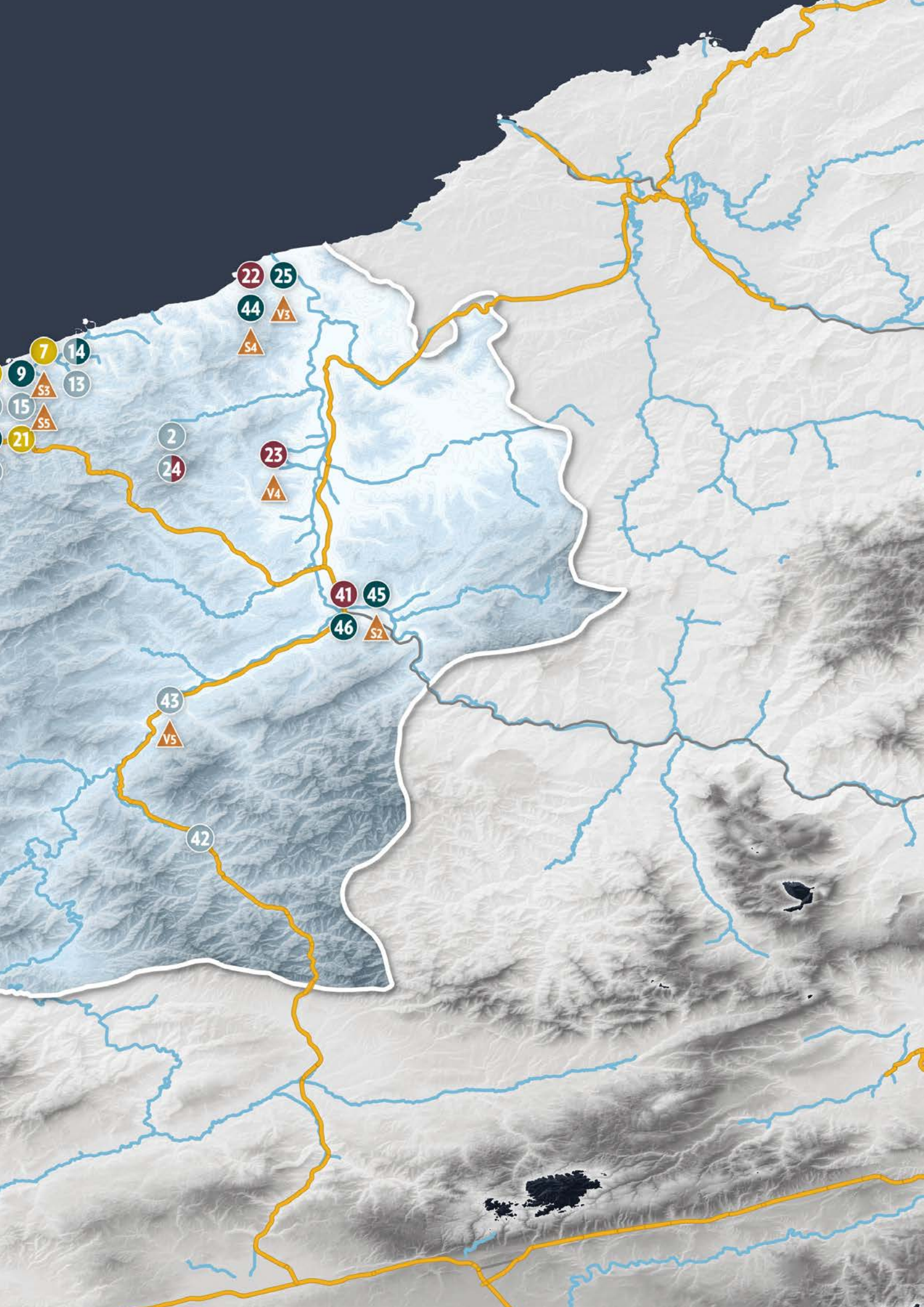
Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın asıl jeositleri şunlardır:

KOD	AD	İLGİLİ KURUM	SINIRLAR
G01	Zonguldak Üst Karbonifer Penceresi	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Zonguldak Belediyesi
G02	Sofular Mağarası	Orman Bölge Müdürlüğü	İl Özel İdaresi— Valilik
G03	Herakleia Pontike Antik Kenti	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kdz. Ereğli Belediyesi
G04	Zonguldak Maden Müzesi ve Kömür Deneyim Ocağı	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Zonguldak Belediyesi
G05	Gökgöl Mağarası	İl Özel İdare	Elvanpazarcık Belediyesi
G06	Kıyı Yer Şekilleri (Deniz Feneri Bölgesi Gözlem Alanı)	Zonguldak Belediye	Zonguldak Belediyesi
G07	Tarihi Termik Santral	Ayen Enerji	Çatalağzı Belediyesi
G08	Karaelmas Maden Şehitleri Müzesi	TTK	Zonguldak Belediyesi
G09	Harmankaya Şelaleleri Tabiat Parkı	Milli Parklar	Elvanpazarcık Belediyesi
G10	Tarihi Kömür İşleme ve Taşıma Sistemleri	Zonguldak Belediye	Zonguldak Belediyesi
G11	Eski Kömür Atık Alanı	TTK	Elvanpazarcık Belediyesi
G12	Erçek Mağarası	Orman Bölge Müdürlüğü	Elvanpazarcık Belediyesi
G13	Kızılma Mağarası	Orman Bölge Müdürlüğü	Gelik Belediyesi
G14	Cumayanı Mağarası Karst Sifonu ve Yarasa Kolonisi	Orman Bölge Müdürlüğü	Çatalağzı Belediyesi

G15	İnağzı Mağarası	TCDD Mülkiyeti	Zonguldak Belediyesi
G16	Kokaksu Jeotermal Kaynak	Cansu Şti	Zonguldak Belediyesi
G17	İllıksu Jeotermal Kaynak	Orman ve Özel mülk	Kozlu Belediyesi
G18	Avrupa Tepeli Karabatak Falez Üreme Kolonisi	Zonguldak Belediye	Zonguldak Belediyesi
G19	Kozlu Deresi Kuş Kolonisi	Kozlu Belediye	Kozlu Belediyesi
G20	Zonguldak Limanı Kuş Kolonisi	Zonguldak Belediye	Zonguldak Belediyesi
G21	Üzülmez Jeo – Kültür Vadisi	İl Özel İdare	Zonguldak Belediyesi
G22	Tios Antik Kenti	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Filyos Belediyesi
G23	Kadioğlu Mozaikleri	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Çaycuma Kaymakamlığı
G24	Çayır Mağarası ve Roma Su Yolu	Orman Bölge Müdürlüğü	Çaycuma Kaymakamlığı
G25	Filyos Kuş Cenneti	Milli Parklar	Filyos Belediyesi
G26	Kayalıdere Volkanik Şelaleleri	Orman Bölge Müdürlüğü	Kdz. Ereğli Kaymakamlığı
G27	Kozlu Kılıç Eski Yerleşim Alanı	Kozlu Belediye	Kozlu Belediyesi
G28	İnönü Mağarası	Orman Bölge Müdürlüğü	Kdz Ereğli Kaymakamlığı
G29	Kdz. Ereğli Müzesi (Halil Paşa Konağı)	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kdz.Ereğli Belediyesi
G30	Kdz. Ereğli Kent Müzesi	Ereğli Belediye	Kdz.Ereğli Belediyesi
G31	Gazi Alemdar Gemi Müzesi	Ereğli Belediye	Kdz.Ereğli Belediyesi
G32	Yumurta Kayaları	Orman Bölge Müdürlüğü	Kdz.Ereğli Kaymakamlığı
G33	Andezitik Lav Sütunları	Orman Bölge Müdürlüğü	Kdz.Ereğli Kaymakamlığı
G34	Mevren Kayaları	Orman Bölge Müdürlüğü	Kdz.Ereğli Belediyesi
G35	Bölüklü Yaylası	Milli Parklar	Alaplı Kaymakamlığı
G36	Gümel Tabiat Anıtı	Milli Parklar	Alaplı Kaymakamlığı
G37	Kireçlik Burnu Tafoni Kayaları	Orman Bölge Müdürlüğü	Kdz.Ereğli Kaymakamlığı
G38	Fener Eski Yerleşim Alanı	Zonguldak Belediye	Zonguldak Belediyesi
G39	Alaplı Kuş Kolonisi	Alaplı Belediye	Alaplı Belediyesi
G40	Cehennemağzı Mağaraları	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Kdz.Ereğli Belediyesi
G41	Çanakçılar Arkeoloji ve Etnografya Özel Müzesi	Çanakçılar Şti.	Gökçebey Belediyesi
G42	Prekambriyen Metagranitler	Orman Bölge Müdürlüğü	Devrek Kaymakamlığı
G43	Devrek Heyelanı	Orman Bölge Müdürlüğü	Devrek Belediyesi
G44	Filyos Nehri	Orman Bölge Müdürlüğü	Çaycuma Kaymakamlığı
G45	Gökçebey Fidanlık ve Biyoçeşitlilik Tesisi	Orman Bölge Müdürlüğü	Bakacakadı Belediyesi
G46	Yüzüncü Yıl Filyos Ekoparkı ve Arboretumu	Özel İşletme	Bakacakadı Belediyesi
G47	Aşağı Kandilli Tarihi Endüstri Kompleksi	Orman Bölge Müdürlüğü	Kandilli Belediyesi
G48	Kokaksu Su Değirmeni	Özel Mülk	Zonguldak Belediyesi
G49	Gökgöl Devoniyen – Karbonifer Sınır İstifi	Orman Bölge Müdürlüğü	Elvanpazarcık Belediyesi
G50	Kozlu – Üzülmez Tarihi Demiryolu	TTK	Kozlu Belediyesi

Jeositlerle ilgili detaylı bilgi “Eylem Planı” bölümünde bulunabilir.

4.10.2. Ziyaretçi Merkezleri

Zonguldak Kömür Jeoparkı il bütününe yayılan ziyaretçi merkezlerine sahiptir. Ziyaretçi merkezleri, Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın zengin doğal, jeolojik ve kültürel özelliklerinin ziyaretçilere anlatıldığı ve bu ziyaretçi hareketinin sürdürülebilir bir turizm kapsamında yürütüldüğü bilgi noktalarıdır. Bu odaklar, Zonguldak'ın sürdürülebilir kalkınmasına turizm aracılığıyla destek olur. Mevcut ziyaretçi merkezleri şunlardır:

- V01 Üzülmüş Müzesi
- V02 Gökgöl Mağarası Ziyaretçi Merkezi
- V03 Filyos Ziyaretçi Merkezi
- V04 Çaycuma Ziyaretçi Merkezi
- V05 Devrek Ziyaretçi Merkezi
- V07 Ereğli Ziyaretçi Merkezi

Yukarıda betimlenen ziyaretçi merkezlerine ek olarak ana yollar üzerindeki uğrak noktalarının da jeopark ile ilgili bilgilendirme amacıyla kullanılması sağlanacaktır. Yerel ürünlerin satıldığı, duruma göre yeme içme tesislerinin ve yolculuk boyunca ihtiyaç duyulacak diğer tesislerin yer aldığı / alacağı bu odak noktalarından bugün itibarıyla Kandilli Köy Pazarı aktif durumdadır. İl bütünündeki miras odaklarının tümünün etkin bir şekilde anlatılması için aşağıdaki ziyaretçi merkezlerinin de oluşturulması planlanmaktadır:

- V06 Kandilli Ziyaretçi Merkezi
- Bölüklü Ziyaretçi Merkezi
- T Kayalar Ziyaretçi Merkezi
- Çaycuma D—010 Ziyaretçi Merkezi

Karabük girişindeki T Kayalar'ın da uzun vadede yerel ürünlerin satıldığı ve yeme içme mekanlarına sahip bir odak olması sağlanacaktır. Bu gelişmeler ışığında T Kayalar'da da bir ziyaretçi merkezi oluşturulacaktır.

Çaycuma Belediyesi'nin yerel ürünlerin satışı için D—010 üzerinde yapmayı planladığı tesiste de bir ziyaretçi merkezi yer alacaktır.

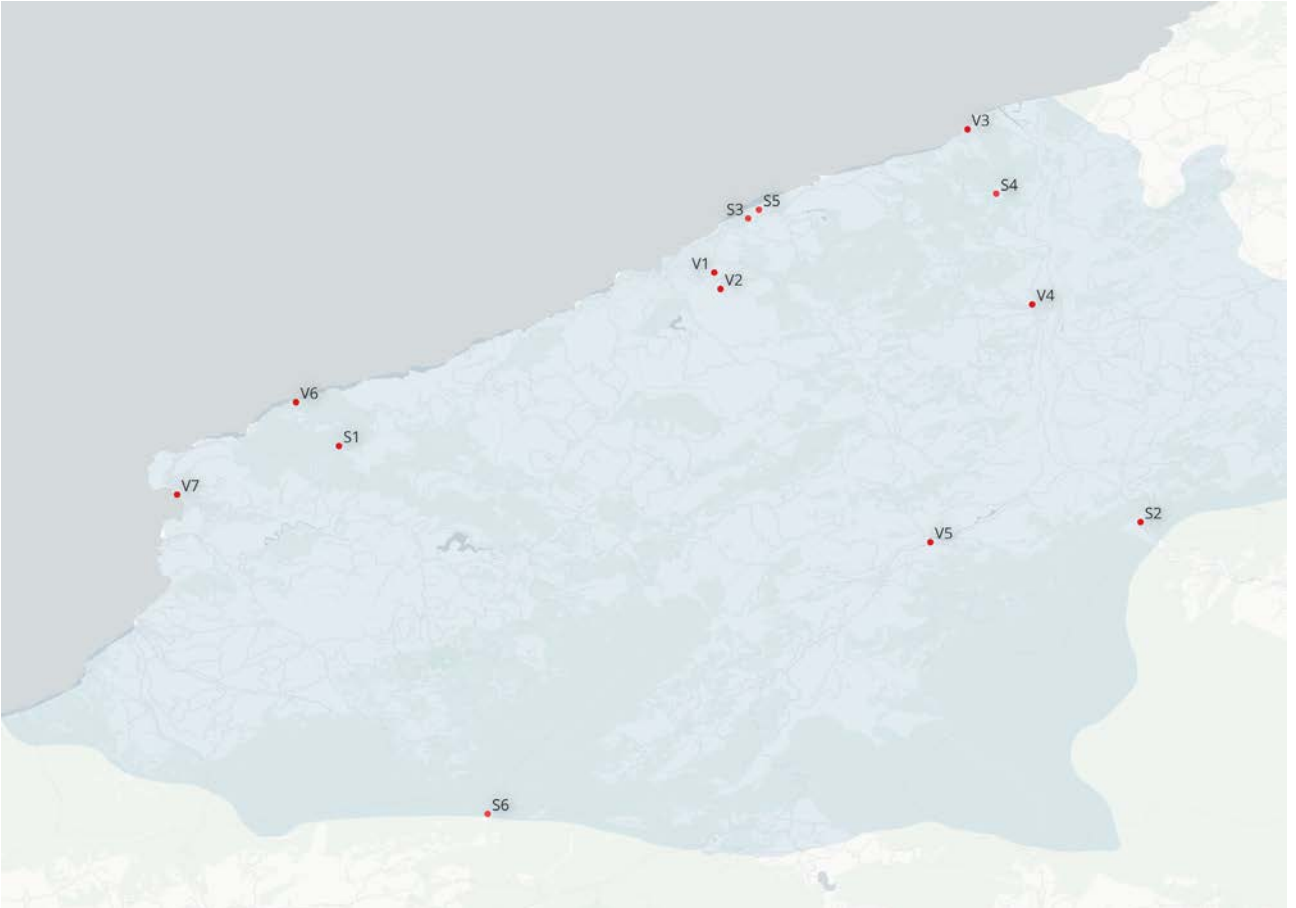
Ziyaretçi merkezleri ile ilgili detaylı bilgi "Eylem Planı" bölümünde bulunabilir.

4.10.3. Jeoduraklar ve Gözlem Noktaları

Zonguldak Kömür Jeoparkı bünyesinde yer alan jeosit ve ziyaretçi merkezlerinden ayrı olarak ele alınan, gözlem ve duraklama için elverişli noktalar “S” koduyla jeoduraklar olarak tanımlanmıştır. Jeoduraklarda ziyaretçiler için jeodurağın yakınındaki jeositlerle ilgili bilgi edinme ve bu jeositleri gözlemeleme imkanları bulunur.

- S01 Kandilli Köy Pazarı
- S02 T Kayalar
- S03 Kilimli Radar Tepe
- S04 Filyos Nehri Gözlem Noktası
- S05 Çatalağzı Gözlem Noktası
- S06 Bacaklı Yaylası Gözlem Noktası

Jeoduraklar ile ilgili detaylı bilgi “Eylem Planı” bölümünde bulunabilir.

4.10.4. Rotalar

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nda jeolojik, doğal, kültürel ve endüstriyel ilgi noktalarının gözlemlenebildiği çeşitli gezi rotaları bulunur. Rotalar "R" koduyla tanımlanmıştır. Bu rotalar aşağıdaki gibidir:

NO	AD	UZUNLUK (km)	İLGİ	TİP	ZORLUK	DURUM
R01	Fener Mahallesi	3	Endüstriyel Miras	Yaya	Çok kolay	İşaretlenecek
R02	Ereğli – Armutçuk	12	Endüstriyel M. / Jeoloji	Yaya	Çok kolay	İşaretlenecek
R03	Çayırköy – Tios	30	Doğa / Jeoloji / Kültür	Yaya	Orta	İşaretlenecek
R04	Harmankaya Kanyonu	5	Doğa / Jeoloji	Yaya	Zor	İşaretli
R05	Süzek Macera Kanyonu	3	Doğa	Yaya	Çok zor	İşaretli
R06	Bölüklü – Gümeli	12	Doğa	Yaya	Kolay	İşaretlenecek
R07	Devrek – Ereğli Biyoçeşitlilik		Doğa	Yaya		
R08	İrmak – Karabük – Zonguldak Demiryolu	365	Endüstriyel Miras	Demiryolu	–	Mevcut
R09	Kozlu – Zonguldak – Üzülmüş Demiryolu	10	Endüstriyel Miras	Demiryolu	–	Geliştirilecek
R10	Kayalıdere	10	Doğa / Jeoloji	Yaya	–	Tasarlanacak
R11	Kandilli	20	Endüstriyel M. / Jeoloji	Yaya	–	Tasarlanacak
R12	Mağaralar Bölgesi (Gelik)	20	Jeoloji / Doğa	Yaya	–	Tasarlanacak

4.10.4.1. R01 Fener Mahallesi Rotası

Fransız sermayeli Osmanlı Bankası, 1896 yılında Ereğli Şirket-i Osmaniyesi'ni kurarak havzadaki kömür üretim imtiyazını alınca, önce tek mendirekten oluşan liman inşaatına başlamış, sonra da limanın üst kısmındaki yarımada'yı "Fransız Mahallesi" olarak kurmuştur. Burada konutlar yapılarak şirket mensubu aileler yerleştirilmiştir. Liman mendireğinin hemen kuzeyindeki kayalık bölgeye ise, 1908 yılında denizden yetmiş metre yükseklikte bir fener kulesi yapılmıştır.

1921'de Fransızlar'ın kenti terk etmesi ve ardından Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte havzada millileştirme politikaları uygulanmıştır. 1940 yılında kömür üretimi Ereğli Kömür Şirketi'ne devredilmiş, 1945'te bölgenin Genel Amenajman Avan Projesi'ne memur ve amele siteleri eklenmesi uygun görülmüştür. Bu alana lojman, okul, ekonoma, sosyal ve spor tesisleri yapılmıştır. 1948 yılı itibarıyla şirket çalışanları bu semte taşınmaya başlamıştır.

278.000 m'lik bir alanda kurulu bulunan Fener semtinde ayrıca Vali Konağı, sosyal tesis ve işletmeler, spor tesisleri, gezi yolu, çocuk oyun bahçesi gibi tesisler bulunmaktadır. Fener Mahallesi halen "Kentsel Sit ve Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak tescillidir.

4.10.4.2. R02 Ereğli – Armutçuk Rotası

Havzada madencilik faaliyetlerinin ilk başladığı nokta olan Kandilli bölgesinde ilk işletmecilik yatırımları, 1835 yılından itibaren Çamlı ve Alacağzı'nda yapılmıştır. 1878 yılından itibaren ocaklara numara verilmesiyle birlikte, Kandilli'de ilk madencilik ruhsatının tüccardan Ahmed Efendi'ye, daha sonra da Sarıcazadeler Şirketi'ne (11 adet) verildiği bilinmektedir.

Ruhsatı Sarıcazadelere ait olan Kozlu ve Kandilli ocaklarının hisse senetleri, 1913 yılında Alman sermayedarlarına, 1918 yılından itibaren de Türk Kömür Madenleri A.Ş. adı altında İtalyanlara geçmiştir. İtalyanlar, bu dönemde Kandilli 'de sanayi ve sosyal tesisler kurup endüstri yapılarının yanı sıra kilise, okul, sosyal tesisler inşa ederek Kandilli'yi bir yaşam merkezi haline getirmiştir.

1927'den sonra, Kandilli'deki maden ruhsatları yasa gereği olarak Türk Kömür Madenleri A.Ş.'ne kiralanmıştır. 1936 yılında Fransızlar, 1937 yılında da İtalyanlar havzadan ayrılmıştır. Bu ocaklar, diğer terk edilen ocaklar gibi, 1937 yılından sonra bugünkü Türkiye Taşkömürleri Kurumu'nun öncülü olan Ereğli Kömürleri İşletmesi'ne devredilmiştir.

Günümüzde yalnızca kalıntıları bulunan sahil yükleme tesisleri, elektrik santral binası ve sahil ile kasabanın bağlantısını sağlayan 250 metre uzunluğundaki, 130 yıllık çift hatlı varagel sistemi bölgenin en önemli endüstriyel mirasıdır. Ayrıca kasabada çok sayıda erken Cumhuriyet döneminde yapılmış işçi lojmanları bulunmaktadır.

4.10.4.3. R03 Çayırköy – Tios Rotası

Tios Antik Kenti, tarih boyunca birçok kavme ev sahipliği yapmıştır. Antik çağda ticari ulaşımın sadece deniz yolu ile gerçekleştirilebilmesi nedeniyle Filyos, doğal liman özelliği taşıyan koyları, ticari iskelesi ve tarım / orman bağlamında zengin hinterlandı ile uzun yıllar boyunca kolonizatör denizcilerin ilgisini çekmiştir.

Hellenlerin Karadeniz kıyılarındaki kolonizasyon sürecinde bir Miletos kolonisi olarak kurulan Filyos, antik dönemde taşıdığı Tios adını Miletoslu Rahip Tios'dan almaktadır.

Birinci ve ikinci derece arkeolojik sit alanları üzerinde yer alan Tios Antik Kenti'nde bir akropol, iki nekropol ve sular altında kalan antik bir liman bulunmaktadır. Romalılar döneminde yapılan kale, harabe durumunda bir tapınak, amfityatro ve büyük bir yapıya ait olduğu sanılan üç kemerli bir duvar, Çayır Mağarası'ndan çıkan suyu kente taşıyan su yolu kalıntıları ve kazılarda elde edilen çok sayıda buluntular günümüze kalan maddi kültür değerleridir.

2016 yılından bu yana kale, sahil surları, tiyatro, liman, tapınak gibi alanlarda sürdürülen kazılarda, bölgenin geçmişine dair bilgi edinilmektedir.

4.10.4.4. R04 Harmankaya Kanyonu Rotası

Toplamda 158 hektarlık bir alanı kapsayan Harmankaya Kanyonu, Zonguldak Merkez'e 4 km uzaklıkta, Elvanpazarcık beldesinden Hayat Köyü'ne kadar uzanan vadi içinde yer almaktadır. Vadi içinde akan yaklaşık 3,5 km uzunluğundaki Karagöl Deresi, art arda sıralanan ve bir metreden yirmi beş metreye kadar toplamda yedi adet şelale, yöreye özgü endemik varlığı ve zengin biyoçeşitlilik doğaseverler için olağanüstü fırsatlar sunmaktadır. İlkbahar ve yaz aylarında doğanın canlanmasıyla birlikte tazelenme hissi veren kanyon, sonbaharda ise pastoral bir güzelliğe bürünmektedir. Yağışlar nedeniyle dere suyunun yükselmesi, kış aylarında geziyi kısıtlamaktadır. Kanyonun en yüksek noktasında bulunan Kuşkayası mevki, geniş bir çevreyi izleme olanağı veren doğal bir seyir terasıdır.

Doğa yürüyüşçüleri, kanyon boyunca uzanan patika yollardan, dere içinde bulunan kayalardan, geziyi kolaylaştırmak amacıyla yapılan köprü, merdivenler ve korkuluklardan geçerek bu keyifli parkuru tamamlar. Doğa yürüyüşünün dışında, foto safari, yaban hayatı gözlemciliği, olta balıkçılığı ile uğraşanlar için de olanaklar sunan kanyonda, kestaneden ıhlamura, kayından defneye kadar çok sayıda ağaca, muşmula, yılkin çalısı, geyik üzümü, yabani üzüm, ovaz, ahlat, orman gülü, böğürtlen, kuşburnu gibi bitki türlerine rastlanmaktadır. Karagöl deresi kurbağa, yılanbalığı, kaplumbağa, kertenkele gibi su canlılarına yaşam olanağı verirken, ormanlık alanın derinliklerinde kuş türleri, kirpi, yabani tavşan, çakal, tilki, yaban domuzu, sansar, karaca, kurt, sincap gibi hayvanları görmek mümkündür.

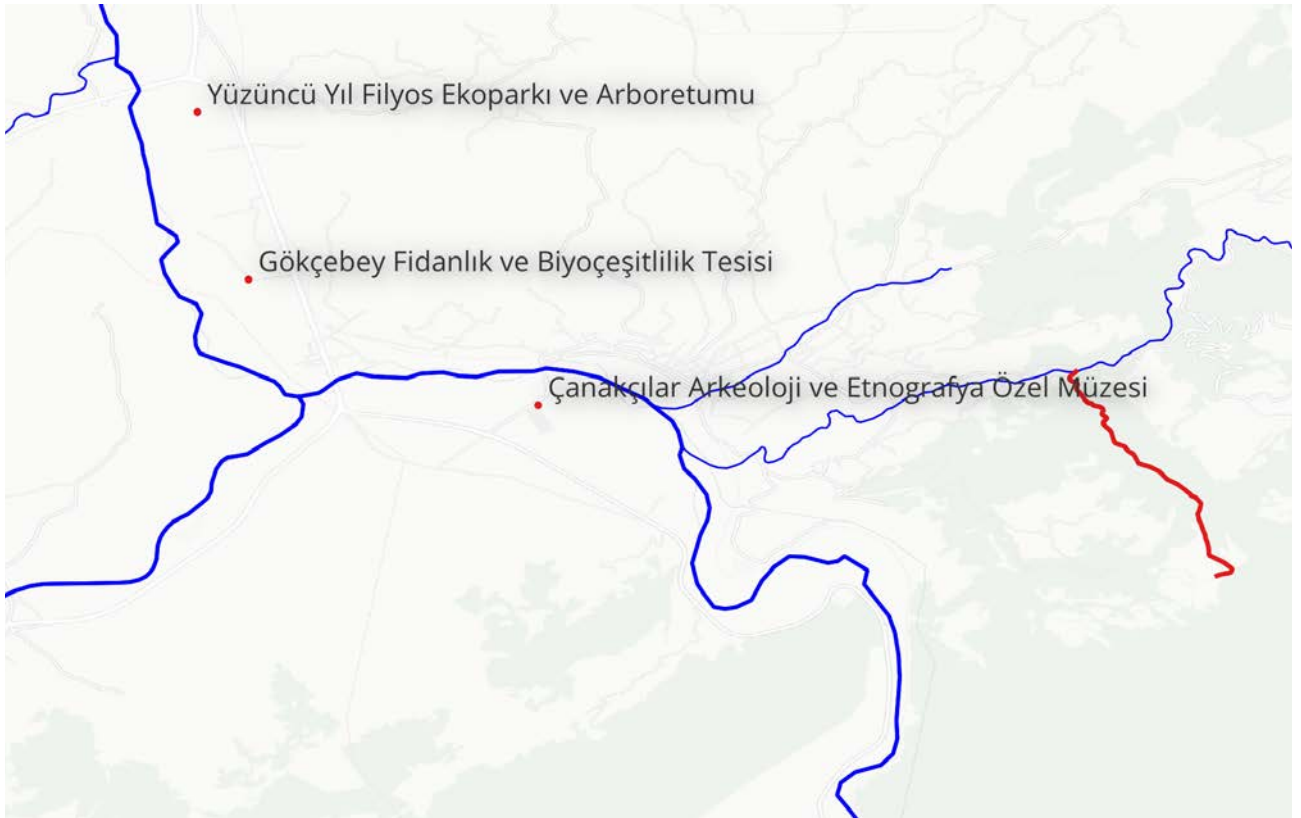
4.10.4.5. R05 Süzek Macera Kanyonu Rotası

Gökçebeş ilçe merkezinin yaklaşık 4 km güneyinde, Filyos Nehri'ne dökülen Ahmetler Deresi'nin bir kolu olan ve yaklaşık 5 km uzunluğundaki Süzek Kanyonu ve Deresi, doğal yapısı itibarıyla su sporlarıyla ilgilenenler için aynı zamanda bir macera parkurudur. Kanyon boyunca irili ufaklı yedi şelale bulunmaktadır. İlk 900 m'de birinci şelalenin görüldüğü parkur, dere içinde ve engebeli bir orman patikası izlenerek sürdürülmektedir.

Süzek Kanyonu'nda su ve kuş sesleri eşliğinde, doğa yürüyüşü ve kaya tırmanışı gibi aktivitelerden oluşan bir kanyon deneyimi yaşamak mümkündür. Kanyon, doğa fotoğrafı çekmek isteyenler için de eşsiz görüntüler sunmaktadır.

Kanyonu macera ve doğa turizmine kazandırmak amacıyla, ziyaretçilerin macera rotalarına kolay ve güvenli erişimi sağlanmış, ancak yapılan düzenlemeler doğal görünümü etkilemeyecek, göze batmayacak, doğada iz bırakmayacak şekilde tasarlanmıştır. Tırmanma merdiveni, güvenlik amaçlı tutunma halatları, ana ve ara güvenlik noktalarında boltlar yerleştirilerek gezinin ziyaretçiler için kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

Kanyon girişinde ziyaretçiler için mesire alanı ve otopark, kameriye, giyinme – soyunma kabini, tuvalet, çeşme, yön tabelaları bulunmaktadır. Vadi girişinden yaklaşık 2 km içeride bulunan eski su değirmeni de Süzek Kanyonu gezilerinin öne çıkan duraklarından biridir.

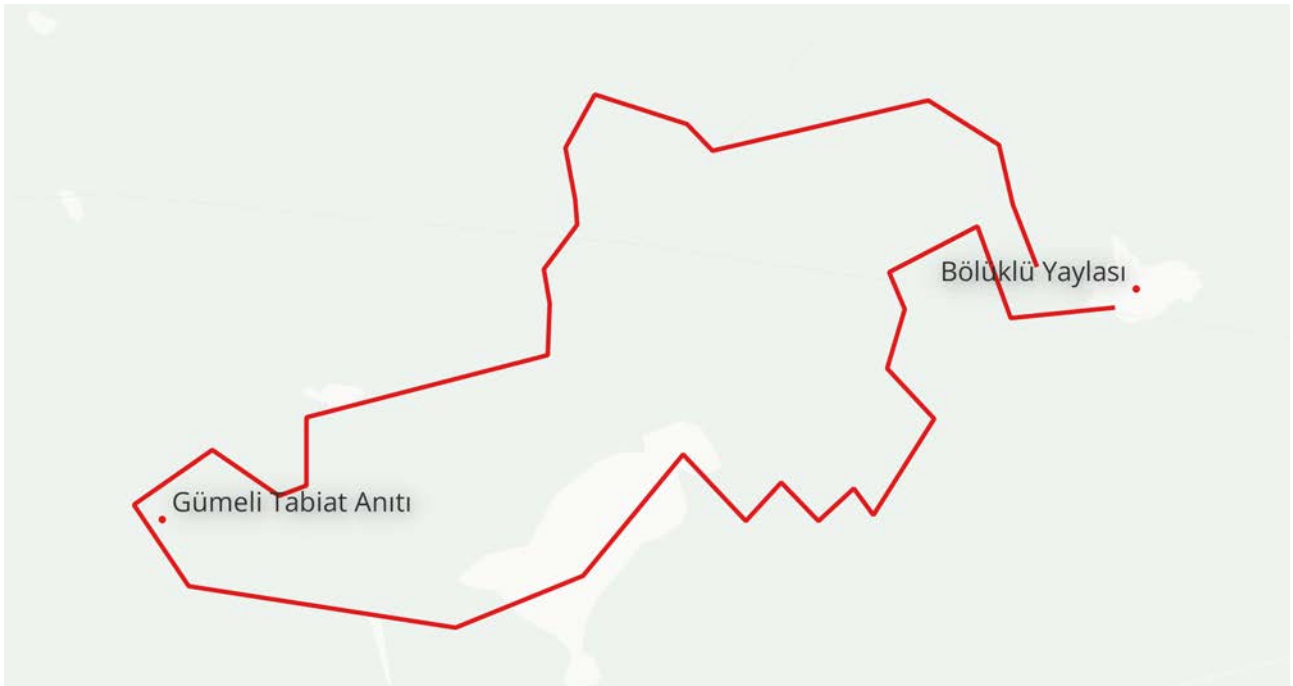
4.10.4.6. R06 Bölüklü Yaylası – Gümeli Tabiat Anıtı – Bacaklı Yaylası Rotası

Alaplı'nın Gümeli beldesinde bulunan Bölüklü Yaylası, Zonguldak'ın 1637 metrelik rakımıyla en yüksek noktası olan Bacaklı Yaylası'nın eteklerindedir. Belde sakinlerinin uzun yıllardır yaylacılık geleneklerini sürdürdüğü Bölüklü Yaylası, Zonguldak'a 80 km, Alaplı'ya 35 km uzaklıktadır.

Bölüklü Yaylası'na 5 – 6 km uzaklıkta “dünyanın en yaşlı ağaçlarından biri” olan porsuk ağacının yanı sıra bin yaşını geçen çok sayıdaki porsuk ağacının bulunduğu “Gümeli Tabiat Anıtı” bulunur. Doğa tarihi bakımından çok değerli olan bu ormanın genel yapısı ılıman, nemli Kuzey Ormanları tipindedir. Bu meşcere alanı aynı zamanda Türkiye'deki en iyi korunmuş yaşlı ormanlardan biridir. Bahse konu saha çevresinde yapılan incelemelerde; bitişik durumdaki ormanlık alanların da “tabii yaşlı orman” statüsünde olduğu ve içinde çok sayıda anıt özelliği taşıyan yaşlı ağaç bulunduğu bilinmektedir. Türkiye'nin en yaşlı porsuk ağaçlarını bünyesinde barındırması ve bu ağaçların neslinin yok olma tehlikesi sınırında bulunması, alanı koruma açısından daha önemli hale getirmektedir.

Bölüklü Yayla ve çevresi kayın, göknar ve çam ağaçlarının baskın olduğu bir ormanlık alanda yer alırken, yamaçlardan aşağı doğru ise kızılâğaç, meşe gibi ağaçlarına rastlanmaktadır. Endemik bitkiler yönünden de zengin olan yaylada kuş ve kelebek çeşitliliği de görülmektedir. Gümeli ormanlarında geyik, karaca, ayı, yaban domuzu, kurt, tilki, tavşan, baykuş ve kartal gibi türler yer almaktadır.

Kış aylarında yoğun kar yağışı nedeniyle ulaşımı zorlaşan bölgeye Mayıs – Eylül ayları arasında gelen ziyaretçiler, çadır kurarak konaklama da yapmaktadır. Yaylada her yıl yaz aylarında Gümeli Belediyesi tarafından düzenlenen “Yayla ve Bal Festivali” yörenin en önemli sosyal etkinliği durumundadır.

4.11. GZFT Analizi

Güçlü Yönler

- Karboniferden günümüze uzanan zengin jeolojik miras.
- Yerel halkın güçlü bir biçimde kömür algısını sahiplenmesi.
- Zonguldak'ta zengin endüstri mirası örneklerinin bulunması.
- Jeolojik mirasın parçası olan madenciliğin 150 yıllık tarihinin olması.
- Zengin karstik miras örneklerinin bulunması.
- En yaşlı porsuk meşcerelerinden birinin bulunması.

Zayıf Yönler

- Çevre bilinci eksikliği ve çevre kirliliği.
- İmar, güç topoğrafya, plansız yapılaşma gibi yerleşim ve mülkiyet problemleri.
- İl genelinde jeopark farkındalığının zayıf olması.
- Jeoparkın kurumsal yapı ve ekonomik olarak henüz güçsüz olması.
- Büyükşehir belediyesi yapılanmasının bulunmaması.

Fırsatlar

- Fosil yakıt kullanımının azalmasıyla kömür tesislerinin boşalması ve endüstri mirası öğeleri haline gelmesi.
- Karadeniz'e kıyısı olan ilk jeopark olması.
- Ulusal Jeopark Ağı'nın ilk üyelerinden biri olması.
- Kömür ve kömür madenciliğinin iklim değişikliğine neden olan önemli girdilerden biri olduğu için terk edilmesi gerekmesi.

Tehditler

- Vandalizm.
- Endüstri mirasının doğal afetler, iklim koşulları, insan etkileri vb. gibi dış etkenler tarafından olumsuz etkilenerek kaybolması.
- Yerel yönetim birimlerinin bir büyükşehir belediyesi kadar etkin olamaması.
- Turizm talebinin doğal ve kültürel mirasın korunması olgusunun önüne geçmesi.

4.12. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

Eylül 2015 tarihinde gerçekleşen Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 70. oturumunda devlet başkanları, dünya liderleri, üst düzey BM temsilcileri ve sivil toplum bir araya gelmiş ve “Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri”ni kabul etmişlerdir. UNESCO’nun aktif katılımıyla söz konusu hedefler evrensel, iddialı, sürdürülebilir kalkınma gündemini inşa ederek “insanlar tarafında, insanlar için” bir gündem oluşturulması hedeflenmiştir.

Zonguldak Kömür Jeoparkı BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’nin bilinciyle bu hedeflerin amaçlarını destekleyici çalışmalar yapar. Hedef 1, Hedef 3, Hedef 4, Hedef 5, Hedef 8, Hedef 10, Hedef 12, Hedef 13, Hedef 14, Hedef 15 ve Hedef 17, Zonguldak Kömür Jeoparkı’nın çalışmalarıyla örtüşen hedeflerdir.

Hedef 1: Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, yerel halk için yeni iş olanakları oluşturur ve yerel üretici aktivitelerini destekler. Yerel ve bölgesel ürünlerin üretim ve markalaşma süreçleri, tematik etkileşim ve etkin tanıtım stratejisi, hediyelik eşyaların üretimi, coğrafi işaretli ürünlerin ve dezavantajlı grupların desteklenmesi, jeoparkın öncelik verdiği konulardandır. Jeoparkın neden olduğu turizm hareketliliği aracılığıyla yerel ekonomi ve işletmelerin daha geniş bir kitleye ulaşmasına yardımcı olur.

Hedef 3: Sağlıklı ve kaliteli yaşamı her yaşta güvence altına almak.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, yerel spor kulüpleri, enstitüleri ve sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte yerel halkın aktif ve sağlıklı bir hayat biçimine sahip olmalarını hedefleyen proje ve etkinlikler yürütür.

Bu etkinlikler genel olarak tenis, basketbol, bisiklet sürme ve doğa yürüyüşleri gibi jeopark tarafından desteklenen açık hava spor etkinlikleri olduğu gibi insanların bireysel eğilimlerinin ve taleplerinin sonucu ortaya çıkan sosyokültürel ihtiyaçlarını toplumsal sorumluluk kapsamında karşılayacak çeşitli etkinlik ve faaliyetler de düzenler.

Hedef 4: Kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, coğrafya ve yer bilimleri hakkında doğru ve bilimsel bilgiyi yerel halk, ziyaretçiler ve öğrenciler tarafından kolayca erişilebilir hale getirmeyi bir öncelik haline getirmiştir. Doğal ve kültürel mirasın korunması ve sonraki nesillere aktarılması, iklim değişikliği ile mücadele, afet ve çevresel farkındalık yaratma konularına da önem verir. Geleneksel eğitimin yanı sıra deneyimleme, gözlemlenme ve atölye çalışmalarlarıyla interaktif eğitim çalışmaları gerçekleştirir ve kurumsal kimlikle örtüşen çeşitli eğitim modülleri ve dokümanları ile eğitsel oyun ve dijital materyalleri üretir. İyi eğitimi desteklemek amacıyla ulusal eğitim yönergeleri ve üniversitelerle aktif iş birliği halindedir.

Hedef 5: Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınlar ile kız çocuklarını güçlendirmek.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, tüm etki alanlarında toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda öncülük yapar ve kadrolarını bu farkındalıkla oluşturur. Tüm çalışmalarında kadınların sosyal ve ekonomik eşitliği vurgusu yapar ve kadınlar için eşit iş imkanları yaratır.

Hedef 8: İstikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve herkes için insana yakışır işleri desteklemek.

Zonguldak Kömür Jeoparkı yerel halk ve üreticileri destekler. Yerel ve yöresel ürünlerin geliştirilmesi, markalaşması ve satışına katkı sağlar. Kooperatifler, dezavantajlı bireyler, üretim birlikleri ve girişimcilerle ortaklıklar sürdürür. Jeopark ile birlikte artan ziyaretçi ilgisiyle ortaya çıkan gelir, bölgenin sürdürülebilir kalkınma sürecini ve refah seviyesini olumlu etkilemektedir. Jeopark, bu gelişimin sürdürülebilirliğini yakından takip eder ve bu konuda çalışmalar yapar.

Hedef 10: Ülkeler içinde ve arasında eşitsizlikleri azaltmak.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, seminer ve eğitimler aracılığıyla toplumun birlik ve beraberliğini destekleyip topluma bunun önemini anlatır. Jeopark, yerel halkla ortaklaşa sahip olduğu değerleri jeopark bünyesinde bir araya getirmeyi hedefler.

Hedef 12: Sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıplarını sağlamak.

Sürdürülebilirlik çerçevesinde Zonguldak Kömür Jeoparkı bölgede yetişen doğal ürünlerin üretimini ve geleneksel çalışmaların devamlılığını önemser. Jeopark yerel üretimi ve yerel ürünleri destekler, sorumluluk sahibi bir üretim ve tüketim zinciri oluşturmaya çalışır. Bu bağlamda, yerel kadın kooperatifleri ile %100 geri dönüştürülebilir, sıfır atık ürünler üretmek ve bu ürünlerin satışını teşvik etmek için çalışır. Ulusal ve küresel jeopark ağlarında yer alan diğer jeoparklarla iletişim halindedir ve ortak paydaları olan yerkünün değerlerinin korunması ve dengeli kullanılmasına hizmet edecek projeler geliştirir.

Hedef 13: İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele için acilen eyleme geçmek.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, iklim değişikliğinin etkilerinin önlenmesi, iklim değişikliği hakkında farkındalık yaratılması ve iklim değişikliğini önleyici tedbirlerin alınması için toplumun farklı kesimlerinin yönetim ve planlama kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmalara destek vermektedir. Bu bağlamda eğitimler, konferanslar, seminerler vs. gibi çalışmalar yürütür veya mevcut idari sistemin faaliyetlerine katkı sağlar.

Hedef 14 & Hedef 15: Karasal ekosistemleri korumak, iyileştirmek ve sürdürülebilir kullanımını desteklemek; sürdürülebilir orman yönetimini sağlamak; çölleşme ile mücadele etmek; arazi bozunumunu durdurmak ve tersine çevirmek; biyolojik çeşitlilik kaybını engellemek / Sürdürülebilir kalkınma için okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını korumak ve sürdürülebilir kullanmak.

Zonguldak Kömür Jeoparkı, denizel ve karasal ekosistemlerinde yaşamın karasal ekosistemler için önemini tüm paydaşları ve ziyaretçileriyle paylaşır, bu konularda farkındalık yaratmayı amaçlar. Yerel paydaşlar ve ilgili kurumlarla iş birliği aracılığıyla tüm ekosistemlerdeki yaşamın devamlılığının sağlanmasının önemini vurgular.

Hedef 17: Uygulama araçlarını güçlendirmek ve sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığı canlandırmak.

Zonguldak Kömür Jeoparkı; üretici birlikleri, kadın kooperatifleri ve müzelerle iş birliği yapar. Kamu kurumları ve örgütleri, turizm ortakları, ulusal ve küresel jeoparklar, eğitim kurumları, üniversiteler ve bilim kuruluşlarıyla ile karşılıklı olarak bilimsel çalışmalar, araştırmalar, turizm, sürdürülebilir kalkınma, eğitim ve iş birliği gibi alanlarda çeşitli protokoller imzalanmıştır. Jeopark, ulusal ve uluslararası ilgili programlara, ortaklıklara vesile olacak projeler üretir.

4.13. İklim Değişikliği ve Doğal Afetler

Jeopark ekosistemini gelecek nesillere aktarmak için doğal çevre farkındalığının oluşturulması ve doğal çevrenin zarar görmesini engelleyecek faktörlerden korunmasını sağlamak gerekir. Bu bağlamda, iklim değişikliği ve doğal afetlerle mücadele jeoparkın çevre ile etkileşiminde önemli bir pozisyondadır. İklim değişikliği ve doğal afetler insan hayatını olduğu kadar doğal çevreyi de doğrudan etkiler ve şekillendirir. Zaman içinde etkilerini arttıran küresel ısınma iklim değişikliğinin en somut belirtilerindedir. İklim değişikliğinin doğa ve insan hayatı üzerindeki yıkıcı ve olumsuz etkilerini azaltmanın araştırıldığı çalışmalar dünyanın her yerinde devam etmektedir. Türkiye; Paris İklim Anlaşması, Avrupa Yeşil Mutabakatı, Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması gibi uluslararası iklim değişikliği ile mücadele çalışmalarının bir parçasıdır. Türkiye’de bu çalışmalar ile ortaya konulan ulusal ve uluslararası 2030 ve 2050 hedeflerine ulaşmak için gerekli hazırlıklar yapılmaktadır.

Zonguldak coğrafyasında sel, heyelan ve kaya düşmesi gibi doğal afetler sıklıkla görülür. Bu afetler genellikle küçük hasarlarla atlatılabilir de kimi zaman uzun süreli ve yıkıcı etkileri olabilir. Bu nedenle hem insan hayatını hem de doğal çevreyi korumak için gerekli önlemler alınıp bu afetlerin olumsuz etkilerinin azaltılması için çalışmalar yapılmaktadır.

Konumu itibariyle Zonguldak hem iklim değişikliği hem de doğal afetlerden etkilenme potansiyeline sahiptir. Engebeli yer şekilleri ve yağış rejimi; sel, heyelan ve kaya düşmesi gibi doğal afetleri tetikler. Bölgenin büyük bir kısmını kaplayan ormanlar da orman yangını tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu tip felaketlerde can kaybı ve maddi zarar olmasını engellemek adına jeopark ekosistemindeki tüm paydaşlar iklim değişikliği ve doğal afetler ile yakından ilgilidir.

Zonguldak Kömür Jeoparkı jeositlerinden beşi iklim değişikliği ve doğal afetler ile doğrudan ilişki kurar. Bu jeositler G02 Sofular Mağarası, G43 Devrek Heyelanı, G44 Filyos Nehri, G45 Gökçebey Fidanlık ve Biyoçeşitlilik Tesisi ve G46 Yüzüncü Yıl Filyos Ekoparkı ve Arboretumu'dur. 700 bin yıllık iklim kaydını tutan sarkıt ve dikitlere sahip olan Sofular Mağarası, geçmişteki iklim değişikliklerini anlamak ve gelecekteki olası koşulları tahmin etmek için bilimsel çalışmalara temel oluşturan önemli bir jeosittir. Devrek Heyelanı ve Filyos Nehri gözlem noktaları, heyelan ve sel hakkında bilgilendirme ve bilinçlendirme noktaları olarak değerlendirilmektedir. Yüzey alanının %57'si ormanlık alanla kaplı olan Zonguldak'ta doğal varlıkları korumak, yeni fidanlar dikmek ve eğitimler düzenlemek amacıyla Gökçebey Fidanlık ve Biyoçeşitlilik Tesisi ile Yüzüncü Yıl Filyos Ekoparkı Arboretumu jeosit olarak belirlenmiştir.

Jeoparkta afetlerle mücadele ve korunma yöntemlerinin geliştirilmesi için çeşitli kurumlarla iş birliği protokolleri imzalanmış, bu kurumlarda jeopark ilgilileri seçilmiştir. Bu kapsamda, Zonguldak İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Zonguldak Şubesi ile protokol imzalanmıştır. Buna ek olarak Zonguldak İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü ile Zonguldak Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü personellerinden jeopark ekibine katılanlar olmuştur. Bu kurumların afetler, iklim değişikliği ile mücadele ve çevre bilinci konularında kurumsal ve bilimsel rehberlik yapabilecekleri bir altyapı oluşturulmuştur.

4.14. Bakım

Zonguldak Kömür Jeoparkı yatırım ve işletme işleri süreçlerinde, jeosit ve diğer mekansal odakların korunması, sürdürülebilir bir yönetim mekanizmasıyla miras öğelerinin geleceğe aktarılması ve ziyaretçi deneyimi niteliğinin sabit kalması amacıyla periyodik olarak kontrol ve bakım çalışmaları yürütür.

Bakım çalışmaları jeopark koordinatörlüğünde yürütülür. Mekansal odağın bağlı olduğu sorumlu kamu kurum ve kuruluş bünyesinde belirlenmiş biri yönetici kadrosunda diğeri onun altında görevli 2 adet, ilgili jeopark eğitimine katılmış sertifikalı personel ile jeopark yönetimi bakım sürecini ortaklaşa planlar. Uzun vadede, Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın kendi bünyesi içinde çalışan bir bakım ekibi kurulması hedeflenmektedir.

Bakım çalışmaları, büyük çaplı onarım veya yenilemenin önüne geçmek ve fiziksel koşulların sürdürülebilirliğini sağlama hedefiyle işler. Bu bakım çalışmaları 4 basamakta gerçekteşir:

Standartların belirlenmesi: Kontrol ve bakım çalışmaları yürütölen jeopark alanlarında yapılacak uygulamalarda uyum ve üniformite önemlidir. Uygulamaların, donatıların ve Zonguldak Kömür Jeoparkı kimliğinin alanların hepsinde birbirleriyle ve önceki uygulamalarla tutarlı olacaktır. Yapılacak çalışmalar; doğal, jeolojik ve kültürel miras ögelerine zarar verilmeden çevreyle uyumlu olarak yürütölecektir.

Durum değerlendirmesi: Mevcut durumun belirlenebilmesi için yapılacak durum gözlemi periyodik olarak yürütölür. Mekansal odağın bir önceki kontrolünden sonra ortaya çıkmış doğal, çevresel ve / veya kullanıma bağlı olarak koşullardaki olumsuz değişlikler gözlemlenir. Bu gözlem sırasında şunlara dikkat edilir:

- Mekansal odak ve odakta bulunan doğal, jeolojik ve kültürel miras elemanlarının korunma durumları değerlendirilir. Vandalizm, zarar verme vs. gibi olumsuz müdahaleler araştırılır, gerekiyorsa önlem ihtimalleri belirlenir.
- Mekansal odağın erişebilirliği değerlendirilir. Odağa ve odak içinde erişimin sağlandığı yol ve patikaların niteliği, jeositteki ziyaretçi hareketini etkileyecek güvenlik problemleri, tabelaların okunabilirliği gibi erişilebilirlik kriterleri personel tarafından yapılan gözlemlere dayalı olarak sorgulanır ve gerekiyorsa iyileştirme ihtimalleri belirlenir.
- Mekansal odaktaki donatıların işlevleri denetlenir. Bu donatıların işlevlerine devam edip etmedikleri ve ziyaretçi kullanımını engelleyecek olası durumlar araştırılır. Kullanımın devam edemediği durumlar için gerekli bakım / onarım çalışmaları belirlenir.

Müdahale: Mekansal odalarda yapılacak bakım / onarım müdahalelerinde öncelikle müdahalenin gerekli olup olmadığı, uygulama maliyetinin uygun olması ve herhangi bir şekilde doğal, jeolojik ve kültürel ögelere olumsuz etki yaratmaması gerekir. Mekansal odakların fiziksel koşullarının korunmasında sırasıyla bakım, onarım, restorasyon ve yenisiyle değerştirme eylemleri uygulanır. Müdahaleler sırasında sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla gerekli olmadıkça müdahale ölçeği arttırılmaz, yenisiyle değerştirme yerine bakım ve onarım tercih edilir.

Kayıt: Mekansal odakta daha önce yapılan gözlem ve bakım çalışmalarının kayıt altına alınması bakım süreçlerinin sürdürülebilirliği açısından önemlidir. Gözlem ve durum raporları, sürecin ilerleyişini yansıtarak verilecek bakım / onarım kararlarının belirlenmesinde yardımcı olur.

4.14.1. Bakım Yapılacak Alanlar

Tanımlanan bakım süreci kapsamında kontrol ve bakım çalışmaları yürütülen alanlar şunlardır:

- Jeositler
  - Mekansal donatılar
  - Bilgilendirme tabelaları
  - Yönlendirme tabelaları
  - Patikalar
- Müze
- Ziyaretçi merkezleri
- Jeodurak ve gözlem noktaları

Her bir başlık için bakım periyodu ve detaylı bilgi aşağıda verilmiştir.

4.14.1.1. Jeositlerin Kontrol ve Bakımı

Jeositlerde; jeositi tanımlayan doğal, jeolojik ve kültürel varlıklar, mekansal donatılar, bilgilendirme ve yönlendirme tabelaları ve jeosit erişiminde kullanılan patikaların zarar görmediğini ve / veya niteliklerinin korunduğunu araştırmak amacıyla ayda bir kontrol edilip 6 ayda bir bakım çalışmalarının yapılması gerekmektedir. İlgili personel, periyodik bakım haricinde jeositlerde ortaya çıkan ve bakım / onarım gerektiren durumlara öncelik verecektir.

4.14.1.2. Müzenin Kontrol ve Bakımı

Müzedede; Zonguldak Kömür Jeoparkı Üzülmez Müzesi binası, peyzajı, sergileme alanları ve sergilenen elemanların zarar görmediğini ve / veya niteliklerinin korunduğunu araştırmak amacıyla mevcut müze personeli müzeyi sürekli olarak kontrol edip ve gerekli ise bakım çalışmaları yapacaktır.

4.14.1.3. Ziyaretçi Merkezlerinin Kontrol ve Bakımı

Ziyaretçi merkezlerinin ve buralarda bulunan jeopark unsurları ve tesislerin zarar görmediğini ve / veya niteliklerinin korunduğunu araştırmak amacıyla ayda bir kontrol edilip 6 ayda bir bakım çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

4.14.1.4. Jeodurak ve Gözlem Noktalarının Kontrol ve Bakımı

Jeodurak ve gözlem noktalarında bulunan jeopark unsurları ve tesislerin zarar görmediğini ve / veya niteliklerinin korunduğunu araştırmak amacıyla ayda bir kontrol edilip 6 ayda bir bakım çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

4.14.2. Bakım & Onarım Çalışmaları

Mekansal odakların bakım ve onarım süreçleri öncesinde yapılacak kontrollerde “Zonguldak Kömür Jeoparkı Bakım & Onarım Kontrol Fişi” kullanılır. Kontrol sırasında yapılan gözlemler ve müdahaleler bu fişe aktarılır. Kontrol süreçlerinin kaydedildiği bu fişler, yürütülen bakım ve onarım çalışmalarının takibi için bir arşiv oluşturur.

Bakım sırasında çevresel temizlik, donatıların temizliği, vandalizm izlerinin temizliği, tabela baskılarının yenilenmesi, zarar görmüş donatıların onarımı vb. gibi işlemler yapılır.

Ziyaretçiler ile iletişimde en önemli unsur olan bilgilendirme ve yönlendirme tabelalarının temiz, bakımlı ve okunur olması önemlidir. Güneş ışığına maruz kalmış baskılar zaman içinde niteliğini kaybedebilir. Bu durumun önüne geçmek için tabela yerleşimlerinde bu ihtimal göz önünde bulundurulmalı, zarar görmüş baskılar yenilenmelidir.

ZONGULDAK KÖMÜR JEOPARKI		
Bakım & Onarım Kontrol Fişi		
unesco		
ZONGULDAK		
Kontrol Eden Kişinin Bağlı Olduğu Kurum:		
Kontrol Eden Kişinin Adı Soyadı:		
Alanın Türü:	☐ Jeosit ☐ Müze ☐ Ziyaretçi Merkezi ☐ Jeodurak / Gözlem Noktası	
Alanın Kodu:	Alanın Adı:	
Konum:		
Kontrol Edilen Donatılar:	☐ Bilgilendirme Tabelası ☐ Yönlendirme Tabelası ☐ Patika / Yol ☐ Oturma / Dinlenme Elemanları (bank, masa vb.) ☐ Tuvalet ☐ Çeşme ☐ Otopark İmkanları ☐ Satış Alanları ☐ Mescit	
Tanım (ör.: jeositte bulunan kayalar)	Durum (ör.: zarar görmüş, solmuş...)	Müdahale (ör.: temizlik yapıldı)
Notlar:		
Tarih:		İmza:

5. EYLEM PLANI

5.1. Ana Stratejiler

Zonguldak Kömür Jeoparkı için oluşturulan Eylem Planı, hedef ve eylemleri 8 başlık kapsamında oluşturulmuş ana stratejiler kapsamında ele alır. Planlanan eylemler sürekli, 1 yıl, 3 yıl ve 5+ yıl olmak üzere dört terimde değerlendirilir.

- **Araştırma:** Zonguldak Kömür Jeoparkı ilgili konularda yapılan ve yapılacak araştırmaları desteklemek, bu araştırmalar için altyapı imkanları sunmak ve bilgi birikiminin erişilebilir olmasını hedefler.
- **Eğitim:** Zonguldak Kömür Jeoparkı eğitim altyapısını oluşturarak tüm paydaşlarla birlikte yetkin ve sürdürülebilir bir eğitim mekanizması aracılığıyla yerel halk, ziyaretçi ve araştırmacılar için uygun eğitim platformunu kurmayı hedefler.
- **Finans:** Zonguldak Kömür Jeoparkı hedeflerine ulaşma sürecinde ihtiyaç duyduğu finansal altyapıyı sağlayarak kurulan ekosistemin paydaşlarıyla iş birliği halinde devamlılığını sağlamayı hedefler.
- **Geliştirme:** Zonguldak Kömür Jeoparkı çalışma alanlarında gerçekleştirdiği geliştirme süreçlerinin planlanmasında sürdürülebilir kalkınma hedefleri ile ilişkili hareket eder.
- **İletişim:** Zonguldak Kömür Jeoparkı iletişim stratejisinde çevrimiçi ve basılı yayınlar, görünürlük elemanları, etkinlikler vb. araçların geliştirilmesi, doğru iletişimin sağlanması ve iletişim araçlarının bilgilendirme ve bilinçlendirme süreçleriyle bütünleşik olarak çalışması ön plana çıkar.
- **Koruma:** Zonguldak Kömür Jeoparkı, jeolojik, kültürel, doğal ve endüstriyel mirasın korunmasında ilgili mevzuatlar dahilinde katı bir politikaya sahiptir. Yalnızca mirasın zarar görmesini engelleyerek korunması değil, koruma bilincinin yerel halk ve ziyaretçilerde oluşması aracılığıyla koruma yaklaşımının nesiller arası devamlılığını sağlamayı hedefler.
- **Ortaklık ve Ağ Kurma:** Zonguldak Kömür Jeoparkı ortak ve paydaşlarıyla birlikte geniş bir jeopark ekosistemi oluşturur. Jeopark, bu ekosistemin devamlılığında yerel, ulusal ve uluslararası ortaklıkların kurulması ve etkin olarak bu ortaklıklardan karşılıklı olarak yararlanılmasının önemi bilincinde hareket eder.
- **Yönetişim:** Zonguldak Kömür Jeoparkı yönetim mekanizmasında etkili ve yetkin bir sistem kurmayı hedefler. Bu sistem içinde jeoparkın etki alanında bulunan öğelerin yönetimi, kontrolü ve planlanması şeffaf, verimli ve sürdürülebilir bir şekilde gerçekleştirilir.

EYLEM	HEDEF
Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın araştırmacılar için aynı destek (ulaşım, konaklama vb.) sağlaması	Jeopark kapsamındaki bilgi birikiminin kamuyla paylaşılması
Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın araştırmacılar için stratejik destek (eşleştirme, veriye erişim vb.) sağlaması	Jeopark kapsamındaki bilgi birikiminin kamuyla paylaşılması
Bilgilendirme amaçlı kitapçık, dergi, broşür vb. basılı yayınların geliştirilmesi	Jeopark kapsamındaki bilgi birikiminin kamuyla paylaşılması
Jeopark yayınları ve bilimsel yayınların hazırlanması ve üretilmesi	Jeopark kapsamındaki bilgi birikiminin kamuyla paylaşılması
Öncelikli araştırma konularının belirlenerek yapılacak araştırmaların yönlendirilmesi	Jeopark kapsamındaki bilgi birikiminin kamuyla paylaşılması
Yabancı araştırmacı ve akademisyenler için Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın kurumlararası kolaylaştırıcı pozisyonunda yer alması	Jeopark kapsamındaki bilgi birikiminin kamuyla paylaşılması
Bilgi kütüphanesi, dijital veriler, arşiv ve envanter birikiminin hazır ve paylaşılabilir duruma getirilmesi	Jeopark kapsamındaki bilgi birikiminin sistematik ve erişilebilir hale getirilmesi
Jeolojik formasyonlar, antik kent sınırları vs. gibi izlerin bütüncül olarak haritalarda gösteriminin sağlanması	Jeopark kapsamındaki bilgi birikiminin sistematik ve erişilebilir hale getirilmesi
T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Ulusal Kent Rehberi'ne Zonguldak Kömür Jeoparkı verilerinin entegrasyonunun sağlanması	Jeopark kapsamındaki bilgi birikiminin sistematik ve erişilebilir hale getirilmesi
Zonguldak Kömür Jeoparkı CBS sistemi kurulması	Jeopark kapsamındaki bilgi birikiminin sistematik ve erişilebilir hale getirilmesi
Eğiticilerin eğitilmesi	Eğitim altyapısının oluşturulması
Gönüllü jeopark rehberlerinin eğitilmesi	Eğitim altyapısının oluşturulması
Jeopark ekibinin eğitimi	Eğitim altyapısının oluşturulması
Özel ilgi gruplarına yönelik eğitimlerin geliştirilmesi	Eğitim altyapısının oluşturulması
UNESCO Küresel Jeopark statüsüne ulaşıldıktan sonra aday jeoparklar için jeoparkla ilgili eğitimlerin verilmesi	Eğitim altyapısının oluşturulması
Üniversitelerin ilgili bölüm ve kulüpleriyle ortak saha çalışmaları yapılması (jeoloji, dağcılık vs.)	Üniversitelerle eğitim iş birliğinin arttırılması
Üniversitelerin jeoloji ve yerbilimleri bölümleri başta olmak üzere alan dışı seçmeli ders ler açılması	Üniversitelerle eğitim iş birliğinin arttırılması
Üniversitelerin jeoloji ve yerbilimleri bölümleriyle ortak konferans, seminer, atölye çalışması vs. yapılması	Üniversitelerle eğitim iş birliğinin arttırılması
Eğitici atölye çalışmalarının düzenlenmesi	Yerel halk ve ziyaretçiler için eğitim altyapısının oluşturulması
Eğitici kamplar düzenlenmesi	Yerel halk ve ziyaretçiler için eğitim altyapısının oluşturulması
Gençlik Merkezleri'nde eğitimler verilmesi	Yerel halk ve ziyaretçiler için eğitim altyapısının oluşturulması

	ANA STRATEJİ	SORUMLU	İLGİLİ	TERMİN
	Araştırma	ZONTAB	–	Sürekli
	Araştırma	ZONTAB	–	Sürekli
	Araştırma	ZONTAB	Yerel Yönetimler	Sürekli
	Araştırma	ZONTAB	UTMK	Sürekli
	Araştırma	ZONTAB	–	1 Yıl
	Araştırma	ZONTAB	UTMK	Sürekli
	Araştırma	ZONTAB	–	1 Yıl
	Araştırma	ZONTAB	–	1 Yıl
	Araştırma	ZONTAB	–	1 Yıl
	Araştırma	ZONTAB	Çevre, Şehircilik ve İlk. Değ. İl Müd.	3 Yıl
	Eğitim	ZONTAB	ZBEÜ	1 Yıl
	Eğitim	ZONTAB	ZBEÜ	1 Yıl
	Eğitim	ZONTAB	ZBEÜ	1 Yıl
	Eğitim	ZONTAB	–	1 Yıl
	Eğitim	ZONTAB	–	5+ Yıl
	Eğitim	ZONTAB	ZBEÜ & Karabük Üni. & Bartın Üni. & Düzce Üni. & İBÜ	Sürekli
	Eğitim	ZBEÜ	Karabük Üni. & Bartın Üni. & Düzce Üni.	3 Yıl
	Eğitim	ZBEÜ	Yerel Yönetimler	Sürekli
	Eğitim	ZONTAB	Yerel Yönetimler	Sürekli
	Eğitim	ZONTAB	Yerel Yönetimler	Sürekli
	Eğitim	Gençlik ve Spor İl Müd.	Yerel Yönetimler	Sürekli

EYLEM	HEDEF
Halk Eğitim Merkezleri'nde jeopark eğitimleri yapılması	Yerel halk ve ziyaretçiler için eğitim altyapısının oluşturulması
Halk Eğitim Merkezleri'nde jeoürün geliştirilmesi eğitimleri yapılması	Yerel halk ve ziyaretçiler için eğitim altyapısının oluşturulması
MEB ile Zonguldak Kömür Jeoparkı entegrasyonunun iyileştirilmesi	Yerel halk ve ziyaretçiler için eğitim altyapısının oluşturulması
Sertifika programları sunulması	Yerel halk ve ziyaretçiler için eğitim altyapısının oluşturulması
Yaz okulu programlarının oluşturulması	Yerel halk ve ziyaretçiler için eğitim altyapısının oluşturulması
Zonguldak Gençlik ve Spor İl Müd.'nde eğitimler verilmesi	Yerel halk ve ziyaretçiler için eğitim altyapısının oluşturulması
Zonguldak Olgunlaşma Enstitüsü'nde eğitimler verilmesi	Yerel halk ve ziyaretçiler için eğitim altyapısının oluşturulması
AB projelerinin araştırılıp finansal kaynakların geliştirilmesi	Finans altyapısının geliştirilmesi
Bütçe imkanlarının geliştirilmesi	Finans altyapısının geliştirilmesi
Dış kaynaklı fonların araştırılıp finansal kaynakların geliştirilmesi	Finans altyapısının geliştirilmesi
"Çocuk Dostu Jeopark" stratejisinin planlanması	Jeopark gelişiminde çocuk ve gençlerin göz önünde bulundurulması
"Jeogenç" ve "jeoçocuk" konsey/gruplarının kurulması	Jeopark gelişiminde çocuk ve gençlerin göz önünde bulundurulması
Çocukların jeopark deneyiminin iletişim altyapısının tasarlanması	Jeopark gelişiminde çocuk ve gençlerin göz önünde bulundurulması
Çocukların jeopark deneyiminin mekansal ve fiziksel altyapısının tasarlanması	Jeopark gelişiminde çocuk ve gençlerin göz önünde bulundurulması
Jeopark gönüllülerini oluşturacak sistemin kurulması	Jeopark gelişiminde yerel halkın aktif rol oynaması
Kadın üreticiler ve kadın emeğini ön plana çıkaracak çalışmaların jeoparkla ilişkilendirilmesi	Jeopark gelişiminde yerel halkın aktif rol oynaması
Sosyal sorumluluk projelerinin planlanması	Jeopark gelişiminde yerel halkın aktif rol oynaması
Uygulamalı jeoürün atölye çalışmalarının düzenlenmesi	Jeopark gelişiminde yerel halkın aktif rol oynaması
Yarışma, festival gibi etkinliklerle yerel sahiplik duygusunun pekiştirilmesi	Jeopark gelişiminde yerel halkın aktif rol oynaması
Tüm jeositlerin alanlarının koruma ve tampon bölgesi ile belirlenmesi	Jeosit geliştirme süreçlerinin planlanması
Yeni jeosit belirlenmesi, isimlendirilmesi, açıklamasının yazılmasının sürecinin tasarlanması	Jeosit geliştirme süreçlerinin planlanması

	ANA STRATEJİ	SORUMLU	İLGİLİ	TERMİN
	Eğitim	İl Milli Eğitim Müd.	Yerel Yönetimler	Sürekli
	Eğitim	İl Milli Eğitim Müd.	Yerel Yönetimler	Sürekli
	Eğitim	Zonguldak Valiliği	MEB & Milli Eğitim İl Müd.	3 Yıl
	Eğitim	ZONTAB	—	Sürekli
	Eğitim	ZONTAB	—	Sürekli
	Eğitim	Gençlik ve Spor İl Müd.	Yerel Yönetimler	Sürekli
	Eğitim	İl Milli Eğitim Müd.	—	Sürekli
	Finans	ZONTAB	—	Sürekli
	Finans	ZONTAB	—	3 Yıl
	Finans	ZONTAB	—	Sürekli
	Geliştirme	ZONTAB	—	1 Yıl
	Geliştirme	ZONTAB	—	1 Yıl
	Geliştirme	ZONTAB	—	1 Yıl
	Geliştirme	ZONTAB	—	1 Yıl
	Geliştirme	ZONTAB	—	1 Yıl
	Geliştirme	ZONTAB	Kadınla İlgili STK'lar	3 Yıl
	Geliştirme	ZONTAB	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	3 Yıl
	Geliştirme	ZONTAB	Yerel Yönetimler & Yerel Üreticiler	3 Yıl
	Geliştirme	ZONTAB	Yerel Yönetimler	Sürekli
	Geliştirme	ZKJ Danışma Kurulu	—	1 Yıl
	Geliştirme	ZKJ Danışma Kurulu	—	1 Yıl

EYLEM	HEDEF
Yeni jeosit öneri formu oluşturulması	Jeosit geliştirme süreçlerinin planlanması
Bözlüklü – Gümeli yürüyüş rotasının işaretlenmesi	Rotaların belirlenip hazırlanması
Çayırköy – Tios yürüyüş rotasının işaretlenmesi	Rotaların belirlenip hazırlanması
Ereğli – Armutçuk bisiklet ve yürüyüş rotasının işaretlenmesi	Rotaların belirlenip hazırlanması
Ereğli – Zonguldak kıyı yürüyüş rotasının oluşturulması	Rotaların belirlenip hazırlanması
Ereğli – Devrek biyoçeşitlilik rotasının işaretlenmesi	Rotaların belirlenip hazırlanması
Fener Mahallesi yürüyüş rotasının işaretlenmesi	Rotaların belirlenip hazırlanması
Harmankaya Kanyonu rotasının işaretlenmesi	Rotaların belirlenip hazırlanması
İnönü Mağarası yürüyüş rotasının işaretlenmesi	Rotaların belirlenip hazırlanması
Jeopark bütününde daha kapsamlı yürüyüş ve bisiklet rotaları planlaması yapılması	Rotaların belirlenip hazırlanması
Kayalıdere Şelaleleri yürüyüş rotasının işaretlenmesi	Rotaların belirlenip hazırlanması
Süzek Macera Kanyonu rotasının işaretlenmesi	Rotaların belirlenip hazırlanması
Afet yönetimi konusunda farkındalık yaratılması	Çevresel farkındalığı pekiştirme stratejilerinin geliştirilmesi
İklim değişikliğinin anlatılması	Çevresel farkındalığı pekiştirme stratejilerinin geliştirilmesi
Sürdürülebilir enerji kaynaklarının anlatılması	Çevresel farkındalığı pekiştirme stratejilerinin geliştirilmesi
Jeolojik mirasla ilgili takvim günlerinin Zonguldak'ta daha aktif olarak kutlanması	Jeopark bilgilendirme stratejilerinin geliştirilmesi
Jeosit anlatımları için standart bir script hazırlanması	Jeopark bilgilendirme stratejilerinin geliştirilmesi
Kömür mirası ile Zonguldak Kömür Jeoparkı ilişkisini kuracak iletişim çalışmaları yapılması	Jeopark bilgilendirme stratejilerinin geliştirilmesi
Tüm ziyaretçi merkezlerinde tanıtım materyallerinin bulundurulması	Jeopark bilgilendirme stratejilerinin geliştirilmesi
Endüstriyel Miras Haftası belirlenip ERIH ortaklarıyla kutlanması	Jeopark etkinlik hareketliliğinin artırılması
Ulusal ve uluslararası jeopark ortaklarıyla etkinlikler yapılması	Jeopark etkinlik hareketliliğinin artırılması
Hediyelik eşya stratejisinin geliştirilmesi	Jeopark kimliğinin pekiştirilmesi
Maskot yapılması	Jeopark kimliğinin pekiştirilmesi
Maskotla ilgili eğitim ve iletişim projeleri geliştirilmesi	Jeopark kimliğinin pekiştirilmesi
Otel, müze, uçak, tren, otobüs vs. gibi turistik odak ve araçlarda tanıtım materyallerinin bulundurulmasının başlaması	Jeopark tanıtım stratejilerinin geliştirilmesi

	ANA STRATEJİ	SORUMLU	İLGİLİ	TERMİN
	Geliştirme	ZKJ Danışma Kurulu	—	1 Yıl
	Geliştirme	ZOBM & DKMP	—	1 Yıl
	Geliştirme	İl Özel İdaresi	—	1 Yıl
	Geliştirme	İl Özel İdaresi	—	1 Yıl
	Geliştirme	İl Özel İdaresi	—	1 Yıl
	Geliştirme	İl Özel İdaresi	—	3 Yıl
	Geliştirme	Zonguldak Belediyesi	—	1 Yıl
	Geliştirme	DKMP	—	1 Yıl
	Geliştirme	İl Özel İdaresi	İl Kültür ve Turizm Müd.	1 Yıl
	Geliştirme	ZONTAB	—	3 Yıl
	Geliştirme	ZOBM & DKMP	—	1 Yıl
	Geliştirme	ZOBM	—	1 Yıl
	İletişim	AFAD	ZONTAB & Yerel Yönetimler	Sürekli
	İletişim	ZONTAB	Yerel Yönetimler & AFAD & Çevre, Şehircilik ve İlk. Değ. İl Müd. & İl Millî Eğitim Müd. & Meteoroloji İl Müd.	Sürekli
	İletişim	Çevre, Şehircilik ve İlk. Değ. İl Müd.	—	Sürekli
	İletişim	Zonguldak Valiliği	ZONTAB & Yerel Yönetimler	1 Yıl
	İletişim	ZONTAB	—	1 Yıl
	İletişim	ZONTAB & TTK	—	3 Yıl
	İletişim	ZONTAB	—	1 Yıl
	İletişim	ZONTAB	ERİH	3 Yıl
	İletişim	ZONTAB	UGGp & UTMK	Sürekli
	İletişim	ZONTAB	ZBEÜ	1 Yıl
	İletişim	ZONTAB	—	1 Yıl
	İletişim	ZONTAB	—	3 Yıl
	İletişim	ZONTAB	—	1 Yıl

EYLEM	HEDEF
Sosyal medya, internet sitesi ve diğer çevrimiçi iletişim ortamlarının yönetiminin geliştirilmesi	Jeopark tanıtım stratejilerinin geliştirilmesi
Televizyon ve radyo görünürlüğünün sağlanması	Jeopark tanıtım stratejilerinin geliştirilmesi
Turizm fuarlarında Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın nasıl konumlandırılacağına tasarlanması	Jeopark tanıtım stratejilerinin geliştirilmesi
Zonguldak Kömür Jeoparkı Haber Bülteni hazırlanması ve dağıtılmaya başlanması	Jeopark tanıtım stratejilerinin geliştirilmesi
Doğal, kültürel ve jeolojik mirası koruma bilincini arttıracak iletişim çalışmaları yapılması	Jeositlerin korunması
Hırsızlıkla mücadele konusunda iletişim çalışmaları yapılması	Jeositlerin korunması
Vandalizmle mücadele konusunda iletişim çalışmaları yapılması	Jeositlerin korunması
Jeopark dahilinde oluşturulan anlatılarda koruma kavramına vurgu yapılması	Koruma bilincinin oluşturulması
Jeopark sorumlularının koruma konusunda eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi	Koruma bilincinin oluşturulması
Jeositlerde gerekli uyarıcı levhaların bulundurulması	Koruma bilincinin oluşturulması
Diğer illerde jeopark temsilciliği / elçiliği sistemi kurulması	Ulusal ortaklıkların geliştirilmesi
Jeopark yönlendirme tabelalarının ulusal standart kazanmasının sağlanması	Ulusal ortaklıkların geliştirilmesi
Jeoparkı destekleyici diğer ulusal ortaklıkların geliştirilmesi	Ulusal ortaklıkların geliştirilmesi
Ulusal jeopark ortaklıklarının güçlendirilmesi	Ulusal ortaklıkların geliştirilmesi
"Kardeş şehir" birlikteliklerinin jeopark bağlamında güçlendirilmesi	Uluslararası ortaklıkların geliştirilmesi
GEOfood ağına üye olunması	Uluslararası ortaklıkların geliştirilmesi
Jeoparkı destekleyici diğer uluslararası ortaklıkların geliştirilmesi (ERIH vs. gibi)	Uluslararası ortaklıkların geliştirilmesi
Maden konulu diğer jeoparklarla ortaklıkların kurulması	Uluslararası ortaklıkların geliştirilmesi
Uluslararası jeopark ortaklıklarının güçlendirilmesi	Uluslararası ortaklıkların geliştirilmesi
Zonguldak'ta GEOfood üyesi kurumların sayısının artmasının sağlanması	Uluslararası ortaklıkların geliştirilmesi
Kooperatif ve üretici birlikleriyle ortaklıkların geliştirilmesi ve eğitim çalışmaları yapılması	Yerel ortaklıkların geliştirilmesi
Oteller ve turizm işletmeleriyle ortaklıkların geliştirilmesi	Yerel ortaklıkların geliştirilmesi
Turizm tanıtım ofisi ile ortaklığın güçlendirilmesi	Yerel ortaklıkların geliştirilmesi
Yerel ve yöresel ürün üretici ve satıcılarıyla ortaklığın güçlendirilmesi	Yerel ortaklıkların geliştirilmesi

	ANA STRATEJİ	SORUMLU	İLGİLİ	TERMİN
	İletişim	ZONTAB	—	Sürekli
	İletişim	ZONTAB	—	Sürekli
	İletişim	ZONTAB	—	1 Yıl
	İletişim	ZONTAB	—	1 Yıl
	Koruma	ZONTAB & İl Kültür ve Turizm Müd. & DKMP	UTMK	Sürekli
	Koruma	ZONTAB	—	Sürekli
	Koruma	ZONTAB	—	Sürekli
	Koruma	ZONTAB	—	Sürekli
	Koruma	ZONTAB	—	Sürekli
	Koruma	ZONTAB	—	Sürekli
	Koruma	ZONTAB	—	Sürekli
	Ortaklık	ZONTAB	—	3 Yıl
	Ortaklık	Zonguldak Valiliği	—	3 Yıl
	Ortaklık	ZONTAB	—	3 Yıl
	Ortaklık	ZONTAB	—	3 Yıl
	Ortaklık	ZONTAB	—	3 Yıl
	Ortaklık	ZONTAB	—	3 Yıl
	Ortaklık	ZONTAB	—	5+ Yıl
	Ortaklık	ZONTAB	—	3 Yıl
	Ortaklık	ZONTAB	—	5+ Yıl
	Ortaklık	ZONTAB	Zonguldak Valiliği & Yerel Yönetimler	3 Yıl
	Ortaklık	ZONTAB	Kooperatifler	3 Yıl
	Ortaklık	ZONTAB	İl Kültür ve Turizm Müd.	3 Yıl
	Ortaklık	ZONTAB	Turizm Tanıtım Ofisi	1 Yıl
	Ortaklık	ZONTAB	Yerel Yönetimler & Yerel Üreticiler	3 Yıl

EYLEM	HEDEF	
Jeositlerde yayaların yürüyüş güvenliğinin sağlanması	Jeopark genelinde güvenliğin artırılması	
Jeositlerin karayolu erişiminin standartlara uygun hale getirilmesi	Jeopark genelinde güvenliğin artırılması	
Tabela, pano ve diğer tüm bilgilendirme araçlarında belirli bir güvenlik ikon setinin kullanılması	Jeopark genelinde güvenliğin artırılması	
Yaban hayatı farkındalığı oluşturulması	Jeopark genelinde güvenliğin artırılması	
Zonguldak Kömür Jeoparkı güvenlik el kitabı hazırlanması	Jeopark genelinde güvenliğin artırılması	
Zonguldak Kömür Jeoparkı 6 aylık faaliyet raporu hazırlanması	Jeopark yönetiminde şeffaflık sağlanması	
Jeopark bakım ekibi kurulması	Jeosit ve diğer mekansal odakların kontrolünün geliştirilmesi	
Gökgöl Mağarası Ziyaretçi Merkezi'nde ziyaretçi yönetimi planı yapılması	Öngörülebilir ziyaretçi hareketinin planlanması	
Jeositlerin ziyaretçi taşıma kapasitelerinin belirlenmesi	Öngörülebilir ziyaretçi hareketinin planlanması	
Kitle turizmine muhatap olabilecek jeositlerin belirlenmesi ve tedbir alınması	Öngörülebilir ziyaretçi hareketinin planlanması	
Ziyaretçi ölçme ve değerlendirme sistemi ile elde edilen veriler için bir veritabanı kurulması	Öngörülebilir ziyaretçi hareketinin planlanması	

	ANA STRATEJİ	SORUMLU	İLGİLİ	TERMİN
	Yönetişim	ZONTAB & Yerel Yönetimler & DKMP	—	1 Yıl
	Yönetişim	İl Özel İdaresi & KGM	—	3 Yıl
	Yönetişim	ZONTAB	—	1 Yıl
	Yönetişim	DKMP	—	1 Yıl
	Yönetişim	ZONTAB	—	1 Yıl
	Yönetişim	ZONTAB	—	Sürekli
	Yönetişim	ZONTAB	Yerel Yönetimler	3 Yıl
	Yönetişim	İl Özel İdaresi	—	1 Yıl
	Yönetişim	ZONTAB	—	1 Yıl
	Yönetişim	ZONTAB & İl Kültür ve Turizm Müd.	—	1 Yıl
	Yönetişim	ZONTAB	—	1 Yıl

5.2. Projeler

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın çeşitli kurumlarla ortaklıklar çerçevesinde yürütmesi planlanan geniş kapsamlı projeler; proje terminleri, ilgili kurumlar, proje türleri, proje dahilinde yapılacak işler ve projenin dahil olduğu ana jeopark ilgileriyle birlikte aşağıdaki tabloda verilmiştir.

AD	TERMİN	İLGİLİ KURUM	TÜR	YAPILACAK İŞ	ANA İLGİ
TEK Çatalağzı Elektrik Santrali	5+ yıl	ÇATES	Bina	Proje + Uygulama	Endüstriyel Miras
Çatalağzı Gözlem Noktası	1 yıl	Kilimli Belediyesi	Açık Alan Tasarımı	Proje + Uygulama	Endüstriyel Miras, Doğa, Jeoloji
Kozlu – Zonguldak – Üzülmaz Demiryolu	3 yıl	TTK, TCDD, Zonguldak Belediyesi, Kozlu Belediyesi	Rota	Uygulama	Endüstriyel Miras
Devrek Ziyaretçi Merkezi	1 yıl	Zonguldak İl Özel İdaresi, Devrek TSO, Devrek Belediyesi,	Bina	Uygulama	Doğa, Jeoloji
Kandilli Ziyaretçi Merkezi	1 yıl	Orman Bölge Müdürlüğü	Bina	Proje + Uygulama	Endüstriyel Miras, Doğa
Bölüklü Ziyaretçi Merkezi	3 yıl	Orman Bölge Müdürlüğü	Bina	Proje + Uygulama	Doğa
Gökçeşey Ziyaretçi Merkezi	1 yıl	Orman Bölge Müdürlüğü	Bina	Proje + Uygulama	Doğa
Çayır Mağarası - Tios Su Yolu	1 yıl	Özel İdare, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, DSİ, Orman Bölge Müdürlüğü	Rota	Proje + Uygulama	Doğa, Kültür
Cumayanı – Kızılelma Mağarası Projelendirmesi	1 yıl	İl Özel İdaresi	Bütünleşik Proje	Proje	Doğa, Jeoloji
Cumayanı – Kızılelma Mağarası Uygulaması	3 yıl	Orman Bölge Müdürlüğü, DSİ	Bütünleşik Proje	Uygulama	Doğa, Jeoloji
Kilimli Ziyaretçi Merkezi	1 yıl	Kilimli Belediyesi	Bina	Proje + Uygulama	Jeoloji
Jeositlerin Mekansal Tasarımı	1 yıl	ZONTAB	Açık Alan Tasarımı	Proje	
Filyos Kuş Cenneti	1 yıl	Orman Bölge Müdürlüğü, DKMP	Açık Alan Tasarımı	Proje + Uygulama	Doğa
Kadioğlu Mozaikleri	1 yıl	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Bina	Uygulama	Kültür
Karbonifer Penceresi Rotası	1 yıl	Orman Bölge Müdürlüğü, TTK	Rota	Proje + Uygulama	Jeoloji, Doğa
Kireçlik Sahili	3 yıl	Orman Bölge Müdürlüğü	Açık Alan Tasarımı	Proje + Uygulama	Doğa
Gökgöl Mağarası – Üzülmaz Yürüme Yolu	1 yıl	İl Özel İdaresi, DSİ	Rota	Proje + Uygulama	Jeoloji, Doğa
Alpaslan Kalesi	3 yıl	Orman Bölge Müdürlüğü, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	Açık Alan Tasarımı	Proje + Uygulama	Kültür, Jeoloji, Doğa
Derebaca Ocağı	1 yıl	TTK, İl Özel İdaresi	Rota	Proje + Uygulama	Endüstriyel Miras, Jeoloji
Zonguldak Kömür Jeoparkı Üzülmaz Müzesi	1 yıl	İl Özel İdaresi	Bina	Uygulama	Endüstriyel Miras, Jeoloji

5.3. Performans Göstergeleri

Performans göstergeleri; bir kurumsal yapının faaliyetlerinin zaman içindeki etkisini ve başarısını değerlendirmek için kullanılan temel ölçülerdir. Zonguldak Kömür Jeoparkı için tanımlanan göstergeler dahilinde mevcut durum ve hedefler arasındaki ilişkinin zamana bağlı değişimi takip edilerek jeopark etkinliğinin nicel ve nitel olarak izlenmesi sağlanabilir. Bu değerlendirme; jeopark yönetimi, stratejik planlaması ve bütçe dağılımı konularında yol gösterici olarak Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın benimsediği vizyon, misyon ve temel hedefler kapsamında etkili ve verimli bir biçimde varlığı devam ettirmesini sağlar.

Zonguldak Kömür Jeoparkı için belirlenen performans göstergeleri, göstergelere dair mevcut değerler ile 1, 3 ve 5+ yıl içinde ulaşılması gereken hedef sayıları aşağıdaki gibidir:

ADI	MEVCUT	1 YIL	3 YIL	5+ YIL
Jeosit sayısı	50	60	80	100
Ziyaretçi merkezi sayısı	7	8	9	10
Jeodurak ve gözlem noktası sayısı	6	8	8	9
Yürüyüş yolu Rota uzunluğu (km)	65	75	85	100
Ortalıklar kurulması	33	40	45	50
Eğitim verilen okul sayısı				
Eğitim verilen ilk ve orta öğretim öğrencisi sayısı				
Etkinlik katılımı (yıllık)	1	1	2	3
Etkinlik düzenlenmesi (yıllık)	1	2	3	3
Bilgilendirme tabelası sayısı	70	85	110	150
Ziyaretçi merkezlerini gezenlerin sayısı	0	10.000	20.000	30.000

LEJANT

	Jeolojik İlgi
	Doğal İlgi
	Kültürel İlgi
	Endüstriyel İlgi
	Jeolojik İlgi Endüstriyel İlgi
	Jeolojik İlgi Doğal İlgi
	Jeolojik İlgi Kültürel İlgi
	Endüstriyel İlgi Doğal İlgi

	Küresel Önem
	Ulusal Önem
	Bölgesel Önem

Patika var

Otopark var

Oturma elemanı var

Otobüse uygun otopark var

Hediyelik eşya satışı var

Tuvalet var

Çeşme var

Ücretli giriş

Patika olmalı

Otopark olmalı

Oturma elemanı olmalı

Otobüse uygun otopark olmalı

Hediyelik eşya satışı olmalı

Tuvalet olmalı

Çeşme olmalı

Mescit var

5.4. Mekansal Odaklarda Strateji

5.4. Mekansal Odaklarda Strateji

5.4.1. Sınıflandırma & Değerlendirme

Mekansal odaklar kendi içlerinde jeosit, jeodurak ve gözlem noktası, ziyaretçi merkezi ve müzeler olarak dörde ayrılır. Bu odaklara nitelikleriyle ilişkili olarak bir harf ve sayı kombinasyonundan oluşan kodlar tanımlanmıştır. Asıl jeositlerde “G”, potansiyel jeositlerde “PG” harfleri kullanılır. Jeosit veya potansiyel jeosit olarak sınıflandırılmamış jeodurak ve gözlem noktalarında “S”, ziyaretçi merkezlerinde “V” harfi kullanılır.

Örnek kullanım: G01, PG22, S02, V03.

5.4.1.1. Mekansal Odak İlgisi

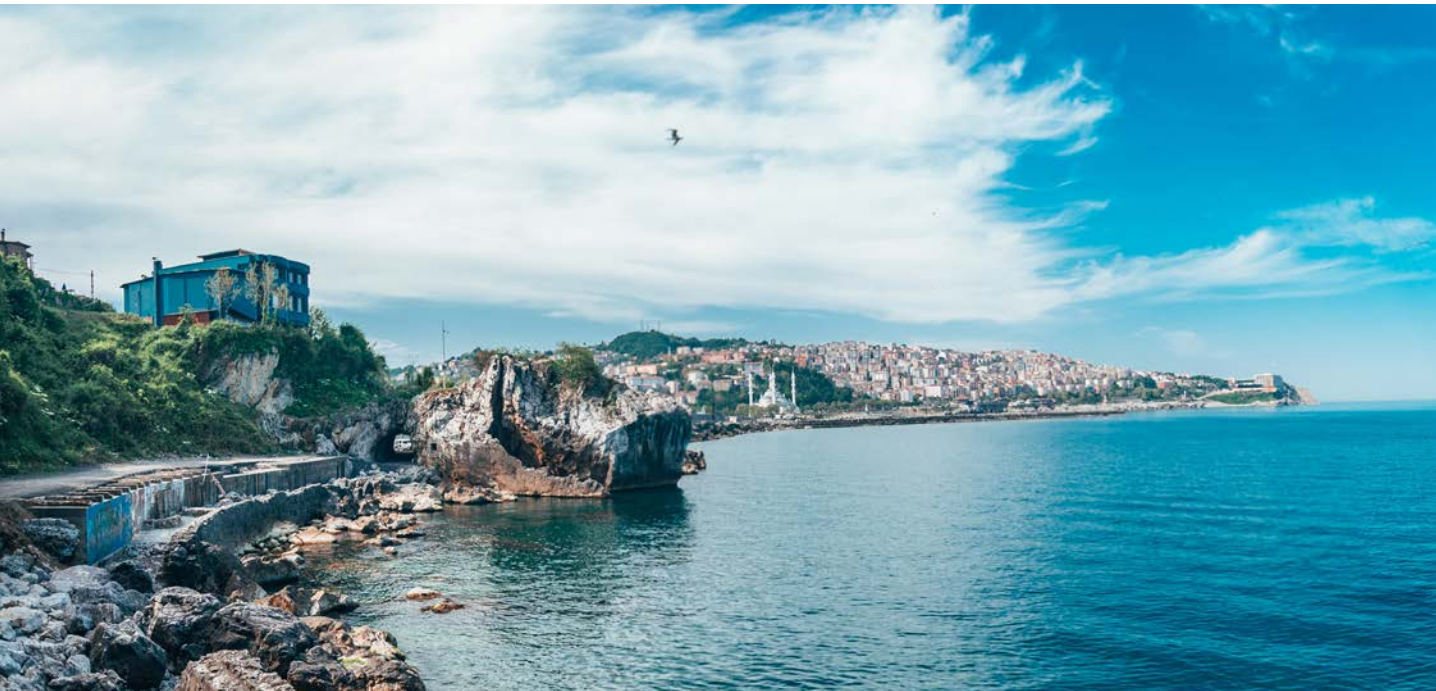
Jeoparkın mekansal odakları, ilgi alanına göre altı kategoriye ayrılır: jeolojik, kömür endüstrisi, doğal, kültürel, manzara, arkeolojik & tarihsel. Odaklar birden çok ilgi kategorisi ile ilişkili olabilir, bu durumda mekansal odağa tanımlanmış ilgi alanları derecelendirilir.

5.4.1.1.1. Ana Jeolojik İlgisi

Jeolojik ilgi kapsamındaki mekansal odaklar, jeolojinin alt başlıklarından biriyle ilişkili olabilir. Mekansal odağın özel jeolojik ilgisi stratigrafi, mağara bilimi, paleoklim, bilim tarihi, madencilik, jeomorfoloji, jeotermal, volkanizma, metamorfizma vb. ve bunların kombinasyonları olabilir.

5.4.1.2. Mekansal Odak Önem Düzeyi

Jeoparkın mekansal odakları önem düzeyinde üçe ayrılır: küresel, ulusal ve bölgesel. Bu kategorizasyon, mekansal odağın taşıdığı önemin ölçeğinin tanımlanmasında kullanılır.

5.4.1.3. Ulaşım

Mekansal odaklar, erişimde kullanılacak yolun niteliğine göre devlet yolu, devlet yolu (bölünmüş), İl Özel İdaresi yolu, orman yolu ve belediye yolu olmak üzere beş farklı yol ile erişilebilir.

5.4.1.4. Patika ve Yollar

Yürüyüş yollarının bulunduğu mekansal odalarda bulunan patikaların niteliği değerlendirilir. Mevcutta yürüyüş yolu bulunmayan ancak yapılması gerektiği öngörülen odaklar için yürüyüş yolu önerilir.

5.4.1.5. Otopark

Mekansal odalarda bulunan otoparklar, otobüs kullanımına uygun olan ve olmayan olarak ikiye ayrılır. Otopark bulunmayan odaklar için odağın fiziki şartlarına uygun nitelikteki otopark türü önerilir.

5.4.1.6. Ücret

Jeoparkın mekansal odakları ücret kapsamında ücretli ve ücretsiz olarak iki kategoriye ayrılır. Ücretli odaklar da kendi içlerinde Müze Kart'ın geçerli olduğu ve olmadığı olarak iki kategoriye ayrılır.

5.4.1.7. Donatılar

Mekansal odalarda bulunan donatılar; tuvalet, oturma elemanları, çöp kutusu, çeşme, hediyelik eşya / yerel ürün satış alanları, yeme – içme imkanları ve mescittir. Odalarda bulunan mevcut donatılar incelendikten sonra donatılarda yapılması öngörülen değişiklik ve eklemeler değerlendirilir.

●●● G01 Zonguldak Üst Karbonifer Penceresi

Zonguldak Üst Karbonifer istifi kalın kömür damarlarını içeren lagüner / karasal çökellerden oluşur. Türkiye’de Karbonifer yaşlı kömürler sadece Zonguldak havzasında bulunur. Zonguldak Kömür Jeoparkı’nın teması taşkömürü olup, Zonguldak havzasında kömüre dayalı sanayinin tarihi Osmanlı İmparatorluğu zamanında 1829 yılında Uzun Mehmet tarafından yapılan ilk keşfe kadar dayanmaktadır. Havzanın endüstriyel ve kültürel miras açısından uluslararası önemi göz önüne alındığında, taşkömürü madenciliği hem sanayi devrimi sırasında hem de yabancı sermayeden yerli sermayeye geçiş sürecinde Avrupa ile Türkiye arasında bir bağ oluşturmuştur.

Havzanın Üst Karbonifer birimleri birbirini takip ederek gelişmiş üç formasyon [Alacağzı (Namuriyen), Kozlu (Vestfalya A) ve Karadon (Vestfalya B-D)] olarak tanımlanmıştır. Kömür damarları, Hersiniyen orojenik hareketlerinden etkilenen, yaklaşık 3.500 m kalınlığında olan Namuriyen’den Westfalian D zamanına kadar gelişmiş progradasyonel delta ve taşkın ovası istiflerinde yer almaktadır. Genel olarak Zonguldak havzasında, Namuriyen’de 8’e kadar, Westfalian A’da 20 ila 26 arasında ve Westfalian B, C ve D’de 8’e kadar kömür damarı vardır. Ancak kömür damarlarının kalınlığı ve sayısı yanal fasiyes değişiklikleri ve farklı erozyonal etkiler nedeniyle önemli ölçüde değişir.

ODAĞA ULAŞIM
Orman yolu
İLGİLİ KURUM
ZOBM

Armutçuk'da yer alan ve G01 jeositi olarak belirlenen lokalite, Namuriyen yaşlı Alacaagzı Formasyonu'nun üst kesimleri ile Westfaliyen A yaşlı Kozlu Formasyonu'nun en alt bölümüne ait kömür damarlarının gözlemlenebildiği için en iyi yüzlektir.

Hedefler

- Yürüyüş yolu ve patikaların iyileştirilmesi.
- Doğal yaşama müdahalenin engellenmesi.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.
- Erişimin iyileştirilmesi.
- Araştırmaların geliştirilmesi.

Eylemler

- Kandilli Misafirhanesi ile jeosit arasındaki yürüyüş yolunun tasarlanması ve uygulanması.
- Kaçak madenciliğin engellenmesi için caydırıcı önlemlerin artırılması.
- Konumun harita servisleri üzerinde işaretlenmesi.
- Yürüyüş yolunun 360° yürüyen gözünden fotoğraflarının çekilmesi.
- Bölge flora ve faunasının araştırılması.

●●● G02 Sofular Mağarası

Sofular Mağarası'na ait dikitler, yaklaşık 700.000 yıl öncesinden günümüze kadar olan dönem hakkında iklimsel kayıtları içerir. Söz konusu dikitler eski iklimsel tarihlerin ve ortamsal kayıtların yüksek çözünürlükte ortaya konulması için 2006 yılından bu yana ayrıntılı olarak incelenmektedir. Bu kayıtlar sadece iklim değişikliklerini ve buzul / buzularası dönemlerin tarihlendirilmelerine dair verileri ortaya koymaz, aynı zamanda Karadeniz'in hidrolojisindeki büyük değişimler hakkında da önemli bilgiler sağlar. Sofular Mağarası dikitlerinden elde edilen oksijen izotop verileri, Karadeniz'in çökel tarihçesini geliştirmek için referans değerler olarak kullanılır. Karadeniz'den alınan karot çökelleri ile Sofular dikitlerinden elde edilen oksijen izotop değerleri birbirleri ile karşılaştırılmakta ve bu sayede eski iklim değişiklikleri ortaya konulmaktadır. Sofular mağarasındaki iklimsel kayıtlar aynı zamanda yakın geçmişe ait insan – iklim ilişkilerini incelemek ve örneğin günümüzden 3600 yıl önce, ünlü Thera yanardağı püskürmesinin ortamsal etkisinin izlerini detaylı bir şekilde tarihlendirmek için de kullanılır.

Bugün artık Sofular Mağarası ve dikitleri, Türkiye ve ötesinde yürütülen iklimsel araştırmalar için olmazsa olmaz derecede önemli bir anahtar yerdir. Mağaradan elde edilen veriler, paleoiklim çalışma topluluğu tarafından Dünya çapında anahtar kayıtlar olarak kabul edilir. Bütün bunlarla birlikte Sofular mağarası, yeraltı sularında günümüzdeki boşalım ve dolum ile ilgili değişiklikleri izlemek ve mağaranın küresel ısınmaya karşı tepkisini ölçmek üzere, doğal bir laboratuvar olarak da kullanılmaktadır.

Sofular mağarası barındırdığı yarası kolonileri açısından da önemlidir. Mağarada *Rhinolophus hipposideros*, *Rhinolophus euryale*, *Rhinolophus blasii*, *Myotis bechsteinii*, *Eptesicus serotinus* yarası türleri kaydedilmiştir. İçerdiği yarası kolonileri nedeniyle mağara, Doğa Derneği tarafından 'Önemli Tabiat Alanı' olarak tanımlanmıştır. Mağaranın biyolojik çeşitlilik açısından bir diğer önemli özelliği ise, mağara içinde barınan ve kış uykusuna yatan bir fare kolonisine (*Glis glis*) ev sahipliği yapmasıdır.

Hedefler

- Yönlendirme tabelalarının iyileştirilmesi.
- Doğal yaşama müdahalenin engellenmesi.
- Ziyaretçi güvenliğinin artırılması.
- Araştırmaların geliştirilmesi.

Eylemler

- Mağaranın ziyaretçi erişimine kapalı olduğunun tabelalarla belli edilmesi.
- Mağara girişine, yarası girişi çıkışı engelleyecek bir kapı yapılması.
- Mağaranın 3 boyutlu modellenmesi.

●●● G03 Herakleia Pontike Antik Kenti

Herakleia Pontike, Bithynia bölgesinde Lykus nehri ağzında Mariandynler adı verilen Trak orijinli halkın topraklarında, liman ve sahil şeridinde hakim konumda olan bugünkü Kaletepe mevkinde kurulmuş, Boeotia'daki Tanagralıların da katıldığı, Megara kolonisi antik bir kentin adıdır. Söylenceye göre MÖ 560 – 558 tarihinde kentin 2 km kuzeybatısındaki Akherousia Burnu'nda (bugünkü Baba Burnu) bulunan ve Herakles'in yeraltına indiğine inanılan Akheron mağarasına (Cehennemağzı Mağarası) atfen adı Herakleia olarak değiştirilmiştir. Baba Burnu'nun 2 mil kuzeydoğusunda yer alan Ereğli limanı karayel, batı ve lodos rüzgarlarına açık olup, Antik Çağ'da denizcileri kurtaran anlamında "Soonautes" adıyla anılmaktaydı.

Herakleia Pontike bu dönemde Galatlar ve Bithynialılar tarafından sık sık yağmalanan, Mithridat savaşları sırasında yıkılan, ünlü filozof Heraklides Pontikus (MÖ 387 – 312) ile tarihçi Herakleia'lı Memnon'un doğum yeri olarak bilinen, Mariandyn halkının topraklarında kurulmuş bir doğal liman kentidir. Rodoslu Apollonius, MÖ 12. yüzyıla tarihlenen Argo Seyahati efsanesinde bölgenin yerli halkı olan Mariandynler'in Bithynialılar'ın baskısından Herakles'in yardımıyla kurtulduklarından dolayı bu kahramanın adını şükran ifadesi olarak kentlerine verdikleri belirtmiştir. Ticari gücü Mariandynler tarafından işlenen verimli topraklara ve deniz filosuna dayanan Herakleia Pontike, 41 kent ve köy yerleşimi kurabilen önemli bir anakent olup, diğer kent devletlerine hatta Pers krallığına karşı bağımsızlığını koruyabilecek

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
İl Kültür ve Turizm
Müdürlüğü

yerel askeri gücü de oluşturabilmiştir. Herakleia Pontike'den diğer Karadeniz kentlerinin aksine Herodoros, Promathidas, Amphitheos, Nymphis, Domitius Kallistratos ve Memnon gibi her biri birbirinden farklı dönem, toplum, yönetim, tarih ve iklim koşullarında yetişmiş, kalıcı öneme sahip eserler kaleme almış bir dizi yerel historiograf çıkmıştır. MS 1. yüzyılda Herakleialı Menon, Heraklia Pontika'nın yerel tarihini 16 kitap halinde yazmışsa da eser kaybolmuştur. Herakleia Pontike şehri çağlar boyunca bölgede önemli deniz güçlerinden biri olarak rol oynamış ve diğer kolonilerle yürütülen deniz taşımacılığı ve ticareti gibi ekonomik faaliyetler ve ticari ilişkilerle Karadeniz bölgesindeki diğer şehirlerden etkilenmiştir. Herakleia Pontike'de doğup büyüyen, gençlik yıllarında Atina'ya giderek Platon'un kurduğu Akedemi'ye giren, Platon'un öğrencisi olan ve Dünyanın kendi ekseni etrafında dönme teorisini öne süren filozof ve astronom olan Heraclides (MÖ.387 – 312) şehrin tarihçesinde önemli isimlerinden biridir. Yine Herakleia Pontike'de gösteriler yapan ve burada ölen Dünya'nın en eski pandomim sanatçısı Mısırlı Krispos burada yaşamıştır.

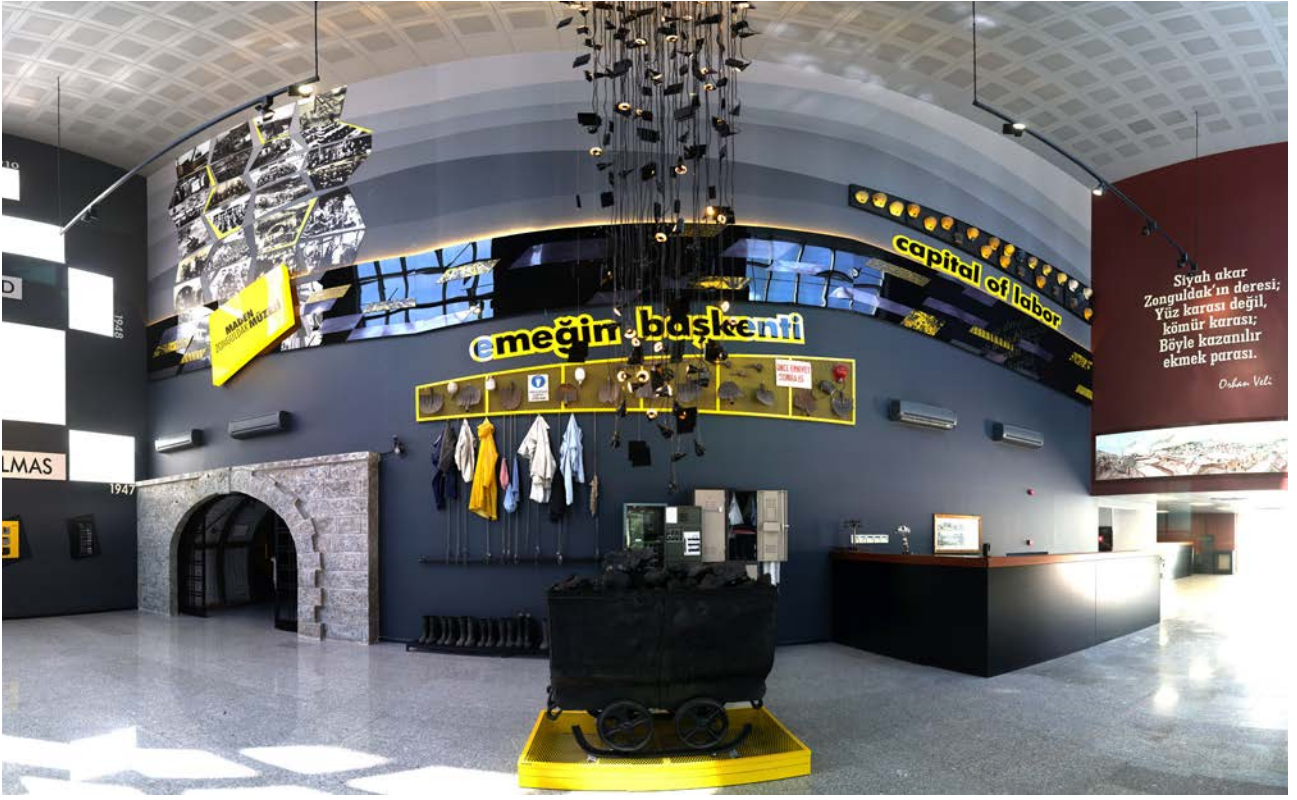
Bugün, antik kente dair kalıntılar Ereğli şehrinin içinde ve çevre köylerde görülebilen, Cehennemağzı mağaraları, deniz altındaki antik liman, surlar, At Kapısı, Kız Kapısı, Kaneri Kapısı, Herakleios Sarayı, Göztepe nekropol alanı, su kemerleri, tümülüsler, Kaletepe kalıntıları ve gözlem kulesi, mozaikler, kiliseler önemli yapılar arasındadır.

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Bilgilendirme ve bilinçlendirmenin iyileştirilmesi.
- Yönlendirme tabelalarının iyileştirilmesi.
- Araştırmaların geliştirilmesi.

Eylemler

- Kazı ekibi ve Zonguldak Kömür Jeoparkı arasında iş birliğinin geliştirilmesi.
- Herakleia Pontike Antik Kenti hakkındaki araştırmaların geliştirilmesi.
- Restitüsyon çalışmaları yapılması.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı ile iş birliğinin geliştirilmesi.
- Ören yeri girişindeki tabelaların düzenlenmesi.

●●● G04 Zonguldak Maden Müzesi ve Kömür Deneyim Ocağı

Zonguldak Maden Müzesi, bölgenin en önemli üretim kaynağı olan taşkömürü madencilik kültürünü bir müzeyle yaşatmak amacıyla kurulmuştur. Toplam 6.932,79 m² alan üzerine inşa edilen müze, 09.12.2016 tarihinde hizmete açılmıştır. Bu bölgede, müze binasının yanında bir de galeri bulunmaktadır. Daha önce TTK tarafından Eğitim Ocağı olarak kullanılan galeri, şimdi Kömür Deneyim Ocağı olarak hizmet vermektedir. Müzenin bahçe bölümünde madencilik makineleri sergisi ile görevleri sırasında hayatlarını kaybeden madencilerin anısına yapılan Maden Şehitleri Anıtı yer almaktadır. Müzenin fuaye alanında kömür — şehir ilişkisi gösterilmektedir. Bu alanda TTK'nın sosyal faaliyetleri ile ilgili objeler, fotoğraflar ve bir dönem eğitim amacıyla da kullanılmış olan Zonguldak Radyosu'na ait materyaller yer almaktadır. Müzenin zemin katında görsel malzemeler, maketler ve objelerle havzanın tarihsel gelişimi sunulmaktadır. Asma katın sergi alanlarında iş güvenliği, topografya, sağlık, sosyal bakım ve eğitim ile ilgili materyaller sergilenmektedir. İkinci katta ise kömürün kok türevleri, fosiller ve kömürün oluşumu anlatılmaktadır. Müze, ERIH tarafından endüstriyel miras rotalarına dahil edilmiştir.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
İl Kültür ve Turizm
Müdürlüğü

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Bilgilendirme ve bilinçlendirmenin iyileştirilmesi.
- Broşür, kitapçık vs. basılı araçların kullanımının geliştirilmesi.
- Yerel ürün kullanım ve satışının teşviki.

Eylemler

- Ulusal müzelerle ilgili kurumlar ile iş birliğinin artırılması.
- Uluslararası müze birlikleri ile iş birliğinin artırılması.
- Türkiye’de ve yurtdışında kurulan diğer maden konulu müzelerle ortaklığın sağlanması (Kütahya gibi).
- ERIH olanaklarından yararlanılması (etkinlik, gezi, deneyim paylaşımı vs.).
- Müze bahçesindeki tabelaların Kültür ve Turizm Bakanlığı ile ortaklıkla düzenlenmesi.
- Müze için bir kitap yapılması.

Maden Müzesi girişi

Kozlu - Zonguldak

Parsel sınırı

Maden Müzesi

Eğitim ocağı

Kozlu - Zonguldak - Üzülmöz demiryolu ile potansiyel bağlantı

Kozlu - Üzülmöz mevcut demiryolu hattı

●●● G05 Gököl Mağarası

Gököl Mağarası 3.350 metre toplam uzunluğuyla Türkiye'nin en uzun onuncu, Zonguldak'ın ise en uzun ikinci mağarasıdır. 875 metrelik yürüyüş yoluna sahip olan mağara içerisinde yağışlı dönemlerde debisi artan bir yer altı akarsuyu bulunur. Gököl Mağarasının içi damla taş birikimi yönünden son derece zengindir. Mağaranın girişten büyük çöküntü salonuna kadar olan bölümleri Fosil giriş, Astım Salonu, Harikalar Salonu ve Mucizeler Salonu olarak isimlendirilmiştir. Sarkıtlar, dikitler ve bunların birleşmesinden meydana gelen sütunlar ile bayrak damla taşları ve dere üzerinde yer alan yoğun makarna sarkıtları görülmeye değer yapılar arasındadır. Gököl mağarası iklimsel ve paleoiklimsel çalışmalar için de önemli mağaralardan biridir. Geçmiş birkaç milyon yıl öncesine dayanan mağara içindeki sarkıt ve dikitlerin oluşumları günümüzde de devam etmektedir. Mağaranın içinde bulunduğu çökeller Geç Devonyen ve Erken Karbonifer dönemlerine ait (372 – 328 milyon yıl öncesi) denizel kireçtaşlarını, şeylleri ve dolomitleri içerir. Yeraltı suları bir yandan milyonlarca yıl önce oluşmuş kireçtaşı tabakalarını aşındırıp eriterek bir yandan mağarayı oluştururken, diğer yandan da suyun bileşimindeki kalsiyum karbonatların yeniden çökelişiyle damlataşları oluşturmuştur. Yeraltı suları antik Paleotetis – Reyik okyanusunun kalıntısı olan kireçtaşı istiflerinin içerisinde geçerken, milyonlarca yıl öncesine ait denizel yaşamı temsil eden mercan fosilleri gibi organizmaların ait kalıntılarını da açığa çıkartmıştır. Bugün 372 – 328 milyon yıl öncesine ait bu fosiller mağaranın duvarlarında izlenebilmektedir.

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş)
İLGİLİ KURUM
İl Özel İdare

Gökgöl Mağarası, yıl içinde sıcaklık ve nem oranının fazla değişmemesi nedeni ile iklim mikro özelliğine sahiptir. Mağaranın bu özelliğinden dolayı özellikle solunum yolu (astım) hastalarının tedavisinde de yararlanılmakta olup, mağara sağlık turizmi bakımından büyük öneme sahiptir. 2001 yılında turizme açılan Gökgöl Mağarası; farklı konseptteki oluşum aydınlatmaları, engelli dostu yürüyüş yolları, cam köprüleri, seyir terasları ve yeni tamamlanan hediyelik eşya satış yeri, ziyaretçi merkezi, tuvalet ve otoparkının yanı sıra, Ankara – Zonguldak karayolunun hemen kenarında yer alması ile endüstriyel ve jeolojik miras öğeleri açısından önemli turizm potansiyeli barındıran Zonguldak kent merkezine yakın olmasının avantajlarına sahip güçlü bir turizm değeridir.

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Jeosit için kapsamlı bir stratejik plan oluşturulması.
- Yerel ürün kullanım ve satışının teşviki.
- Broşür, kitapçık vs. basılı araçların kullanımının geliştirilmesi.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması.
- Dinlenme ve oturma alanlarının geliştirilmesi.
- Araştırmaların geliştirilmesi.

Eylemler

- Jeosit için bir yönetim planı oluşturulması.
- Ulusal benzer mağaralar ile deneyim paylaşımı yapılması.
- Uluslararası benzer mağaralar ile deneyim paylaşımı yapılması.
- Oluşturulan yönetim planı aracılığıyla yürüyüş, aydınlatma ve güvenlik gibi konular hakkındaki stratejilerin belirlenmesi.
- Oluşturulan yönetim planı aracılığıyla hediyelik eşya stratejisinin belirlenmesi.
- Benzer mağaraların mağara ekibi tarafından ziyaret edilmesi ve deneyimlenmesi.
- Ziyaretçiler için broşür bulunması.
- Ziyarete kapalı kısımların araştırılması için mağaracıların teşvik edilmesi.
- Ziyarete kapalı kısımların özel turlarla gezilmesi projesinin geliştirilmesi.

Üzülmez Kültü

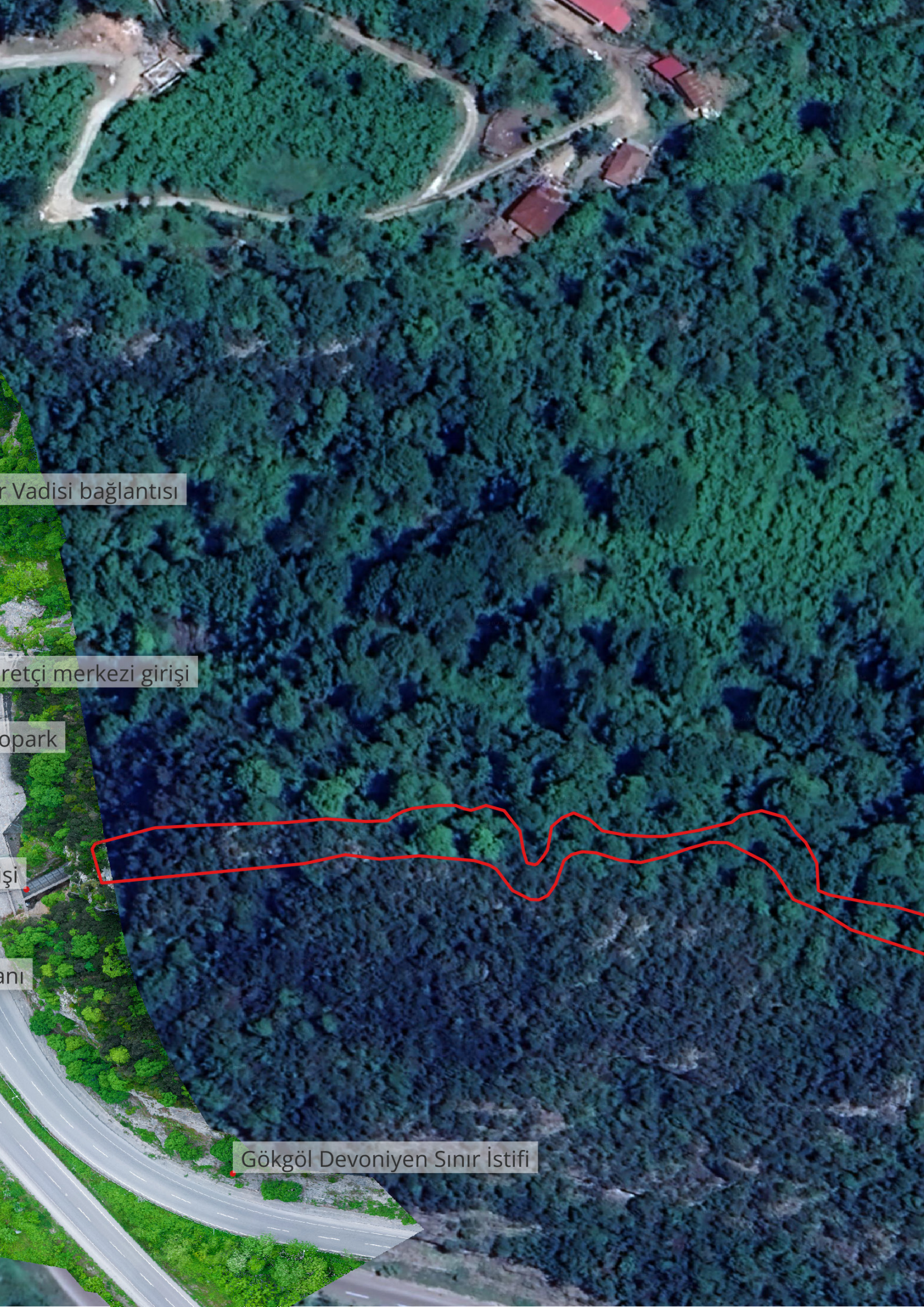
Ziya

Ot

Mağara giri

Rezerv otopark ala

r Vadisi bağlantısı

etçi merkezi girişi

opark

şi

anı

Gökgöl Devoniyen Sınır İstifi

●●● G06 Kıyı Yer Şekilleri (Deniz Feneri Bölgesi Gözlem Alanı)

Donatılar, Zonguldak Belediyesi projesi kapsamında düşünülecektir.

Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın kıyı kuşağı boyunca görülebilen çökelim kıyıları ile falezler önemli jeomorfolojik özelliklerdir. Çökelim kıyıları, dalga enerjisine rağmen tortulun birikebildiği eski kıyıların kalıntısı koylar ve buralarda oluşmuş bir dizi modern kumsalla temsil edilir. Kıyı şekillerinin kuzeye bakan hilaller şeklinde olması dikkat çeken bir özelliktir. Bu kıyıların Kozlu kısmı 1990 yılında Şehir ve Çevre Bakanlığı tarafından güzel kumsallar, su kaynakları ve bazı kuş yuvalarının varlığına dayanarak "Önemli Denizel Alan" olarak ilan edilmiştir.

Falezler ise, bölgenin yaklaşık %70'ini kapsayan baskın morfolojidir. Çoğunlukla Paleozoyik ve Mesozoyik kaya yüzleklerinin dikey ya da basamaklı kayalıklarından oluşur. Milyonlarca yıl boyunca etkili olan süreçler sırasında, paleotektonik dönemde Batı Kimmeriyen Fayı ile Batı Karadeniz Fayı arasında kalan levha parçasının güneye doğru ilerlemesiyle Batı Karadeniz havzası açılmış ve neotektonik dönemde ise, Pontitlerin yükselmesiyle havza sıkışma rejimine uğramıştır. Afrika Levhası'nın kuzeye doğru hareketi nedeniyle Avrasya Levhası ile Anadolu Levhası arasında sıkışan Karadeniz'in kıyı ve iç bölgelerinde çeşitli tektonik kırık (fay) hatları oluşmuştur. Bu yapılar kıyı bölgelerinde ters faylar ve normal fay hatları olarak kıyıya paralel olarak konumlanırken, sıkışma etkisi kıyıların yükselmesine de neden olmuştur. Sıkıştırılmalı tektonik rejim, orta büyüklükte depremlerin nedeni olarak halen

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Zonguldak Belediyesi

etkisini sürdürmektedir. Aletsel dönem verilerine göre (1900 – Nisan 2022 yılları arası), Karadeniz'in güney şelfinde ve jeopark alanının bitişiğindeki kıyı alanında büyüklüğü 3.5 ve daha büyük olan deprem etkinliğinin özellikle kıyılarda daha fazla olduğu ve bazı bölgelerde deniz tabanı altında aktif kırık ve fayların olduğu bilinmektedir. Son 2.000 yıllık dönemde Karadeniz kıyılarında çeşitli derecelerde ve kayıplara neden olan tsunami olaylarına da rastlanmıştır. Bunların bir bölümü depremlerle ilişkili olarak, bir bölümü ise deniz içerisindeki sırt ve yamaçlarda yer alan büyük heyelanlar nedeniyle oluşmuştur.

Hedefler

- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.
- Araştırmaların geliştirilmesi.

Eylemler

- Alanın panoramik çekimlerinin yapılması.
- Fener Mahallesi'nde ikamet edenlere jeositle ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

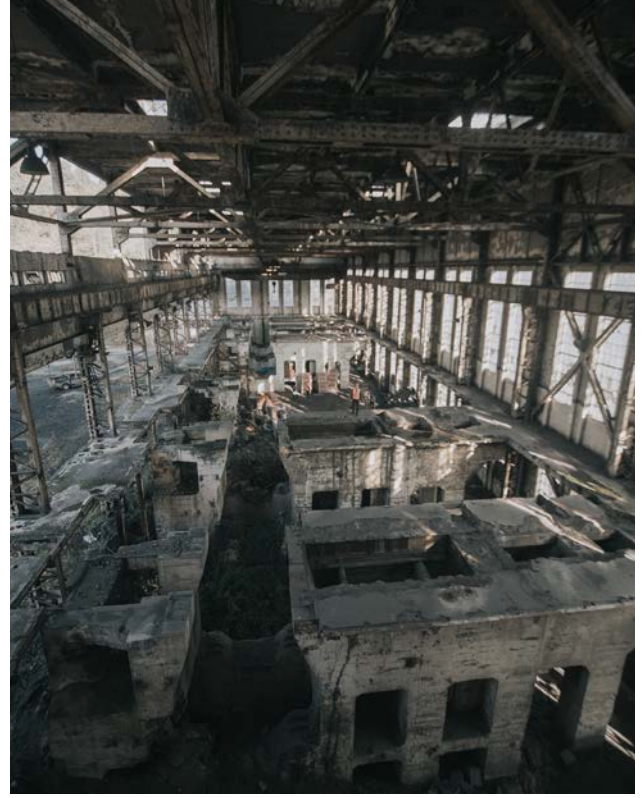

●●● G07 Tarihi Termik Santral

Cumhuriyetin ilk yıllarında artan enerji gereksinimi nedeniyle Zonguldak'ın Çatalağzı bölgesinde bir enerji santralinin kurulmasına karar verilmiştir. "Işıkveren" ismi verilen ve toz kömürlerin yakılmasıyla elektrik üretecek olan santralin kurulumu için 1940 yılında bir İngiliz firması ile anlaşma yapılmış, ancak yapımı 2. Dünya Savaşı nedeniyle aksamıştır.

Türkiye'nin Silahtarağ'a'dan sonra ikinci, Cumhuriyet döneminin ise ilk termik santrali olarak yapımına başlanan TEK Çatalağzı Elektrik Santrali, 27 Kasım 1948'de toplam 64.500 kWh kapasiteyle işletmeye açılmıştır. Zaman içinde artan elektrik gereksinimiyle santrale yeni üniteler eklenmiş ve bu sayede kapasitesi arttırılmıştır.

Yaklaşık 288 kilometrelik enerji nakil hattıyla Ereğli, İzmit ve Ümraniye trafoları kurulmuş ve santral başta İstanbul, Kocaeli ve Sakarya olmak üzere, Batı Karadeniz ve Marmara bölgelerinin enerji ihtiyacını karşılamıştır. Işıkveren Santrali, ülke sanayileşmesine olduğu kadar, enterkonnekte sisteminin kurulmasına da katkı sağlamıştır. Böylece, kentin tarihçesinde önemli bir yere sahip olan santral, yurtdışından gelen pek çok konuğa, "Gelişen, sanayileşen Türkiye'nin modern yüzü" olarak da tanıtılmıştır. 1991 yılında ekonomik ömrünü tamamladığı gerekçesiyle devreden çıkarılan santral binasının hemen yakınındaki personel lojmanları ve konukevi gibi sosyal tesisler bugün halen hizmet vermeye devam etmektedir.

Hedefler

- Jeosit için kapsamlı bir stratejik plan oluşturulması.
- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.

Eylemler

- Jeosit adının, kimliği daha iyi yansıtması amacıyla "TEK Çatalağzı Elektrik Santrali (1948)" olarak güncellenmesi.
- Jeositin uzun vadede nasıl işlevlendirileceği ile ilgili katılımcı bir sürecin planlanması.
- İşleve uygun olarak rölöve, restitüsyon ve restorasyon çalışmalarının nasıl yapılacağına planlanması.
- TCDD ile görüşülüp demiryolu stratejisinin geliştirilmesi ve jeosit yakınında bir durak teklif edilmesi.
- Muslu ve Çatalağzı'nda ikamet edenlere jeositle ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

Parsel sınırı

Zonguldak - Kilimli - Filyos yolu

ÇA

TES Elektrik Santrali

Durma noktası

●●● G08 Karaelmas Maden Şehitleri

Müzesi

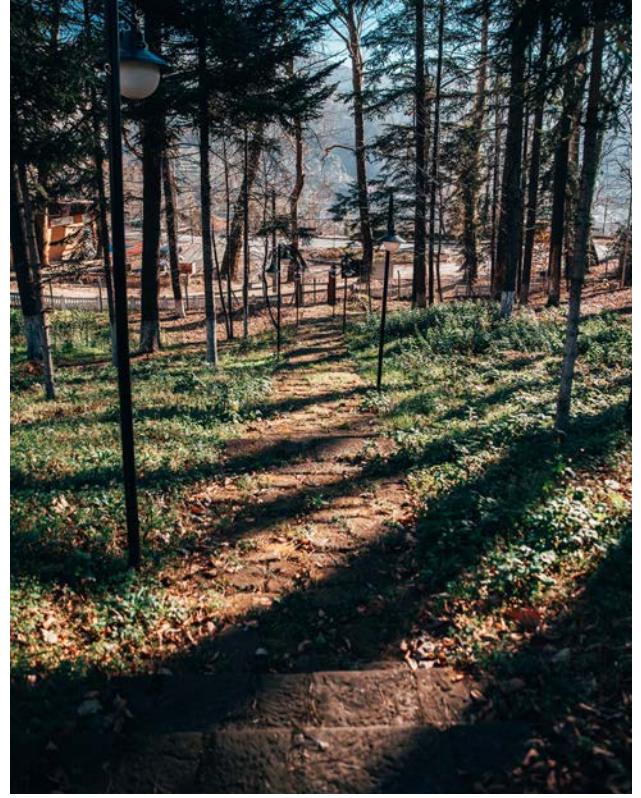
Üzülmez Mahallesi'nde, 1946 yılında dönemin en üst yetkilisi olan başmühendis tarafından lojman olarak kullanılan, daha sonraki yıllarda ise Üzülmez Müessese Müdürü'nün evi diye anılan konut, 30 Aralık 2020'de müze olarak hizmete açılmıştır.

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA) tarafından desteklenen ve yaklaşık 2 yıl süren hazırlık çalışmalarının sonucunda faaliyete geçen müzede, Ereğli Kömür İşletmeleri'nin (EKİ) kurulma süreci, kentteki kömür şirketlerinin devletleştirilmesi, ülkenin ilk sosyal güvenlik kuruluşu olarak kurulan Amele Birliği'nin kuruluş süreci anlatılmakta, Karabük Demir ve Çelik Fabrikası'nın (KARDEMİR) ürettiği ilk demir – çelik parçaları ile EKİ radyosuna ait fotoğraf, belge ve objeler sergilenmektedir.

Müzede, maden ocaklarından çıkarılan kömür parçaları, maden işçilerinin yaşam ve çalışma koşulları, madencilığe ait materyallerin bulunduğu sergi odaları ve yer altının sanal olarak gezdirildiği sanal gerçeklik mekanı ile kültür ve sanat odaları da bulunmaktadır. Panolarda kentin endüstri tarihi simülasyonlarla anlatılırken, vitrinlerde işçilerin kaldığı yatakhaneler, okuma yazma bilmeyen işçileri için çıkarılmış kitaplar ile belge, harita, fotoğraf ve çeşitli dokümanların bulunduğu malzemeler de sergilenmektedir.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
TTK

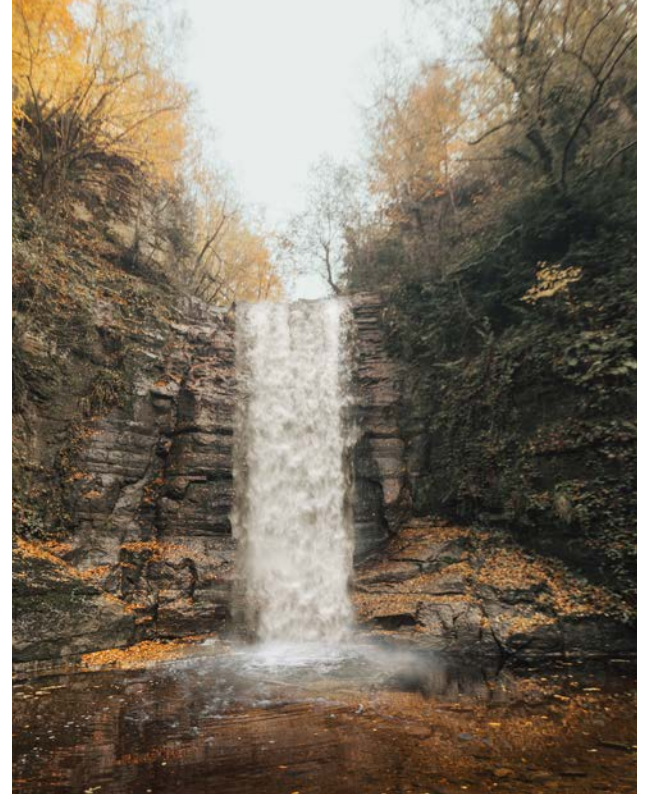

Hedefler

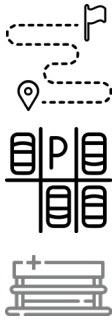
- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Broşür, kitapçık vs. basılı araçların kullanımının geliştirilmesi.
- Dinlenme ve oturma alanlarını geliştirilmesi.

Eylemler

- Endüstriyel miras olarak müze bahçesinin değerlendirilmesi.
- Üzülmöz Kültür Vadisi ile entegrasyonun geliştirilmesi.
- Ulusal müze birlikleri ile iş birliğinin arttırılması.
- Uluslararası müze birlikleri ile iş birliğinin arttırılması.
- Ziyaretçiler için broşür ve kitapların bulunması.
- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı özel müze haline gelmesi.

●●● G09 Harmankaya Şelaleleri Tabiat Parkı

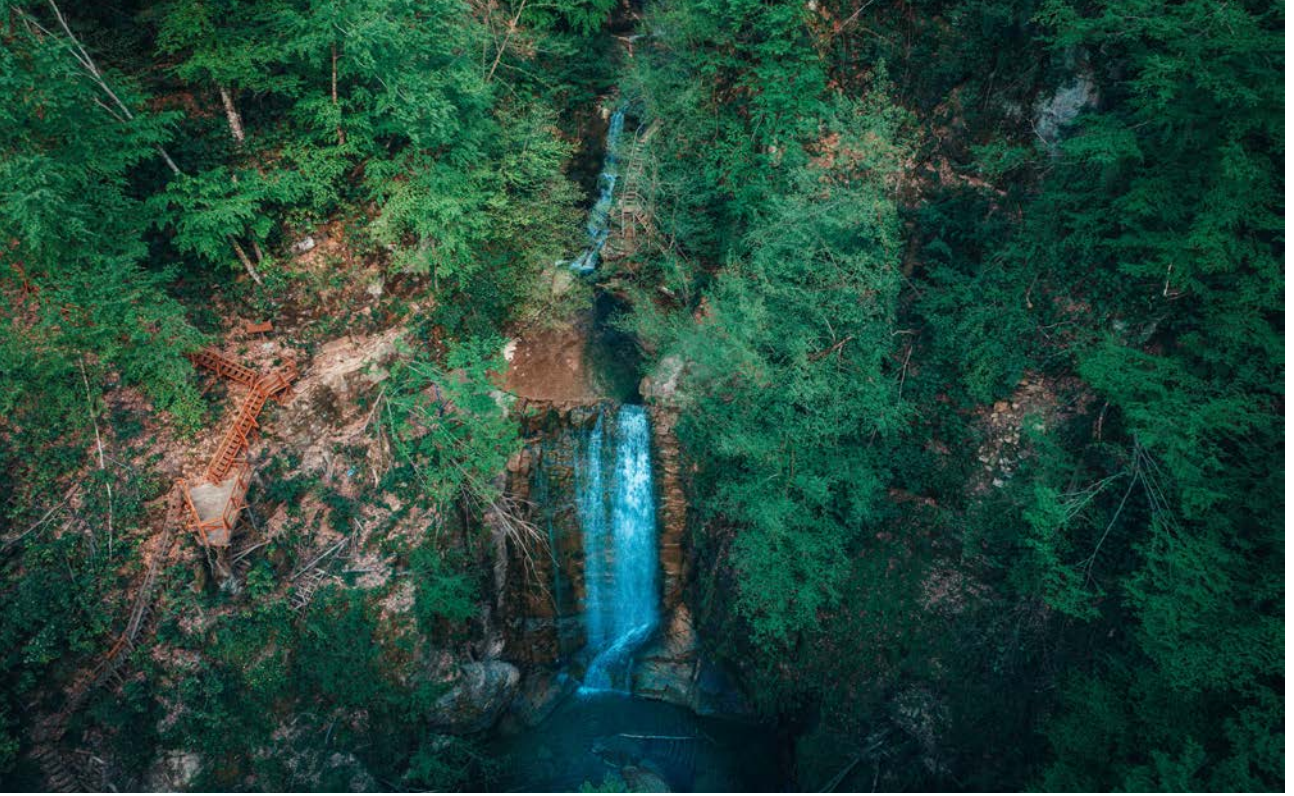
Harmankaya Şelaleleri, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün doğa turizmi kapsamında ele aldığı yerlerin başında gelmektedir. Buna paralel olarak 2019 yılında Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından Tabiat Anıtı olarak ilan edilmiştir. Şelaleler 158 hektarlık bir alanda ve 12 km²'lik ormanlık bir dağ havzası içerisinde yer alır. Alan karstik bir jeolojik yapıya sahiptir. Bundan dolayı içerisinde birçok mağara sistemi bulunur.

Zonguldak il merkezine uzaklığı yaklaşık 4 km olan ve Elvanpazarcık beldesi ile Merkez Kokaksu Mahallesi arasında bulunan alana ulaşmak için yaklaşık 3,5 km'lik bir parkuru geçmek gerekir. İçinden Karagöl deresinin geçtiği vadi, zorlu ancak bir o kadar da keyifli bir parkurdur. Parkur boyunca farklı büyüklük ve yükseklikte 7 adet şelale bulunur. Şelalelere ulaşmak için vadi içerisinde yer alan patika yola iniş yapılmalıdır. Genel olarak parkur içerisinde inişler, çıkışlar ve yer yer merdivenler bulunur.

Oldukça zengin bir flora ve fauna yapısına sahip olan bölgede suyun ve yeşilin farklı tonlarının kombinasyonu göz alıcı güzellikler sunmaktadır. Doğa yürüyüşü (trekking) için son derece elverişli olan bölge, foto safari, yaban hayatı gözlemciliği, olta balıkçılığı ile uğraşanlar için de çekim özellikleri taşımaktadır. Alanda gözlemleyebileceğimiz zengin kestane, ıhlamur, kayın, defne, fındık gibi flora üyelerinin yanı sıra alan çeşitli kurbağa, kertenkele ve

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Milli Parklar

yılan türleri, gümüş balığı, sazan balığı, tosbağa, çeşitli kuş türleri, kirpi, yabani tavşan, çakal, tilki, yaban domuzu, sansar, karaca, kurt, sincap gibi fauna üyelerini bünyesinde barındırmaktadır. Alanda ayrıca karayosunu ve eğrelti gibi tohumuz bitki florasına da yoğun bir şekilde rastlanmaktadır.

Hedefler

- Yürüyüş yolu ve patikaların iyileştirilmesi.
- Erişimin iyileştirilmesi.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması.
- Doğal yaşama müdahalenin engellenmesi.
- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.
- Dinlenme ve oturma alanlarının geliştirilmesi.

Eylemler

- Rotanın işaretlenmesi.
- Rota için websitesi, mobil uygulama vs. gibi ortamların oluşturulması.
- Rotanın çevre ile ulaşımının göz önünde bulundurularak giriş ve çıkışlarda düzenlemeler yapılması.
- Giriş ve çıkışlara çeşme, oturma elemanları gibi donatıların eklenmesi.
- Alt kotta bulunan kapıda otopark planlanması.
- Elvanpazarcık ve Kokaksu'da ikamet edenlere jeositle ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

Yaya köp

Harmankaya giriş kapısı

DKMP tabelası

Rota başlangıcı

örüsü

●● G10 Tarihi Kömür İşleme ve Taşıma Sistemleri

Ereğli Kömür Havzası'nda üretilen kömürün nakli, ağız ve iskeleler yoluyla denizyolundan sağlanıyordu. Zamanla yükleme iskeleleri yetersiz kaldığından, daha hızlı ve yüksek kapasiteli yükleme için liman yapımı gerekliliği doğdu. Zonguldak'ta ilk liman 1896 yılında, Ereğli Şirketi Osmaniyesi tarafından yapıldı. Zonguldak liman imtiyazı, 1912 yılında Zonguldak limanı ve maden bölgelerine ulaşan demiryollarını yapan Ereğli Şirketi'ne verildi. Limanda hızlı yükleme tesisi (rapid şarjman) ve vagon sayım bürosu gibi tesisler kuruldu.

Cumhuriyet'ten sonra Etibank kanalıyla Ereğli Şirketi satın alındı ve 1936 yılında liman imtiyazı Ereğli Kömürleri İşletmesi'ne devredildi. Liman birçok kez onarılıp ilave tesisler yapılarak 1950'lere kadar kullanıldı. Limanın zamanla ihtiyacı karşılayamaması nedeniyle limanın ve tesislerin genişletilmesine karar verildi ve 1953 yılında EKİ Amenajman Programı çerçevesinde, limanın genişletilmesi ve yükleme tesislerinin yapımı gerçekleştirildi. Yeni Zonguldak lavuarı ve yükleme tesisleri Ağustos 1957'de işletmeye açıldı.

1996 yılından itibaren liman "Gümrük Sahası" ve "Tırlar İçin Otopark" olarak tahsis edildi ve böylece "Ro-Ro Taşımacılığı" seferleri başlatılmış oldu.

Hedefler

- Broşür, kitapçık vs. basılı araçların kullanımının geliştirilmesi.
- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.

Eylemler

- Şarjomenle ilişkili olarak taşıma sistemlerinin okunabileceği bir maket yapılması.
- Kömür taşıma sistemleri yürüme rotası oluşturulması.
- Kömür taşıma sistemleri restitüsyonlarının dönemsel olarak yapılması.
- Kömür taşıma sistemleri hediyelik eşyalarının oluşturulması.
- Kömür taşıma sistemleri ile ilgili iş birliklerinin geliştirilmesi.
- Kömür taşıma sistemleri ile ilgili sergilerin planlanması.

●●● G11 Eski Kömür Atık Alanı

Maden işletilirken kömürlerle birlikte başka tortular da yüzeye çıkarılır. Bu işlem ekonomik değeri olan kömürleri diğer malzemelerden ayırmak için gereklidir. Kömürün işlenmesi sırasında artan taş, kum ve kil gibi kalıntılar, geniş bir alanda depolanır. Bu malzemeler aynı zamanda bitki ve dal, yaprak ve gövde gibi ağaç fosillerini de içerebilir. Yaklaşık 330 – 307 milyon yıl önce Zonguldak'ın bulunduğu bölge süper kıta Pangea'nın ekvator kuşağında yer almaktaydı. Bugün fosil yakıt olarak yararlandığımız kömürü milyonlarca yıl önce bol yağışlı bataklık ortamlarında yaşamış olan, suya ve neme bağımlı dev ağaçlara ve bitkilere, bir başka deyişle Karbonifer ormanlarına borçluyuz. Zonguldak çevresinde bitki fosillerinin varlığı 19. yüzyıldan beri bilinmektedir. Zonguldak bitki fosilleri hem nadir olmaları, hem de Geç Karbonifer'deki küresel ısınmanın bitki türlerinin dağılımı ve çeşitliliği üzerine nasıl etki ettiğinin anlaşılması açısından dünya çapında paleontolojik ve stratigrafik öneme sahiptir.

ODAĞA ULAŞIM

Devlet yolu

(bölünmüş)

İLGİLİ KURUM

TTK

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.

Eylemler

- Atık alanının kömür dışında kullanılmamasının kontrol altına alınması.
- Nitelikli fosillerin toplanması.
- Ziyaret sistematığının tasarlanması.
- Atık alanının üç ayda bir ortofotosunun çekilmesi ve elde edilen görüntülerdeki morfolojik değişimin ziyaretçilerle "Antroposen Morfolojisi" temasında paylaşılması.

Kömür atıkları ve fo

Zo

Parsel sınırı

Sillilerin başlangıcı

Anayoldan jeosite erişim

Bonguldak - Ankara karayolu

●●● G12 Erçek Mağarası

Zonguldak Ankara karayolunun 8. Kilometresinde güneydoğusunda bulunan mağaranın uzunluğu 890 metre uzunluğunda olup; yatay gelişmiş, aktif, yarı aktif mağara statüsündedir. Erçek mahallesinin güneyinden 15 dakikalık yürüyüş ile mağaraya ulaşılır. Fosil galeri dışında aktif, yarı aktif zondadır. Mağara içinde dört mevsim akan yeraltı deresi bulunur. Zonguldak merkezde bulunan Erçek Mağarası orman içinde olup, mağaranın devasa ağızına kayın, meşe, ıhlamur, çam ve kestane ağaçlarıyla çevrili patika yoldan geçilerek ulaşılır. Mağara Gökgöl Mağarası'na 2 km uzaklıktadır. Erçek Havzası'ndan gelen suların bir kısmını toplayan bir dere mağaranın içine akmaktadır. Mağaraya giren bu suların kaynağının düdenlerden oluştuğu düşünülmektedir. Mağaranın aktif kolu genellikle zikzaklar çizer ve sadece bir yerde küçük bir tırmanış gerektirir, bunun dışında mağaraya yürüyerek ulaşılabilir. Bu kolun sonunda çok dar bir sifon bulunur. Bu sifondan son derece kuvvetli ve soğuk bir rüzgar eser. Sifonun ortasındaki taş geçişe izin vermez. Mağaranın sağ kolu fosil koluna gitmektedir. Fosil kolda yeraltı suyu zayıf olmasına rağmen başlangıçta görülebilmekte ve büyük salona ancak sürünerek ulaşılabilir. Büyük salon traverten, dikit ve sarkıt bakımından zengindir. Mağaranın fosil kolundaki salondan diğer bölümlere geçildiğinde kumlu zeminlerle karşılaşılır. Fosil koldaki tüm odalar kapalıdır. Bu mağaranın dikkat çekici özelliklerinden biri de beyaz, turuncu gibi farklı renklerde sarkıtların bulunmasıdır.

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş)
İLGİLİ KURUM
ZOBM

Hedefler

- Araştırmaların geliştirilmesi.
- Erişimin iyileştirilmesi.

Eylemler

- Jeosite erişimin kolaylaştırılması.
- Jeositin görünürlüğünün ve farkındalığının arttırılması.

●● G13 Kızılelma Mağarası

Kızılelma dolini, Cumayanı mağarası ile birbirine bir düden serisi ile bağlı olan mağara sisteminin bir bölümüdür. Yaklaşık 85 m derinliğe ve 5 metre çapa sahiptir. Kızılelma mağarası Alt Kretase yaşlı Kapuz formasyonunun kireçtaşları içerisinde gelişmiştir. Kızılelma mağara sistemi karstik drenaj ve yeraltı rezervuar — akifer mekanizmasını anlamak bakımında oldukça büyük bir öneme sahiptir. Mağara ve çevresi doğa sporları etkinliklerine uygundur.

Hedefler

- Jeosit için kapsamlı bir stratejik plan oluşturulması.
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması.
- Seyir noktalarının planlanması ve tasarımı.
- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.
- Araştırmaların geliştirilmesi.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
ZOBM

Eylemler

- Mağara sisteminin Kızılelma – Cumayanı adıyla bütüncül olarak ele alındığı bir masterplan geliştirilmesi.
- Masterplan dahilinde çöp ve kömür atığı suyu probleminin ortadan kaldırılması için çözüm üretilmesi.
- Masterplan dahilinde Kızılelma tarafındaki girişte engel oluşturan mülkiyet problemlerinin çözülmesi.
- Masterplan dahilinde ziyaretçi merkezi planlanması.
- Masterplan dahilinde dağcılar tarafından yapılacak çalışmalar ışığında baca ile Kızılelma çıkışı arasında bir rota planlanması.
- Masterplan dahilinde Cemaltepe Düdeni'nin neden olduğu su baskını sorunlarının nasıl çözüleceği araştırılması.
- Kızılelma – Cumayanı sistemini dışarıdan gören bir seyir terası planlanması.
- Bölgedeki köylerde ikamet edenlere jeosite ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

●●● G14 Cumayanı Mağarası Karst Sifonu ve Yarasa Kolonisi

Cumayanı ve Kızılelma mağaraları bir düden serisi ile birbirlerine bağlanmış tek bir mağara sistemidir. Kızılelma Mağarasından batan sular, Cumayanı mağarasından çıktıktan hemen sonra bir sifon ile tekrar batır. Devam eden akış ile sular Cumayanı mahallesinden çıkar ve Cumayanı deresi ile denize ulaşır. Yaklaşık 1 kilometre uzunluğuna sahip Cumayanı mağarası Alt Kretase yaşlı Kapuz formasyonu içerisinde gelişmiştir. Cumayanı mağara sistemi karstik drenaj ve yeraltı rezervuar — akifer ilişkisini anlamak bakımında oldukça büyük bir öneme sahiptir.

Cumayanı mağarası jeolojik özelliklerinin yanısıra yarasa türleri bakımından Zonguldak'taki en zengin mağaradır. Mağarada yapılan araştırmalarda, 9 yarasa türünün (*Rhinolophus ferrumequinum*, *R. euryale*, *R. hippodideros*, *R. blasii*, *Miniopterus schreibersii*, *Myotis capaccinii*, *M. myotis*) bu mağarada barındığı belirlenmiştir.

Hedefler

- Jeosit için kapsamlı bir stratejik plan oluşturulması.
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.

- Ziyaretçi hareketinin planlanması.
- Seyir noktalarının planlanması ve tasarımı.
- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.
- Araştırmaların geliştirilmesi.

Eylemler

- Mağara sisteminin Kızılelma – Cumayanı adıyla bütüncül olarak ele alındığı bir masterplan geliştirilmesi.
- Masterplan dahilinde çöp ve kömür atığı suyu probleminin ortadan kaldırılması için çözüm üretilmesi.
- Masterplan dahilinde Kızılelma tarafındaki girişte engel oluşturan mülkiyet problemlerinin çözülmesi.
- Masterplan dahilinde ziyaretçi merkezi planlanması.
- Masterplan dahilinde dağcılar tarafından yapılacak çalışmalar ışığında baca ile Kızılelma çıkışı arasında bir rota planlanması.
- Masterplan dahilinde Cemaltepe Düdeni'nin neden olduğu su baskını sorunlarının nasıl çözüleceği araştırılması.
- Kızılelma – Cumayanı sistemini dışarıdan gören bir seyir terası planlanması.
- Bölgedeki köylerde ikamet edenlere jeositle ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

●● G15 İnağzı Mağarası

Zonguldak ilinde bulunan bir mağara olup, Kilimli yolunun 15 kilometre uzağında, deniz kenarında yer almaktadır. Toplam uzunluğu 800 metre olan mağaraya denize bakan fosil ağzından girilmektedir. 50 metre boyunca ancak insanın sığabileceği bir delikten sonra, bir yer altı deresi ile devam eder. 400 metrede bir sifon vardır ve sular çekildiğinde buradan yürüyerek geçilebilir. Bu noktadan sonra 400 metre daha ilerlenebilir ve mağara bir sifonla son bulur.

Hedefler

- Araştırmaların geliştirilmesi.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması.
- Erişimin iyileştirilmesi.

Eylemler

- Mağaranın içine pis suyun gelmesinin engellenmesi.
- Mağara içi biyolojisinin araştırılması.
- Jeositin görünürlüğünün artırılması.
- Ziyaretçi erişiminin kolaylaştırılması.
- Mağara içi çökellerin yaşlandırılması.

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş yol)
İLGİLİ KURUM
TCDD Mülkiyeti

An aerial photograph showing a coastal road and a village. The road, labeled 'Zonguldak - Kilimli karayolu', runs parallel to a rocky shore with turquoise water. Below the road is a green, hilly area with a railway line and a village with red-roofed houses. A label 'İnağzi Mağarası' points to a cave entrance in the green area.

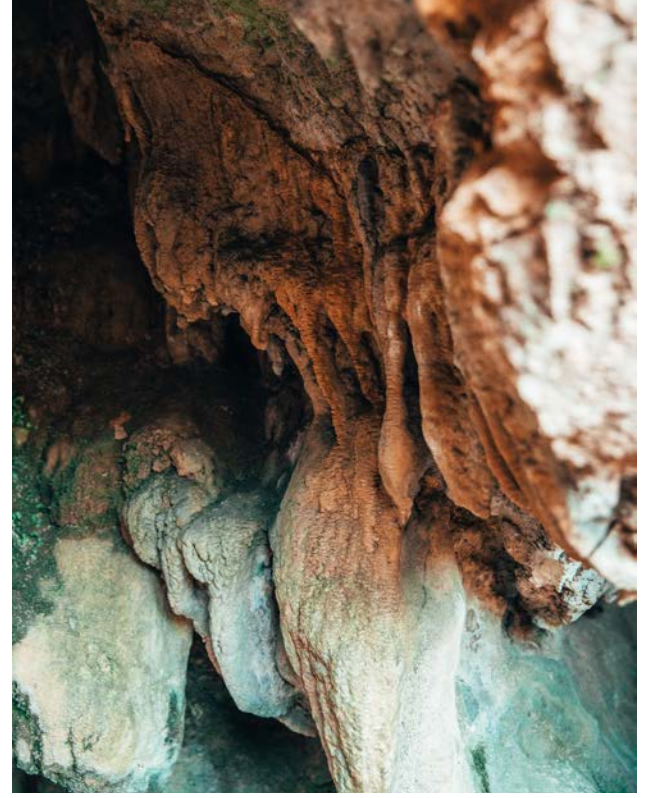
Zonguldak - Kilimli karayolu

İnağzi Mağarası

İnağzı Tren İstasyonu

Girişi

○○● G16 Kokaksu Jeotermal Kaynak

Çaydamar vadisi boyunca akan Çaydamar deresi üzerinde yüzeyleyen jeotermal kökenli bir ılık kaynak suyudur. Jeotermal kaynak suları, yüzeyde bulunan kar ve yağmur suyu gibi meteorik suların yer altına süzülmesi ve yer altı jeotermal gradyanının etkisiyle ısınarak fay kanalı boyunca yüzeye çıkmasıyla oluşur. Yöredeki Alt Karbonifer yaşlı kireçtaşlarını kesen fay sistemleri vasıtasıyla yüzeye gelen sıcak suyun sıcaklığı, yakın çevredeki soğuk su kaynaklarının da etkisiyle düşmektedir. Kireçtaşları aynı zamanda iyi bir soğuk su akiferi olduğu için çevredeki soğuk su kaynakları doğal olarak sıcak su kaynağına karışarak mevcut sıcak suyun sıcaklığının düşmesine neden olur. Yerin derinliklerinden gelen ve yüzey sıcaklığı 2700C olan sıcak su, kimyasal olarak kükürtlü ve kalsiyum bikarbonatlıdır.

Hedefler

- Araştırmaların geliştirilmesi.

Eylemler

- Su debisini arttıracak çalışmaların yapılması.
- Sudaki kokunun araştırılması ve giderme çalışmalarının yapılması.
- Jeositin erişiminin iyileştirilmesi.
- Jeositin görünürlüğünün artırılması.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Cansu Şti.

○○● G17 Ilıksu Jeotermal Kaynak

Jeosit, Zonguldak – Ereğli karayolunun 17. km'sinde ve deniz kenarına yakın konumdadır. “Ilıksu” Türkçe’de ılık veya ılıman su anlamına gelir, bu nedenle jeositin Türkçe adı termal suyu tanımlar. Suyun sıcaklığı yaklaşık 29.5 °C ve boşalım hızı saniyede yaklaşık 23 litredir. Kaynak suyu, Karbonifer yaşlı Alacağzı Formasyonu ile Kretase yaşlı İnaltı Formasyonunun sınırından kuvvetli bir akışla gelir. Yapılan çalışmalara göre, jeolojik koşullar nedeniyle teknik operasyonlarla su sıcaklığını artırma şansı bulunmamaktadır.

Hedefler

- Araştırmaların geliştirilmesi.
- Bilgilendirme ve bilinçlendirmenin iyileştirilmesi.

Eylemler

- Jeositin termal turizm elemanı olarak ele alınması için gerekli stratejilerin oluşturulması.
- Kaynaktan çıkan suyun kimyasının araştırılması.
- Kaynaktan çıkan suyun olası yararlarının araştırılması.
- Taş kömürü ile sıcak su ilişkisinin irdelenmesi.

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş)
İLGİLİ KURUM
ZOBM ve özel mülk

●●● G18 Avrupa Tepeli Karabatak Falez Üreme Kolonisi

Kdz. Ereğli ile Zonguldak arasındaki deniz kıyısı boyunca uzanan falezler Avrupa Tepeli Karabatak (*Phalacrocorax aristotelis*) kuşları tarafından üreme sahaları olarak kullanılmaktadır. Bölge bu özelliği ile Doğa Derneği tarafından 'Önemli Doğa Alanı' olarak tanımlanmıştır. Üreme alanları şehir merkezinde özellikle Deniz fenerinin denize bakan tarafındaki bölgede görülebilmektedir. Deniz feneri alanı ayrıca Tepeli karabatakların deniz üzerinden manevralar yaparak yuvaya yaklaşma ve konma davranışlarının gözlenmesi ve fotoğraflanması için de oldukça uygun yapıdadır. Bu uygun konumu ile Deniz Feneri bölgesi, Tepeli karabatakların Türkiye'de en uygun ışıktaki ve en güzel şekilde fotoğraflanabileceği özel bir konuma da sahiptir. Bu falezler ayrıca dünyanın en hızlı kuşu olan Gökdoğan'ın (Peregrine falcon) üreme yuvalarını da barındırmaktadır. Falezler ve kıyı boyunca çok sayıda diğer deniz ve kıyı kuşlarını gözlemlemek de mümkündür. Biyolog ve Ornitolog Prof. Dr. Mustafa Sözen ve diğer gözlemciler tarafından tutulan kayıtlara göre, Zonguldak ili Türkiye'den kaydedilmiş 492 kuş türünden 312 tanesine ev sahipliği yapmaktadır ve bunlardan da çoğu bu kıyı bölgelerinde gözlenmektedir.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Zonguldak Belediyesi

Falezlerin bir diğer çok önemli yönü ise, falezlerin deniz ile birleştiği alanlarda, bazen de girişi deniz yüzeyinin altında olan Akdeniz foku mağaralarını barındırmasıdır. Falezlerin Jeosit olarak belirlenmesi ile falez jeolojik

oluşumları, falezlerdeki kuş habitatları, fok mağaraları ve bitişiğindeki denizel habitatlar gibi birkaç unsur aynı anda tanıtılmakta ve korunmaktadır. Akdeniz foklarının şu anda Karadeniz’de nesli tükenmiş olmasına rağmen, 40 – 50 yıl öncesine kadar bu alanlarda yaşamaktaydı. Akdeniz foku Ege ve Akdeniz’de sıkı bir şekilde korunmaktadır ve bu koruma türün Marmara Denizine de giriş yapmasını sağlamıştır. Zonguldak çevresindeki yaşam alanlarının korunması, Karadeniz’e tekrar dönme şansı bulurlarsa atalarının yaşadığı bu alanları tekrar kullanabilecekleri anlamına gelmektedir.

Hedefler

- Araştırmaların geliştirilmesi.
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Seyir noktalarının planlanması ve tasarımı.

Eylemler

- Jeositin uluslararası görünürlüğünün artırılması.
- Alanın Uluslararası Doğa Koruma Bölgelerine üye olması.
- Kuş sayılarını arttıracak yöntem ve eylemlerin araştırılması.
- Yerel kuş gözlemciliğinin teşvik edilmesi.
- Kuş gözlem noktaları ve dürbünlerinin yerleştirilmesi.
- Kıyı gürültüsünü azaltmak için girişimlerde bulunmak.
- Olta balıkçılarının kuşlar hakkında eğitilmesi.

○○● G19 Kozlu Deresi Kuş Kolonisi

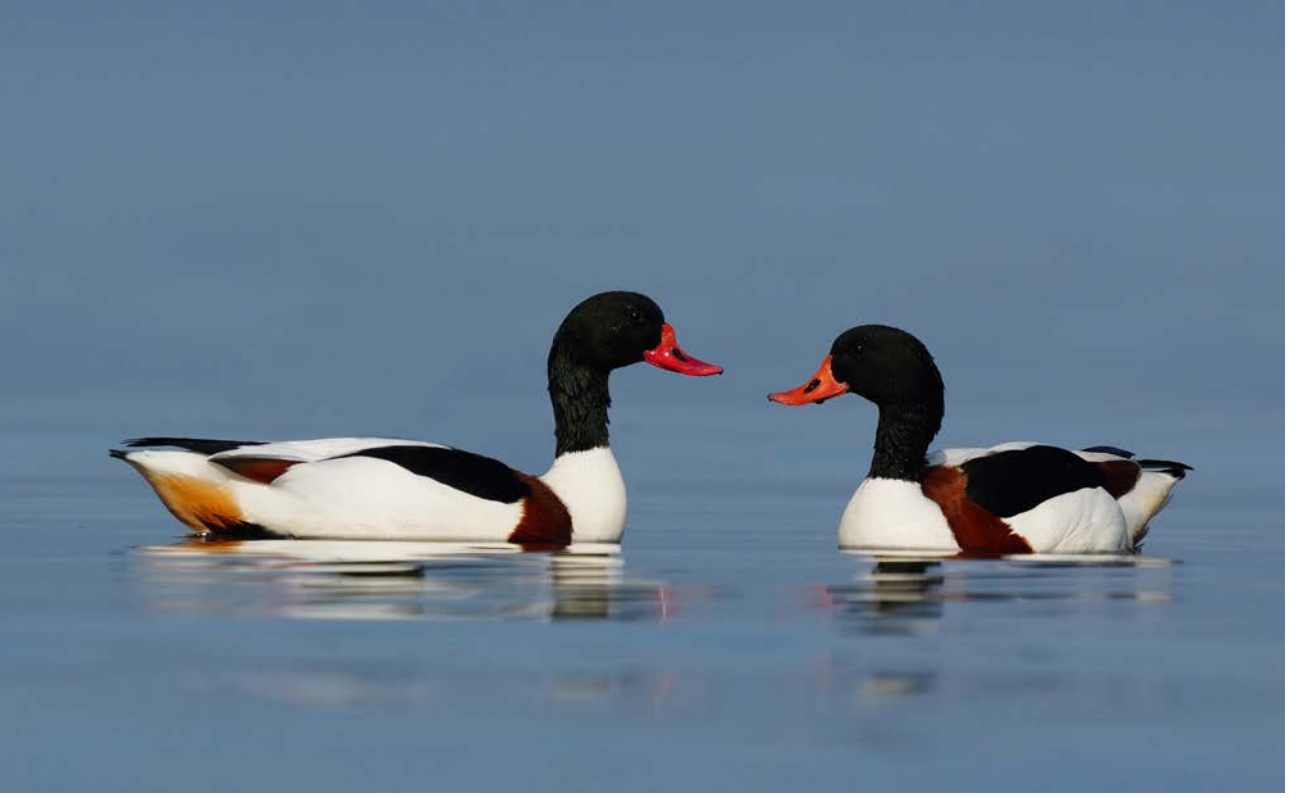
Kozlu deresi Kozlu limanının hemen doğu tarafında denize karışmaktadır. Derenin denize ulaştığı bölgede denize doğru uzanan uzun bir mendirek bulunmaktadır ve dere boyunca mendirek üzerinden denize doğru yürünebilmektedir. Bu alan kent merkezinde deniz ve kıyı kuşlarının en rahat ve iyi gözlemediği alan konumundadır. Kozlu limanı alana çok yakın olduğu için dere kenarına gözleme gelen gözlemciler limana da uğrayarak özellikle fırtınalı günlerde limana sığınan kuşları da gözleyebilmektedir. Kozlu deresi ayrıca karabatakların yoğun beslenme alanı olduğu için beslenen karabatakların en rahat gözlemediği ve fotoğraflandığı alandır. Kent merkezine yakınlığı ve zengin kuş varlığı ile her düzeydeki kuş gözlemcilerinin ve kuş gözlem eğitimi alan öğrencilerin çok kolay ulaştığı ve keyifli gözlemler yaptığı bir alandır.

ODAĞA ULAŞIM

Belediye yolu

İLGİLİ KURUM

Kozlu Belediyesi

Hedefler

- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.
- Araştırmaların geliştirilmesi.
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Bilgilendirme ve bilinçlendirmenin iyileştirilmesi.

Eylemler

- Mekansal düzenlemeler yapılması.
- Kuşlar üzerine bir veritabanı oluşturulması.

○○● G20 Zonguldak Limanı Kuş Kolonisi

Zonguldak limanı kent merkezinde bulunur. Kent halkının yıl boyunca ziyaret ettiği liman içi, pek çok deniz kuşu ve ördek türlerinin yıl boyunca değişik zamanlarda yoğun bir şekilde kullandığı bir alandır. Özellikle kışın fırtınalı günlerde pek çok nadir kuş türü liman içine sığınmakta ve kolaylıkla gözlenip fotoğraflanabilmektedir. Alan özellikle öğrencilere yönelik olarak ilk kuş gözlem eğitimlerinin verilebileceği ve kentte en sık karşılaşılabilecekleri pek çok martı ve karabak türünü yakından gözlemleyip, kolayca öğrenebilecekleri bir alandır. Liman içine yerleştirilmiş olan dürbünlerle kent halkı da çevrelerinde sıkça gördükleri kuşları gözleyebilme fırsatına sahiptirler.

Hedefler

- Araştırmaların geliştirilmesi.
- Seyir noktalarının planlanması ve tasarımı.
- Bilgilendirme ve bilinçlendirmenin iyileştirilmesi.

Eylemler

- Alandaki kuş çeşit ve sayısını arttıracak eylemlerin araştırılması.
- Zonguldak Limanı'nın kuşlarla ilişkisinin güçlendirilmesi.
- Limanda kuş gözlem noktalarının oluşturulması.
- Alandaki kuş türlerinin ulusal ve uluslararası tanıtımının yapılması.

●●● G21 Üzülmez Jeo-Kültür Vadisi

Zonguldak ili Merkez Baştarla Mahallesi sınırları içinde İl Özel İdaresi ve BAKKA tarafından gerçekleştirilen proje ile kentin madencilik / endüstriyel geçmişini yansıtan kültür ve turizm odaklı bir yaşam alanıdır.

Alan kapsamında yaklaşık 11.000 m² arazide 8.500 m² açık peyzaj alanı mevcuttur. Bu alanda açık otopark, kent parkı, çocuk oyun alanı, peyzaj alanları, kamusal meydan, gezi tüneli, üst meydan ve etkinlik alanı ile Derebaca Ocağı deneyim yolu bulunmaktadır. Jeopark Ziyaretçi Merkezi olarak düzenlenen Rombaki Lavuar binasında, jeoparka ilişkin yazı, görsel ve objelerle tanıtıldığı bölümün dışında, hediyelik eşya satış alanı, danışma deski ve ofisler yer almaktadır. Müze — restoran olarak düzenlenen Atölye Binası ise, restoran, kafeterya, kitap satış dükkânı, hediyelik eşya ve yöresel ürünler satış dükkânı gibi üniteleri bulunmaktadır.

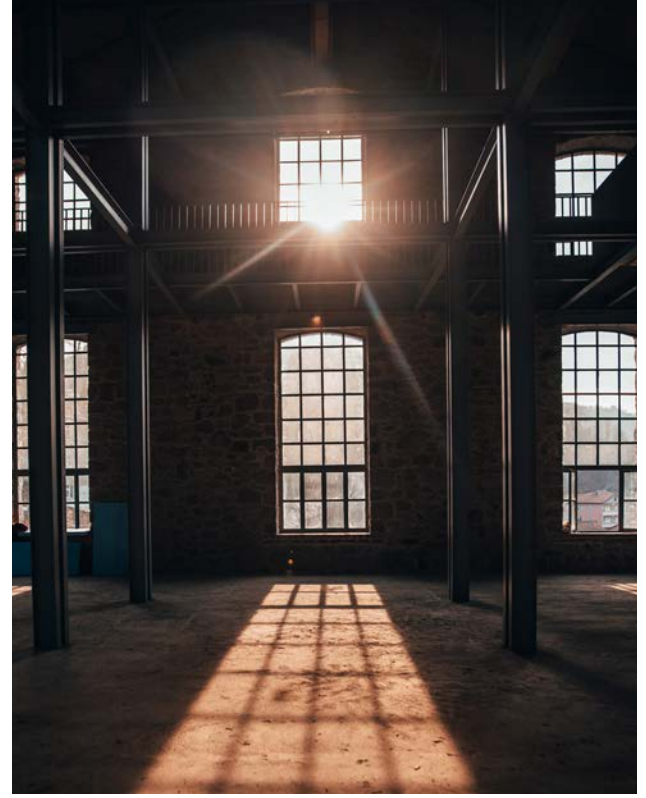
Bu projenin içinde yer aldığı Üzülmez Bölgesi, halen aktif üretim tesislerinin yanı sıra, Kok Bacası, Rombaki Köşkü, Üzülmez Lokali, Karaelmas Maden Şehitleri Müzesi, Üzülmez İlkokulu ve Küp Evler gibi bölgenin geçmişine tanıklık eden yapıları barındırmaktadır.

Hedefler

- Jeosit için kapsamlı bir stratejik plan oluşturulması.
- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
İl Özel İdare

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması.
- Yerel ürün kullanım ve satışının teşviki.
- Otopark imkanlarının geliştirilmesi.

Eylemler

- Üzülmaz Müzesi'nin tamamlanması.
- Üzülmaz Kültür Vadisi için bir yönetim planı yapılması.
- Yönetim planı kapsamında atölye binasının jeopark tarafından kullanılmadığı kısımları için işlevlerin belirlenmesi.
- Yönetim planı kapsamında atölyelerin işletme stratejilerinin planlanması.
- Yönetim planı kapsamında Derebaca Ocağı'nın ziyaret stratejisinin belirlenmesi.
- Yönetim planı kapsamında kamusal alan ve peyzaj stratejilerinin oluşturulması.
- Rombaki ve Üzülmaz'deki diğer modern konutlar ile Gökgöl Mağarası arasında bir yürüyüş yolu tasarlanması.
- Ulusal ve uluslararası doğa tarihi müzeleriyle iş birliği yapılması.
- Asma, Üzülmaz ve Baştarla'da ikamet edenlere jeositle ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

●●● G22 Tios Antik Kenti

Tios antik kenti Zonguldak İli, Çaycuma İlçesi, Filyos Beldesi'nde bulunur. İlk arkeolojik kazılar 2006 yılında başlatılmıştır. Antik kaynaklarda kent, Latince Tieium, Tium, Tios, Tieion olarak anılmıştır. M.Ö. 7. yüzyılda Tios önderliğinde bir rahip tarafından bir Milet Kolonisi olarak kurulan kent, Klasik ve Hellenistik Dönemler boyunca birçok krallığın egemenliği altında kalmıştır. M.Ö. 70 yılında Roma egemenliği altına giren Tios — Tieion, asıl gelişimini bu dönemde göstermiştir. Ünlü coğrafyacı Strabon, Bergama'daki Attaloslar sülalesinin kurucusu olan Philetairos'un Tios'lu olduğunu ve kentte Kaukon adıyla bilinen bir kavmin de yaşadığını belirtmektedir. Strabon, Kaukonlar için bazılarının İskit, bazılarının Makedonyalı, bazılarının ise Pelasglar'ın bir kolu olduğunu söylediklerini de belirtir. Bölgede Kaukonların dışında Bebrykler adlı bir kavmin daha yaşadığı ve bunların Erken Demir Çağı sürecinde bölgeye gelen Frigler'in kalıntıları olduğu da bazı kaynaklarda belirtilmektedir.

Tios'u da içine alan Batı Karadeniz bölgesi, M.Ö. 7. yy.da Kimmerler'in istilasına uğrar. Frig devletine son veren Kimmerler'den sonra bölgede bir müddet Lidya egemenliği görülür. Lidyalılar'ı sırasıyla Persler ve Bithynialılar takip eder. Kent ilk defa M.Ö. 4. yy'da, Herakleia Pontike'nin (bugünkü Kdz. Ereğli) egemenliği altında sikke basmaya başlamıştır. Herakleia Tiranı Dionysios'un ölmesiyle birlikte Pers asıllı olan karısı Amastris'in tahta geçtiğini görmekteyiz. Uzun yıllar boyunca bazen Pontus bazen de Bithynia devleti arasında el değiştiren Tios — Tieion, M.Ö. 70 yılında Romalı General Aurelius

ODAĞA ULAŞIM
İl Özel İdaresi yolu
İLGİLİ KURUM
İl Kültür ve Turizm
Müdürlüğü

Cotta tarafından gerçekleştirilen bir sefer neticesinde Roma'nın egemenliği altına girmiştir. Tios – Tieion, Bizans İmparatorluğu döneminde ise bir piskoposluk merkezi olarak dikkatleri çekmektedir. Antik çağlar boyunca Karadeniz'de önemli bir liman kenti durumunda olan Tieion, nehir ve deniz taşımacılığı sayesinde balık, şarap, tahıl gibi ürünlerin ticaretinin yapıldığı bir merkez durumuna gelmiştir. Tios'u diğer bölgelere ve kentlere bağlayan oldukça gelişmiş kara ve deniz yolu ağının varlığı sayesinde kent, bölgedeki en önemli ticari merkezlerden biri haline gelmiştir. Özellikle Bölgenin iç kesimlerinden, yani Klaudiupolis kentinden gelen büyük karayolu Billaios (Filyos) Nehri boyunca kuzeye, yani denize / Tios kentine doğru uzanmakta idi. Bu yol, Roma İmparatorluk Dönemi'nde Provincia Pontus et Bithynia adlı eyaletin ana ulaşım destinasyonlarından biri olarak da bilinmekteydi. Bu gelişmiş deniz, nehir ve karayolları ağı ile kent, Batı Karadeniz'in iç bölgelerinde üretilen mamul ve hammaddelerin, Tios limanı aracılığıyla önce Karadeniz, sonrasında da dış dünyaya açılmasına aracılık ediyordu.

Birinci ve ikinci derece arkeolojik sit alanları üzerinde yer alan Filyos'taki antik Tios – Tieion kenti, Yukarı Şehir ve Aşağı Şehir olmak üzere iki ayrı bölümden oluşmaktadır. Kent topoğrafyasında hakim bir tepe şeklinde olan akropolis, kentin kuruluş dönemine ait tabakaları içinde barındırır. Yaklaşık 60 hektarlık bir alana yayılan kentte bir akrapol, iki nekropol ve sular altında kalan antik bir liman bulunmaktadır. Kentte görülebilen yapılar arasında Roma ve Bizans Dönemlerine tarihlendirilen sahil surları, hamam yapıları, su kemeri, tiyatro, Bizans kilisesi, bazilika, tonozlu galeri, çeşitli mezarlar, antik liman ve mendirekleri yer almaktadır. Romalılar döneminde yapılan kale, bir tapınak ve büyük bir yapıya ait olduğu sanılan üç kemerli bir duvar, Çayır Mağarası'ndan çıkan suyu kente taşıyan su yolu kalıntıları ve kazılarda elde edilen çok sayıda buluntular günümüze kalabilen maddi kültür değerleridir.

Hedefler

- Bilgilendirme ve bilinçlendirmenin iyileştirilmesi.
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Araştırmaların geliştirilmesi.

Eylemler

- Kültür ve Turizm Bakanlığı ile ortaklıkla giriş tabelaları düzenlenmesi.
- Tios Kazısı ile iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Bazilikanın dış etkenlere karşı korunması.
- Antik alan içinde kalan önemli binaların (Roma yolu, hamam vs.) mülkiyetlerinin kamulaştırılması.
- Karadeniz'de su seviyesinin yükselmesinin gözlemlenebildiği Tios Batık Liman'ın ayrıntılı olarak batimetresinin yapılması ve takiben restitüsyonunun hazırlanması.

●●● G23 Kadioğlu Mozaikleri

Çaycuma İlçesi, Kadioğlu Köyü içinde bulunan mozaik zemin, 2008 yılında tespit edilmiş, arkeolojik sit alanı olarak tescillenmiş ve Kdz. Ereğli Müze Müdürlüğüne kurtarma kazısına başlanmıştır. Taban döşeme mozaikçi çevresinde yapılan kazılarda Roma Dönemi'ne ait olduğu (M.S. 250 – 260) tahmin edilen bir yerleşim kalıntısına rastlanmıştır. Kazı çalışmalarında, bir üzüm bağı içinde betimlenmiş kompozisyonda Lykurgos ve Ambrosia Mozaikçi'ne rastlanılmıştır. Balta tutan sol elini havaya kaldırarak kadının üstüne yürüyen erkek figürü, Dionysus'a hakaret eden Trakya Kralı Lykurgos'un Ambrosia'ya saldırısını betimlemektedir.

Kazılar sırasında suyolu ile ayrılmış ikinci bir villaya ait yeni mozaikli odaya da rastlanılmıştır. Oval mimari tarzı bir salon içindeki zemin mozaikçinde, dıştan içe doğru geniş bantlarla, yaprak ve dalga motifleri ile ortadaki panoları çevrelemektedir. Kare çerçeveler içinde yapılmış sarmallar içinde av sahneleri, hayvan mücadeleleri yer almaktadır. Panonun köşelerinde sakallı erkek masklarının başlarından çıkan Eros, aslan ve domuz figürleri ile bitkisel motifler yer almaktadır.

ODAĞA ULAŞIM
İl Özel İdaresi yolu
İLGİLİ KURUM
İl Kültür ve Turizm
Müdürlüğü

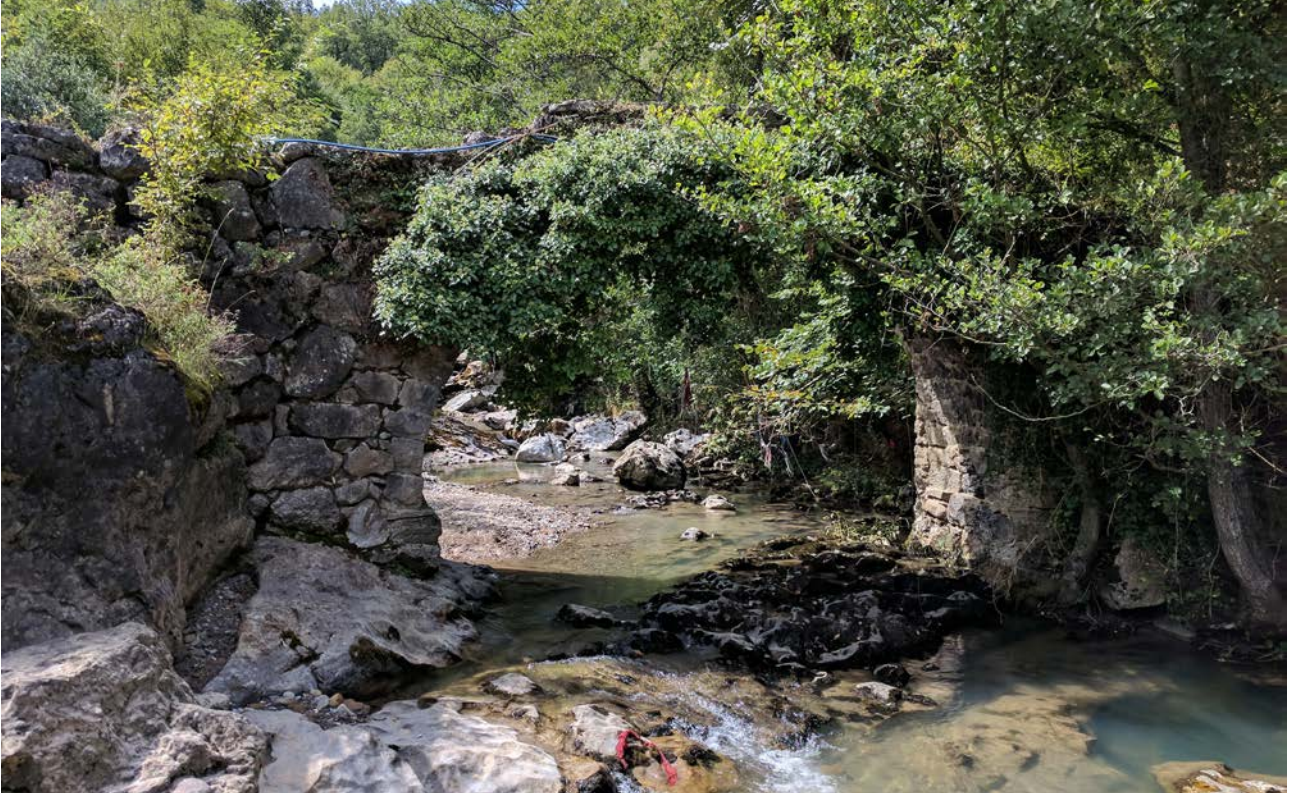

Hedefler

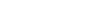
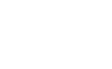
- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Araştırmaların geliştirilmesi.

Eylemler

- Onaylı Ziyaretçi Merkezi projesinin uygulanması.
- Jeositin Çayırköy – Tios Yürüyüş Rotası'na bağlanması.
- Mozaiklerde görülen hayvan çeşitliliğinin biyoçeşitlilik kavramıyla ilişkilendirilip bu bağlamda projeler üretilmesi.
- Onaylı Ziyaretçi Merkezi projesinin içeriğine Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın eklenmesi.

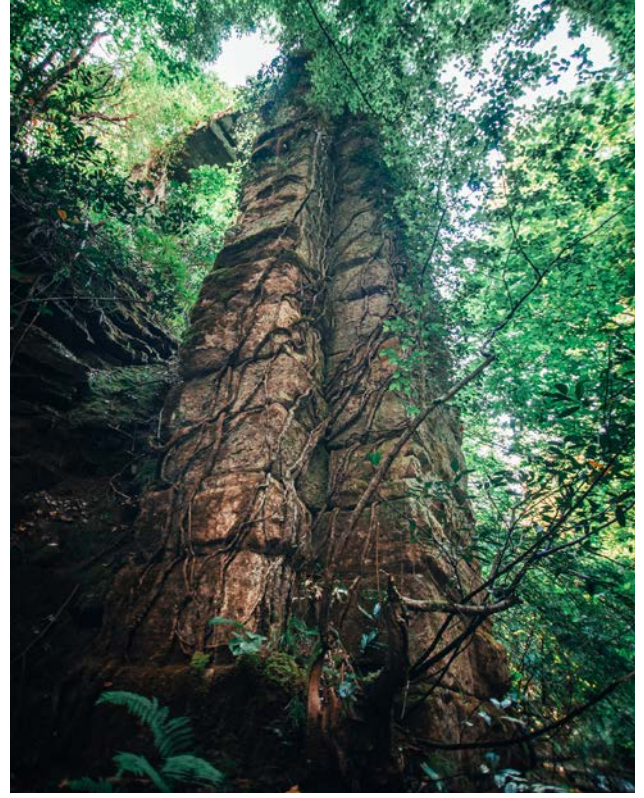

●●● G24 Çayır Mağarası ve Roma Su Yolu

Antik Roma büyük ölçüde suya hükmetme becerisine sahip bir medeniyetti. Tios – Tieion (bugünkü Filyos) kentinin su gereksinimini karşılamak üzere Çayır karstik mağarasından çıkan suyu Tios'a getirmek üzere muazzam bir su yolu inşa etmişlerdi. Bu suyunun tespit edilebilen uzunluğu yaklaşık 25 kilometredir. Bu hat boyunca suyun temini için yapılmış kemer, sarnıç, kanal gibi pek çok antik mimari ve mühendislik eseri yapılar yer alır. Bunlardan en önemlisi Çayır köyü sınırları içerisinde, Asar mevkiinde yer alan, Küçük Mağara Deresi Vadisi'nin içine ve su yolu üzerine inşa edilmiş su kemeridir.

ODAĞA ULAŞIM
İl Özel İdaresi yolu
İLGİLİ KURUM
ZOBM

Hedefler

- Doğal yaşama müdahalenin engellenmesi.
- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.
- Seyir noktalarının planlanması ve tasarımı.
- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.
- Dinlenme ve oturma alanlarının geliştirilmesi.

Eylemler

- Çayırköy – Tios Yürüyüş Rotası'nın planlanması ve uygulanması.
- Bölgede bulunan en geniş yarası kolonisinin korunması için mağaraya girişin engellenmesi.
- Yarasaların kış uykusunda olmadığı dönemlerde mağaradan çıkışlarını izlemek için bir gözlem noktası planlanması.
- Tarihi köprünün restorasyonunun yapılması.
- Değirmenin yeniden işlevlendirilmesi.
- Çayırköy'de ikamet edenlere jeositle ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

Değirmen

Tarihi

Mağara girişi

Yarasa izleme

Çayır Mağarası - Tios su yolu yürüme rotası

köprü

Otopark

●●● G25 Filyos Kuş Cenneti

Filyos ırmağının denize döküldüğü alanda deniz kenarında yer almaktadır. Alanın kuzeyinde Karadeniz, doğusunda Filyos ırmağı, batısında Filyos kalesi ve güneyinde Sefercik köyü bulunmaktadır. Alanda sulak alanlar, sazlıklar, kumsal, çalılıklar ve akarsu bulunmaktadır. Bu zengin habitat çeşitliliği ile zengin bir kuş çeşitliliğine sahiptir. Özellikle kıyı kuşları ve pek çok ötücü kuşun göç dönemlerinde yoğun olarak kullandığı bir alandır. Biyolog ve Ornitolog Dr. Mustafa Sözen ve ildeki diğer kuş gözlemcileri tarafından 2005 yılından beri gerçekleştirilen kuş gözlemlerine göre ilden kaydedilen 312 kuş türünden 280 kadarı bu alanda gözlenebilmektedir. Paçalı şahin, Kara ördek ve Çöl ötleğenin Türkiye’de ilk kez fotoğraflandığı alan burasıdır. Alan hem Zonguldak’taki, hem de tüm Batı Karadeniz Bölgesindeki en zengin kuş çeşitliliğine sahip alandır.

Hedefler

- Bilgilendirme ve bilinçlendirmenin iyileştirilmesi.
- Araştırmaların geliştirilmesi.
- Doğal yaşama müdahalenin engellenmesi.

Eylemler

- Kuş kolonisini büyütme amaçlı çalışmaların yürütülmesi.
- Kuş kolonisindeki tür çeşitliliğini arttıracak çalışmaların yürütülmesi.
- Sazlık alanın genişletilmesi ve canlandırılması.
- Sazlık alan ve çevresinin zarar görmesinin ve kirletilmesinin engellenmesi.
- Kuş gözlem noktalarının yapılması.
- TPAO ile iş birliğinin geliştirilmesi.

●●● G26 Kayalidere Volkanik Şelaleleri

Kayalidere şelaleleri Devrek – Ereğli arasında, Kayalidere köyünün güneyinde yer alır. Kayalidere vadisinde 400 – 450 metre kotlarında K – G istikametinde uzanan kanyon içerisinde yüksekliği 20 metreye varan 7 şelale yer alır. Kayalidere vadisi günümüzden 70 – 100 milyon yıl öncesinde Üst Kretase döneminde püsküren volkanlara ait sütun ‘andezitler / bazaltlar’ içerisinde oluşmuştur. Vadi, Batı Karadeniz’in nemli ve ılıman iklim kuşağının karakteristik geniş yapraklı ormanları ile kaplıdır.

Hedefler

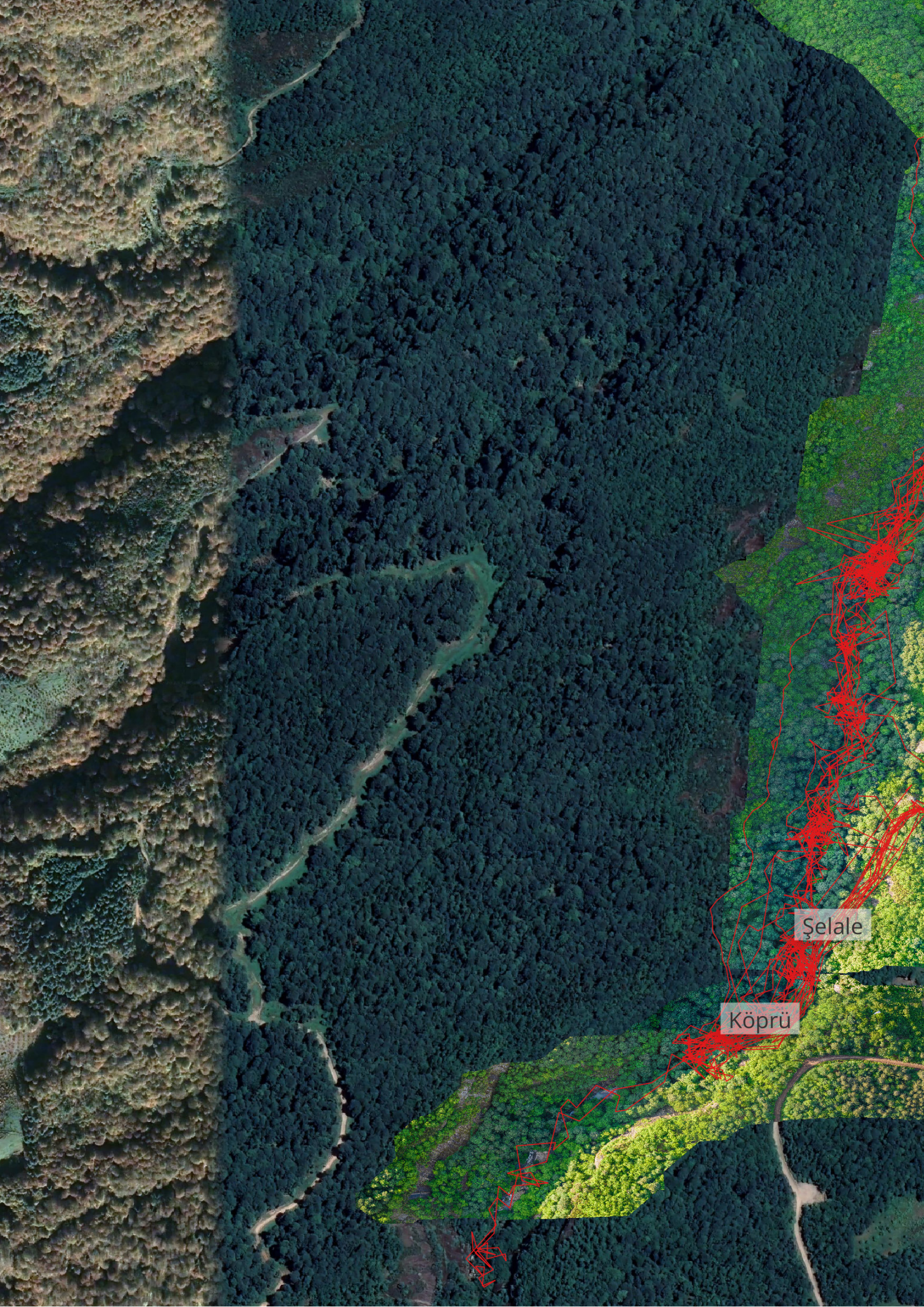
- Jeosit için kapsamlı bir stratejik plan oluşturulması.
- Erişimin iyileştirilmesi.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması.
- Doğal yaşama müdahalenin engellenmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yürüyüş yolu ve patikaların iyileştirilmesi.
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.
- Dinlenme ve oturma alanlarının geliştirilmesi.

ODAĞA ULAŞIM
İl Özel İdaresi yolu
İLGİLİ KURUM
ZOBM

Eylemler

- Ziyaretçi yönetiminin planlanması amacıyla yönetim planı yapılması.
- Karayolundan erişimin iyileştirilmesi ve işaretlenmesi.
- Otopark düzenlemesi, çeşme ve dinlenme alanı yapılması.
- DKMP ile iş birliği yapılması ve alanın koruma statüsü kazanması.
- Yürüyüş yolunda güvenlik önlemlerinin alınması.
- İlk dereden geçişi iyileştirmek için küçük bir köprü yapılması.
- Burada düzenli olarak doğa yürüyüşü yapan kişi veya gruplar ile iletişim ve iş birliği sağlanması.
- Kayalidere'de ikamet edenlere jeositle ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

Şelale

Köprü

An aerial photograph of a river valley. A red line traces a path along the river, starting from a point labeled 'Rota başlangıcı (Şelale alt nokta için)' and ending at another point labeled 'Rota başlangıcı (Şelale üst nokta için)'. The valley is filled with green vegetation, and a small village with red-roofed houses is visible in the center. The river flows from the top left towards the bottom right.

Rota başlangıcı (Şelale alt nokta için)

Rota başlangıcı (Şelale üst nokta için)

●●● G27 Kozlu Kılıç Eski Yerleşim Alanı

Kozlu Kömür İşleri T.A.Ş. 1926 yılında İş Bankası tarafından Kozlu'daki madencilik faaliyetlerini yürütmek üzere kurulmuş bir şirkettir. 1934 yılında bölgede Cumhuriyet döneminin önemli mimarlarından olan Seyfi Arkan tarafından idari ve sosyal tesisleri ile spor alanlarına dair projeler hayata geçirilir. 1940'lı yıllarda madencilik faaliyetlerinin yanı sıra, işçilerin sosyal yaşam ve konut gereksinimlerini karşılamak üzere Kılıç adıyla bir mahalle oluşturulur. Planlı bir yerleşim olan bu proje, bölgenin ilk kentsel tasarım çalışmasıdır. Proje kapsamında işçi, mühendis ve memur evleri, bir ilkokul, tenis alanı, ergen işçiler için yatakhane ve yol düzenlemeleri de yer alır. Uzun yıllar boyunca Zonguldak'ın mahalle ölçeğinde en özgün yerleşimlerinden biri olan Kılıç Mahallesi, okul ve sinema binasının yıkılması, lojmanların boşaltılması gibi süreçlerin ardından eski önemini yitirmiştir. Çalışanların alışveriş gereksinimini karşılayan Ekonoma binası başka bir amaçla kullanılırken, çok sayıda sporcunun yetişmesini sağlayan tenis kortu da basketbol sahasına dönüştürülmüştür. Kılıç Mahallesi, TTK'nın (Türkiye Taş Kömürü) hizmet ve üretiminin daraltılması politikaları doğrultusunda günümüzde tamamen boşaltılmıştır.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Kozlu Belediyesi

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.
- Araştırmaların geliştirilmesi.

Eylemler

- Yerleşim alanı için kapsamlı bir koruma planının oluşturulması.
- Salt Araştırma ve benzeri kurumlarla iş birliği yapılması.

●●● G28 İnönü Mağarası

Kdz. Ereğli, Alacabük köyü yakınlarında bulunan mağarada ilk olarak 2017 yılında arkeolojik kazılara başlanmıştır. Kazılarda, bölgenin 6500 yıllık tarihi, kültürel konumu ve bu dönemde Karadeniz kıyı yerleşimleri, Balkanlar ve Batı Anadolu kültürleri arasında yakın ilişkiler tespit edilmiştir. Birbirine bağlı üç girintiden oluşan mağara, beş ayrı kültür katmanına sahiptir. Birinci katmanda Ortaçağ, ikinci katmanda Balkan kökenli kavimler, üçüncü katmanda Hitit İmparatorluğu ile ilgili kalıntılar, dördüncü katmanda Erken Tunç Çağı, beşinci katmanda ise Kalkolitik Çağ'a ait bulgulara rastlanılmıştır. Mağarada yapılan kazılarda, bir çömleğin içinde on binden fazla boncuk bulunmuştur. Bunlardan 27'si altından üretilmiş olup, Anadolu'da insan elinden çıkmış ilk altın boncuk buluntuları olarak kayıtlara geçmiştir. Balkanlar'da Kalkolitik Çağ'a ait yerleşim yerlerinde bu altın boncukların aynılarını görmek mümkündür. Mağaradaki buluntular, mağara sakinlerinin dokumacılık faaliyeti ile uğraştığını, mağara çevresinde ise avcılık ve evcil hayvan yetiştiriciliği yaptıklarını göstermektedir. Ayrıca bölgede varlığı bilinen, ancak daha önce ulaşılamayan Kaşkalılara ait bulgulara da ilk kez bu mağarada rastlanılmıştır.

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
İLGİLİ KURUM
ZOBM

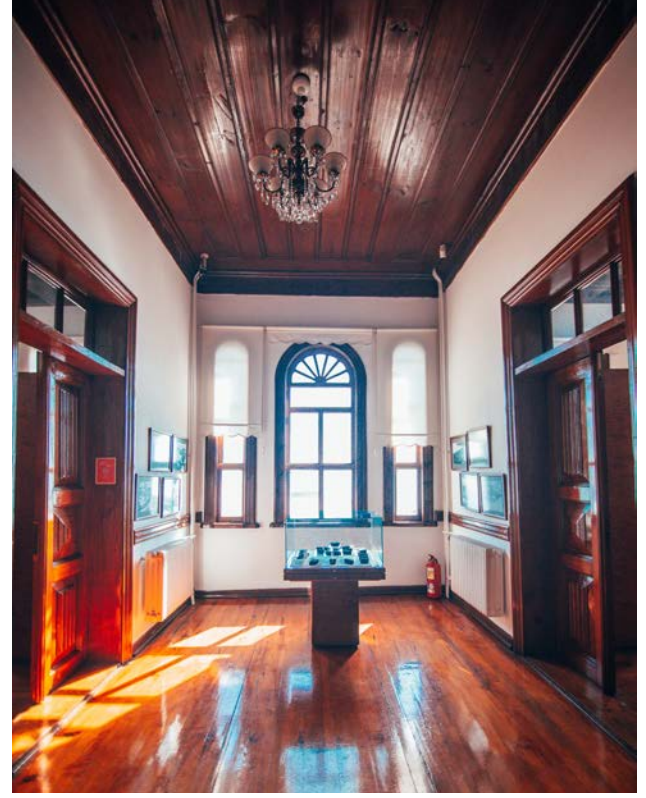

Hedefler

- Araştırmaların geliştirilmesi.
- Erişimin iyileştirilmesi.
- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.
- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.
- Yürüyüş yolu ve patikaların iyileştirilmesi.
- Ziyaretçi güvenliğinin arttırılması.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması.

Eylemler

- Mağara içinde, dönemlerin kültürel koşullarını ve günlük yaşamını yansıtan canlandırmaların ve replika eserlerin hazırlanması.
- Otoparkın planlanması.
- Otopark ile mağara arasında güvenli bir yürüyüş yolunun geliştirilmesi.
- Mağara için bir ziyaretçi merkezi oluşturulması.

●●● G29 Kdz. Ereğli Müzesi (Halil Paşa Konağı)

Halil Paşa Konağı, 19. yüzyıl sonlarında, Sancak Beyi Halil Paşa tarafından inşa edilmiştir. Yalı caddesi üzerinde, eski bir kilisenin temeli üzerine inşa edilen konak, bir dönem ortaokul ve kız meslek lisesi olarak da kullanılmıştır. Bir süre sahipsiz kalan ve büyük ölçüde tahribata uğrayan bina restore edilmek üzere 1989 yılında Kültür Bakanlığına tahsis edilmiştir. Konak, taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmiş ve Kültür Bakanlığı'nca 1998 yılında müze olarak hizmete açılmıştır. Müzenin zemin katında Ereğli ve çevresinden toplanan Grek, Roma, Bizans dönemlerine ait arkeolojik eserler, birinci katında amforalar ve çeşitli uygarlıklara ait sikke koleksiyonları, ikinci katında yöresel giysiler, yöreye özgü bir dokuma olan "elpek" bezi, çeşitli dokuma türleri ve yöresel etnografik eserler sergilenmektedir. Üçüncü kat dönemine uygun şekilde müze — ev olarak düzenlenmiştir. Müze bahçesinde ise, çeşitli dönemlere ait sütun başlığı, gövde ve kaideleri ile mimari parçalar, lahitler ve bir anıt mezar sergilenmektedir.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
İl Kültür ve Turizm
Müdürlüğü

PALEONTOLOGİK
MUSEUM

●●● G30 Kdz. Ereğli Kent Müzesi

Kdz. Ereğli Belediyesi tarafından 2014 yılında hizmete açılan kent müzesi binası, 19. yüzyılda inşa edilmiştir. Zemin artı iki katı bulunan yapı, yörede “Cıbroğlu Konağı” adıyla bilinmektedir. Bina tamamen geleneksel Kdz. Ereğli konak mimarisinin izlerini taşımaktadır. Yapının zemin kat tabanı düzgün kırmızı renkli yerel taşla döşeli olup, yörede “taşlık” adı verilen uzun giriş salonunda katlara çıkışı sağlayan ahşap merdivenler ile mutfak, ambar ve kiler olarak planlanmış bölmeler bulunur. Diğer katlarda ise dörder oda bulunmaktadır. Odaların tavanları üstten kaplamalı olup, ikinci katın tavanının orta bölümünde ahşap süsleme vardır. Müzenin katlarında Kdz. Ereğli'nin tarihi gelişimi hakkında bilgi panoları yer almaktadır. Müzede yakın döneme ait 341 adet günlük kullanım eşyaları sergilenmekte olup, bunların içinde tıbbi malzemeler, plaklar, müzik aletleri, elektronik cihazlar, yöresel kıyafetler, madeni eşyalar malzemeler de vardır. Kdz. Ereğli Belediyesi Kent Müzesi Pazartesi günü dışında, haftanın altı günü 10.00 – 12.30 ve 13.30 – 17.00 saatleri arasında ziyarete açıktır.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Ereğli Belediyesi

KIZILIRMAK BELEDİYESİ
KENT MÜZESİ

●●● G31 Gazi Alemdar Gemi Müzesi

Gemi 1898 yılında Danimarka'nın Kopenhag tersanelerinde kurtarma amacıyla yapılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Marmara Denizi ve İstanbul Boğazı çevresinde hizmet vermiştir. Birinci Dünya Savaşı nedeniyle Osmanlı Hükümeti tarafından el koyulan geminin adı Alemdar olarak değiştirilmiştir. Gemi 49,475m boyunda, 7,95m eninde, 363 GRT — 192 NET tonajında olup, çift kazanlıdır. Motor gücü 750 HP olan geminin saatteki hızı on iki deniz milidir. Silah ve cephane ihtiyacı olduğunu bilen görevli vatansızlar Alemdar'ı Boğaz'dan kaçırarak 23 Ocak 1921 — 24 Ocak 1921 tarihinde Ereğli'ye getirmişler ve buradan 'Kuvayi Milliye' gücüne katılmışlardır. Ancak bir ihbar sonucu, Fransız gambotu Amasra'da gemiye el koymuştur. Bununla birlikte, gemide yaşanan arbede sonucunda Fransız askerleri etkisiz hale getirilerek gemi tekrar Kdz.Ereğli'ye getirilmiştir. Burada sandallarla denize açılan vatandaşların da desteğiyle Fransız gambotu yenilgiye uğramış; esir alınan 5 askerin serbest bırakılmasına karşılık Fransızlar'dan Karadeniz'de dolaşan Türk gemilerine dokunulmaması garantisi alınmıştır. Kurtuluş Savaşı boyunca Rusya'dan savaş malzemesi taşıyan gemilere kollama görevi yapan ve Gazi ünvanını alan Alemdar Gemisi, 1959 yılında hizmet dışı bırakılmıştır; 1982 yılında sökülen gemi, 2007'de orijinaliyle aynı ölçülerde yapılarak 08.08.2008'de müze olarak ziyarete açılmıştır. Gemide, Kurtuluş Savaşı'na ilişkin bilgilendirme pano ve objeleri, denizcilik malzemeleri gibi materyaller sergilenmektedir.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Ereğli Belediyesi

ALEMDAR
KARADENİZ EREĞLİ

İSTİKLAL SAYIŞI DOĞU

●●● G32 Yumurta Kayaları

Gözlem noktasındaki yumurta şekilli kayalar bir başka deyişle yastık lavlar, denizaltı volkanizmasının ürünü olan bazaltik bileşimli yapılardır. Bölgede Turoniyen – Santoniyen dönemi (Geç Kretase), Karadeniz'in kuzey kıyıları boyunca yaygın volkanizma ile temsil edilir. Bu magmatik aktivite, esas olarak, ark magmatizması olarak bilinen İstanbul – Zonguldak zonunun altındaki güney Pontid içi okyanus kabuğunun dalma – batması ile ilgili olarak denizaltı magmatizması ile ilgilidir. Yastık lavlar, sualtı lav çıkışına atfedilen karakteristik yastık şeklindeki yapılardır. Genellikle bazaltik bileşimde, çapları bir metreye kadar olan, yastık şeklindeki kütlelerin süresiz dizileri olarak gözlenirler. Dalma – batma zonunun altındaki magma odasından dayıklarla beslenen volkanizma, yayılma merkezinde kalın yastık lav dizileri şeklinde püskürtülür. Yastık lavlar, magma yüzeye ulaştığında oluşur, ancak lav ve su arasında büyük bir sıcaklık farkı olduğundan, ortaya çıkan lav dilinin yüzeyi çok hızlı bir şekilde soğur ve dışta ince bir kabuk oluşur. Magmanın basıncının yüzeydeki soğumuş kabuğun yırtılmasına ve çıkış noktasının yakınında yeni bir püskürme noktası oluşumunun başlatılmasına yetecek hale gelmesine kadar, lav dili uzamaya ve daha fazla lavla şişmeye devam ederek bir lob oluşturur. Bu süreç, yan yana yastığa benzeyen bir dizi birbirine bağlı loblu bir şekil üretir. Yüzeyleri yastığın içinden çok daha hızlı soğur. Bu nedenle dış yüzeyleri camsı dokulu ve çok ince tanelidir. Yastığın içindeki magma ise yavaş soğur. Bu nedenle iç kısmı dış yüzeyden biraz daha kaba tanelidir. Gözlemlenen yastık lavlar Geç Kretase yaşlıdır.

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş)
İLGİLİ KURUM
ZOBM

Hedefler

- Erişimin iyileştirilmesi.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.
- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.
- Yerel ürün kullanım ve satışının teşviki.
- Dinlenme ve oturma alanlarının geliştirilmesi.

Eylemler

- Karayolundan erişimin iyileştirilmesi, giriş ve çıkış güvenliğinin sağlanması.
- Kayalardaki vandalizm izlerinin temizlenmesi.
- Otopark düzenlemesi, oturma ve dinlenme alanı yapılması.
- Satış birimlerinin planlanması.
- Bayat'ta ikamet edenlere jeositle ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

●● G33 Andezitik Lav Sütunları

Batı Karadeniz havzasının oluşumu, İstanbul – Zonguldak levha parçasının, yaklaşık 125 milyon yıl önce bir yırtılma ile Laurasia kıtasının güneyinden (yani günümüzdeki Odessa Şelfinin olduğu bölgeden) ayrılması ve iki transform fay (sağ atımlı Batı Karadeniz ve sol atımlı Kırım fayları) boyunca hareket ederek yaklaşık 40 milyon yıl önce güneydeki Sakarya levhası ile birleşmesine dayanır. Orojenik hareket sırasında kuzeyde Batı Karadeniz havzası açılırken, güneyde İç Pontid okyanusu kapanmıştır. İstanbul – Zonguldak zonu işte bu iki denizel alan arasında yay şeklinde konumlanmış adalardan oluşmaktaydı. Ada yayının önünde gerçekleşen ve İç Pontid okyanusunun kapanmasıyla sonuçlanan dalma – batma olayı ve volkanizma Geç Kretase sırasında hem denizel hem de volkanik birimlerin oluşumuna sebep olmuştur (Yemişliçay Üst Grubu). Lokasyonda gözlemlenen lav sütunları bu sürecin yaklaşık 93.9 – 72.1 milyon yıl öncesinde gerçekleşmiş volkanik olaylarını temsil etmektedir. Bir kalkalkalen ada yayı volkanizmasının ürünü olan bu lavlar, o sırada adalar sistemi şeklinde olan İstanbul – Zonguldak zonunda yeryüzüne ulaşmış ve hızla soğuyarak sütun şeklindeki yapıları oluşturmuşlardır. Yoğun bir şekilde alterasyona uğramış, düzenli çatlak ve kırık sisteminin hakim olduğu andezitik lav sütunları gri ve yeşilimsi renk tonlarda, 50 – 60 cm kalınlıklı sütun yapılarda, masif ve gözenekli (hızlı soğumayla ilgili gaz boşlukları) yapıya sahiptir.

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş)
İLGİLİ KURUM
ZOBM

Hedefler

- Erişimin iyileştirilmesi.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.
- Yerel ürün kullanım ve satışının teşviki.

Eylemler

- Ereğli – Zonguldak yönünde ziyaretçi erişiminin planlanması.
- Ereğli çileği satışı konusunun araştırılıp kontrol altına alınması, gerekiyorsa satış birimleri planlanması.
- Ereğli çileği satışı dönemi dışında alanın kullanımına ilişkin öneriler geliştirilmesi.
- Lav sütunlarının geometrisini ortaya çıkarmak için el ile çalışmalar yapılması.
- Alanın panoramik çekimlerinin yapılması.

●●● G34 Mevren Kayaları

Görsel olarak dikkat çekici olan birimler Çakraz formasyonunun 259 – 251 milyon yıl öncesine ait akarsu – görsel istiflerine aittir. Formasyonun siyah, koyu gri ile yeşilimsi gri şeyller, silttaşları ve kireçtaşlarından oluşan birimi Alaplı Üyesi, kırmızı, pempe, mor renkli kumtaşları, konglomeralar ve nadiren çamurlu tüflü seviyeler içeren birimi ise Ereğli Üyesi olarak adlandırılır. Alaplı üyesinden elde edilen palinolojik bulgular, birimin Üst Permiyen (Tatarian) yaşında olduğuna işaret etmiştir. Bu bulgu KB Anadolu bölgesi için yeni olup, benzer çökelim ortamları yaş ve kuşak bazında Romanya ve Bulgaristan'daki Doğu Avrupa Variscian orojenik Kuşağı'nda da bilinir. Buna göre istif, Permiyen sonunda Paleotetis'in kuzeybatısında, platform kenarında, kıyıya yakın karasal alanlar olarak gelişmiştir.

Yaklaşık 40 – 50 m yüksekliğe sahip olan mostrada ışığa bağlı olarak krem, gri, sarımsı ve mavimsi gri renkler ve dev tabakalaşmalar sunan birim, hem görsel güzelliğe hem de bilimsel öneme sahiptir. Lokalite, İstanbul – Zonguldak Paleozoyik'ine ait en üst seviyelerini temsilen Çakraz formasyonuna ait her iki üyenin bir arada görüldüğü yerdir.

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş)
İLGİLİ KURUM
ZOBM

Hedefler

- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.
- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.
- Dinlenme ve oturma alanlarının geliştirilmesi.

Eylemler

- Otopark düzenlemesi yapılması.
- Plaja yaya geçişi sağlamak adına bir üst geçit tasarlanması.

●●● G35 Bölüklü Yaylası

Bölüklü Yaylası, Alaplı ilçesine bağlı, Gümeli beldesinde bulunmaktadır.

Zonguldak İlinin en yüksek noktalarından biri olan Bacaklı Yayla'sının

eteklerindedir. Bölüklü Yaylası Zonguldak'a 80 km, Alaplı'ya ise 35 km

uzaklıktadır. Bölgede yaylacılık aktif olarak devam etmektedir. Bölüklü

Yaylası, her biri ayrı tepelere kurulmuş dört yayladan biridir. Diğer üç tepe

ise; Karatepe, Bacaklı ve Kızıkulak Yaylasıdır. Tepelerin tümündeki ormanlar,

“Gümeli Ormanları” olarak bilinir. Alanın ve çevresinin bilimsel önemi, dağların

antiklinalleri temsil etmeleri, çöküntülerin ise senklinallerle oluşturulmuş

olmasıdır.

Bölüklü Yaylası, tepelerinin ve yüksek yamaçlarının yaz aylarında aileler ve

köylüler tarafından hayvancılık ve ,konaklama için kullanıldığı, geçici bir

yerleşim yeridir. Bölüklü Yaylası, hayvancılık için çok uygundur ancak toprak

yeterince verimli olmadığı için tarımsal faaliyetler sınırlıdır. Yaylanın yüksek

kesimleri genellikle yazın serindir. Alan otsu ve odunsu bitkiler bakımından

zengindir. Bu nedenle hayvanlar için oldukça uygun alanlardır. Son zamanlarda

insanların etkileşimleri sayesinde alan yaz turizmi açısından oldukça önem

kazanmıştır. Anadolu'da yer alan diğer yaylalar ile kıyaslandığında Bölüklü

Yaylası, kayın, göknar ve çam ağaçlarının baskın olduğu bir ormanlık alanda

yer almaktadır. Yamaçlardan aşağı doğru ise; kızılgağaç, meşe gibi ağaçları

gözlemlemek mümkündür.

Hedefler

- Jeosit için kapsamlı bir stratejik plan oluşturulması.
- Dinlenme ve oturma alanlarının geliştirilmesi.
- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.

Eylemler

- Yayla yapıları iyileştirme projesinin geliştirilmesi ve uygulanması.
- Bölüklü – Gümeli Rotası'nın güney kısmının kapsamlı olarak ele alınıp Yedigöller ile ilişkisinin güçlendirilmesi.
- Yürüme rotalarının oluşturulması ve işaretlenmesi.
- Gümeli'de ikamet edenlere jeositle ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

●●● G36 Gümeli Tabiat Anıtı

Gümeli Tabiat Anıtı 398 hektar büyüklüğünde olup, Alaplı ilçesine yaklaşık 25 km, Zonguldak il merkezine ise yaklaşık 78 km uzaklıktadır. Anıt alan, gerek karasal ekosistem çeşitliliği ve gerekse içerdiği özel türler bakımından oldukça önemli bir yerdir. Bunlar arasında en dikkat çekici olanlar, Gümeli Tabiat Anıtı'nın sembolü haline gelmiş olan doğal Porsuk ağaçları (*Taxus baccata* L.) mesceresidir. Ormancılıkta "meşcere" terimi, yaşlı ağaçların bulunduğu doğal ormanın uzun süre hayatta kaldığı sınırlı bir alanı ifade eder. Bu nedenle mescereler eşsiz alanlardır. Nadir olma özelliğiyle de ön plana çıkan doğal porsuk mesceresinde, 2023 yılı itibarıyla 4120, 1994 ve 1170 yaşlarındaki ağaçlar bulunur. Yine yaşları ortalama 300 ile 500 arasında değişen çok sayıda porsuk ağacı bulunmaktadır. Bunlar arasında dünyada yaşadığı tespit edilen en yaşlı 5 ağaçtan biri olan 4120 yaşında Anıt Porsuk ağacı (*Taxus baccata*), 2008 tarihinde Tabiat Anıtı olarak tescillenmiştir. Gümeli Tabiat Anıtı'nın bulunduğu yerin yükseltisi, coğrafik ve iklimsel özellikleri Porsuk ağaçları dışında kayın ve kestane gibi ağaçlarına da yaşam ortamı sağlamaktadır. Ağaçların temel olarak beslendiği doğal yeraltı su kaynakları mevcuttur. Doğa tarihi bakımından çok değerli olan bu ormanın genel yapısı ılıman, nemli Kuzey Ormanları tipindedir. Bu meşcere alanı aynı zamanda Türkiye'deki en iyi korunmuş yaşlı ormanlardan birisidir. Bahse konu saha çevresinde yapılan incelemelerde; bitişik durumdaki ormanlık alanların da "tabii yaşlı orman" statüsünde olduğu ve içerisinde çok sayıda anıt özelliği taşıyan yaşlı ağaç bulunduğu bilinmektedir. Türkiye'nin en yaşlı porsuk ağaçlarını bünyesinde barındırması, buna karşılık bu ağaçların

ODAĞA ULAŞIM
Orman yolu
İLGİLİ KURUM
Milli Parklar

neslinin yok olma tehlikesi sınırında bulunması, alanı koruma açısından daha önemli hale getirmektedir.

Eşsiz bir ekosistem olan Gümeli Tabiat Anıtı'nda ayrıca Karaca, Kızılgeyik, Bozayı, Kurt, Çakal, Tilki, Porsuk, Kaya sansarı, Yaban domuzu gibi pek çok memeli türü ve Kara ağaçkakan, Alaca baykuş, Kulaklı orman baykuşu gibi daha çok yaşlı ormanlarda barınan kuş türleri yayılım göstermektedir.

Hedefler

- Jeosit için kapsamlı bir stratejik plan oluşturulması.
- Bilgilendirme ve bilinçlendirmenin iyileştirilmesi.

Eylemler

- İyileştirme projesinin geliştirilmesi ve uygulanması.
- Bölüklü – Gümeli Rotası'nın güney kısmının kapsamlı olarak ele alınıp Yedigöller ile ilişkisinin güçlendirilmesi.
- Bacaklı Rotası'nın araştırılması.
- Gümeli'de ikamet edenlere jeositle ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

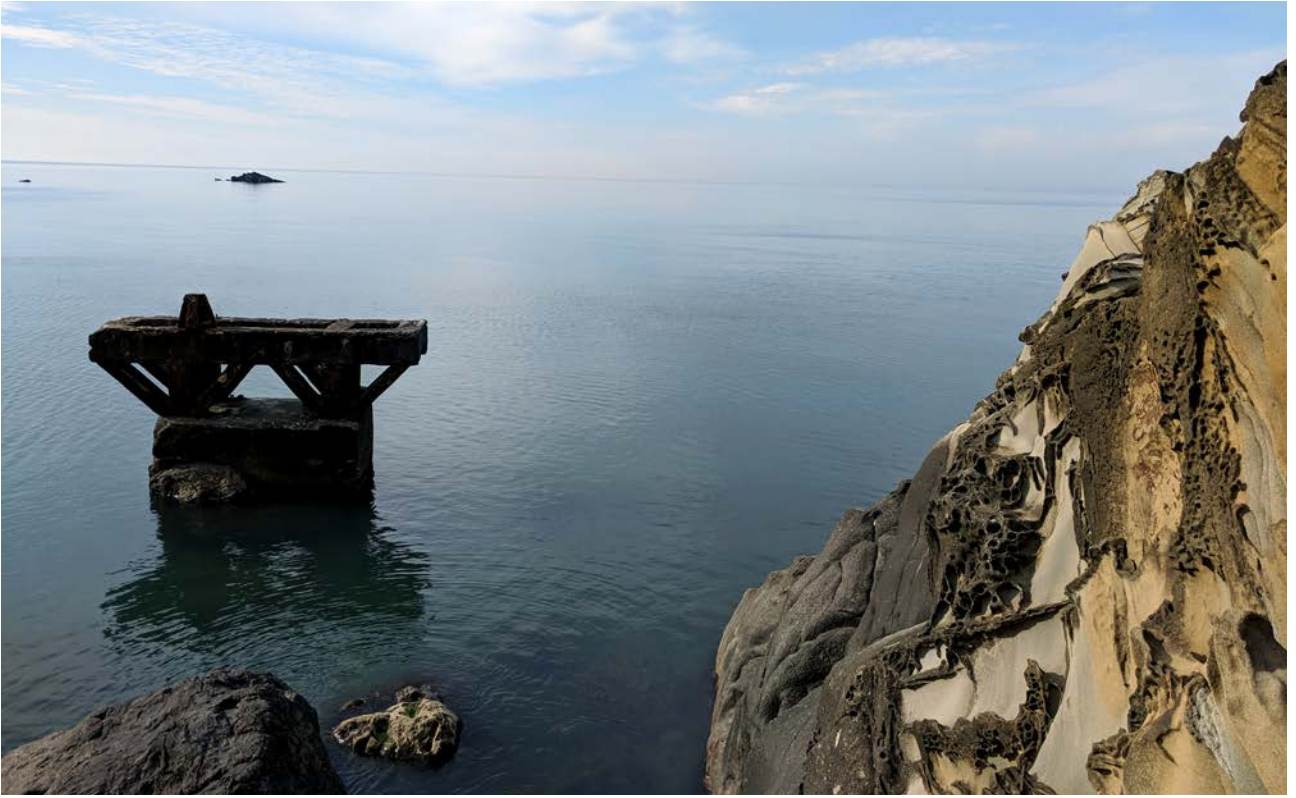

●●● G37 Kireçlik Burnu Tafoni Kayaları

Jeomorfolojik bir terim olan tafoni, erozyon süreçleri nedeniyle kayalarda oluşmuş aşınma şekillerinin genel ismidir. Çeşitli form ve boyutlarda oyuklu ve kovuklu aşınma çukurlukları olarak tanımlanabilen tafonilerin oluşumuna etki eden faktörler, kayaçların direnç farklılığı, litolojik bileşimleri, yapısal özellikleri, rüzgar, biyojenik etmenler ve dalga aşındırmalarıdır. Tafoni oluşumları Akdeniz bölgesi için karakteristik olmakla birlikte, Dünya'nın farklı yerlerinde, özellikle dry semi-arid, hyper arid ve cold arid ortamlarda da görülebilmektedir. Jeopark sahası içerisinde Kdz. Ereğli'ye bağlı Kireçli Burnu'ndaki kireçtaşı kayaları üzerinde gözlemlenen tafoni oluşumları balpeteği ve dantel görünümünde oldukça güzel görsel yapılar sunmaktadır. Şiddetli yağış, rüzgar ve dalga etkinliğine sahne olan Kireçli Burnu hem görsel güzellik sunan, hem de kıyı zonundaki tafonik aşınmaları gösteren örnek bir alandır.

ODAĞA ULAŞIM
İl Özel İdaresi yolu
İLGİLİ KURUM
ZOBM

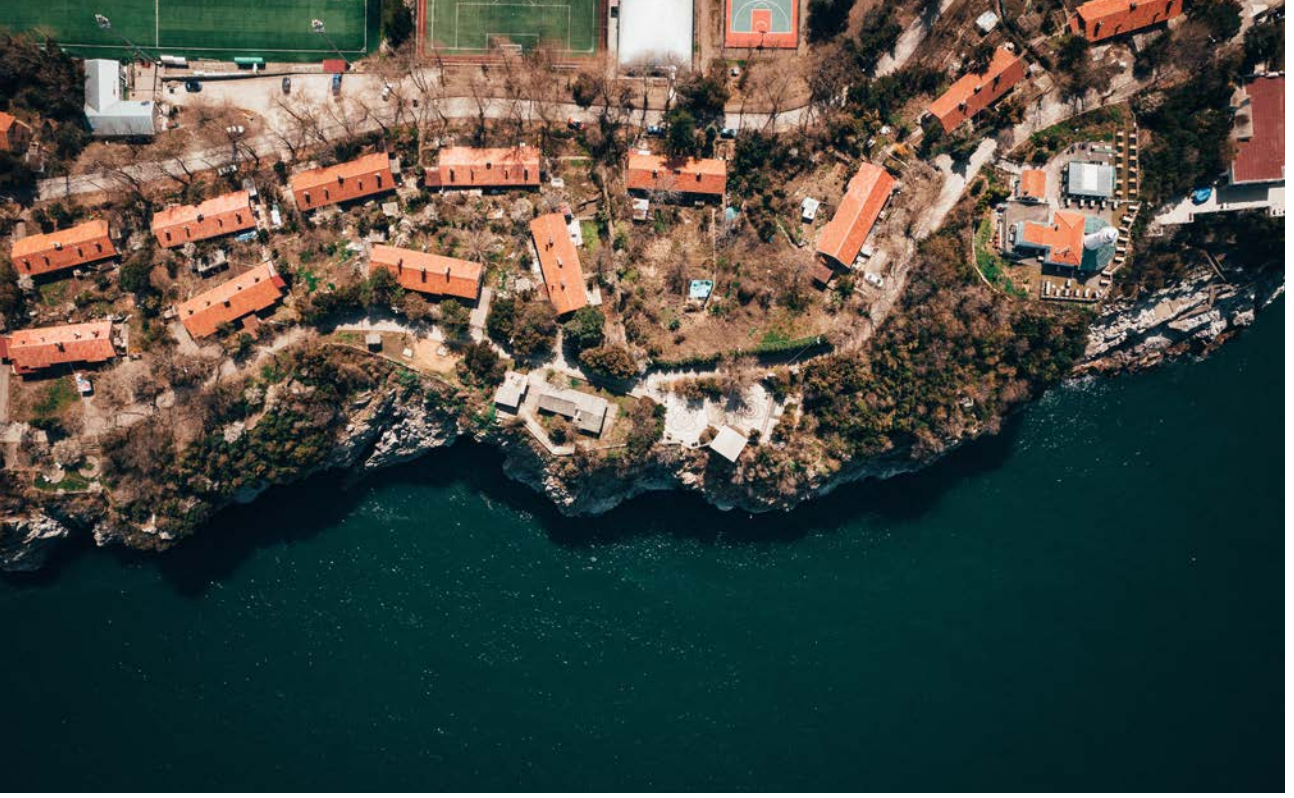

Hedefler

- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.
- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.
- Dinlenme ve oturma alanlarının geliştirilmesi.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.
- Araştırmaların geliştirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.

Eylemler

- Ekonoa'nın yeniden işlevlendirilmesi için katılımcı çalışmalar yapılması.
- Kireçlik Plajı'nın düzenlenmesi.
- Kireçlik için bir koruma stratejisinin oluşturulması.
- Ziyaretçilerin tafoniye zarar vermesini engelleyecek stratejilerin geliştirilmesi.
- Tafoni hakkındaki bilimsel araştırmaların teşvik edilmesi.
- Bölgedeki köylerde ikamet edenlere jeositle ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

●●● G38 Fener Eski Yerleşim Alanı

Fransız sermayeli Osmanlı Bankası, 1896 yılında Ereğli Şirket-i Osmaniyesi'ni kurarak havzadaki kömür üretim imtiyazını alınca, önce tek mendirekten oluşan liman inşaatına başladı, sonra da limanın üst kısmındaki yarımada'yı "Fransız Mahallesi" olarak kurdu. Buraya yapılan konutlara şirket mensubu aileler yerleştirildi. Liman mendireğinin hemen kuzeyindeki kayalık bölgeye ise, 1908 yılında denizden yetmiş metre yükseklikte bir fener kulesi yapıldı.

1921'de Fransızlar'ın kenti terk etmesi ve ardından Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte havzada millileştirme politikaları uygulandı. 1940 yılında kömür üretimi Ereğli Kömür Şirketi'ne devredildi. 1945'te bölgenin Genel Amenajman Avan Projesi'ne memur ve amele siteleri eklenmesi uygun görüldü. Bunu takiben alana lojman, okul, ekonomaya market, sosyal ve spor amaçlı tesisler yapıldı. 1948 yılı itibarıyla şirket çalışanları bu semte taşınmaya başladılar.

278.000 m'lik bir alanda kurulu bulunan Fener Semtinde bugün Vali Konağı, sosyal tesis ve işletmeler, spor tesisleri, gezi yolu, çocuk oyun bahçesi gibi tesisler bulunmaktadır. Fener Mahallesi halen Kentsel Sit ve Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı olarak tescillidir.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Zonguldak Belediyesi

Hedefler

- Jeosit için kapsamlı bir stratejik plan oluşturulması.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.

Eylemler

- Fener Mahallesi'ndeki jeositleri bir bütün olarak kurgulandığı bir rota olarak ele alınması.
- Endüstriyel ve jeolojik miras ile ağaçlar için koruma stratejisinin geliştirilmesi.
- Benzer endüstri mirası mahallelerle iş birliği ortamı oluşturulması.

●●● G39 Alaplı Kuş Kolonisi

Zonguldak'ın çok yıllık akarsularından biri olan Alaplı Çayı'nda zengin bir kuş çeşitliliği bulunur. Yaklaşık 28 km uzunluğundaki Alaplı nehri, Jeosit G35'in bulunduğu Bölüklü yaylasından başlamaktadır. Akarsuların yaklaşık 4 km'lik alt kısmı alçaktır ve göçmen ve göçmen olmayan kuşlar için bir sulak alan oluşturur. Akarsuyun başlangıç noktasından bitiş noktasına kadar farklı yükseltilerde habitat türleri de çeşitlilik göstermektedir. Bu çeşitlilik nehir boyunca çeşitli kuş faunasını da destekler. Dere boyunca Marstit, Blackkap, Hawfinch ötücü kuş türlerinin yaşam ve üreme alanları bulunur. Akış sistemi ayrıca martı, karabatak, dalgıç ve ördek türlerini de destekler. Akgerdanlı Kepçe nehir boyunca yaşayan karakteristik bir kuş türüdür. Göç mevsimlerinde dere boyunca kıyı kuşlarına da rastlanır.

Hedefler

- Doğal yaşama müdahalenin engellenmesi.

Eylemler

- Kuşlara yönelik mekansal düzenlemelerin yapılması.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Alaplı Belediyesi

●●● G40 Cehennemağzı Mağaraları

Cehennemağzı Mağaraları, mitolojik ve tarihi kaynaklarda Acheron Nehri olarak adlandırılan, daha sonra Ayazma Çayı, Gavur deresi ve Limanbaşı Çayı olarak adlandırılan derenin oluşturduğu vadide yan yana sıralanmış üç mağaranın (Kilise mağarası, Herakleios mağarası ve Ayazma mağarası) ortak ve genel adıdır. Bu nedenle bu üç mağara Acheron Mağaraları olarak da bilinir. Birinci mağaranın (Kilise) zemini orijinal bitkisel ve geometrik motifli mozaiklerle döşenmiştir. Doğu duvarında küçük bir apsis açılmıştır ve önünde basamaklar bulunmaktadır. Kaynaklara göre mağaranın çok eski bir Hristiyan kilisesi olduğu ve İsa peygamberin havarilerinden olan Aziz Andreas ile bölgede yaşayan halk tarafından Hristiyanlığın yayılmasının ilk yıllarında gizli bir ibadet yeri olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Yine burada Aziz Nicholas'a ait olduğu söylenen bir lahit bulunmaktadır.

İkinci mağara Cehennemağzı (Herkül, Herakles) mağarasıdır. Mağarada iki fil ayağı tarafından desteklenen ve toplam 400 m²'lik bir alanı kaplayan yaklaşık 100 m²'lik bir göl bulunur. Kaynaklarda 'Specus Herkül' olarak da geçen Herkül Mağarası, dar bir girişle yoldan 10 – 12 m yükseklikteki yamaçta yer almakta olup, yerel halk arasında 'Koca Yusuf Mağarası' veya 'Dımdım Mağarası' olarak da bilinir. Mağara, giriş seviyesinden 11 metre aşağıda olup, 60 metre uzunluğunda ve 8 – 24 metre genişliğinde toplam 400 m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Bir büyük, bir küçük sütun ve ortasında derinliği yaklaşık 4 metre olan bir göl vardır. Mağaranın girişinin sağ tarafında duvar damlatışlarla

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
İl Kültür ve Turizm
Müdürlüğü

kaplıdır. Mağaranın girişi yeraltına inmekte ve ismi Dor mitolojisinde yeraltı tanrısı Hades'in evi olarak geçmektedir. Herkül, insanın doğaya direnme ve saldırma konusundaki yenilmez gücünü sembolize eder. Herakles'in bütün işleri iyilik içindir. Doğanın insanların üzerine saldırdığı kötülüklerle savaşarak insanlığa hizmet eder. Pek çok macera yaşayan Herkül, çoğunu Eurystheus'un kötü niyetli isteklerini yerine getirmek zorunda olduğu için gerçekleştirir. Herkül, gücünü kontrol edemediği bir nöbet sırasında çocuklarını ve Iphicles'in iki çocuğunu ateşe atarak öldürür. Daha sonra gönüllü olarak sürgüne gider. Delphi kahini ona günahlarından arınması için Miken Kralı Eurystheus'a gitmesi, onun hizmetine girmesi ve her istediğini yapması gerektiğini söyler. Eurystheus, Herakles'ten on iki iş yapmasını ister. Bunların sonuncusu ve en zoru, Cehennem bekçisi üç başlı köpek Kerberos'un Hades'in yer altı dünyasından kaçırılmasıdır. Herkül, Hermes ve Athena'nın yardımıyla hiçbir ölümlünün geri dönmediği ölümler diyarına iner. Üç başlı Kerberos'u alır ve onu dünyaya çıkarır. Eurystheus köpeği görünce korkar ve Herakles köpeği Hades'e geri götürür. Mitolojiye göre Herakles'in Kerberos'u kaçırmak için Hades'in ülkesine indiği yer Kdz.Ereğli'deki Cehennemağzı Mağaralarıdır.

Üçüncü mağara (Ayazma) ise yüzey alanı bakımından en büyüğüdür. İçerisinde yine bir göl bulunan mağaradaki su, antik çağlarda kutsal su alanı olarak kabul edilmiş ve kehanet ve ibadet amaçlı kullanılmıştır.

Cehennemağzı Mağaraları'nın yeryüzüne yakın katmanları, hava ile teması sonucu erimiş kayaların sertleşmesiyle oluşan temel kaya yapısına sahip olup, yüzeye yakın magmatik kayaların püskürmesiyle soğuyan ve sertleşen ekstrüzyonla oluşmuştur. Cehennemağzı Mağaraları bu doğal oluşum nedeniyle (mağaranın bulunduğu kayanın sertleşmesi) birincil mağaralar grubundan 'volkanik mağaralar' tipinde yer alır.

Hedefler

- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.
- Dinlenme ve oturma alanlarının geliştirilmesi.
- Bilgilendirme ve bilinçlendirmenin iyileştirilmesi.

Eylemler

- Herkül anlatısının ulusal ve uluslararası ölçekte nasıl sunulacağına planlanması.
- Otopark düzenlemesi yapılması ve giriş donatılarının geliştirilmesi.
- Jeositin Armutçuk – Ereğli Rotası kapsamında ele alınması.

●●● G41 Çanakçılar Arkeoloji ve Etnografya Özel Müzesi

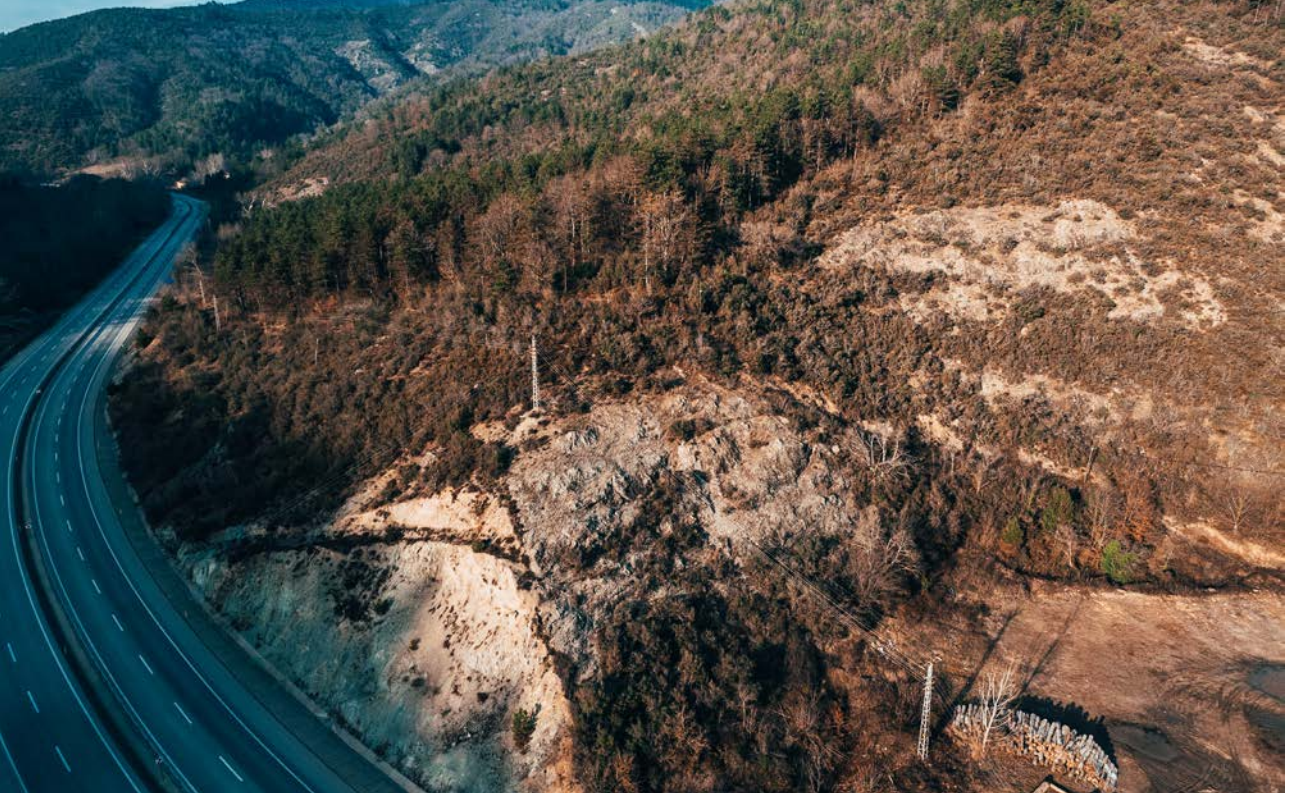
Çanakçılar Özel Etnografya ve Arkeoloji Müzesi Gökçebeş ilçesinde, Çanakçılar A.Ş. Fabrikası sahası içinde bulunmaktadır. Üretim tesisi içinde müze, botanik parkı ve hayvanat bahçesi bulunur. 2005 yılından bu yana Kültür ve Turizm Bakanlığı denetiminde özel müze olarak hizmet vermektedir. Müzede M.Ö. 5. yüzyıldan günümüze, Helenistik, Roma, Doğu Roma (Bizans), Beylikler ve Osmanlı dönemine ait eserler ve sikkeler yer almaktadır. Arkeoloji ve etnografya müzesi şeklinde hizmet veren müzede 536 arkeolojik, 189 etnografik eser ile 9 adet mühür ve 695 adet sikke sergilenmektedir. Bu eserler içerisinde özellikle bölgede bulunan eserler müzeye bağışlanmıştır.

Müze koleksiyonunda Roma dönemine ait gümrüklerde kullanılan ağırlıklar, Bizans dönemin gümüş sikkeleri, Osmanlı Dönemi sikkeleri (özellikle zoltalar), Roma Dönemi cam ya da pişmiş toprak gözyaşı ve koku şişeleri ve kandiller görülmeye değer eserlerdir. Etnografik olarak da divit ve hokkalar, elbiseler, bakır tabaklar gibi eserler bulunmaktadır.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Çanakçılar Şti.

Üretim tesisi içinde müze, botanik bahçe ve hayvanat bahçesi bulunur. Zonguldak Gökçebey'deki Çanakçılar Tesislerindeki 140.000 m²'lik açık işletme alanının 30 dönümlük bölümünde yer alan Hayvanat Bahçesi ve Botanik Bahçesinde 75 farklı türden 850 hayvan ve onlarca çeşit bitki yaşamaktadır. Büyükten küçüğe tüm doğa severlere açık olan bu alanda ziyaretçiler gönüllerin; hayvanların ve doğanın güzelliğini bire bir yaşama olanağı bulmaktadır. Müze, hayvanat bahçesi, botanik parkı ve üretim tesisi, haftanın her günü ücretsiz olarak ziyaretçilere açıktır.

●●● G42 Prekambriyen Metagranitler

Prekambriyen kayaları yerkürenin tarihçesini anlatan en eski kayalardandır. Bölgede en az 550 milyon yıl öncesine ait olan ve Yedigöller formasyonu olarak isimlendirilen bu kayaların yüzlekleri oldukça sınırlıdır. Ataköy Orman Deposu çevresinde görülebilen metagranitler, çeşitli evrelerde metamorfizma ve deformasyona uğramış metamorfik kayalardır. Metamorfizma bir kayanın bileşiminin veya yapısının ısı, basınç veya diğer doğal etkenlerle değişmesine verilen isimdir. Granitik kayaların metamorfizmaya uğradığını ifade etmek üzere metagranit ismi kullanılır.

Metagranitler ve metamorfik tektonik birimler İstanbul – Zonguldak zonunun temelini oluşturur. Alt Ordovisiyen – Karbonifer yaşlı sedimanter kayalar tarafından örtülmüştür. Metamorfik kayalardan elde edilen yaş bulguları 570 – 590 milyon yıl öncesine işaret etmekte olup, bu kayalar, Rodinya süper kıtasının oluşumu sırasında, çarpışan farklı tektonik birimlerin birbiri ile kaynaştığını göstermektedir. Bu olay Pan-Afrikan orojenezine karşılık gelmektedir.

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş)
İLGİLİ KURUM
ZOBM

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması.
- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.
- Araştırmaların geliştirilmesi.

Eylemler

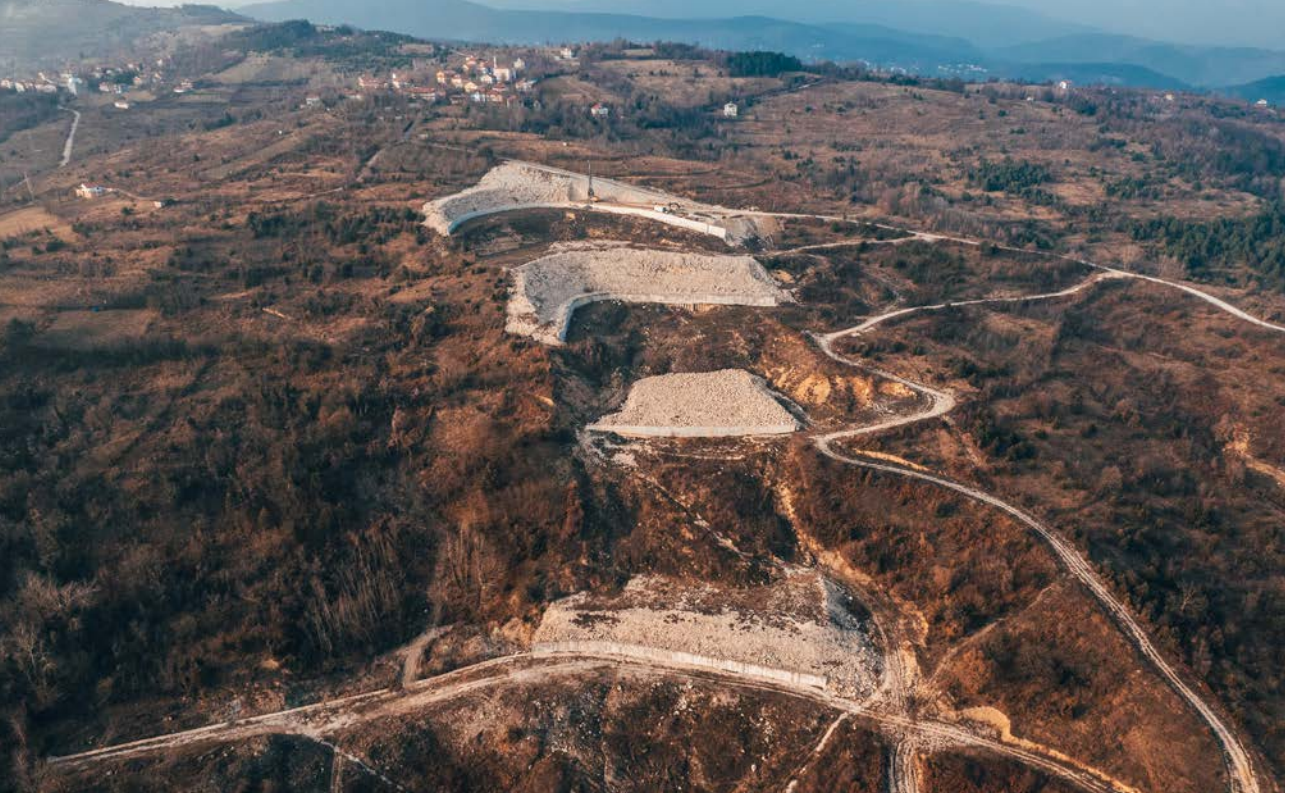
- Türkiye'deki en yaşlı kayalardan olan jeositin araştırmacılar ve ilgililer için ortaya koyduğu bilimsel potansiyelin öne çıkarılması.
- Jeositle ilgili yapılacak bilimsel çalışmaların teşvik edilmesi.
- Ataköy'de ikamet edenlere jeositle ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.
- Kayaçların oluşumlarının simülasyon aracılığıyla temsil edilmesi.
- Kayaçların yüzlek yerinin genişletilerek görünürlüğünün artırılması.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması ve ziyaretçi güvenliğinin iyileştirilmesi.

●●● G43 Devrek Heyelanı

Heyelan, kayalardan, moloz örtüsünden veya topraktan oluşan kütlelerin yerçekimi etkisi ile aşağıya doğru kayarak yer değiştirmesidir. Devrek'te 2015 yılında meydana gelen son heyelan, Devrek Çayı'nın yan kolu olan Çomaklar Çayı'nın ortalama eğimi %23 olan V şeklindeki vadisinin kuzey yamacında meydana gelmiştir. Heyelanın meydana geldiği yamaç, Alt – Orta Eosen yaşlı silttaşı, kumtaşı ve çoğunlukla kiltaşından oluşan Çaycuma formasyonuna aittir. Yapımı devam eden Devrek – Ereğli Otoyolu'ndaki yarma ve dolgu çalışmaları ile heyelan açısından riskli yol, eğimin denge açısını değiştirmiştir ve civardaki binaların hasar görmesine yol açmıştır. Heyelan nedeniyle 86 bina hasar görmüş, bazıları ise tümüyle yıkılmıştır. Tedbir olarak, heyelan kırılma bölgesinin üzerindeki bir başka mahallenin daha zarar görmemesi için üst kütleyle şev tesviyesi, fore kazık, beton bariyer, yığma, drenaj kanalları gibi uygulamalar yapılmıştır.

Hedefler

- Yürüyüş yolu ve patikaların iyileştirilmesi.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.

Eylemler

- Evlerin bazılarının, heyelanın neden olduğu yıkımın gözlemlenebilmesi için olduğu gibi korunması.
- Yıkım olan alanda bir yürüyüş ve gözlem rotası oluşturulması.
- Devrek'te ikamet edenlere jeosite ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılması ve eğitim verilmesi.

Heyelan başlangıcı

Jeosit gözlem n

Devrek - Ereğli karayolu

oktası

Afet bölgesi

Afet bölgesi

Devrek şehir merkezi

●●● G44 Filyos Nehri

Filyos Nehri 228 km uzunluğa ve 13 000 km² drenaj alanına sahiptir. Gökçebey ilçesi yakınında Gerede Dereleri, Araç Dereleri, Devrek Dereleri, Yenice Dereleri ve Soğanlı Dereleri birleşerek Filyos Nehri'ni oluşturur. Filyos Nehri, Güney Karadeniz'in Kızılırmak, Yeşilirmak ve Sakarya'dan sonra dördüncü büyük akarsuyudur. Ancak, üzerinde herhangi bir barajın bulunmamasına bağlı olarak denize boşalan sediman yükü açısından ilk ve en büyük olanıdır. Filyos Nehri deltası, kıyı bölgesinin çok enerjik olması ve delta ilerlemesini engellemesi nedeniyle dalga hakim, dar ve uzun bir sediman yığıdır. Kıyı boyunca uzanan tüm kumsalların çökeltileri nehrin kendisi ve delta tarafından sağlanmaktadır. Nehrin son 10 km'si düz ve alçak bir kanaldır. Bu nedenle herhangi bir taşkın durumuna karşı önlem amacıyla kanal boyunca çakıldan yapılmış taşkın bariyerleri yapılmıştır.

Hedefler

- Seyir noktalarının planlanması ve tasarımı.
- Dinlenme ve oturma alanlarının geliştirilmesi.

Eylemler

- Seyir terası oluşturulması.
- Ziyaretçi merkezlerinden birinde Filyos Vadisi ve Filyos Nehri'nin Karadeniz'e döküldüğü alanın 3 boyutlu anlatımının tasarlanması.

●●● G45 Gökçebey Fidanlık ve Biyoçeşitlilik Tesisi

Devrek – Zonguldak Karayolu üzerinde, Filyos Çayı kenarında, Gökçebey ilçesine 8 km, Zonguldak iline 37 km uzaklıktadır. Gökçebey Orman Fidanlık Müdürlüğü, başta Zonguldak, Bartın, Karabük vilayetleri olmak üzere Ülkemizin dört bir tarafında bulunan Kamu Kurum ve Kuruluşları, Belediyeler, Vakıf ve Derneklere Çevre Düzenleme çalışmaları yaparak yeşil alanları korumak, sürdürülebilir ormancılık faaliyetlerini yürütmek, ağaçlandırma ve erozyon çalışmalarında kullanılmak üzere 840 dönüm arazi üzerinde faaliyetini sürdürmektedir. Ormanlık bir Hazine arazisi üzerine kurulmuş olan ve +45 rakıma sahip olan tesiste, Fidan Üretim İstasyonu ve uzun fidan üretimi için kurulmuş dikim alanı bulunur. Tesisteki fidanlıkta 35 çeşit orman ağacı fidanı ve 107 çeşit süs bitkisi fidanı olmak üzere toplam 142 çeşit fidan üretilmektedir. Gökçebey Orman Fidanlık Müdürlüğü tarafından 2021 yılında üretilen fidan sayısı 2.316.000 adete ulaşmıştır. Aşılı fidan üretimi kapsamında 5000 adet ceviz ağacının aşısı yapılmıştır. Ayrıca 180.000 adet süs bitkisi üretilmiştir. Üretilen fidanlar Fındık, Ceviz, Kayın, Kestane, Ihlamur, Kiraz, Kızılcık, Dişbudak, Kuşburnu, Yabani Elma, Yabani Erik, Kuş Üvezi, Alıç, Akçaağaç, Katalpa, Fıstıkçami, Selvi, Likapa, Mavi Ladin, Doğu Ladini, Batı Ladini, Antep Fıstığı gibi yerli ve yabancı meyveli türler ile 142 değişik türden Süs Bitkisi türünü içerir. 2021 yılında Belediyeler, Okullar, Muhtarlıklar, Camiler ve Askeri Birlikler gibi kamu kurum ve kuruluşlarına Mayıs ayı itibari ile 77.000

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş)
İLGİLİ KURUM
ZOBM

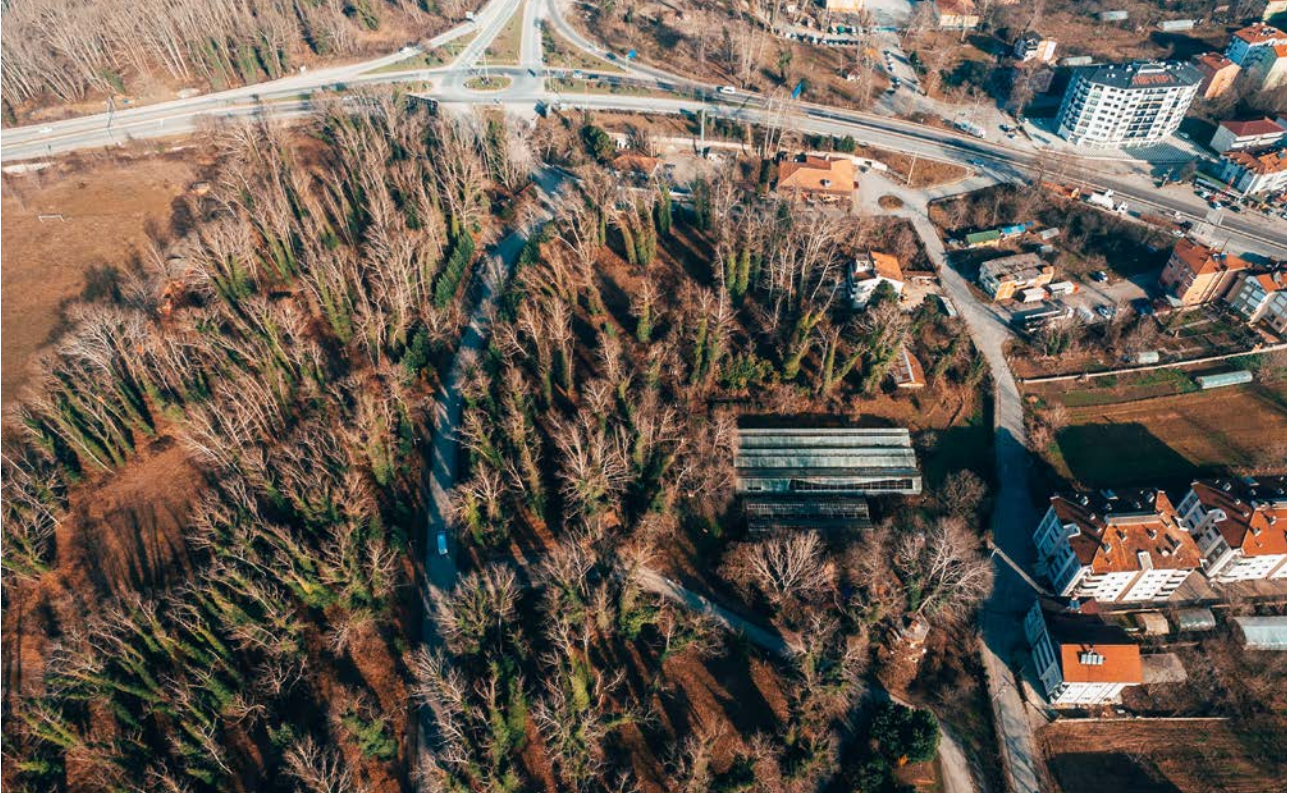
adet fidan ücretsiz olarak dağıtılmıştır. Tesiste; Geleceğimiz olan çocuklarımız için hazırlanmış bir eğitim ve uygulama binası bulunmakta ve il düzeyinde okullarda orman sevgisini aşlamak ve biyoçeşitliliği teşvik etmek için rutin olarak eğitimler gerçekleştirilmektedir.

Hedefler

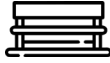
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Bilgilendirme ve bilinçlendirmenin iyileştirilmesi.

Eylemler

- Jeositin ziyaretçi stratejisinin planlanması ve ziyaret imkanlarının geliştirilmesi.
- Jeositin Uluslararası Botanik Araştırma Merkezi statüsüne yükselmesi için çalışmalar yapılması.
- Biyoçeşitlilik ile ilgili bir ziyaretçi merkezi planlanması.
- Jeositin Ereğli – Devrek Biyoçeşitlilik Rotası ile ilişkisinin güçlendirilmesi.
- Botanik, biyoloji gibi ilgili konularda yaz okulu, atölye çalışması vb. eğitim çalışmalarının yürütülmesi.
- Bölgedeki tarla bitkilerinin gözlemlenebileceği bir sürekli serginin planlanması.

●●● G46 Yüzüncü Yıl Filyos Ekoparkı ve Arboretumu

Filyos Ekopark'ı, Zonguldak 100.Yıl Vakfı tarafından ulu önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 100. doğum yılı anısına '100.Yıl Atatürk Hizmet Köyü' ismiyle hayata geçirilen bir projedir. Zonguldak İli'nin kültürünü, ekonomisini ve özellikle madencilik sektörünü geliştirmek, yöresel el sanatları ürünlerinin yurt içinde ve dışında tanıtmak amacıyla, dönemin Zonguldak Valisi Galip Demirel'in başkanlığında kurulan Vakıf'ın 1982 yılında başlattığı proje, daha sonraki yıllarda da Zonguldak Vali'lerinin ve İl Genel Meclisi Üyelerinin verdiği destek ile İl Özel İdaresi Müdürlüğü'nce 2000 yılında tamamlanarak hizmete girmiştir. Proje Alanı Zonguldak – Ankara karayolu üzerinde ve Zonguldak – Devrek – Çaycuma yol ayırımında Gökçebey İlçesine Bağlı Bakacakadı mevkiinde bulunmaktadır.

Tesis, Gökgöl ve Çayır Mağaraları, Çaycuma Kadioğlu Mozaikleri, gibi görmeye değer yerlere ve jeositlere en fazla 40 – 50 dakikalık mesafededir. Filyos Ekopark'ı, bir başka deyişle 100. Yıl Atatürk Hizmet Köyü, 194 dönüm arazi içerisinde yer almakta olup, 33 oda kapasiteli bir otel ve 5 adet bungalow tipi ev ile ziyaretçilere hizmet vermektedir. Yine otele ait 200 kişilik sinema düzeninde toplantı – konferans salonu, 230 kişilik restaurant – bar bölümleri yer almaktadır. Ayrıca 350 kişilik açık havuzu, 150 kişilik su üstü gazinosu da hizmet vermektedir. 194 dönüm arazi içerisinde tenis kortları, futbol sahası, çay köşkü, sera – piknik alanları, at çiftliği, gezi parkları, amfityatro ve hediyelik

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş)
İLGİLİ KURUM
Özel işletme

eşya reyonları bulunmaktadır. Ekopark sahip olduğu otel ve bungalovlar ile konaklama, konferans salonu ile çeşitli toplantılar, tenis kortu, futbol sahası, yüzme havuzu ve kamping alanı ile spor ve rekreasyonel aktiviteler için yıl boyu hizmet veren, ancak yoğunluğun yaz aylarında arttığı bir tesistir. Mevcut yerleşkede bu kullanımların yanı sıra doğal olarak yayılan çınar meşçerelerinin ve onun alt örtüsünün yer aldığı rezerv parseller de bulunmaktadır.

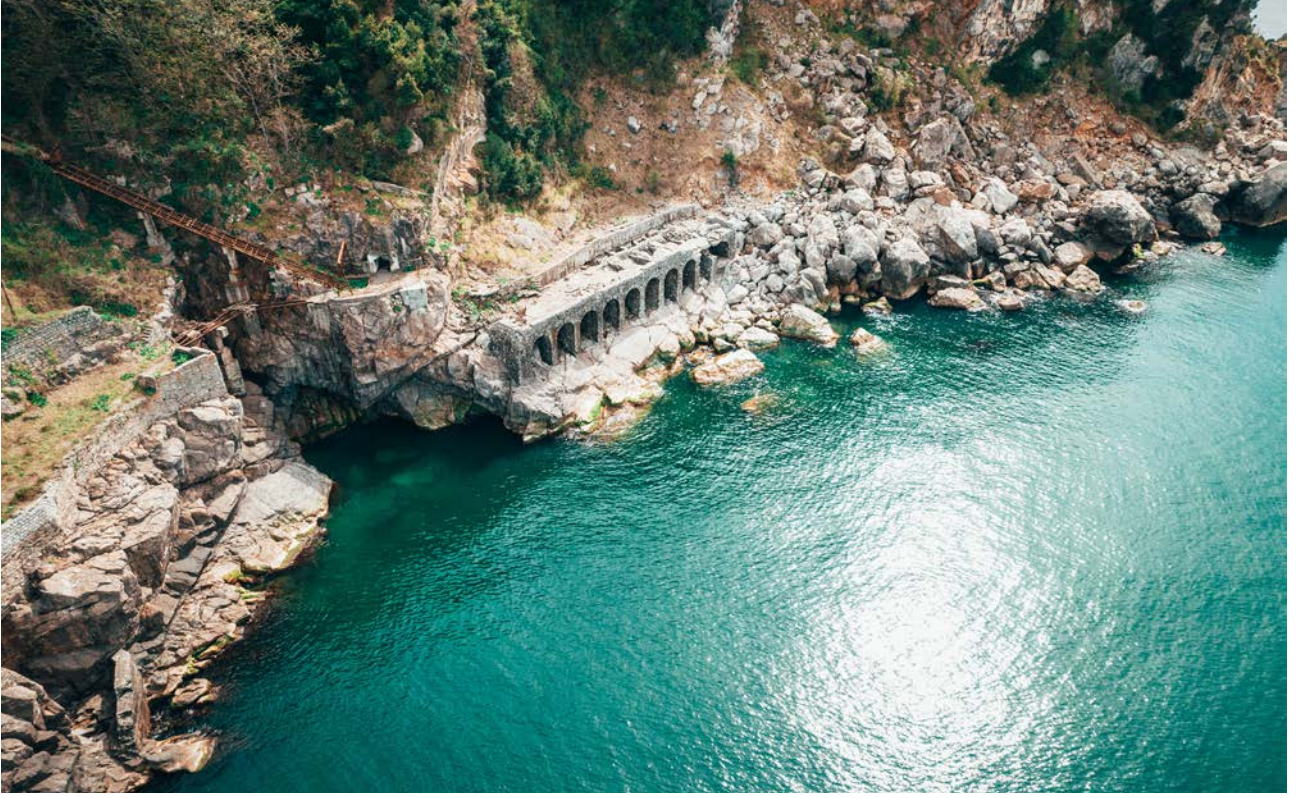
100.Yıl Atatürk Hizmet Köyü Projesinin en önemli uygulaması Arboretum oluşturmak olmuştur. Arboretumlar çevre ve doğa bilinci yaratmada, halka rekreasyonel olanaklar sunmada etkin olarak kullanılacak alanlardır. Bu alanlar, bitki türlerinin, genetik materyalin korunduğu ve süreklilikleri için gerekli çabaların gösterildiği ve bilimsel araştırmaların yapıldığı ortamlar olması yanında, oluşturdukları sosyal ve estetik mekanlarla bölge halkının yaşamında da önemli rol oynarlar. Pek çok bitkinin estetik yönlerini, doğal güzelliklerini merak eden insanlara bu özellikleri yakından görme ve inceleme fırsatı sağlarlar. Böylelikle Nisan 2006'daki ilk aşamada 26 adet iğne yapraklı, 66 adet yapraklı ağaç ile 87 adet çalı olmak üzere toplam 179 adet bitki dikilmiştir. Daha sonra uygulama projeleri geliştirilmiş ve günümüze kadar 125 türe ait 2 bin 400'ü aşkın ağaç ve bitki çeşidinin dikimi yapılmıştır. Yerel bitkileri tanıtmayı ve bu sayede hem bölge halkının hem de turistlerin doğaya olan farkındalığını arttırmayı amaçlayan projenin uygulama aşamaları halen devam etmektedir.

Hedefler

- Bilgilendirme ve bilinçlendirmenin iyileştirilmesi.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması.
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.

Eylemler

- Jeositin Biyoçeşitlilik Eğitim Merkezi haline dönüşmesi için gerekli çalışmaların yapılması.
- Ziyaretçi sayısını arttıracak politikaların araştırılması.
- Jeositin görünürlüğünün artırılması.
- Gökçebey Fidanlığı ile iş birliğinin geliştirilmesi.
- Yönetimde sürdürülebilirliğin sağlanması.

●●● G47 Aşağı Kandilli Tarihi Endüstri Kompleksi

Kdz.Ereğli İlçesine bağlı Kandilli Beldesi, uzun yıllardır kömür havzasının en önemli üretim ve yerleşim bölgesi olmuştur. Bölgede ilk kömür ocaklarının açılışından Cumhuriyet sonrası devletleştirilmeye kadar geçen süre içinde, çok sayıda yerli ve yabancı şirketler üretim yapmıştır. Çamlı, Aşağı Kandilli ve sahil kesiminde bölgesinde bulunan birçok üretim (mekanizasyon atölyesi, pervane, lambahane) ve sosyal tesis (konukevi, okul, sinema, kilise) ile lojmanlar yıkılmış ya da kullanılmayacak durumdadır. Kandilli'ye 3 km uzaklıktaki sahil kesiminde "Paytonbaşı" olarak adlandırılan ve sahile doğru 30 derece eğimli ve 210 m uzunluktaki 1919 yapımı varagel hattı ve kulesi halen bulunmakla birlikte, artık kullanılmayacak durumdadır. Yine sahilde bulunan ve eskiden santral olarak kullanılan bina günümüzde havalandırma (aspiratör) amacıyla kullanılmaktadır. Kandilli merkezinde bahçe içinde, tek katlı ve müstakil yapı niteliğindeki lojmanların bir bölümü kurum çalışanlarınca kullanılmakta, önemli bir bölümü ise boş durumdadır. Bunlardan özellikle Şehit Asteğmen Metin Köksal Sokak'ta karşılıklı olarak yer alan lojmanlar ile müdür lojmanı endüstri mirasının özgün örnekleridir.

Hedefler

- Jeosit için kapsamlı bir stratejik plan oluşturulması.
- Mimari ve peyzajın planlanması, geliştirilmesi ve uygulanması.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
ZOBM

- Yürüyüş yolu ve patikaların iyileştirilmesi.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.
- Ziyaretçi güvenliğinin artırılması.
- Doğal yaşama müdahalenin engellenmesi.
- Dinlenme ve oturma alanlarının geliştirilmesi.
- Otopark imkanlarının iyileştirilmesi.

Eylemler

- Ereğli – Zonguldak Rotası'nın odağında Aşağı Kandilli Tarihi Endüstri Kompleksi olacak şekilde geliştirilmesi.
- Jeosit için bir stratejik plan hazırlanması.
- Stratejik plan kapsamında varagelin kullanımı, üst kottaki ziyaretçi merkezi, Karadeniz'in yıkıcı etkisinden koruma, yıkılmış tünelin açılması gibi konuların netleştirildiği bir masteplan hazırlanması.
- Harabe estetiğinin korunması ve jeositte bulunan yapıların baştan aşağıya yenilenmesinin engellenmesi.
- Jeosit ile Zonguldak Üst Karbonifer Penceresi arasında bir yürüyüş yolu oluşturulması.
- Çamlı – Kandilli – Alacağzı – Kireçlik Via Ferrata rotası oluşturulması.
- Armutçuk Müessesesi ile Aşağı Kandilli arasındaki kömür tünellerinin turizm dahilinde kullanılması.

○○● G48 Kokaksu Su Değirmeni

Değirmende un öğütmek çok eski bir gelenektir. Çaydamar Çayı üzerinde tarihi bir değirmen bulunmaktadır. Kokaksu istikametinden gelen suyun gücüyle hareket eden değirmen, nesillerdir devam eden gelenekle mısır öğütmek için kullanılmaktadır. Çaydamar Semt'indeki mısırın çoğu bu değirmende çekilmekte ve günümüzde halen geçim kaynağı olarak kullanılmaktadır. Değirmenin müşterileri bu sayede hem nostalji yaşamakta hem de bahçelerinden topladıkları mısırları değerlendirmektedirler. Müşteriler arasında balıkçılar ve pazarlar da bulunmaktadır. Derenin sürekli akması ile değirmen yılın 12 ayı çalışabilmektedir.

Hedefler

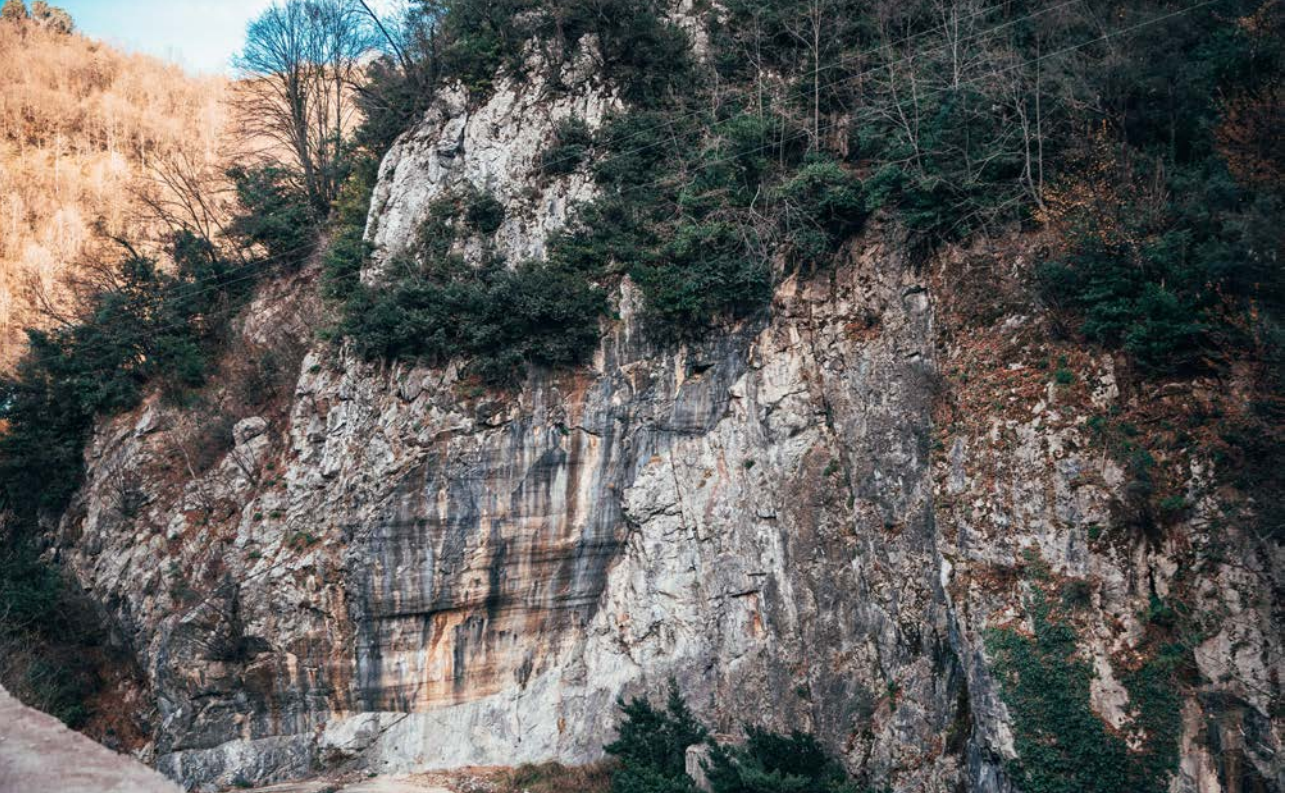
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel ürün kullanım ve satışının teşviki.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.

Eylemler

- Değirmen ile mevcut karayolları planlarının irdelenmesi.
- Değirmen yanına tahıl ürünleri için bir üretim ve satış birimi eklenmesi.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Özel mülk

●●● G49 Gökgöl Devoniyen — Karbonifer Sınır İstifi

İstif, Gökgöl mağarası ile Gökgöl Tüneli arasında yol boyunca yüzlek veren birimleri kapsar. Geç Devoniyen'den Erken Karbonifer'e kadar (375 — 328 myö) uzanan denizel çökelleri içeren ve Reyik ve Paleotetis olarak bilinen eski okyanusların sıg kesimlerinde çökelmiş tabakalı kayaçları içerir. Bu okyanuslar jeolojik geçmişte birbirlerine yaklaşmakta olan Lavrusya (Kuzey Avrupa, Kuzey Amerika, Grönland ve Rusya'nın birleşik halini temsil eden eski kıta) ile Gondwana (Güney Amerika, Afrika, Arap Yarımadasını temsil eden eski kıta) isimli büyük kıta parçalarının arasında bulunmaktaydılar. Okyanuslar arasında ayrıca çeşitli adalar ve küçük kıtalar da mevcuttu. Gökgöl mağarası ve çevresindeki istif, işte bu kıtaların kenarlarındaki okyanuslarda çökelen birimlere aittir. Devoniyen — Karbonifer sınırına ilişkin paleontolojik, sedimentolojik ve jeokimyasal bulgulara Türkiye'de ilk kez Gökgöl istifinde rastlanılmıştır. Yılanlı formasyonunun üst seviyelerine karşılık gelen birimlerin kireçtaşı, dolomitik kireçtaşı ve ince tabakalı siyah şeyllerinden alınan örneklerde, farklı jeolojik çağları temsil eden çeşitli omurgasız fosiller bulunmuştur (rugosa mercanlar, goniatitler, foraminiferler gibi). Tabakalar zamansal sıralama ile incelendiğinde, bazı dönemlerde organizmaların büyük ölçüde ortadan kalktığı tespit edilmiştir. Bu dönemler, Devoniyen sonunda gerçekleşmiş 'Hangenberg' ile Karbonifer'de gerçekleşmiş 'Alumn şeyl' kitlesele yok olma olayları olarak bilinir ve küresel iklim değişikliği krizlerine karşılık gelir.

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş)
İLGİLİ KURUM
ZOBM

Hangenberg toplu yokolma olayı sırasında, denizel türlerin % 45'inden fazlasının soyu tükenmiştir. Sebebi halen tartışmalı olan bu biyotik olay, tüm jeolojik zamanlar boyunca gerçekleşmiş en büyük 5 toplu yok olma olayından birisidir. Alumn şeyl toplu yokolma olayının varlığı ana / iz element ve duraylı izotop gibi jeokimyasal bulgularla ortaya konulmuştur. Bu dönemi temsil eden birimlere Gökgöl Mağarası içinde de rastlanabilmektedir. Mağara içinde siyahlaşmış mercanlar, siyahlaşmış şeyller yok olma dönemine işaret etmektedir. Kimyasal olaylarla siyah çörtlü sular mercanları eritmiş ve yer yer geriye 'hayalet mercanlar' olarak izler kalmıştır. Toplu yokolma olayı sonucunda, mercanların ataları olan türleri, ammonitlerin ataları olan goniatitler ve makrı ve mikro pek çok canlı grubunun soyları ortadan kalkmıştır.

Tüm bu olaylara ait jeolojik izlerin kesintisiz olarak izlenebilmesi ve Devoniyen / Karbonifer geçişini kapsamayı, Gökgöl istifinin sınır araştırmaları için bilimsel öneme sahip bir birim olduğunu göstermektedir. Veri potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda, istif uluslararası ölçekte tip kesit olarak kabul edilebilecek niteliktedir.

Hedefler

- Yürüyüş yolu ve patikaların iyileştirilmesi.
- Ziyaretçi hareketinin planlanması.
- Araştırmaların geliştirilmesi.
- Erişimin iyileştirilmesi.

Eylemler

- Sınır istifinin gözlenebilmesi için düşük seviyede müdahalelerle bir yürüyüş patikasının oluşturulması.
- IUGS Uluslararası Stratigrafi Komisyonu tarafından tanınan "stratigrafik kesit" haline dönüştürülmesi.
- Jeosite erişimin kolaylaştırılması.
- Orta vadede jeositin uluslararası bilimsel bir toplantı konusu olarak ele alınması için altyapının oluşturulması.
- Sınır hattının görselleştirilmesi.

●● G50 Kozlu – Üzülmez Tarihi Demiryolu

TTK tarafından kömür taşımada kullanılan demiryolu güzergâhlarından biri olan Kozlu – Zonguldak – Üzülmez demiryolu hattı, Merkez ilçeyi Kozlu ilçesine bağlayan, tek hatlı bir demiryoludur. Hat, Kozlu – Zonguldak Limanı ve Üzülmez – Zonguldak Limanı olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısım 6 km uzunlukta olup, 1943 yılında hizmete açılmıştır. İkinci kısım 5,5 km uzunlukta, 1850’lerde dekovil hattı olarak inşa edilmiş, Cumhuriyet döneminde demiryolu hattına çevrilmiştir. Hattın Kozlu yönünde toplam uzunluğu 1611 metre olan iki tünel bulunmaktadır. Hatlar üzerinde günde bir kez 10 – 12 vagonluk kömür katarı işletilmektedir. Hâlihazırda yük taşımacılığında kullanılmakta olan Kozlu – Zonguldak – Üzülmez hattının aynı zamanda yolcu taşımacılığı ve turizm maksadıyla kullanılabilmesine amacıyla “Kozlu – Zonguldak – Üzülmez Demiryolu Hattı Fizibilite Raporu ve Konsept Geliştirme Çalışması” gerçekleştirilmiştir. Söz konusu demiryolu hattı boyunca TTK Kozlu Müessesesi, İhsaniye mahallesi, Çaydamar mahallesi, Zonguldak Garı, Zonguldak Limanı, Zonguldak Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi, Baştarla kamu binaları, Zonguldak Maden Müzesi ve Üzülmez Kültür Vadisi yer almaktadır.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
TTK

Hedefler

- Jeosit için kapsamlı bir stratejik plan oluşturulması.
- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.

Eylemler

- Fizibilitesi yapılan “Kozlu Zonguldak Üzülmez Demiryolu Hattı”nın hayata geçirilmesi.

Diğer Mekansal Odaklar

V01 Üzülmöz Müzesi

Asma Mah. Ladin Sok. 67040 Zonguldak

Her gün 10:00 – 19:00

Üzülmöz Müzesi, Zonguldak Kömür Jeoparkı ile ilgili en ayrıntılı bilgilerin sunulacağı Jeoparkın en önemli bilgilendirme merkezidir. Bu müze, jeopark çalışma ofisleri ile etkinlik ve eğitimlerin düzenleneceği alanları da kapsamaktadır.

Asma Mahallesi sınırları içinde bulunan Üzülmöz Kültür Vadisi, Zonguldak'ın en eski ve önemli endüstri miraslarından birisidir. Bu alanın kent yaşamına ve turizme kazandırılması için çalışmalar yaklaşık 7 yıldır sürdürülmektedir. Proje kapsamında kentin madencilik ve endüstriyel geçmişini yansıtan kültür ve turizm odaklı bir yaşam alanı oluşturulmaktadır. İçinde yer aldığı Üzülmöz Bölgesi, halen aktif üretim tesislerinin yanı sıra, Kok Bacası, Rombaki Köşkü, Üzülmöz Lokali, EKİ lojmanları gibi bölgenin geçmişine tanıklık eden yapıları da barındırmaktadır.

Bu alan, Zonguldak Kömür Jeoparkı Üzülmöz Müzesi'ne ek olarak çok amaçlı kullanıma sahip atölye binası ve Derebaca Ocağı'nı da içermektedir. Ayrıca açık alanlar da kentsel yaşamı zenginleştirecek ve Zonguldak'ın endüstri mirası geçmişine referans olacak nitelikte tasarlanmıştır.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
ZKJ

V02 Gökgöl Mağarası Ziyaretçi

Merkezi

Asma Mah. Zonguldak — Ankara Karayolu, 67040 Zonguldak
Her gün 10:00 — 19:00

Gökgöl Mağarası Ziyaretçi Merkezi, Zonguldak'ın 5 km güneydoğusunda, Zonguldak — Ankara karayolu üzerinde bulunan Gökgöl Mağarası'nın girişinde yer almaktadır.

Ülkemizin en çok gezilen doğal miras alanlarından biri olan Gökgöl Mağarası'nı ziyaret edenlere, burada bulunan Ziyaretçi Merkezi'nde Gökgöl Mağarası, Zonguldak'ta yer alan diğer mağaralar ve mağaracılıkla ilgili genel bilgilendirme yapılmaktadır. 2021 yılında kullanıma açılan Ziyaretçi Merkezi'ndeki bilgilendirme panolarında Zonguldak'ın zengin karst jeomorfolojisi hakkında bilgiler de sunulmaktadır.

ODAĞA ULAŞIM

Devlet yolu
(bölünmüş)
İLGİLİ KURUM
İl Özel İdare

Zonguldak Kömür Jeoparkı Zonguldak Coal Geopark

What is a Geopark?
A Geopark is a natural area of outstanding geological significance, which has been designated as such by UNESCO. It is a place where nature and culture meet, and where the past is preserved for the future. Geoparks are a unique way of showcasing the natural heritage of a region, and they provide a platform for sustainable development and tourism.

The Zonguldak Coal Geopark
The Zonguldak Coal Geopark is a natural area of outstanding geological significance, which has been designated as such by UNESCO. It is a place where nature and culture meet, and where the past is preserved for the future. Geoparks are a unique way of showcasing the natural heritage of a region, and they provide a platform for sustainable development and tourism.

Why is it important?
The Zonguldak Coal Geopark is a natural area of outstanding geological significance, which has been designated as such by UNESCO. It is a place where nature and culture meet, and where the past is preserved for the future. Geoparks are a unique way of showcasing the natural heritage of a region, and they provide a platform for sustainable development and tourism.

How can we protect it?
The Zonguldak Coal Geopark is a natural area of outstanding geological significance, which has been designated as such by UNESCO. It is a place where nature and culture meet, and where the past is preserved for the future. Geoparks are a unique way of showcasing the natural heritage of a region, and they provide a platform for sustainable development and tourism.

V03 Filyos Ziyaretçi Merkezi

Filyos, İsmet Paşa Cad. 67660 Çaycuma, Zonguldak

Her gün 10:00 – 19:00

Zonguldak'ın en önemli antik yerleşim alanlarından biri olan Tios Antik Şehri'nin sahil bölgesine hâkim bir noktada yer alan Filyos Ziyaretçi Merkezi, bu bölgenin yoğun turizm hareketliliği ile Zonguldak Kömür Jeoparkı arasında bir köprü oluşturmayı hedeflemektedir.

Toplam 15 m²'lik alana sahip ziyaretçi merkezinin iç duvarlarında yer alan panolarda bilgilendirici metin ve görsellere yer verilmektedir. Merkezin bir bölümünde karbonifer, kömür ve endüstri mirası gibi bölgenin jeolojik ve endüstriyel geçmişi anlatılırken, bir başka bölümünde ise Türkiye ve Zonguldak için yeni bir enerji kaynağı doğalgaz ve Karadeniz'in genel özellikleri tanıtılmaktadır.

Ziyaretçi merkezinde ayrıca Zonguldak'taki tüm jeositlerin ayrıntılı bir şekilde incelenebileceği büyük bir harita da yer almaktadır.

ODAĞA ULAŞIM

Belediye yolu

İLGİLİ KURUM

Filyos Belediyesi

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.

Eylemler

- Filyos Belediyesi'nin ziyaretçi merkezi sahipliğinin geliştirilmesi.
- Ziyaretçi merkezi kapısının belirlenen saatler dahilinde ziyaret için açık tutulması.
- İlçeye gelen ziyaretçilere merkezin tanıtımının yapılması.
- Filyos'ta bulunan restoran, otel, hediyelik eşya satıcıları vb. turizm noktalarında ziyaretçi merkezinin tanıtımının yapılması.
- Ziyaretçi merkezinde düzenli olarak bakımın yapılması.
- Ziyaretçi merkezindeki içerik ve bilginin güncel tutulması için gerekli kontrollerin yapılması.
- İlçedeki okulların ziyaretçi merkezine gezi düzenlemesi.

V04 Çaycuma Ziyaretçi Merkezi

Esengin Cad. No:17 67900 Çaycuma, Zonguldak

Her gün 10:00 – 19:00

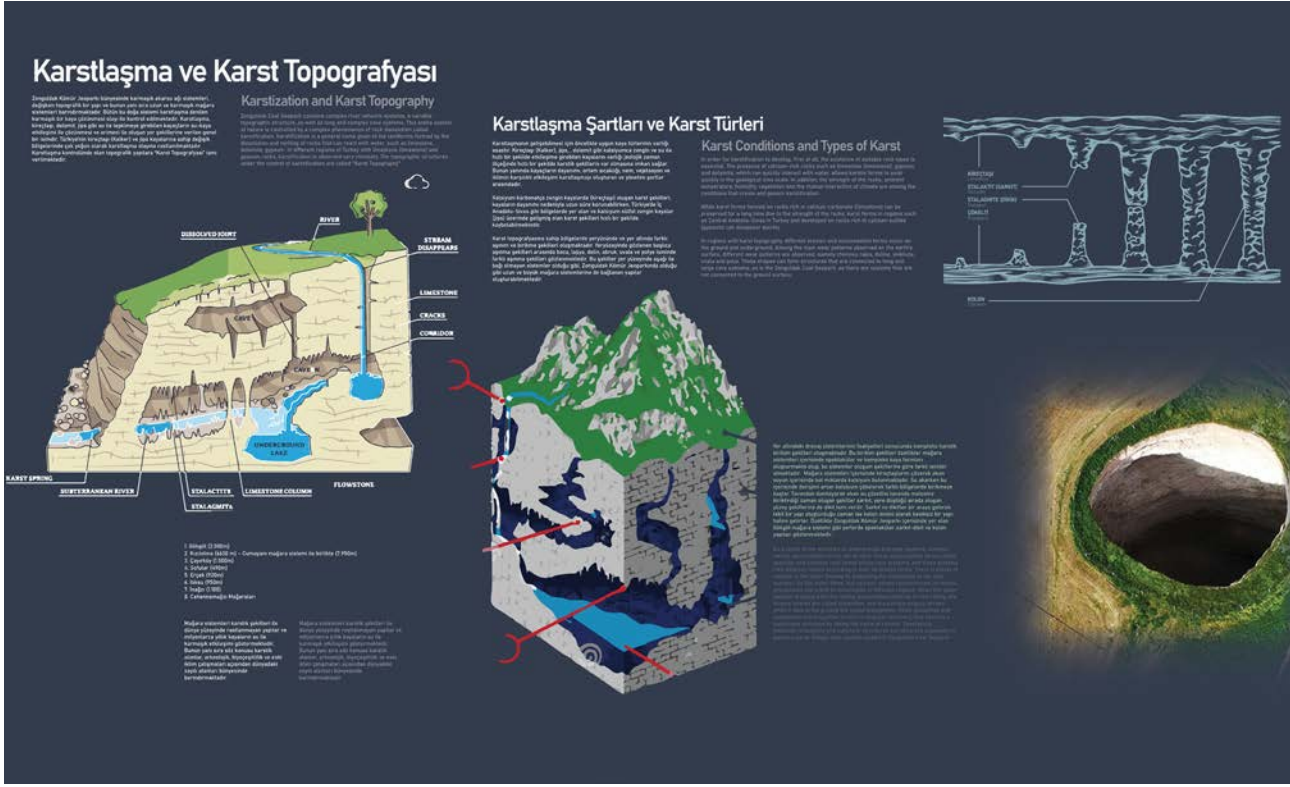

Çaycuma Ziyaretçi Merkezi, Çaycuma Belediyesi tarafından ilçenin kentlilik ve tarih bilincinin derinleştirilmesine katkı sağlamak üzere, 2020 yılında hizmete açılan Çaycuma Arastası içinde yer almaktadır. Arasta ve Ziyaretçi Merkezi'nde, ilçeyi ziyaret eden yerli ve yabancı turistlerin kenti ve kentin sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerinin tarihsel süreç ve anlam bütünlüğü içinde tanımlarına yardımcı olunmaktadır.

Üç büyük panodan oluşan Çaycuma Ziyaretçi Merkezi'nde, Çaycuma'nın batısında yoğunlaşan mağaralar ve karst coğrafyası ayrıntılı bir şekilde betimlenmektedir. Çaycuma ilçe sınırları içinde bulunan Çayırköy Mağarası'ndan çıkan suyun Tios Antik Şehri'ne taşınması için oluşturulan Roma Su Yolu da merkezde anlatılmaktadır.

Ziyaretçi merkezinde ayrıca Zonguldak'taki tüm jeositlerin ayrıntılı bir şekilde incelenebileceği büyük bir harita da yer almaktadır.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Çaycuma Belediyesi

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.

Eylemler

- Çaycuma esnafının ziyaretçi merkezi sahipliğinin geliştirilmesi.
- İlçeye gelen ziyaretçilere merkezin tanıtımının yapılması.
- Çaycuma'da bulunan restoran, otel, hediyelik eşya satıcıları vb. turizm noktalarında ziyaretçi merkezinin tanıtımının yapılması.
- Ziyaretçi merkezinde düzenli olarak bakımın yapılması.
- Ziyaretçi merkezindeki içerik ve bilginin güncel tutulması için gerekli kontrollerin yapılması.
- İlçedeki okulların ziyaretçi merkezine gezi düzenlemesi.

V05 Devrek Ziyaretçi Merkezi

Hışıroğlu, Zonguldak Devrek Yolu, 67800 Devrek, Zonguldak

Her gün 10:00 – 19:00

Devrek Ziyaretçi Merkezi, Zonguldak – Ankara karayolu üzerinde, Devrek'in 10 km kuzeybatısında, Devrek bastonlarının üretim ve satışlarının yapıldığı birimlerin ve bastonculuk tarihinin anlatıldığı bir müzenin de kurulu olduğu Devrek Baston Park'ın içinde yer almaktadır.

Zonguldak'ın en önemli el sanatlarından biri olan ve yaklaşık yüz yıldır Devrek ilçesiyle özdeşleşmiş olan bastonculuk, çok sayıda ustanın gayretiyle gelişmiş ve günümüze kadar ulaşmıştır. Devrek bastonları tamamen el işçiliği ile yapılmaktadır.

Devrek Ziyaretçi Merkezi, Zonguldak Kömür Jeoparkı ile ilgili ayrıntılı bilgiler sunmaktadır. Merkezde Devrek ve yakın çevresinin doğal ve kültürel değerleri ayrıntılı bir şekilde değinilmektedir. Devrek'teki jeolojik değerler olan Prekambriyen Metagranitler ve Kayalidere'deki lav sütunları ile iç içe şelaleler silsilesi de anlatılmaktadır.

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş yol)
İLGİLİ KURUM
ZOBM, Devrek
TSO, İl Özel İdare

Devrek Ziyaretçi Merkezi'nin değindiği en önemli konulardan birisi Devrek Heyelanı'dır. Merkezde Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın ana başlıklarından olan heyelan hakkında ayrıntılı bilgiler sunulmaktadır.

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.

Eylemler

- Devrek Baston Park ile ziyaretçi merkezi entegrasyonunun geliştirilmesi.
- Bastonculuk kültürü ile ilişki kurulması.
- İlçeye gelen ziyaretçilere merkezin tanıtımının yapılması.
- Devrek'te bulunan restoran, otel, hediyelik eşya satıcıları vb. turizm noktalarında ziyaretçi merkezinin tanıtımının yapılması.
- Ziyaretçi merkezinde düzenli olarak bakımın yapılması.
- Ziyaretçi merkezindeki içerik ve bilginin güncel tutulması için gerekli kontrollerin yapılması.
- İlçedeki okulların ziyaretçi merkezine gezi düzenlemesi.

Yerleş

Başton ve hediyelik eşya satış birimleri

Bason Müzesi girişi

Jeopark Ziyaretçi Merkezi girişi

Devrek - Çaycuma karayolu

ke giriş kapısı

V06 Kandilli Ziyaretçi Merkezi

Kandilli, 67392 Ereğli, Zonguldak

Kandilli Ziyaretçi Merkezi, Kdz. Ereğli'nin Aşağı Kandilli olarak tanımlanan bölgesinde bulunur. Kandilli, uzun yıllardır kömür havzasının en önemli üretim ve yerleşim bölgelerinden birisidir. Bölgede ilk kömür ocaklarının açılışından Cumhuriyet sonrası devletleştirilmeye kadar geçen sürede çok sayıda yerli ve yabancı şirket üretim yapmıştır. Bölgede bulunan birçok üretim tesisi ve sosyal tesisler ile lojmanlar yıkılmış ya da kullanılmayacak durumdadır. Kandilli'de bulunan Armutçuk Müessesesi TTK'nın halen üretim yaptığı 5 tesisinden birisidir.

Ziyaretçi merkezinin yakınında, Kandilli'ye 3 km uzaklıkta sahilde bulunan, denize doğru 30 derece eğimle inen, 240 m uzunluğundaki 1919 yapımı varagel hattı ve kulesi bir endüstri mirası olarak korunmaktadır.

Ziyaretçi merkezinde Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın jeosit ve diğer mekansal odaklarının görülebileceği detaylı bir harita ile kömür endüstrisi ve bu endüstri etrafında gelişen sosyal hayatın görülebileceği fotoğraflardan oluşan bir sergi olması planlanmıştır.

ODAĞA ULAŞIM
ZOBM
İLGİLİ KURUM
ZOBM

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.

Eylemler

- İlçeye gelen ziyaretçilere merkezin tanıtımının yapılması.
- Kandilli'de bulunan restoran, otel, hediyelik eşya satıcıları vb. turizm noktalarında ziyaretçi merkezinin tanıtımının yapılması.
- Ziyaretçi merkezinde düzenli olarak kontrol ve bakımın yapılması.

V07 Ereğli Ziyaretçi Merkezi

Orhanlar, 67320 Ereğli, Zonguldak

Ereğli Ziyaretçi Merkezi, antik dönemin Herakleia Pontike harabeleri üzerine kurulmuş Kdz. Ereğli'nin Orhanlar mahallesinde bulunur. Merkezi konumdaki ziyaretçi merkezinde Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın jeosit ve diğer mekansal odaklarının görülebileceği detaylı bir harita bulunur.

Ziyaretçi merkezinde bulunan bilgilendirme panolarında Kdz. Ereğli ilçesinde bulunan jeositlerden Cehennemağzı Mağaraları, antik kent Herakleia Pontike ve efsaneye göre bir kısmı Cehennemağzı Mağaraları'nda geçen, kente adını veren mitolojik karakter Herkül'ün 12 görevine dair bilgiler bulunabilir.

İlçe sınırları içinde 13 jeosit bulunan Kdz. Ereğli, Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın ikinci en çok jeosite ev sahipliği yapan ilçesidir.

ODAĞA ULAŞIM

Belediye Yolu

İLGİLİ KURUM

İl Kültür ve Turizm

Müdürlüğü

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.

Eylemler

- Heraclea Pontica Antik Kenti'ne dair araştırma ve bilgilerin ziyaretçilerle paylaşılması ve antik kent ile ilgili farkındalığın artırılması.
- İlçeye gelen ziyaretçilere merkezin tanıtımının yapılması.
- Ereğli'de bulunan restoran, otel, hediyelik eşya satıcıları vb. turizm noktalarında ziyaretçi merkezinin tanıtımının yapılması.
- Ziyaretçi merkezinde düzenli olarak kontrol ve bakımın yapılması.
- İlçedeki okulların ziyaretçi merkezine gezi düzenlemesi.

S01 Kandilli Köy Pazarı

Zonguldak'a 35 km, Kdz.Ereğli'ye 15 km uzaklıkta, Zonguldak — Kdz.Ereğli — Kandilli yol ayrımında bulunan Kandilli Köy Pazarı, yörede yaşamını sürdüren halk tarafından üretilen tarımsal ürünlerin doğrudan tüketici ile buluşturulması amacıyla kurulmuştur.

Kdz.Ereğli Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından kurulan pazarda, mevsimine göre uygun meyve, sebze ve orman ürünlerine ulaşmak mümkündür.

Aynı zamanda havzanın en eski taşkömürü üretim ve yerleşim noktalarından biri olan Kandilli'nin endüstriyel değerlerinin ve doğal zenginliklerinin tanıtıldığı bir ziyaretçi merkezi olma özelliği de taşıyan Kandilli Köy Pazarı, Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın önemli duraklarından biridir.

ODAĞA ULAŞIM

Devlet yolu

(bölünmüş yol)

İLGİLİ KURUM

İl Özel İdare, Ereğli
Kaymakamlığı

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.

Eylemler

- Aşağı Kandilli'deki turizm odaklarının etkin olarak anlatılması.
- Odak için dönüşüm projesinin hazırlanması.

S02 T Kayalar

Gökçebeş – Karabük karayolu üzerinde bulunan ve Yemişliçay Formasyonu ile ilgili olan T biçimli kumtaşı blokları, ilginç görünümüyle izleyenlerin dikkatini çekmektedir.

Ne zaman ve ne şekilde oluştuğu bilinmeyen bloklar 2,5 m uzunluğunda ve 0,90 m kalınlığındadır. Buradaki kayalar, Jeopark alanı içindeki en yaşlı (Prekambriyen) ve en yaygın (Yemişliçay Formasyonu) kayalardandır. Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın güneydoğu başlangıç noktasında yer alan T kayalarının bulunduğu alan, bu iki birimle ilişkisinden dolayı jeolojik olarak önemlidir.

ODAĞA ULAŞIM
Devlet yolu
(bölünmüş yol)

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.

Eylemler

- Jeodurak için uzun vadeli stratejik bir tasarım projesinin hazırlanması.
- Gökçebey ve çevresindeki yöresel ürünlerin (gastronomik ve kültürel değerler) satışının planlanması.
- Jeodurakta Yenice'deki doğa turizmi ile ilişkinin kurulması.
- Zonguldak – Safranbolu arasında bulunan jeodurağın Safranbolu'da görülen yoğun turizm hareketinden pay almasının sağlanması ve Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın bu hareketlilikten yararlanması.

S03 Kilimli Radar Tepe

Kilimli – Çatalağzı arasında, denizden yaklaşık 245 metre yükseklikte bulunan bu tepede, 2.Dünya Savaşı yıllarında denizden gelebilecek tehlikelere karşı radar tesisleri kurulmuş, 1970'lerin sonuna kadar askeri amaçlı olarak kullanılmıştır.

Radarın kaldırılmasıyla birlikte buradaki tesisler önce Maliye'ye daha sonra da Kilimli Belediyesine devredilmiştir.

Bölgenin en hâkim tepelerinden bir olan Radar Tepe, görüş açısının uygunluğu nedeniyle Zonguldak ve Çatalağzı yerleşimlerinin çok net olarak izlenebildiği doğal bir seyir terasıdır.

ODAĞA ULAŞIM
Belediye yolu
İLGİLİ KURUM
Kilimli Belediyesi

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.

Eylemler

- Kısa vadede, gözlem noktasının ziyaretçiler için Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın önemli bir odağı haline gelmesi için gerekli görünürlük ve bilgilendirme tabelalarının eklenmesi.
- Orta / uzun vadede, alanda bulunan atıl yapının jeoparkla ilişkili olarak bir müzeye dönüştürülmesi.

S04 Filyos Nehri Gözlem Noktası

Çaycuma ilçe merkezinin 15 km kuzeyinde, Temenler köyü sınırları içinde bulunan 496 metre rakıma sahip Gali Tepesi, Gökçebey'den Filyos Irmağı'nın denize döküldüğü Sazköy mevkiine kadar uzanan Filyos havzasının en geniş görüş açısıyla izlendiği doğal seyir terasıdır.

Doğa yürüyüşçüleri için de önemli parkurlardan biri olan Gali Tepesi'nden Filyos Irmağı'nın vadi boyunca uzanan akışı izlenebilmektedir. Bu tepe aynı zamanda, Filyos deltasındaki yaşayan ya da bu noktadan göç eden kuşların gözlemlerini yapmak için de ideal bir noktadır.

Gali Tepesi, yüksekliği, uçuş görüş alanı ve elverişli rüzgar koşullarıyla alternatif turizm türlerinden biri olan yamaç paraşütü için de uygunluk göstermektedir.

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.

Eylemler

- Filyos Nehri, Karadeniz ve Filyos'taki doğalgaz operasyonunun aynı anda izlenebildiği en etkili nokta olarak gözlem noktasının jeoparkla ilişkisinin geliştirilmesi.
- Gali Tepesi'nden Filyos Nehri'nin niteliklerinin ziyaretçilere anlatılması.

S05 Çatalağzı Gözlem Noktası

Çatalağzı beldesinin yaklaşık 500 m kuzeyindedir. Çatalağzı Gözlem Noktası'nın hemen kuzeyinde Karadeniz ve batısında Kilimli Radar Tepe yer almaktadır. Bu noktayı Zonguldak Kömür Jeoparkı açısından değerli kılan ise çok sayıda jeosite birlikte karst coğrafyasının ve Zonguldak'taki termik santrallerin ve Kilimli Lavuarı'nın bir arada izlenebiliyor olmasıdır.

Çatalağzı Gözlem Noktası'nın güneyinde Kızılelma – Cumayanı Mağara sisteminin yüzeyi görünmektedir. Mağara sisteminin hemen önünde ise Türkiye'de kömürden enerji üretilen en önemli bölge bulunmaktadır. Çatalağzı Termik Santrali'nin toplam kurulu gücü 314,68 MW, yıllık üretim kapasitesi 2,4 milyar kWh'dir. Zonguldak Eren Termik Santrali'nin toplam kurulu gücü 2.790 MW, yıllık üretim kapasitesi 21 milyar kWh'dir. Bu santrallerde Türkiye enerjisinin yaklaşık olarak %8.5'i üretilmektedir.

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.

Eylemler

- Mülkiyet ve imar sorunlarını gözetken bir tasarım projesinin geliştirilmesi.
- Bir tarafta Karadeniz, doğalgaz operasyonu ve balıklar; diğer tarafta ise karst coğrafyası, TTK Karadon Müessesesi faaliyetleri ve Türkiye enerjisinin %8'ini üreten Zonguldak termik santrallerinin aynı anda anlatılması.

S06 Bacaklı Yaylası Gözlem Noktası

Şehir merkezine 90 km uzaklıkta bulunan ve Zonguldak'ın en yüksek noktası olan Bacaklı Yaylası'nın 1.637 m rakımlıdır. Bu yaylanın eteklerinde Bölüklü Yaylası ve Kızılağaç Yaylası bulunmaktadır. Bölge, yaban hayatı açısından oldukça zengindir.

Yaylanın yakınlarındaki Gümeli Tabiat Parkı'nda bulunan porsuk meşceresinde dünyanın en yaşlı ağaçlarından biri olma unvanına sahip porsuk ağacı da yer almaktadır.

Bacaklı Yaylası Gözlem Noktası'ndan Karadeniz ve Yedigöller aynı anda görülebilmektedir.

ODAĞA ULAŞIM
Orman yolu
İLGİLİ KURUM
ZOBM

Hedefler

- Kurumlar, mevcut kullanıcılar ve işletmelerle iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel halkla iş birliğinin güçlendirilmesi.
- Yerel sahiplik ve farkındalığın artırılması.
- Vandalizm ve çevreye zararın engellenmesi.

Eylemler

- Doğaya olabildiğince az müdahaleyle Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın büyük bir kısmının izlenebildiği Zonguldak'ın bu en yüksek noktasından jeoparkın etkin bir şekilde anlatılması.
- Birbirinden oldukça uzak olan Karadeniz ve Yedigöller'in aynı anda gözlemlenebildiği bir nokta olarak gerekli anlatıların oluşturulması.

6. UYGULAMA YÖNTEMİ ve SÜREÇLERİ

Yönetim planı kapsamında ele alınan strateji, hedef ve eylemlerin uygulanma süreçleri, Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın çeşitli kurum ve kuruluşlar ile iş birliği ile yürütülmektedir. Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın belirlenen hedeflere ulaşmasında paydaşlar arası eşgüdüm sağlanarak gerekli eylemlerin iş birliği ile planlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve güncellenmesi önem taşır. Uygulama süreçlerinde hedefler Zonguldak Kömür Jeoparkı'nın benimsediği temel ilkelerle ilişkili olarak yürütülmeli, bu hedefler hem jeopark bünyesi hem de Zonguldak geneli için öncelik haline getirilen sürdürülebilir kalkınma hedeflerine hizmet etmeli ve bu süreçlerde genel anlamda finansal verimlilikten taviz verilmemelidir.

Yönetim planı, temel yaklaşım ilkeleri sabit kalmak şartıyla zamanla değişen koşul ve ihtiyaçlara göre yeniden değerlendirilmek üzere düzenli olarak gözden geçirilmeli, gerekli değişiklik ve eklemeler yapılmalıdır. Bu gözden geçirme sürecinde mevcut yaklaşımda görülen zayıflık ve eksiklikler giderilmeli, eylemlerin beklenen sonuçlara ulaşması için yeni durumlara adaptasyon sağlanmalıdır. Yönetim planında yapılacak değişiklikler planın sürdürülebilirliğini ve verimliliğini sağlama amacı taşıyarak kararlaştırılmalı; belirli kişi, kurum ve kuruluşlardan bağımsız olmalıdır. Yapılacak değişikliklerde ilgili mevzuatta çizilen yasal çerçeveye korunmalıdır.

Yönetim planının jeopark ihtiyaçlarıyla paralel olarak güncellenme periyodu 2 yıldır. Her 2 yılda bir plan, Jeopark Ofisi koordinatörlüğünde ilgili kurum ve kişilerin katkılarıyla gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir. Yönetim planı dahilinde belirlenen genel strateji, hedef ve eylemler ile mekansal odaklar için belirlenmiş hedef ve stratejiler her yıl güncellenmelidir. Mekansal odaklar için belirlenen eylemlerde yapılacak güncelleme süreci, odağın ilişkili olduğu sorumlu kurum ile iş birliği kapsamında yürütülür. Bu güncellemeler sırasında; jeoparkın UNESCO Küresel Jeoparklar Ağı'na katılması durumunda geçireceği 4 yıl periyotlu kontroller göz önünde bulundurulmalı ve UNESCO değerlendirme kriterleri ve ilkeleri doğrultusunda güncellemeler yapılmalıdır. UNESCO değerlendirmeleri, ihtiyaç duyulan güncelleme ve değişiklikler için yol gösterici olabilir.

- T.C. Zonguldak Valiliği
  - www.zonguldak.gov.tr
- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Zonguldak İl Tarım ve Orman M¼d¼rl¼đ¼
  - www.ogm.gov.tr/zonguldakobm
- T¼rkiye İstatistik Kurumu (T¼İK)
  - www.tuik.gov.tr
- Zonguldak Turizm Tanıtım Ofisi
  - www.visitzonguldak.com
- Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA)
  - www.bakka.gov.tr
  - bakkakutuphane.org
- UNESCO T¼rkiye Millî Komisyonu
  - www.unesco.org.tr
- UNESCO K¼resel Jeoparklar Ağı
  - en.unesco.org/global-geoparks

